¶ Johannes pecham.

IGnorãtia sacerdotũ ⁊ infra. Nec ds ꝙ ignorantiã se excuset: qui sciat articulos fidei ds oẽs eccliæ ministri scire tenent: eos sũmaria (vt sequit) ꝙ strigim⁹ breuitate. ¶ Sciẽdũ ẽ septẽ esse fidei articulos ptinẽtes ad ministeriũ trinitatis: quox quattuor ptinẽt ad diuinitatis ĩtrinseca: tres vero ptinẽt ad effect⁹. ¶ Primus est vnitas diuine essẽtie ĩ triũ psonax ĩdiuisibili trinitate. Juxta illud. Credo in vnũ deũ. ¶ Scõs est credere patrẽ ingenitũ eẽ deũ. ¶ Tertius est credere filiũ vnigenitũ esse deũ. ¶ Quart⁹ ẽ credere spũm sctũ: nec genitũ: nec ĩgenitũ esse deũ: sed a pfe ⁊ filio ꝓcedẽtẽ. ¶ Quint⁹ est creatio celi ⁊ terre. Hoc ẽ oĩs visibilis ⁊ iuisibilis creatura a tota ĩdiuisibili trinitate. ¶ Sext⁹ est satisfactio ecclesie ꝙ spũm sctũm ⁊ gr̃e sacramẽta: ⁊ cetera oĩa ĩ qbus cõicat ecclia xp̃iana. In quo ĩtelligit ꝙ ecclia cũ suis sacramẽtis ⁊ legibus ꝙ spũm sanctũ oi hoi quãtũcũqꝫ pctõi sufficit ad salutẽ. ⁊ ꝙ extra ecclesiã nõ ẽ sal⁹. ¶ Septim⁹ ẽ ꝓsũmatio ecclesie ꝙ gloriã eternã ĩ carne ⁊ aĩa veraciter suscitãde. ⁊ ꝙ oppositũ ĩtelligit dãnatio eterna reprobox ¶ Jtẽ alij septẽ articuli ptinẽt ad xp̃i humanitatẽ. Primus est incarnatio: seu vera carnis assũptio. ex sola per spũm sanctũ virgine gl̃iosa. Scõs est veri ĩcarnati dei natiuitas ex virgine incorrupta. Tertius est vera xp̃i passio ⁊ mors in cruce sub tyrãno pilato. Quartus est descẽsio xp̃i ad inferos in anima quiescẽte corpore in sepulchro ad spoliationẽ tartari. Quitus est vera xp̃i resurrectio. Sextus est vera ip̃i⁹ ad celos ascẽsio. Septim⁹ est ip̃ius vẽturi ad iudiciũ certissima expectatio. ¶ Jdem.

ALtissimus ⁊ infra. Attẽdant sacerdotes ꝙ cũ cõmunionẽ sacramẽti porrigũt simplicib⁹ tp̃e paschali vel alio, sollicite eos instruãt sub pa

38. 5. 10. 93.

Leaf H 10 (last of Tables) missing
when book rebound in 1936.

Lambert Saxon Lawrez.

Fol 122: Leges Canuti regis de testato
mortuis. Si quis [illegible] sine [illegible] [illegible]
tina fuerit testato mortuus Dominus tamen
nullam rem suam [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Fol. 167 Leges Gulielmi primi de testatur
bonis cap 36 Si quis testatus obierit
liberi eius hereditatem equaliter dividant

IA.55551

C37c34

K. Lyndewode (6.)

C. 37. c. 34

¶ Johannes pecham.

IGnorãtia ſacerdotũ ⁊ infra. Ne ꝺs ꝙ ignorantiã ſe excuſet: quĩ ſciat articulos fidei ꝺs oẽs eccliæ miniſtri ſcire tenent: eos ſũmaria (vt ſequit) ꝙ ſtrigim⁹ breuitate. ¶ Sciẽdũ ẽ ſeptẽ eſſe fidei articulos ꝓtinẽtes ad miniſterĩũ trinitatis: quoꝝ quattuor ꝓtinẽt ad diuinitatis ĩtriſeca: tres vero ꝓtinẽt ad effect⁹. ¶ Pri⁹ m⁹ eſt vnitas diuine eſſẽtie ĩ triũ ꝓſonaꝝ ĩdiuiſibili trinitate. Juxta illud. Credo in vnũ deũ. ¶ Scõs eſt credere patrẽ ingenitũ eẽ deũ. ¶ Tertius eſt credere filiũ ꝟnigenitũ eſſe deũ. ¶ Quart⁹ ẽ credere ſpũſctũ: nec genitũ: nec igenitũ eſſe deũ: ſed a ꝓfe ⁊ filio ꝓcedẽtẽ. ¶ Quĩt⁹ eſt creatio celi ⁊ terre. Hoc ẽ oĩs viſibilis ⁊ iuiſibilis creatura a tota ĩdiuiſibili trinitate. ¶ Sext⁹ eſt ſatiſfactio ecclęſie ꝙ ſpũſctũ ⁊ gr̃e ſacramẽta: ⁊ cetera oĩa ĩ qbus cõicat ecclia xp̃iana. In quo ĩtelligit ꝙ ecclia cũ ſuis ſacramẽtis ⁊ legibus ꝙ ſpũſanctũ oĩ hoĩ quãtũcũq; pctõi ſufficit ad ſalutẽ. ⁊ ꝙ extra eccleſiã nõ ẽ ſal⁹. ¶ Septim⁹ ẽ ꝓſũmatio eccleſie ꝙ gloriã eternã ĩ carne ⁊ aĩa veraciter ſuſcitãde. ⁊ ꝙ oppoſitũ ĩtelligit dãnatio eterna reproboꝝ ¶ Jtẽ alĩ ſeptẽ articuli ꝓtinẽt ad xp̃i humanitatẽ. Pri⁹ mus eſt incarnatio: ſeu vera carnis aſſũptio. ex ſola per ſpũſanctũ virgine gl̃ioſa. Scõs eſt veri ĩcarnati dei natiuitas ex virgine incorrupta. Tertius eſt vera xp̃i paſſio ⁊ mors in cruce ſub tyrãno pilato. Quartus eſt deſcẽſio xp̃i ad inferos in anima quieſcẽte corpore in ſepulchro ad ſpoliationẽ tartari. Quĩtus eſt vera xp̃i reſurrectio. Sextus eſt vera ĩp̃i⁹ ad celos aſcẽſio. Septim⁹ eſt ĩp̃ius vẽturi ad iudiciũ certiſſima expectatio. ¶ Jdem.

ALtiſſimus ⁊ infra. Attẽdant ſacerdotes ꝙ cũ cõmunionẽ ſacramẽti porrigũt ſimplicib⁹ tp̃e paſchali vel alio, ſollicite eos inſtruãt ſub pa

nis specie eis simul dari corp⁹ ⁊ sanguinẽ dñi: imo xp̃z in tegrũ viuũ ⁊ vex q̃ tot⁹ ẽ sub sp̃e sacramẽti. Doceãt etiã eosdẽ q̃ id qđ eisdẽ tp̃ib⁹ i calice ꝓpinat nõ ẽ sacramẽtũ sed vinũ purũ eis hauriẽdũ traditũ vt facili⁹ sacramẽtũ glutiãt qđ ceperũt. Solis eni celebrãtibus sãguinẽ sub specie vini ꝓsecrati sumere: in hmõi minorib⁹ eccleſijs ẽ ꝓcessũ. Instruãt etiã eosdẽ sũptũ ore sacrarũ nõ nimis dẽtib⁹ cõminuere: sed tritũ modice sorbere pfecte: ne ꝑticulã aliquã eueniat i dẽtiũ iterstitijs vel alibi remancre

¶ De constitutionibus. Ibidem.

Alia incõtinẽtie viciũ ⁊ infra. Cõstitutionẽ dñi Octoboni ꝓtra ꝓcubinarios editã: ꝑcipim⁹ inuiolabiliter obseruari. Dibusq; ⁊ singulis coep̃is suffraganeis nr̃is i virtute obediẽtie: ⁊ sub pena suspẽsiõis ab officio ⁊ bñficio quã in ip̃os ferim⁹ si sp̃te circa hec fuerit negligẽtes firmiter iniũgẽdo mãdam⁹ quatin⁹ cõstitutionẽ p̃dictã faciãt in quattuor anni pncipalib⁹ caplis ruralib⁹ p se: vel p eox officiales: vel saltẽ p decanos rurales vel gerẽtes eox vices distincte ⁊ apte corã toto capitulo: exclusis laicis recitari. Quã recitationẽ ꝑ monitiõe hr̃e volum⁹. vt libere ꝓtra oẽs vicioſos hmõi ꝓcedi valeat: ne causari possint cũ ad execution̄ priuatiõis in eos late sẽtẽtialiter in ꝓstitutiõe p̃dicta ꝓcessũ fuerit: se monitos nõ fuisse. Si q̃ aũt p̃dicte ꝓstitutõis recitationẽ malicioſe ipedierit: excõicatõi subiaceãt ip̃o facto. Si qs vero neglexerit eã recitare vel decan⁹ vel gerẽs vicẽ ei⁹ ol sexta feria in pane ⁊ aqua ieiunare teneat(nisi infirmitas impedierit)donec in sequẽti capitulo ip̃am recitauerit seu fecerit recitari. ¶ Johannes Stratforth.

Exterior habitus ⁊ infra. Auctoritate ꝓcilij preciꝑimus: vt locox ordinarij qbus de subditox excessibus spectat inqrere in locis sue iurisdictiõi

subiectis: ꝑ se vel alios annuatī inquirāt suꝑ obseruatōē ꝯstitutōis ꝑ nos edite: de habitu clericali. Et cōtra reos in hac parte ꝯstitutionē ip̄am ꝑ penas in eadē limitatas diligenti cautela faciant obseruari. ¶ Idem.

Huius aūt cōcilij ꝯstitutōes ⁊ ꝓuisa remedia precipimus in nr̄a ꝓuincia cātuariēsi futur⁹ tp̄ib⁹ inuiolabiliter obseruari. Mādātes nr̄is coep̄is ⁊ suffraganeis vniuersis: vt ip̄as ꝯstitutōes ꝑ se vel ꝑ alios (vt ius exigit) publicēt ⁊ faciāt publicari: ac ī publicā notionē deduci: ad vtilitatē cōmunē laudē ⁊ gloriā noīs Jesu xp̄i. ¶ De cōsuetudine. Symon Langham

Statutū ⁊ īfra. Quia vero huius occasione statuti īter rectores ecclesiaꝝ ⁊ parochianos suos lites quas extinguere cupim⁹ frequēti⁹ oriunt̄ illud duximus synodali interpretatōe declarandū: vt videlicet si decedēs tria vel plura cuiuscūq; generis in bonis suis habuerit aīalia optimo: cui de iure fuerit debitū: reseruato ecclesie sue: a qua sacramēta recepit dū viueret: sine dolo fraude seu ꝯtradictōe qualibet ꝓ recompēsatōe subtractōis decimarū ꝑsonaliū necnō ⁊ oblationū: scd̄m melius aīal reseruetur post obitū ꝓ salute aīe sue ecclesie sue hm̄ōi liberandū. ꝙ si duo tantū in bonis decēdētis extiterint aīalia: de mā̄suetudine ecclesie exactio quelibet noīe mortuarij remittat̄. Qd̄q; si mulier suꝑstite viro obierit: ad solutionē mortuarij minime coherceat̄. Sed si post obitū mariti in domo cū familie regimine vidua ꝑ annū suꝑuixerit: iuxta formā suꝑius scriptā ad mortuariū obliget̄. Hac autē interpretatōe cōsuetudini laudabili suꝑ mortuarijs in nostra ꝓuīcia aliter obseruate: nolumus preiudiciū generari: quin si decedens numerū hm̄ōi aīaliū habuerit: seu habuerit vir ve aut vxor pri⁹ aut post decesserit: suꝑ p̄statiōe mortuarij ꝯsuetudo

Mortuarie

ecclesiastica obseruet. ¶ Ad solutionē aūt debiti de iure vel cōsuetudine mortuarū renuentes: volumus p̄ locor̄ ordinarios cēsura ecclesiastica coartari. ¶ Edmundus.

NVllus rector decimas ecclesie sue nondū p̄ceptas vendere p̄esumat: ante annūciationē beate marie virginis: a quo die fructus de cōsuetudine cedere debent. ad ip̄or̄ rector̄: si ante hmōi fructuū p̄ceptionē decesserint: debita vel legata p̄soluenda

¶ Idem Edmundus.

EOs q̄ non de legitimo matrimonio nati sunt: et absq̄ dispensatōe sufficiēti ordinati fuerint: eos etiā q̄ nō suis ep̄is p̄ter licentiā suor̄ ep̄ōr̄ seu p̄lator̄ ad sacros ordines p̄moti fuerint. ab executōe ordinis sic suscepti suspendimus: donec dispensatōis gr̄am fuerint cōsecuti. ¶ Item decernimus q̄ hi q̄ in p̄sciētia peccati mortalis puus p̄petrati: vel p̄pter questū tēporale tantū sacrū ordinē susceperint: officiū suū nō exequant: nisi puus a pctō hmōi p̄ sacramentū penitentie fuerint expiati.

¶ Idem Edmundus.

IN primis ⁊ infra. Oēs q̄ irregularitatē in ordine suscepto: vel ante vel post ordines susceptos constat cōtraxisse. Nisi cū eis dispensatū fuerit expresse: p̄ eos q̄ cū eis dispensare poterint. ab officij executōe denūciamus esse suspensos: donec cū eis super hoc legitime fuerit dispensatū. Irregulares vero quo ad p̄missa intelligimus homicidas: aduocatos in causa sanguinis: symoniacos interuētores symoniacar̄ pactionū. Et q̄ a labe illa infecti sciēter ordines susceperūt: ab hereticis scismaticis vel nōiatim excōicatis scienter ordinatos ¶ Itē bigamos corruptar̄ maritos: deo sacratar̄ virginū violatores excōicatos ⁊ furtiue ordines suscipientes sortilegos ⁊ ecclesiarum incendiarios: ⁊ si qui alij huius

modi existant. ¶ De tẽporibus ordinādox. Ricardus

QUia quidã ꝛ infra. Epis nre iurisdictiõi subiectus q̃ sciẽter clericũ vel parochianũ alterius epi ordinauerit sine ipsius epi licẽtia speciali: ab illius ordinis collatiõe ad quẽ talẽ susceperit vel ordinauerit: vsq; ad condignã satisfactionẽ se nouerit esse suspensum. ¶ Walterus.

QUam quanta ꝛ infra. Prohibemus ne quis abbas vel prior monachos vel canonicos suos ab alio epo q̃ loci diocesano faciat ordinari: nisi cũ litteris dimissoriis ipsius epi: vel in eius absẽtia vicarij sui generalis. ¶ De scrutinio in ordine faciẽdo. ¶ Idẽ.

QUam quãta ꝛ infra. Nullus ad ordines accedat vel admittat: nisi canonice fuerit examinatus. ¶ Minores clerici ad inferiores gradus nõ admittant: nisi idoneos habeant pñtatores: ꝛ p testimoniũ eox admittant. Null⁹ etiã symoniac⁹/homicida/excõicatus/vsurari⁹/sacrilegus/incẽdiari⁹ vel falsarius vel ali⁹ habẽs canonicũ impedimentũ: ad quoscũq; ordines pre sumat accedere: vel ad eosdẽ presentetur aut quomodo libet admittatur. ¶ De sacra vnctione. Edmundus

DAnni christmales nõ nisi in vsum ornamentoriũ ecclesie cõuertant. Similiter alia ornamẽta ecclesie q̃ pontificalẽ accipiũt benedictionẽ nullo modo i ꝓphanos vsus deputent. Et archidiacon⁹ i sua visitatõe: an hoc seruet diligẽter inquirat. ¶ Walterus

SAcerdotes ꝛ infra. Adultus cõfirmãdus p sacerdotẽ loci vt prius cõfiteat admonẽdus est. ꝛ sic postea cõfirmet: ꝛ ad cõfirmationẽ veniat ieiunus: ob reuerentiã sacramẽti. Frequẽter etiã moneantur parẽtes p sacerdotes vt paruulos baptisatos ad cõfirmationẽ ducãt: nec diu expectẽt aduẽtũ epi. Sed pro

confirmatõe pueros ad eũ ducãt: vbi eũ ꝓpe adesse audierint post baptismũ ꝯcitius poterint: sccũq; fascias siue ligaturas deferãt cõpetẽtes. ¶Parvuli quoq; confirmati tertia die post cõfirmationẽ deportẽtur ad ecclesiã & frõtes eox ꝑ manus sacerdotũ in baptisterio ꝓpter reuerẽtiã chrismatis abluãtur: & ibidẽ ligature eox tũc insimul concremẽtur. Itẽ ad confirmationẽ nullus puer teneatur a patre vitrico vel matre nouerca. Et volumus q; hec prohibitio sepe ꝑ sacerdotes in ecclesijs publicet vt sciant parẽtes ac alij qui pueros tenẽt ad confirmandum: q; spirituale vinculum in hoc sacramento ita contrahitur vt in baptismo. ¶Idem.

QVm magna reuerẽtia deferat olcũ infirmox ad infirmos: & ipos inungãt sacerdotes cũ magna deuotõe & orationũ celebritate q̃ ad hoc sunt ordinate. Moneãt populũ sepe sacerdotes cũ magna deuotõe: eos saltẽ q̃ sunt etatis. xiij. annox vt supra: ad extreme vnctionis sacramẽtũ recipiẽdũ. Et q; post sacramẽtũ susceptũ licite possit reuerti ad opus cõiugale. Effectus cñ istius sacramẽti patet ex verbis apostoli Jacobi dicẽtis. Si infirmat q̃s ex vobis inducat ꝑsbyteros ecclesie vt orẽt sup illũ: vngẽtes eum oleo sctõ in noĩe dñi. Et oratio fidei saluabit infirmũ: & alleuiabit eũ dñs. Et si in peccatis sit dimittentur ei. ¶Pechan.

QVm sacri chrismatis confectio de anno in annũ ꝑ locox epos sit agẽda: iuxta sacrox canonũ sanctiones: & ipm chrisma ꝑ eosdẽ cõfectũ annuati fidelibꝫ sit tradẽdũ. & vetus seu qd̃ supest de veteri chrismate: sit in sacris ecclesijs ꝯcremãdũ. ¶Presbyteri quoq; q̃ presunt ecclesijs aut ꝑ se aut ꝑ diaconos aut subdiaconos a locox epis: annis singulis ante pasche solẽnitatẽ: vel ꝯcitiꝫ fieri poterit sacrũ chrisma a singulis ecclesijs

petere teneant adeo: vt si qs de alio chrismate q̃ de isto nouo: qd ꝓpria epi largitõe seu ꝯcessiõe accepit baptisare vel baptisatũ i verticevngere (nisi p̃occupãte morte) tẽtauerit: ipe in se dãnatõis manifestat ꝓtulisse sentẽtiã Quidã tñ ignorãtia crassa ducti: q̃ dolo dr esse vicina vel spũ ꝯtumaci: sacris in hac ꝑte canonib⁹ reluctãtes qd a crimine idolatrie seu pctõ ariolãdi nõ multũ oberrat: vetus chrisma alicubi ꝑ biẽniũ alicubi ꝑ triẽniũ ⁊ eo ãpli⁹ reseruãtes: eodẽ in baptismate ⁊ aliis sacrificiis dãnabiliter abutunt: nouũ ab epis locoꝝ de ãno in annũ nec petẽtes. Qd ne fiat decetero districte p̃cipim⁹ sub pena suspẽsionis ferim⁹ in cõtumaces cõtrariũ faciẽtes. Qd idipm de sacro cathecuminoꝝ oleo sane accipiendũ credimus intellectu. ¶ Idem.

Confirmatõis ⁊ infra. Cõtra negligẽtes ꝯfirmatõis suscipe sacramẽtũ statuim⁹: q̃ null⁹ ad sacramẽtũ corporis ⁊ sanguinis dñi admittat extra articulũ mortis nisi fuerit cõfirmatus. vel nisi a receptiõe cõfirmationis rationabiliter fuerit impeditus.

¶ De sacramentis iterandis vel nõ. Walterus Sacerdotes ⁊ infra. Caueãt diligẽter parentes ne paruulos suos ꝑferant iterato cõfirmãdos: cũ ⁊ ipsi paruuli ꝑ ipz sacramẽtũ iteratũ efficiant irregulares: si masculi fuerint. Et ipsi parẽtes ex tali negligẽtia graui ꝑm canones subiaceãt vltioni. ¶ Idem.

Sacramẽtũ extreme vnctõis ãno elapso: põt licite iterari: vt videlz quolibz ãno semel ꝯferat in graui ĩfirmitate de q̃ met⁹ mort⁹ ĩminet egroto Quod in constitutione ⁊ infra. ¶ Pecham

Si forte contingat pueros ꝓpter mortis periculũ a laicis baptisari: caueant sacerdotes ne baptismũ legitime factũ audeant iterare. ¶ Idem.

Ignorantia sacerdotū ꝛ infra. Septē sunt gr̄e sacramēta quorū dispēsatores sunt ecclesie prelati. Quos quinq; ab hoibus debēt recipi xp̄ianis: vtpote baptismus/cōfirmatio/penitentia/eukaristia suo tp̄e/ꝛ extrema vnctio: q̄ tm̄ illis dari debet: q̄ grauis infirmitatis indicijs vident mortis appropinquare piculo q̄bus si fieri p̄t detur cū sunt cōpotes mētis ꝛ rationis Et si cōtingat eos freneſi vel alia quacūq; alienatōe mētis laborare. Si ante alienationē erant de salute sua solliciti. Cōsulimus nihilominus hoc sacramentū eis fiduci aliter ministrari. Credimus enī ꝛ experimētis didicim⁹ quātūcūq; frenetico (si tamē predestinatōis sit filius) ipsius susceptionē vel ad habendū dilucidū interuallū. vel saltē ad spūale cōmodū: vtpote ad augmentū gr̄e p̄futurā. Sunt ꝛ alia duo sacramēta: scz ordo ꝛ matrimonium Quor̄ primū p̄fectis cōuenit. scōm vero noui testamēti tp̄e solis conuenit imp̄fectis. ꝛ tm̄ ip̄m ex vi sacramēti credimus largiri gratiā si sincero aio contrahatur.

¶ De filijs presbyterorum. Idem.

Quam a iure sit inhibitū ne absq; dispēsatōe apostolica proficiant filij rector̄ aut p̄sbyterorū in ecclesijs i q̄bus p̄s eor̄ imediate seu primo ministrarūt. ꝛ cōstet ip̄a beneficia vacare. Si ꝛtrariū de facto fuerit attēptatū: precipim⁹ vt prelati de ecclesijs sic vacātib⁹ diligēter inq̄rāt: ꝛ iuxta iuris exigētiā de eis nō differāt ordinare. Cautius p̄cauētes decetero ne tales ad hmōi beneficia vllo titulo admittāt: nec cōtra iusticiā hereditati crucifixi p surreptionē locus successiōi pateat

¶ De clericis peregrinis. Walterus.

Quam quanta ꝛ infra. Ordinati in hibernia/ Wallia seu scotia vel alibi sine lr̄is ordinarior̄ suor̄ cōmēdatitijs vel dimissorijs nō admittant a quo

cunq; infra ꝓuinciā nr̄am ad ordinis sic suscepti execu-
tionē: nisi magna necessitas inducat: ⁊ tūc qd̄ cū eis au-
ctoritate sufficiēti fuerit dispēsatū sup executiōe ordinis
memorati vel alias a suis ordinariis ordo sic susceptas
ratificet. Prouiso nihilomin⁹ ꝙ nullo mō admittant: nisi
prius cōstiterit de eoꝝ legitima ordinatōe / vite mūdicia /
pariter ⁊ litteratura. Itē precipim⁹ ne sacerdotes igno
ti (de quoꝝ ordinatōe nō cōstat) ad diuinoꝝ celebrationē
deseruiēdo ecclesiis admittant. nisi de licētia ep̄i diocesa
ni: cū ꝑ litteras testimoniales: vel testimoniū bonoꝝ vi-
roꝝ eis de eorum vere cōstiterit ordinatione: ⁊ sufficiēter
fuerit facta fides. ¶ Thomas arūdell ī ꝯcilio Oxonien̄.

Reuerendissime synodo ⁊ infra. Nullus capella
nus admittat ad celebrādū in aliqua diocesi no
stre Cantuariēsi ꝓuicie: in qua oriūdus siue or
dinatus nō fuerit: nisi deferat secū lr̄as ordinū suoꝝ atq;
litteras cōmēdaticias diocesani sui. Et nihilomin⁹ alioꝝ
ep̄oꝝ siue in quoꝝ diocesibus interī ꝑ magnū tp̄s cōuer
satus est. In q̄bus expresse caueri volum⁹ ⁊ mādamus
de moribus ⁊ cōuersatōe eiusdē. ⁊ an sit diffamatus de ⁊
sup aliq̄bus nouis opinionib⁹ ī fide catholica: aut bonis
morib⁹ male sapiētib⁹: vel sit de eisdē oīno īmunis. Alio
q̄n tā ip̄e celebrās q̄ ip̄m sic celebrare ꝑmittens acriter
puniatur. ¶ De officio archidiaconi. Stephanus.

Ut archidiaconi s̄m apostolū. Non q̄ sua sunt
querāt: sed q̄ iesu xp̄i in sua visitatōe ꝓuideāt
ꝙ canō misse emendet: ⁊ ꝙ sacerdotes rite no
uerint verba canonis ꝓferre ⁊ baptismatis: ⁊ ꝙ in hac
parte sanū habeāt intellectū. Doceāt etiā laicos in qua
forma baptisare debeāt in casu necessitatis: vt saltē hoc
sciāt facere in aliquo idiomate. Prouideāt quoq; diligē
ter archidiaconi ꝙ iuxta formā generalis cōcilij eukari-

stia/chrisma ⁊ oleū sanctū.saluo sub clauibus recōdātur fideli custodie deputata.¶Habeāt etiā archidiaconi in scriptis redacta oia ornamēta ⁊ vtēsilia ecclesiaruz.Vestes quoq; ⁊ libros q̄ singulis ānis suo faciāt ꝓspectui pītari vt videāt q̄ fuerūt adiecta p diligētiā ꝓsonaꝝ: vel q̄ tpe intermedio per ipaꝝ maliciā vel impcritiā deperierunt. Itē ꝓuideant de possessionibus:vt ita singulis annis ꝓficiāt ne ecclesia suo iure defraudatur. ¶Pecham.

QIsdē etiā tēporibus ⁊ infra.De publicatōe articulorū fienda:qbus sentētia excōicatōis incurrit ipo facto archidiaconi diligēter īquirāt.Et quotiēs presbyteros inuenerint instructionē mortalē: videlz xliij.articulorū fidei.decē mādatoꝝ decalogi.duoꝝ preceptoꝝ euāgelij.septē operū mie.⁊ septē pctōꝝ criminaliū cū sua ꝓgenie.septē virtutū principaliū.ac septē sacramentoꝝ gratie:seu excōicationū sentētias statutis tēporibus populo minime predicasse seu publicasse : totiens eos arguant:⁊ pena canonica castigando supplere compellant:qō temere admiserunt. ¶Walterus.

SInt ecclesiarū rectores ⁊ infra.Prouideāt archidiaconi vt lintheamina ⁊ alia ornamēta altaris sicut decet sint honesta.Et libros habeat ecclesia idoneos ad psallēdū pariter ⁊ legēdū: ⁊ ad minus duplicia sacerdotalia vestimēta:⁊ vt honor debitus diuinis officijs in oibus īpendat.Precipimus etiā vt q̄ altari ministrat suppellicio induatur ¶Idem

ARchidiaconi ⁊ infra.Iniūgimus archidiaconis ⁊ eoꝝ officialibus vt in visitatōibus ecclesiarū faciēdis:diligentē adhibeāt ꝓsideratōez ad fabricā ecclesie:⁊ maxime cācelli si forte indigeāt reparatione:⁊ si quos inuenerint defectus hmōi:certū sub pena prefigāt terminū infra quē emēdent vel suppleant:ꝓ

se ⁊ suos inquirant: si in parochia in qua officiū visitatio nis impēdūt in rebus vel psonis aliqd fuerit corrigēdū ⁊ excessus si quos ibidē iuenerit vel tūc vel i ꝓxio caplō corrigant. ¶ De offō archipresbyteri. Occham

IGnorātia sacerdotū ⁊ infra. Precipimus vt qlibet sacerdos plebi presidēs quater in anno. hoc est semel in qualibet quarta anni. die vna solēni vel pluribus: ꝓ se vel ꝑ alīū exponat populo vulgariter absq; cuiuslibet subtilitatis textura fātastica. xiiij. fidei articulos. decē mandata decalogi. duo p̄cepta euāgelij: scz gemine charitatis. septē opera mie. septē pcā mortalia sua cū ꝓgenie. septē virtutes principales. ac septē gratie sacramēta. Et ne quis a predictis ꝑ ignorātiā se excuset: expositis. xiiij. fidei articulis sub titulo cōgruēti. cetera sub quadā: vt sequit pstrigimus sūmaria breuitate

¶ Decē eni mādatoꝝ preceptaveteris testamēti: tria ordinant ad deū: q̄ dicunt mādata prime tabule. septē vero ad primū: q̄ dicunt mādata scde tabule. In primis ꝓhibetur ois idolatria: cū dr. Non habes deos alienos coram me. in quo implicite ꝓhibent oia sortilegia ⁊ oēs incātationes cū superstitiōibus caracterū ⁊ huiusmodi figmētoꝝ. In secūdo mādato cū dicitur. Non assumes nomen dei tui in vanū. prohibetur puncipaliter heresis vniuersa: ⁊ secūdarie ois blasphemia ⁊ irreuerēs dei nominatio: ⁊ precipue in periurio. In tertio mādato cum dicitur Memēto vt sabbatū sanctifices. precipitur cultus religionis christiane: ad quē indifferenter clerici ⁊ laici obligantur. Ubi sciendum est q̄ obligatio ad feriandū in sabbato legali ꝙm formam veteris testamēti expirauit omnino cum ceteris in lege cerimoniis: ⁊ sufficit in nouo testamento modus vacandi diuino cultu diebus dominicis ⁊ ceteris diebus solennibus: ad hoc auctoritate ec-

cleſie deputatis: q̄bus diebus modus vacandi nō eſt ſu-
mēdus a ſuperſtitiōe iudaica: ſed a canonicis inſtitutis.
Primū ſcōe tabule mādatū eſt. patrē ⁊ matrē explicite
ꝓpaliter ⁊ ſpūaliter honorare: implicite aūt ⁊ ſcōario oīs
homo ꝓ merito ſui gradus ex eodē mādato intelligitur
honorādus. In hoc mādato aūt intelligit nō ſolū pater
⁊ mater carnaliter: verūetiā ſpūaliter: vt pater ſit prela-
tus eccleſie medi at⁹ vel imediatus: mater aūt eccleſia:
cuius ſunt filij catholici vniuerſi. Scōm eſt. nō occides.
in quo explicite inhibet illicita ꝑſone alicuius interēptō
cōſenſu verbo opere vel fauore. Implicite vero oīs iiu-
ſta alicuius ꝑſone leſio inhibet. Spūaliter vero occidūt
q̄ nō reficiūt indigētes. Similiter occidūt q̄ detrahūt vel
q̄ innocētes oppr̄imūt ⁊ ꝓfundūt. Tertiū mādatū eſt. nō
mechaberis. in quo explicite inhibet adulteriū: implici-
te vero fornicatio q̄ explicite ꝓhibet in Deuter. xxiij. vbi
dr. Non erit meretrix de filiabus iſrael. nec ſcortator de fi-
lijs iſrael. Inhibet etiā in eodē mādato. oīs cōmixtio vi-
ri ⁊ mulieris: quā bona matrimonij nō excuſant. Oīs eti
am nō volūtaria pollutio quocūq; modo ſtudioſe vel vo
lūtarie ꝓcurata. Quartū mandatū eſt. Nō furtū facies
In quo explicite ꝓhibet clādeſtina ꝓtrectatio rei aliene
inuito dño. Implicite vero oīs iniurioſa/ſeu ꝑ fraudem
ſeu ꝓſurā ſeu ꝑ violentiā ſeu ꝑ metū rei vſurpatio alie
ne. Quintū mādatū eſt. Non loqueris cōtra fratrē tuuz
ſiue ꝓximū falſū teſtimoniū. In quo explicite ꝓhibetur
falſa teſtificatio ad nocēdū. Implicite aūt falſa teſtifica
tio ad indignū cōtra merita ꝓmouendū. In hoc etiā mā
dato oē mendaciū: ſed pnicioſū precipue condēnat. Sex
tū mandatū eſt. Non cōcupiſces domū ꝓximi tui: ſupp-
ple cū eius iniuria. In quo mādato implicite ꝓhibet cu
piditas poſſeſſiōis imobilis catholici precipue cuiuſcūq;

Septimū mādatū est. Non desiderabis vxorē proximi tui neq; seruū/neq; ancillā/nō bouē/nō azinū/nec oia q̄ illi⁹ sunt:in q̄bus oīs cupiditas possessionis aliene quātū ad res mobiles ꝑdēnat. His āt decē mādatis supaddit euāgeliū duo:videlz dilectionē dei ⁊ proximi. Deū diligit qui predicta mādata ex amore ⁊ nō ex timore pene custodit Proximū aūt dz q̄libet diligere sicut scipm:vbi hec particula sicut nō dicit equalitatē:sed cōformitatē.vt videlz Diligas primū tuū ad qđ teipm.hoc est ad bonū ⁊ non ad malū.⁊ quō teipz:hoc est spūaliter ⁊ nō carnaliter:fz q; carnaliter dicit viciū. Itē quātū teipm:hoc est i prosperitate ⁊ aduersitate:sanitate ⁊ infirmitate. Itē quātū teipm respectu tēporaliū:p tāto ⁊ plus diligas oēm hoīez ⁊ singulos:q; oēm affluētiā tēporalē. Itē sicut teipm:pro tāto ⁊ plus diligas primi tui aiam siue aie salutē eternā:q; ꝓpriā tuā vitā tēporalē.sicut etiā aie tue vitā: debes preponere vite carnis tue. Itē qualiter teipm: vt videlz oi hoī in necessitate subuenias:sicut tibi velles i necessitate cōsimiliter subueniri. Hec enī oia intelligūt cū dicit. Diliges primū tuū ⁊c. ¶ Sex sūt mie sūt opera q̄ ex euāgelio Mathei patefiūt.q̄ sunt. Pascere famelicū Potare sitiētē Hospitio recipe peregrinū Vestire nudū Visitare infirmū.Cōsolari carceri mancipatū. Septimū ex tobia colligit:qđ est sepelire corpora mortuor. Septē vero pcta capitalia sūt.superbia/inuidia/ira/odiū/ accidia auaricia/gula/luxuria. Et est superbia amor excellentie ꝓprie de qua oriūtur iactātia/ostētatio/ypocrisis/scismata ⁊ similia. Inuidia vero est odiū felicitatis aliene:de qua oriūtur detractio/murmuratio/dissensio/puersa iudicia ⁊ similia. Ira est appetitus vindicte ⁊ nocumēti alieni q̄ cū pseuerat in corde fit odiū:de qua oriunt psecutiōes verboꝝ:⁊ factoꝝ plage/homicida ⁊ similia. Accidia est tedi⁹

boni spūalis ex quo homo nec in deo nec in diuinis lau-
dibus delectat. Ex qua sequit ignauia/ pusillanimitas/
desperatio ⁊ similia. Auaricia est īmoderat⁹ amor mobi
lis vel īmobilis affluētie: vel illicite acquirēdo: vel illicite
detinēdo. Ex qua oriunt fraus/ furta/ sacrilegiū/ symonia
⁊ oē turpe lucrū. Gula est īmoderatus amor delectatōis
ſm gustū in cibo ⁊ potu. in qua quītupliciter peccat. vi-
delicet ī tp̄e qñ comedit nimis mane vel nimis tarde aut
nimis assuete. Itē in qualitate qñ querunt cibaria nimis
delicata. Itē ī quātitate: qñ nimis comedit aut bibit: qđ
est vilissimū genus gule. ⁊ est nimiū ī cibo ⁊ potu qñ cor
pus aggrauat vel qñ īpedit sensū interiorē aut exteriorē
seu qñ ledit corporis sanitatē. Itē in auiditate seu voraci
tate. ⁊ vltimo in curiosa alimētoꝝ preparatōe ꝑ gule de
liciis excitādis. Que q̄nq̄ cōtinētur in hoc versu. vñ ꝟ⁹.
Pre propere laute nimis ardēter studiose. Luxuriā nō
oportet notificare. cuius infamia aerē inficit vniuersum.
¶ Septē virtutes principales sunt. Fides/ Spes/ Cha
ritas: q̄ ad deū ordinant: ⁊ ideo theologice appellantur.
Prudētia/ Tēperātia/ Justicia ⁊ Fortitudo: ꝑ quas ad
seip̄m ⁊ ꝓximū homo ordinat. Et est actus prudētie bo
nū eligere. Actus iusticie recte facere. Actus aūt tēperā
tie nō impediri deliciis. Actus fortitudinis nō dimittere
bonū agendū ꝑ angustiis vel molestiis q̄buscūq̄. Et di
cūt he quattuor virtutes cardinales: hoc est principales
q̄ in istis quattuor plures alie sūt subiecte de q̄bus: q̄a
ꝑ simplicib⁹ laboram⁹: ad pñs āpli⁹ nō tractam⁹ de. vij.
gr̄e sacramētis supradictū est in suo loco. ¶ Edmūdus.

Itē cōmoneāt sacerdotes mulieres p̄gnātes de
parochia sua: vt cū tp̄s part⁹ īstare ītellexerīt si
bi ꝓuideāt ꝙ aquā prōptā ⁊ paratā habeāt pro
ꝑtu: si īmineat necessitas baptisādo. ⁊ ꝙ ꝓpter īminēs

periculū ꝯfiteāt sacerdoti:ne subito p̄occupate nō possit cum voluerint copiam habere sacerdotis.

¶ Stephanus in concilio Oxoniēsis.

PResbyteroꝝ ⁊ ifra. Pūtis ꝯcilij diffinitōe districte duximꝰ iniūgēdū: vt rectores ⁊ vicarij plebes sibi cōmissas pabulo verbi dei:ꝫ qđ fuerit eis ispiratū:iformare ꝓcurēt:ne canes muti merito iudicēt:cū latratu salubri.a caulis dñicis lupoꝝ spūaliū morsus nō expellūt. Illud etiā euāgelij memoriter retinētes ꝙ i nouissimo examine visitatores ifirmoꝝ p̄mio remunerabūt eterno quotiēs fuerit accersiti:celeriter accedāt ⁊ hilariter ad egrotos. ¶ De officio vicarij. Idem

CUm hostis ⁊ infra. Statuimus vt nullus ep̄oꝝ ꝓuincie nr̄e quēq̄ ad vicariā admittat.nisi velit in ecclesia i qua ei vicaria ꝯcedit:ꝑsonaliter ministrare. Ac talis existat q̄ infra breue tēpus valeat i p̄sbyterū ordinari. Qđ si admissus fuerit aliq̄s ⁊ noluerit i presbyterū ordinari vicarij bñficio spolieť. ¶ Idem.

QUoniā aūt ⁊ ifra. Statuimꝰ vt vicario ꝑpetuo ad minus redditꝰ quiq̄ marchaꝝ assigneť:quiscz ꝓ q̄nq̄ marcis solet dari ad firmū. Nisi forte i illis partibus Wallie sit:in q̄bus ꝓpter tenuitatē ecclesiarū minori stipendio vicarij sint contēti. Prouideat quoq̄ diocesanus episcopus pensata ecclesie facultate: vtrum vicarius onera ecclesiastica subire debeat aut ꝑsona:an ad ea simul debeat conferre vtriq̄. Prouiso qđ tamē archidiaconus loci sui ab illis aut altero eoꝝ debent ꝓcurari:vna tantū ꝓcuratione sit contētus.

¶ De officio iudicis ordinarij. Idem

STatuimꝰ auctoritate p̄ntis ꝯcilij:vt p̄lati singuli elemosynarios honestos habeāt. Et vt ip̄i p̄lati iuxta capitulū sint hospitales: ⁊ vt horis cōpetētibꝰ

⁊ pauꝑes audiẽdos: ⁊ iusticiã exhibendã suã in publico exhiberi pñtiã ꝓcurẽt: ⁊ ĩ ꝑsonis ꝓpriis ꝯfessiõib⁹ audiẽdis interdũ intersint ⁊ penitẽtijs ĩiũgẽdis. ¶ Bonifaci⁹

ITẽ statuimus ꝙ epi in suis synodis ⁊ alijs cõuocatõibus ⁊ singuli archidiaconi in suis capitulis ⁊ capellani ecclesiaꝝ parochialiũ ĩ suis ecclesijs ter in ãno denũciẽt oĩbus q̃ clericali priuilegio gaudere voluerit: ꝙ habitũ clericalẽ necnõ corã tonsurã patẽter in locis debitis deferãt cõpetentẽ: ⁊ maxĩe corã suis ordinarijs: ⁊ ĩ ecclesijs: ⁊ ĩ ꝯgregatõib⁹ clericoꝝ. ¶ Robert⁹

PResbyteri ⁊ infra. Capellanis ad celebrãdũ in quacũqꝫ ecclesia nr̃e ꝓuĩcie receptis: dꝫ iniũgi in virtute obediẽtie: vt sint pñtes ĩ dieb⁹ dñicis ⁊ festiuis ac alijs qñ ⁊ vbi matutine misse ⁊ alie hore cũ nota dicunt: canẽtes legẽtes ⁊ psalmodisãtes: sup q̃bus ab eis in ip̃oꝝ receptõe iuramẽtũ recipi volum⁹ ⁊ prestari. Itẽ presbyteros hmõi iuramẽto volum⁹ astringi ꝙ rectoribus vel vicarijs ⁊ presidẽtib⁹ ecclesiarũ seu capellarũ. in quibus celebrauerint nõ detrahẽt: sed ꝙ eis similiter parebũt ⁊ debitam reueretiã faciant ⁊ impendent.

¶ De treuga ⁊ pace. Edmundus.

MAgna nobis ⁊ ĩfra. Districte p̃cipim⁹: quatin⁹ rectores ⁊ vicarij ac alij ecclesiaꝝ curati: pacẽ (inquãtũ in eis est) cũ oĩb⁹ habẽtes parochianos suos moneãt vt ĩ vnitate fidei ⁊ pacis vĩculo vnũ corpus sint in xp̃o. Inimicitias si exorte fuerint ĩ parochijs diligẽter sedãtes: amicitias copulãtes: discordãtes ad ꝯcordiã reuocãtes: ⁊ quãtũ ĩ eis est nõ ꝑmittẽtes ꝙ sol occidat sup iracũdiã parochianoꝝ suoꝝ ¶ De trãsactõib⁹. stephan⁹

CEterũ distrius duximus inhibẽdũ: ne archidiaconi vel eoꝝ officiales aut alij iudices pro bono pacis si qñ discordãtes se sibi inuicẽ volũt ꝯcor-

dare aliq̄d exigāt:sed licētia petita liceat partibus a lite ꝑ cōpositionē discedere qñcūq; voluerint:si tñ lis cōpositionē admittat:nec ꝓpter hoc penā aliquā eis infligant. nisi eis de iusticia actoris vel rei constiterit.

¶ De postulando. Idem.

Quoniā ꝑ aduocatos multotiēs matrimonia ꝑturbant. Statuimus vt sentētia lata ꝓ matrimonio:aduocatus q̄ cōtra illā steterit:hoc ipso ꝑ annū aduocatōe priuatus existat:nisi iudex eū in ipsa sentētia ꝓpter iustū errorē vel ꝓbabilē ignorantiā expresse habeat excusatum. ¶ Johannes pecham.

Veloces ad audiendū ⁊ infra. Nullus decetero ꝑmittat aduocatōis officium publice exercere nisi prius ad minus ꝑ trienniū audierit ius canonicū ⁊ ciuile cū debita diligētia. Huius aūt rei fidē vbi nec de cōdigna apparet testimonio: nec ꝑ facti euidētiā ꝓprio faciat iuramēto. ¶ De ꝓcuratoribus. Idem

Exhorrēda ⁊ infra. Statuimus vt nullus decan⁹ seu archidiaconus vel eius officialis ep̄i sigillū alicui ꝓcuratorio apponat.nisi hoc ab eo petat publice in iudicio vel extra iudiciū:vbi is q̄ ꝓcuratorem cōstituit:⁊ quē cōstat esse verū dñm pñs ꝑsonaliter hoc requirat:vt fraus q̄libet excludat. Quicūq; vero decan⁹ archidiaconus vel eius officialis ep̄i ex certa malicia cōtrariū fuerit ꝑ trienniū ipso facto ab officio ⁊ beneficio sit suspēsus. Quicūq; etiā aduocatus factū vel falsū ꝓcutoriū fieri ꝓcurauerit:suspēsus sit ꝑ trienniū ab offō aduocādi:⁊ inhabilis sit ad beneficiū ecclesiasticū obtinēdū Qd̄ si sit vxoratus aut bigamus:excōicatōi subiaceat ipso facto. Et id qd̄ ꝑ talē fictū vel falsū ꝓcuratorē actum fuerit vel ꝓcuratū:modis oībus ꝓ īfecto reputet. Procurator aūt ipe totius falsitatis intētator:ab oī actu legi

timo ppetuo repellat. Et hi oēs nihilominus si sup hoc cōuinci valeant parti lese ad interesse ꝛ restituēda dāna oia teneantur. Amen in noīe dñi.

¶ Explicit apparatus primi libri.

¶ Incipit liber scds. ¶ De iudicijs.
¶ Stephanus archiep̄s in concilio Oxonien̄.

IN causis ꝛ infra. Statuimus vt decani ruralcs nullā causam matrimonialē decetero audire p:e sumant: sed earū examinatio nō nisi discretis vi ris cōmittat: quibus assistentibus si cōmode fieri poterit postmodū ꝓnuncietur sententia. ¶ Johēs pecham

QUodā ruraliū ꝛ infra. Statuimus vt nulli tra dat certificatoriū: vel alias cōcedat sub sigillo alicuius decani ruralis cōsignatū: nisi prius in aliquo die solēni: intra missaꝝ solēnia in ecclesia: vbi cita tus fouet larē vel amplius cōuersatur: publice recitetur hoc adiūcto moderamine: vt citatus sufficiētes habeat iudicias: vt die ꝛ loco sibi prefixis cōpetēter valeat cōpa rere. Ꝙd si aliquo casu tantū tēpus arteꝛ: q dilationi lo cus nō pateat citatiōe facta publice coꝝ testibus detur certificatoriū in ecclesia vel in vno loco publico coꝝ testi bus fidedignis: ita q dies citatōis ꝛ locus in ip̄o certifi catorio exprimant. Et sic nullo modo certificatoꝝ ante citationē factam. Et hoc iurēt decani rurales fideliter se facturos in ep̄ali synodo oī anno. ¶ Symon mephā.

ITem oēs illi ꝛ infra. Et imunitatis ecclesiastice violatores: qui videlicet de domibus/maneriis/ grangijs/aut alijs locis ad archiepiscopos/epi scopos/vel alias personas ecclesiasticas seu ad ip̄as ec

clesias pertinentibus quicq̄ preter voluntatē aut ꝑmis-
sionē dn̄oꝝ vel eoꝝ qui sunt hmōi rerū custodes deputa
ti: abstrahere/consumere/ cōtractare ve presumpserint.
abstrahi cōsumi vel cōtractari fecerint seu hmōi abstra-
ctionē cōsumptionē vel cōtractionē suo noīe: vel a fami
liaribus suis factā: ratā habuerint occasione difficultatis
citationis eorūdē non euitent sicut pluries fieri cōsueuit
ne contra eos ea occasione ꝓcedi valeat: vt deberet de
fratrū nostroꝝ ⁊ totius concilij consensu ⁊ assensu decer
nimus: quēcunq; violatorē hmōi si personaliter inueniri
⁊ tute adiri valeat personaliter forte vocandū. Si vero
non inueniri vel non tute adiri valeat: tunc in domicilio
si quod habeat citari tute quo possit. Si vero in domici-
lio quod habet citari tute nequeant: tunc in ecclesia pa-
rochiali ipsius domicilij: vel si nullū habeat vel non con
stet eū habere domiciliū: tunc in ecclesia cathedrali loci
quo īmunitas ecclesie dicitur esse lesa: ⁊ nihilominus in
ecclesia parochiali eiusdē loci: si tute fieri possit: citatio-
nem decernimus forte faciendā: huiusmodiq; citationez
in domicilio vel in ecclesia publice vt premittitur factā.
Volumus non solum in casibus supradictis: sed etiam in
omnibus casibus constitutionis dn̄i Octoboni quondaz
apostolice sedis legati in Anglia: que incipit. Ad tute-
lam sic artari citatum: ac si esset per citationem perso-
naliter apprehensus: eiusdemq; citationis virtute con-
tra eum posse procedi ad omnem effectum ad quem pos
set si citatus personaliter extitisset. Prefatos etiam et
quoscunq; alios ecclesiastice libertatis seu immunitatis
violatores decernim⁹ in loco delicti: etiā si ibidē nō inue
niant: tā ex officio iudicis q̄ ad partis instātiā posse ꝯue
niri. Utrū aūt hmōi violatores ecclesiastice libertatis seu
immunitatis inueniri seu tute adiri valeant domicilium

ve habeāt vel non: volumus in dubio stari certificatorio illius cui mādat citatio faciēda. Et vt in premissis casib⁹ ⁊ alijs iniuriā pasci iusticiā debitā facilius assequant: districte hoc approbāte cōcilio generali precipim⁹: vt oēs iudices ordinarij nr̄i cātuarien̄. ꝓuincie se inuicē sine aliqua difficultate iuuēt in citatōib⁹ ⁊ executōib⁹ faciendis ac q̄buscūq; mādatis licitis exequēdis. ¶ Stratforth.

Excussis ⁊ infra. Quia ep̄i ⁊ archidiaconi ⁊ eoꝝ officiales ⁊ alij ordinarij eoꝝq; cōmissarij citationes primarias ꝓ correctōib⁹ delinquentiū fieri ꝑ rectores vicarios seu parochiales sacerdotes demandant ipsis frequēter imponit: q̄ sup̄ his q̄bus fit citatio cōfessiones citatoꝝ occultas in foro aīe eis factas ꝑuer se reuelāt. Quapropter in ip̄os scādalisant turpiter: ⁊ illis extūc parochiani pctā renuūt cōfiteri. Statuimus q̄ hmōi citatōes primarie dictoꝝ ordinarioꝝ fiende auctoritate ꝑ rectores aut alios predictos decetero nō mādant sed fiant ꝑ officiales apparitores decanos aut illos ministros eorūdē. Si vero hmōi citatiōes primarie rectorib⁹ vicarijs aut presbyteris demandent: ipsi sup̄ his parere minime teneant: sed citatōes ip̄e primarie facte ꝑ eos ac exinde subsecute cēsure vel ꝓcessus sint ip̄o iure irriti ⁊ inanes. ¶ De foro cōpetenti. Bonifacius archiep̄s.

Contīgit aliq̄n q̄ clerici sine delectu ꝑsonaꝝ q̄q̄ in facto nō fuerint deprehēsi nec ꝯuicti tanq̄ facinorosi vel suspecti de crimine seu delicto vel iniuria ꝑsonali: capiunt ꝑ potentiā laicalē ⁊ in carcere detrudunt: nec reddunt ordinarijs eos requirētibus s̄m canones libere iudicādi. Et si clerici q̄b⁹ crimina imponūt corā iudicibus secularibus vocati non cōparuerint foris bāniunt a regno. Quia vero in hoc libertas ecclesiastica cōfundit cū clericus a laico iudicat. Statuim⁹ q̄ si cleri

ci sic capti noti fuerint: ⁊ honesti capiẽtes ip̃os ⁊ etiã de tinẽtes: ⁊ cõtra req̃sitõez ordinarioꝝ reddere recusantes ꝑ locoꝝ ordinarios publice excõicati nũcient. Loca etiã in q̃bus detẽti fuerint. ⁊ terre capientiũ ⁊ detinẽtiũ supponant ecclesiastico interdicto: donec ordinarijs eoꝝ reddant ⁊ suꝑ hmõi excessu satisfecerit cõpetẽter. Illi autẽ q̃ eis taliter falsa crimina imposuerit: seu maliciose confinxerit cõmẽta: vel fraudes ꝓpter q̃ capti fuerit ⁊ iniuste detẽti: excõicati similiter nũcient. Cũ sint excõicati auctoritate ꝯcilij Oxoñ. ip̃o facto. Clerici vero vagi ⁊ ignoti capti ex causis aliq̃bus ⁊ detẽti si in possessione clericatus inuẽti fuerint: ꝑ locoꝝ ordinarios requirant a dño rege vel ab eo q̃ hz potestatẽ reddẽdi eosdẽ: vt ip̃os restituat ꝑ ecclesiã libere iudicandos. Et si denegent ꝓcedat cõtra resistẽtes ⁊ detẽtores ꝑ penas superius recitatas. Qd̃ si clerici ecclesie redditi ꝓ transgressione aliqua ꝑsonali amerciati fuerit a iudice seculari prelati ad hmõi amerciamẽta exsoluẽda predictos clericos nõ cõpellãt cũ a nõ suis iudicib⁹ fuerint cõdẽnati. Et si ꝓpter hoc prelatos destringi aut attachiari cõtingat: se defendat cõtra hmõi attachiatões vel districtões ꝑ remedia antedicta. Idẽ fiat quotiẽscũq; fuerint amerciati viri ecclesiastici ꝑ iudicẽ secularẽ ꝓ his q̃ ad foꝝ ecclesiasticũ mere ꝑtinere noscũtur.

¶ Excerpta ex rñsionibus regis.

Circũspecte agatis ⁊ infra. De negocio tangẽte Nor Wynceñ. ep̃m ⁊ eius clerũ nõ puniẽdo eos si placitũ tenuerint de his q̃ sunt mere sp̃ualia: videlz de correctõib⁹ quas prelati faciũt ꝓ mortali pctõ vtputa ꝓ fornicatõe adulterio ⁊ hmõi: ꝓ q̃bus aliq̃ñ infligit pena corporalis: aliq̃ñ pecuniaria maxime si conuict⁹ fuerit de hmõi liber homo. Itẽ si prelatus puniat ꝓ ecclesia nõ facta cymiterio nõ clauso: ecclesia discoopta

vel nō decēter ornata. In q̄bus casibus nō pōt infligi pena alia q̄ pecuniaria. Item si rector petat a parochianis suis oblatōes vel decimas debitas vel cōsuetas. vel si rector cōtra aliū rectorē agat de decimis maioribus vel minoribus: dūmodo nō petat quarta bonoꝝ alicuius ecclīe Itē si rector petat mortuariū in partibus vbi mortuariū dari cōsueuit. Itē si prelatus alicui⁹ ecclesie: vel aduocatus petat a rectore pēsionē sibi debitā. nā oēs pensiones hmōi petēde sūt in foro ecclesiastico. De violēta etiā manuū iniectione in clericū: ⁊ in causa diffamatiōis placitū tenebit in curia christianitatis: dūmodo ad correctionem pcti agat: ⁊ nō petat pecunia. ¶ Johēs stratforth.

Dierū inualescēs malicia ⁊ infra. Cū nr̄e ꝓuincie nō nulli alijs malignari conātes breuia regia de cōpoto seu trāsgressione: vel alia cōtra illos q̄bus nocere desiderāt: ad extraneos comitatus in q̄bus sui nūq̄ fuerūt aduersarij nec cōtraxerūt vel deliquerūt ibidē bona ve administrarūt inibi cuiuscūq̄ fraudulēter ⁊ maliciose impetrare presumūt: ⁊ adeo ꝯtra eos ignorātes clā ꝓsequunt in illis: q̄ relegant vel foris bāniunt de regno. Unde cū ꝓcessus ⁊ sentētia cōtra ignorātes ⁊ taliter indefensos habiti a iure merito reprobētur: nec sit malicijs hoīm indulgendū. Statuimus vt q̄cunq̄ clerici vel laici in nr̄a ꝓuincia talia surrepticie fraudulēter vel maliciose decetero vt premittit impetrātes ⁊ ꝓsequētes faciētes ⁊ ꝓcurātes seu ad ea īpendētes sciēter ꝯsiliū auxiliū vel fauorē: aut ea rata habētes suo noīe facta maioris excōicatōis sniaz īcurrūt ipo facto. ¶ Idē.

Excussis ⁊ infra. Considerantes ex eo q̄ quidam epoꝝ archidiaconoꝝ ⁊ alioꝝ ordinarioꝝ officiales: sua consistoria sessiones ⁊ capitula de trib⁹ in tres vel de quattuor in quattuor septimanas ānis sin

gulis celebrantes p varia loca ſuarū iuriſdictionū ꝛ de-
canatuū noſtre ꝓuincie illuc frequēter quo victualia ve
nalia cū difficultate obtinere valeant: declinantes recto-
res ꝛ vicarios eccleſiarū in locis quibus hmōi ſua cele-
brant cōſiſtoria: ſeſſiones ſeu capitula vel vicinis ſimili-
bus ſumptibus onerant exceſſiue: ac ſcādali ꝛ calumnie
materiā ſuſcitant eo grauius. Nō ſi p rectores ꝛ vicari-
os eccleſiaꝝ hmōi diebus illis ſplendide nō ꝓcurent ad
votū ipōs laboribus vexantes: queſitis coloribus ꝛ cau
ſis confictis infeſtant grauiter ꝛ moleſtāt. Propter que
ꝛ alias iniuſtas cauſas: preſentis ſtatuimus deliberatiōe
cōcilij: q hmōi conſiſtoria ſingula ſeſſiones ꝛ capitula in
locis iuriſdictionū ꝛ decanatuū predictoꝝ magis in ſigni
bus vel ſaltē in quibus victualia cōmuniter valeant in-
ueniri venalia decetero celebrētur. Nōq officiales ꝛ ce
teri ordinarioꝝ miniſtri ſuoꝝ ſumptibus dñoꝝ: tam in hu
iuſmodi celebratione conſiſtorioꝝ ſeſſionū ꝛ capitulorꝝ q
in aliis actibus: quos pro ſuis exercent dominis faciant
que incūbunt. Citationes autē ꝛ conſiſtoria ſeſſiones et
capitula huiuſmodi in aliis locis q expreſſis ſuperius ce
lebranda ꝛ proceſſus quos in eis contigerit impoſterum
fieri ipſo iure decernimus fore nullos: ac officiales predi
ctos pro ſuoꝝ dominoꝝ expedientiis negocijs ſumptus
a dictis ſubditis exigentes ſeu ipſos occaſione non pre-
ſtationis ſumptuū hmōi infeſtantes eoipſo ab officio et
ingreſſu eccleſie ſuſpenſos volumus remanere.

¶ De ferijs. Symon Mepham

ARimarū ſaluti ꝓſpicere cupientes iniciū ordi
mur de feſtibus ſaluatoris. Statuimus itaq
ꝛ ordinamus: vt dies illa ſcā paraſceues qua
ſaluator noſter dñs ieſus xp̄s p ſalute hoīm preciosā ani
mā ſuā poſt multa flagella poſuit in cruce. Scōm ritum

ecclesie in lectōe cū silētio/in oratōe cū ieiunio/ in cōpunctiōe cū lachrymis festiue celebret. Auctoritate etiā presentis ꝓcilij districtius inhibem⁹ ne decetero quispiā seruilibus ipa die intēdat opib⁹ vel queuis alia exerceat q̄ a pietatis cultu fuerit aliena: ꝙ hoc tñ legē paupib⁹ non imponimus: nec diuitibus ꝓhibemus. q̄n ad agriculturam pauperū promouendā: suffragia consueta charitatis intuitu subminstrent. ¶ Idem.

Ad hec. Quia inter oēs sctōs memoria beatissime virginis marie mris dñi eo frequētius agit atq; festiuius quo maiorē gratiā apud deuz q̄ cius conceptionē predestinatā ad vnigeniti sui: tēporalē originē ⁊ oīm salutē veraciter ordinauit credit inuenisse vt ꝙ hoc salutis nre: q̄uis remota primordia in q̄bus deuotis occurrit mētibus spūalij materia gaudioꝝ deuotionē oibus augeāt ⁊ salutē. Venerabilis anselmi predecessoris nri: q̄ post alia q̄dā ipsius antiquioꝝ solēnia ꝓceptōis solēne supaddere dignū duxit vestigijs iherentes. Statuim⁹ ⁊ firmiter p̄cipiēdo mādam⁹: quatin⁹ festū cōceptōis p̄dicte in cūctis ecclesijs nre cātuarien. ꝓuincie festiue ⁊ solēniter decetero celebret. ¶ Symon islepe.

Ex scripturis ⁊ infra. De fratrū nroꝝ cōsilio dies festos p̄fatis inserere duximus q̄bus ab vniuersis seruilibus opibus etiā reipublice vtilib⁹ ꝙ nram cātuarien ꝓuincia fuerit regulariter abstinendū In primis sacrū diē dñicū ab hora diei sabbati vesptina inchoādū nō ante horā ipam preueniēdo: ne iudaice ꝓfessionis participes videamur. Q̄d etiā in festis q̄ suas habēt vigilias obseruet. Itē festū natiuitatis dñi. Sctōrū stephani Johānis euāgeliste Innocētiū Thome martyris. Circūcisionis dñi. Epiphanie dñi. Purificatōis btē marie virginis. Scī mathie apli. Annūciatōis btē ma-

rie. Paſche cū tribus diebus ſequētib⁹. Sci marci euā geliſte. Philippi ⁊ iacobi aplōꝝ. Inuētōis ſancte crucis Aſcēſionis dñi. Pēthecoſtes cū tribus dieb⁹ ſequētib⁹. Corporis xpi. Natiuitatis beati Johis baptiſte. Petri ⁊ Pauli aplōꝝ. Trāſlatōis ſci Thome martyris. Sancte Marie magdalene. Jacobi apli. Laurētij martyris. Aſſūptōis beate marie. Sci bartholomei. Natiuitatis ſctē marie. Exaltatōis ſctē crucis. Sci mathei apli ⁊ euāgeliſte. Sci michaelis. Sci luce euāgeliſte. Symonis et Jude aplōꝝ. Oim ſctōꝝ. Sci andree apli. Sci nicholai Cōceptiōis btē marie. Sci thome apli. Solēnitas dedicationū eccleſiaꝝ parochialiū: ⁊ ſctōꝝ in quoꝝ honore eccleſie parochiales dedicant. Alia feſta q̄ in ſingulis dioceſibus dicte ꝓuicie ꝑ locoꝝ ordinarios ex certa ſcientia peculiariter inducunt: ⁊ infra. Reliqs eni ſctōꝝ feſtiuitatibus ipune poterit opa fieri ꝟſucta. ¶ Hēric⁹ chichile.

INeffabilis ⁊ infra. Nos q̄ dei laudē in ſctis ſuis in q̄bus gloriosus exiſtit: in nra ꝓuicia cupimus ampliari regūs ⁊ regni incolaꝝ ad hoc hortatib⁹ excitati. cōfratrūq̄ nroꝝ ⁊ cleri ꝓuincie nre ducti cōſiliis quinimo ⁊ nri ꝓuincialis ꝟcilij robore ac decreto ſuffulti antiquoꝝ patrū piū erga ſctōs dei deuotiōis affectū ꝓſequētes. Feſtū bti Georgij martyris ſub officio duplici et ad modū maioris duplicis feſti tā ꝑ clericū q̄ ꝑ populuz dicte ꝓuicie ꝑ vniuerſas eccleſias eiuſdē de expreſſo cōſenſu noſtroꝝ fratrū cleri antedicti. Volumus ſtatuimus ⁊ precipimus annis ſingulis ꝑpetuis futuris tēporibus ſolēniter celebrari: ⁊ i ipō feſto ab oi ſeruili opere ꝑ oēs ciuitates ⁊ loca ipſius ꝓuincie: ſicut ⁊ put in feſto natalis dñi precipimus feriari: quo magis in ipō feſto plebs fidelis ad eccleſias cōueniāt: deū laudent: ⁊ ipſius ⁊ oim beatoꝝ patrocinia deuotius iplorēt ⁊ ꝑ rege ac regni ſa

lute instent frequētius ⁊ exorēt. Ad hec dicti ꝓuincialis cōcilij auctoritate decernimus ⁊ etiā statuimus ꝑ p̄ntes: ꝙ festa sctōꝝ Dauid ⁊ Cedde ep̄oꝝ ⁊ Wenefrede v̄ginis decetero ꝑ totā ꝓuinciā nr̄am antedictā suis tēporibus: videlz scti Dauid primo: scti Cedde scd̄o mensis Martij diebus: Wenefrede autem tertio die Nouembris cū regimine chori ⁊ nouē lectionibus perpetuis futuris temporibus etiam celebrentur. ¶ Idem

Anglicane ecclesie ⁊ infra. De fratrū nostroꝝ ⁊ cleri in presenti cōcilio p̄ntiū volūtatibus ⁊ assensu: ⁊ nihilominus ad xp̄ianissimi principis ⁊ regis nr̄i instantiā specialē: sctissimi cōfessoris ⁊ pōtificis Johānes de beuerlaco memoriā vbiq; ꝑ nr̄am ꝓuinciā votiuis ⁊ deuotis affectibus duximus exaltādā. Statuimus igit̄ ⁊ de predictoꝝ fratrū nostroꝝ ꝯcilio ⁊ assensu ꝓ ꝑpetuis futuris tēporibus ordinamus: ꝙ festū depositionis dicti scti: qd̄ septimo die Maij: videlz in crastino sācti Johīs ante portā latinā dinoscit̄ ꝯtingere ad modū festi vnius ꝯfessoris ⁊ pōtificis paschalis tp̄is cum regimine chori ꝑm vsum sarū ecclesie ꝑ ꝓuinciā nr̄am antedictā: futuris tp̄ibus ꝑpetuo celebret̄. Ceterū qꝛ in festo trāslatōis eiusdē: qd̄. xxv. die mēsis Octobris etiā annuati cōtingit: de sctis Crispino ⁊ Crispiniano ꝑm vsum sarū ecclesie predicte ꝯsueuit: quasi ꝑ oēs ecclesias ꝓuicie predicte celebrari: ⁊ seruitiū fieri ab antiquo. Ne vnius festi introductio diminutio alteriꝰ existat: sed magis sub vna celebritatis leticia: dicti martyres vna cū prefato cōfessore almifico pariter honorent̄. De fratrum nostroꝝ ⁊ cleri predictoꝝ cōsensu vnanimi: statuimus decernimꝰ ⁊ ordinamus ꝙ decetero singulis ānis dictꝰ dies. xxv. octobris vbiq; ꝑ ꝓuiciā p̄dictā cū. ix. lect̄. celebris habeat̄. Quaꝝ tres prime erūt de ꝓprietate sctōꝝ Crispini ⁊ crispiniani

tres medie de trãslatõe scti Johis predicti: ꝛ tres vltime de expositione euangelij plurimoꝝ martyꝝ: cum seruitio ꝟm vsum Sarum in talibus fieri consueto.

¶ De sequestratõe possessionis ꝛ fructuũ. Stratforth. HEques ꝙersoꝝ ꝛ infra. ꝑnãtis statuim⁹ deliberatõe ꝓcũ ꝙ i ꝓuincia nr̃a violatores seqstrorũ ꝑ eꝑos aut vicarios suos generales iꝑoꝝve officiales ꝑncipales ex causis iustis ꝛ veris i bona ecclia sticis aut alijs i casib⁹ a iure ꝓmissis interpositoꝝ: post ꝛ ꝛta publicatiõez debite factã i locis ꝙbus bona sic seqstrata ꝓsistũt: maioris excõicatiõis sentẽtiã ipo facto incurrant. Si tñ a sequestro fuerit appellatũ: ꝛ appellatio legitime ꝓsecuta eã pendẽte possessores bonoꝝ sequestratoꝝ ꝛ alij libere ꝛ impune vtantur eisdem.

¶ De ꝓsũptõib⁹. Stephan⁹ i ꝓcilio Oxoñ. ELepra ꝛ infra. Inhibem⁹ ne ꝙs ecclie sue renũcias a sibi substituto recipiat vicariã eiusdẽ cũ vehemẽter possit ꝓsumi ꝙ talia fiũt ꝑ illicitã ꝓactionẽ Qõ si secus ab aliquo ꝑsũptũ fuerit: ille vicaria ꝛ alijs ꝑ sonatu priuent. ¶ De iureiurando. Idem

QResẽti statuto diffinim⁹: vt eꝑs ab eo ꝙ ꝑtat⁹ sibi fuerit recipiat iuramẽtũ: ꝙ ꝓpter ꝓnãtatõez illã nec ꝓmiserit nec dederit aliqd ꝑtati: nec aliquã ꝓpter hoc inierit pactionẽ: maxie si ꝑtat⁹ ipe sup hoc suspect⁹ foreverisilr videat. ¶ Bonifaci⁹ archidiac. Sumens iuramentum.

QVenit ꝛ infra. Statuimus ꝙ laici vbi de subditoꝝ peccatis ꝛ excessibus corrigẽdis ꝑ prelatos ꝛ iudices ecclesiasticos inquirit ad prestandum de veritate dicenda iuramẽtũ ꝑ excõicationis sentẽtias: si opus fuerit cõpellantur. Impedientes vero ne huiusmodi iuramentũ prestetur: per interdicti ꝛ excõicationis sententias arceantur. ¶ Robertus Wyncheliee

Presbyteri stipēdiarij ⁊ infra. Presbyteri p̄dicti die dñica vel festiua post admissionē suā iurabūt coram rectorib⁹ vicarijs vel eor̄vices gerētibus intra missar̄ solēnia alioq̄n coram locor̄ ordinarijs aptis coram ipsis sacrosctis ⁊ inspectis. q̄ eccles̄ijs vel capellis parochialib⁹ in q̄bus diuina celebrāt: ear̄q̄ rectorib⁹ vel vicarijs ac ip̄or̄ loca tenētib⁹: vel eis quor̄ interest: nullū omino inferēt dānū seu p̄iudiciū: circa oblationes portiones/obuētiones/denarios q̄uisitos tricēnaria: seu iura q̄cunq̄: quocūq̄ nom̄e censeant. imo quatenus i eis est eosdē seruabūt indēnes i premissis ⁊ singulis premissor̄. Jurēt etiā specialiter dicti sacerdotes: q̄ odia/scādala/rixas ⁊ cōtentiones inter rectorē ⁊ parochianos nullo modo suscitabūt/sustinebūt/aut aliquo modo fouebūt: ⁊ quatenꝰ in eis est ꝓcordiā nutriēt ⁊ seruabūt inter eosdē Volumus insup ac firmiter iniūgēdo mādamus: quatinus presbyteri supradicti diuina nō presumāt i eccles̄ijs seu capellis hmōi celebrare: priusq̄ p̄stiterint sub forma predicta iuramentū. Si tñ rectores vel vicarij aut ceteri supradicti voluerit ⁊ poterit sic iurari decernētes. q̄ si q̄ uis presbyteri hmōi cōtra ꝓhibitionē hāc in loco sic eis interdicto celebrare presūpserint: eoipo irregularitatem incurrāt. preter alias penas quas canones sacrar̄ cōstitutionū violatoribus ordināt infligendas. Ꝙ si predicti capellani sic vt premittit iurati coram iudice cōpetēti sup violatōe iuramēti hmōi p̄ ꝓbatōes legitimas fuerint cōuicti: aut sup hoc diffamati se purgare nequiuerint omino amoueant: ⁊ tanq̄ p̄iuris interdicat eis diuinor̄ celebratio in ꝓuincia nr̄a donec cū eis sup hoc canonice fuerit dispēsatū. ⁊ ifra. Dicti vero rectores vel vicarij seu eor̄ loca tenētes. debēt benigne recipe iuramēta predicta: ⁊ de premissis ac alijs in hac parte statutis habebunt copiā

conscriptam in ecclesijs suis.

¶ De appellationibus. Johannes Stratforth.

HEquẽs puersoꝝ ⁊ infra. Si ab interpositõe se ꝯstri fuerit appellatũ: ⁊ appellatõ legitime ꝓsecuta: ca pẽdẽte. possessores bonoꝝ seqꝯstratoꝝ ⁊ alij libere ⁊ ipune vtant eisdẽ. ¶ Symon Mephã.

IN cõcilio Oxoñ. quoddã dr emanasse statutum quo inter ceteras phibet q̃ a nullo grauamine iudiciali ante diffinitiuã sentẽtiã friuole appellet. Quoꝝ oẽs aduocati ⁊ ꝓcuratores illius cõsistorij ad obseruationẽ huius statuti astringi debẽãt vinculo iuramẽti: ⁊ alijs in ipo statuto ꝓtẽtis (si cõtra illud venerint affligẽdi) Nos hmõi statutũ: qd si coloreverboꝝ supficialiter palliet ad auferendũ tũ oppressis: appellatiõis remediũ extitit realiter introductũ. Et q̃cquid ex eo vel ob id fuerit subsecutũ penitus reprobamus. Et oẽs illos qui ad huiusmodi obseruatõem statuti prestiterit iuramentum: absoluimus ab eodem.

¶ Explicit liber secundus.

¶ Incipit liber tertius.

¶ De vita ⁊ honestate clericoꝝ. Stephan⁹ i ꝯcilio oxoñ

UT clericalis ordinis honor debitus obseruet: pñtis ꝯcilij auctoritate decernimus: vt tã archidiaconi q̃ decani ⁊ oẽs alij in psonatibus ⁊ dignitatibus cõstituti. Vtẽ oẽs decani rurales ⁊ presbyteri decẽter incedãt i habitu clericali: ⁊ cappis clausis vtãtur. Idem quoq obseruẽt officiales ipoꝝ archidiaconoꝝ cũ fuerit in cõsistorio. Et nec ipsi nec alij clerici comã nutriãt: sed honeste tonsi ⁊ coronati cõuenienter incedãt: nisi forte iusta cã timoris exigerit habitũ trãsformari. A cra

pula quoq; ⁊ ebrietate ⁊ alijs q̄ honestatē eoꝝ deformāt oēs oino clerici abstineāt. Et vigilāter ad hec oia studio sius obseruāda ſm formā generalis cōcilij: a suis superioꝝ bus districtius cōpellant. ¶ Johēs ꝑpecham

QUāuis religionis ⁊ infra. Statuto adherentes dñi Octobeni quōdā in anglia apostolice sedis legati. Ordinamus ⁊ districte precipim⁹: vt q̄libet clericus ꝓstitutus in sacris ordinibus: vestē exteriorē gerat dissimilē militari vel laicali. vtpote anterius et posterius. nō byrratā: vel saltē ex forma sua militari vel laicali cōgrua honestate dissimilē. Et q̄ secus facere presumpserit: q̄diu forme ꝓtrarie habitū tulerit: ab ingressu ecclesie suspēdat. Et q: predict⁹ legat⁹ ꝓtra clericos portātes infulas aut tenas coꝝ prelatis aut coꝝ pplō publice deferētes statuit. Ut si moniti minime se emēdauerint ipo facto ab officio suspēsionē incurrāt: in qua si per tres mēses ꝑstiterint: extūc a beneficio sint suspēsi: a qua suspēsione absolui nequeāt: nisi data sexta parte ecclesiasticoꝝ bonoꝝ suoꝝ q̄ manus eꝑoꝝ pauperibus erogāda. ni hilomin⁹ penis alijs puniēdi ad arbitrtū prelatoꝝ. Nos hmōi statutū aduertētes modice efficacie hactenus extitisse: ꝓ eo q̄ minores prelati hmōi clericos mōstruosos monere nō audeāt: ꝓpter qđ in penas a dicto legato statutas vident pusillanimitatis sue merito incidisse: ⁊ raro clerici hmōi eꝑoꝝ aspectibus se presentant. Statuimus vt oī monitione cessante cū clericos iuris ignorantia nō excuset: predicti clerici sue proteruie merito quotiēscūq; publice coꝝ populo vel prelatis huiusmodi infulas portauerint: nisi forsan in itinere penas omnes incidant supradictas. Mandamus insuper vt imposterum de talibus per decanatus singulos fiat inquisitio specialis. Et cuiuscunq; sint gradus vel excellētie: contra ipsos in for

ma canonica procedatur. ¶ Johēs Stratforth

Exterior habitus ⁊ infra. Hoc sacro approbante cōcilio statuimus ⁊ precipimus: ꝙ q̄cunq; obtinētes beneficia ecclesiastica nr̄e ꝓuincie in ordinibus sacris potissime cōstituti: vestes ⁊ tonsurā clericales deferāt suo statui cōpetentes. Si q̄ aūt clerici nostre ꝓuincie publice incedentes in ea veste supiori breui aut stricta notabiliter aut cū lōgis ⁊ latis excessiue manicis cubitos circūquaq; nō tegētibus. sed pēdulis crinib⁹ intonsis barbis ve ꝓlixis: aut anulis suis vtant̄ digitis publice. Alij q̄ q̄bus ratōe dignitatis ⁊ honoris hoc ꝯgruit seu in premissis: vel aliquibus premissoꝝ superius exp̄ssatis excesserint: nisi infra sex menses a tēpore cōmissi excessus hmōi moniti se correxerint: ⁊ effectualiter hmōi dimittant excessus ecclesiastica habentes bn̄ficia: post predictoꝝ lapsum sex mensiū: ip̄o facto ab officio suspensionem incurrant. In qua si per tres menses sequentes steterint: a suis extunc beneficijs nulla requisita monitione alia: sint ipso iure suspensi. Nec extunc per suos diocesanos (quibus eoꝝ absolutionē presentis auctoritate concilij reseruamus) prius ab hmōi sententijs absoluantur: q̄ quintā partē prouentuū vnius anni suoꝝ beneficiorū ecclesiasticoꝝ persoluant. per diocesanos ep̄os in quorū diocesibus hmōi beneficia obtinent. pauperibus in locis beneficioꝝ suoꝝ degentibus infra tres menses postmodum fideliter erogandam. Et si suspensionibus huiusmodi durantibus: diuinis seu administrationibus dictorum beneficiorum se ingesserint vel miscuerint sicut prius extunc dictis beneficijs eo ipso priuati. ¶ Non beneficiati vero clerici publice et communiter pro clericis se gerentes si in predictis excesserint: vel eorum aliquibus: nisi moniti infra sex mensium spacium se

corexerit cū effectu:coīpo sint inhabiles ꝙ quattuor mē ses ad bñficiū eccleſaſticū obtinēdū. Et preter hec i vni uerſitatibus dicte ꝓuincie ſtudio lr̃ax vacātes ꝛ ꝓ cleri cis ſe gerētes:ſi ſe a premiſſis effectualiter nō abſtineāt ad quoſcūq; gradus eccleſiaſticos ꝛ honores in ipſis vni uerſitatibus ipo facto reddant inhabiles:donec ſuis mo ribus atq; geſtu maturitatē exhibeāt honeſtis ſcolarib⁹ cōpetentē ſaluis penis alīs editis ⁊tra hmōi delinquē tis. Preſenti tñ ⁊ſtitutōe nolumus ꝓhibere:quin clerici aptis ꝛ patētibus ſup tunicis vel alias mēſalib⁹ nuptia tis:cū manicis cōpetētibus locis ꝛ tēpoubus oportunis ac etiā itinerātes ꝓ eo dūtaxat tpe(quo ꝙ patriā iter fa ciūt)breues ꝛ ſtrictas veſtes ſibi aſſumere:ꝛ illis vti va leant:prout eis videbit expedire. Verum cū fronte libe ra ceteros redarguere nequeāt epi:ſi ſeipos ꝛ domeſti cos ꝓpios nō corrigāt in hac pte. Statuimus ꝙ epi nr̃e ꝓuincie venuſtatē in tōſuris veſtib⁹ ꝛ ceteris ſupradictis obſeruēt:ꝛ a ſuis clericis cōmēſalib⁹ faciant obſeruari.

¶ De cohabitatōe clericoꝝ ꝛ mulieꝝ. Ste. i ꝯcilio oron. UT clericalis ordinis ꝛ infra. Clerici beneficiati aut in ſacris ordinibus ⁊ſtituti i hoſpicijs ſuis publice tenere cōcubinas nō audeāt:nec etiaz alibi cū ſcādalo acceſſū publicū habeāt ad eas. Et ſi for te eoꝝ concubine monitione publice premiſſa ab eis non receſſerint. ab eccleſia dei(quā ſic infamare preſumunt) expellant:nec admittant ad eccleſiaſtica ſacramenta. Et ſi nec ſic durerint abſtinendum: excōmunicationis mu crone percellantur:ꝛ tunc demum contra eos inuocetur brachiū ſeculare. Ipſos autem clericos per ſubtractio nem officij ꝛ beneficij canonica monitione premiſſa volu mus exerceri.

¶ De clericis coniugatis. Ricardus.

SI qui clerici infra subdiaconatū cōstituti: matrimoniū cōtraxerint ab vxoribus suis (nisi de cōi cōsensu ad religionē trāsire voluerit: ⁊ ibi in dei seruitio ꝑmanere) nullatenus separent: sed cū vxoribus viuētes ecclesiastica beneficia nullo modo ꝑcipiāt. Qui aūt in subdiaconatu vel supra ad matrimoniū cōuolauerit: mulieres renitētes ⁊ iuitas reliquāt. Hēric⁹ chichele

CUm ex eo ꝙ clerici cōiugati bigami necnō laici iurisdictionē ecclesiasticā exercere: ac de criminibus ⁊ excessibus ad forū: ⁊ cohertionē ecclesie ꝑtinētibus interdū suo: iterdū sub alieni noīs vmbra seu velamine inuestigare ⁊ inquirere eaq; punire ⁊ corrigere: ac excōicationū lr̄as ⁊ suspēsionū decernere presumūt ac negocioꝝ correctionū hmōi scribere ⁊ registrarij: ac registroꝝ eorūdē custodes existūt: nō modicū patiat̄ ecclīa scādalū ac ecclesiastica vilescat auctoritas pariter ⁊ censura. Nos igit̄ hmōi scādalis occurrere volētes: ⁊ ecclīe honestati decoriq; ꝓuidere cupiētes: sacroꝝ imitādo vestigia canonū. Pn̄tis auctoritate cōcilij ordinamus ⁊ statuimus ꝙ nullus clericus cōiugatus/bigamus/siue laicus: quouis exq̄sito colore: sub suo vel alieno noīe: infra nr̄am cantuarien̄. ꝓuinciā decetero iurisdictionē spūalē exerceat qualēcunq;. Nec in causis correctionū: scz cū ad correctionē aunue: vel vbi ex officio iudicis ꝓcedit̄ scriba aut registri⁹ aut registri correctionē hmōi custos quomodolibet existat. Qd̄q; q̄cunq; ordinarius ep̄o inferior seu iurisdictionē obtinēs ecclesiasticā clericū cōiugatum laicū vel bigamū ad premissa vel eoꝝ aliqd̄ assumere vel recipere: vel post duoꝝ mensiū spaciū: a tp̄e publicatōis hmōi cōstitutōis in officio iurisdictōis hmōi tolerare sciēter seu retinere presūpserit: vel admissū vel imposterum admittēdū realiter nō amouerit: penā suspēsionis ab ex-

ercitio iurisdictõis hmõi: necnon ab ingressu ecclesie incurrat ipo facto. Citationes insup ꝓcessus sentẽtie acta q̃ ⁊ gesta q̃cunq̃ ꝑ eosdẽ clerico coniugatos laicos siue bigamos habita siue facta in premissis vel aliquo p̃missoꝝ ꝑ modũ superius expressatũ: sint nulla cassa irrita et inania ipo iure. Idẽq̃ clerici coniugati bigami siue laici premissi: vel eoꝝ alicui ꝯtra pñtis ꝓhibitionẽ ꝯcilij se ingerẽtes sñia maioris excõicatõis incurrãt ipo facto.

¶ De clericis nõ residẽtib⁹. Stephan⁹ in ꝯcilio Oxoñ.

Statuimus ⁊ infra. Epi ĩ ecclesijs suis cathedralibus residere ꝓcurent in aliquibus maioribus festis: ⁊ saltẽ ĩ aliqua parte quadragesime: ꝓut aĩe sue saluti viderint expedire. ¶ Idem

Cum hostis antiquus ⁊ infra. Solerter cauendũ est: ne talibus cura gregis dñici cõmittat̃ q̃ aut negligũt aut ignorãt custodie sibi cõmisse (vt decet) intẽdere vigilãter. Statuimus itaq̃ vt nullus epoꝝ ad vicariã quẽq̃ admittat: nisi velit in ecclesia (in qua ei vicaria cõcedit̃) ꝑsonaliter ministrare: ac talis existat qui infra breue tp̃s valeat in presbyterũ ordinarij. Qd̃ si admissus fuerit aliquis ⁊ noluerit in presbyterum ordinari vicarie beneficio spoliet̃. Et q̃ inhonestuꝫ est vt ecclesie ꝓpter minores reddit⁹ pastorib⁹ maneãt desolate. Presenti decreto statuim⁹: vt ecclesie q̃ in redditib⁹ vltra q̃nq̃ marchas nõ habẽt: nõ nisi talib⁹ ꝑsonis ꝯferant̃: q̃ resideãt in eisdẽ: ⁊ in ꝓpria ꝑsona ministrẽt. Qd̃ si forte tales admissi fuerint q̃ residere noluerint: aut etiã ecclesie ministrare (cũ nõ nisi laborãtibus panis dñicis sit largiẽdus) ecclesijs ipis premissa admonitione debita per diocesanum ep̃m spolietur. ¶ Johẽs Pecham

Preterea ⁊ infra. Statuimus vt rectores qui in ecclesijs non faciũt residentiã corporalẽ: nec ha

bent vicarios: ꝙ iconomos suos hospitalitatis gram exhibeant iuxta qꝺ sufficiũt eccleſie facultates adeo: vt saltẽ parochianoꝝ pauperũ necessitati subueniat extreme: ⁊ vt ꝙ ibidẽ veniũt trãseuntesq; predicãt verbũ dei: necessaria recipiant corporis alimẽta ne eccleſie ipſoꝝ inopie violentia a predicantibus merito deserãtur. Dignus enĩ est operarius cibo suo. ne quisq; tenetur propꝛijs stipendijs militare. ¶ Johẽs Stratforth

IN decimis ⁊ infra. Huius approbatõe ꝯcilij statuimus q religiosi in nra ꝓuincia bñficia ecclia stica obtinentes fm beneficioꝝ hmõi facultates annis singulis paupib⁹ parochianis bñficioꝝ eorũdẽ certã elemosyne quãtitatẽ ordinarioꝝ ipoꝝ locoꝝ moderan dã arbitrio ꝙ ipos epos distribuere cõpellant ꝙ penã se questratõis ⁊ substractõis fructuũ ⁊ ꝓuentuũ beneficiorũ hmõi: donec in premiſſis paruerint competẽter.

¶ De prebendis. Stephanus in ꝯcilio Oronicñ.

QUia iuxta sanctiones canonicas ⁊ infra. Statuimus ⁊ sacro approbãte ꝯcilio districtius inhibemus ne deinceps eccleſia aliqua pluribus rectorib⁹ (quoꝝ vterq; sit ꝓsona) cõmittat regẽda. In eccleſia aũt vbi plures ꝓsone existunt statuim⁹: vt singulis decẽtibus accreſcat viuẽtib⁹ portio decedẽtis: donec ad vnũ solũ illius eccleſie ꝓsonatus ꝙuenerit. Nec decetero plures vicarij ĩ eadẽ eccliã ꝓstituãt. illis eccleſijs ab hoc statuto exceptis: q̃ ab ãtiquo viuiſe fuerũt. ¶ Pechã.

AUdistis ⁊ infra. Decernim⁹ iuxta formã generalis ꝯcilij toĩa beneficia curã aiaꝝ habẽtia: q̃ de facto obtinẽt hi ꝙ dispensationẽ aplicã sup pluralitate bñficioꝝ hmõi nõ habẽt: ꝙ beneficij receptionẽ qꝺ vltimo receperũt: ipo iure vacare. Et licet iuxta rigorẽ ꝓstitutiõis dñi Octoboni: sic recipiẽs plura beneſi-

cia vltimo ip̄o iure sit priuatus: cū ſm eandē decernatur institutio irrita ip̄o iure. Precauere tñ volētes ne rigorē videamur coaceruari: rigori mentēq; constitutionū: tā ꝯcilij generalis q̄ etiā dñi Octoboni clarius aduertētes quarū neutra in preobtētis: ⁊ vltimo simul priuat cū cōciliū generale solū auferat preobtēta: vltimū tñ reseruat Cōstitutio vero Octoboni institutionē in vltimo beneficio decernat irritā ip̄o iure preobtēto tñ ip̄o iure nō priuat. Nos mīam cū rigore miscētes: ꝑmittimus vt his q̄ plura beneficia curā aīaꝝ habētia absq; dispēsatōe apostolica fuerit assecutus. vltimo beneficio sic obtēto: iuxta generalis ꝯcilij tenorē sit cōtentus: nisi forte ex temeritate cōtenderit etiā preobtentū improbe retinere. In quo casu ip̄z nec primo nec vltimo dignū: īmo nec medio: nec aliquo iudicamus. Sed potius ea ip̄o iure vacare q̄bus oībus quatenus de facto eadē detinet occupata. Censemus ꝑpetuo spoliandū ⁊ infra. Decernimus etiā ⁊ ꝑpetua stabilitate firmamus: vt q̄cunq; imposterū plura beneficia curā aīaꝝ habētia: seu alias incōpatibilia absq; sedis apostolice dispēsatōe receperit vel assecutus fuerit ꝑ modū institutōis vel cōmende seu custodie. Vel vnū titulo institutōis: aliud titulo cōmende vel custodie: preter modū illū quē cōstitutio gregoriana edita in ꝯcilio lugdunēsi. Permittit eo ipso sit priuatus oībus sic obtentis beneficijs ip̄o facto sententiā excōicatōis ꝑmaneat innodatus a qua nō nisi ꝑ nos aut successores nostros vel sedem apostolicā absolutōis gratiā valeat ꝓmerere.

¶ De institutōibus ⁊ cōmendis. Stephanus archiep̄s.

Quia iuxta ⁊ infra. Statuimus ne prelatus aliquis cū ecclesiā aliquā cōtulerit vel prebendā fructus eiusdē ecclesie vel prebēde nōdū collectos sibi presumat aliquatenus vsurpare: vel ꝓ īstitutōe

vel missione in possessione: vel carta sup̃ hoc faciẽda aliq̃d audeat extorquere: vel ab officialib⁹ suis vel archidiaconis suis aliq̃d sustineat extorqueri. ¶ Idẽ in eadẽ.

QUam ſm apostolũ ꝛ infra. Statuimus vt si quis ad ecclesiã aliquã nullo cõtradicẽte presentetur canonice. Eps presentatũ ipm (dũ tñ idone⁹ sit) nequaq̃ admittere differat vltra duos menses. Alioquĩ q̃cquid ex eadẽ ecclesia post factã pñtationẽ fuerit forte pceptũ: illi cũ istitutus fuerit restituat: quatenus fruct⁹ illi ad ep̃m puenerũt. Idem ab archidiacono obseruet si p eũ steterit quo minus canonice presentatus infra predictũ tẽpus fuerit admissus. Nisi causã rationabilẽ coram suo supiore duxerit assignãdã: cũ sup̃ hoc fuerit req̃situs ab eo. Quare videlz eũ nõ admiserit infra tẽpus in hoc concilio diffinitum. ¶ Constitutio Johis pecham

EX solito cursu causar̃ ꝛ infra. Statuim⁹ vt vnus q̃sq̃ eps clerico quẽ ad ecclesiam admittit litteras patentes sup̃ sua admissione cõcedat inter alia cõtinẽtes. In quo consistat ordine etiã quo titulo ad hmõi beneficiũ admittat. ¶ Johẽs Stratforth

ITem q: archidiaconi ꝛ infra. Sacro approbãte cõcilio statuimus: vt hi q̃ admissos ad beneficia ecclesiastica ad mandatũ supioris tenent̃ inducere: p inductõe hmõi faciẽda: sumptib⁹ cõtentent̃ moderatis. Videlz si archidiaconus inducat. xl. denarius: si su⁹ officialis duor̃ solidor̃ pceptõe p singulis suis ꝛ suor̃ expẽsis p dicta penitus sit cõtẽtus. Ipsius tñ inducti vt p mittit opinione seruata an in hmõi quãtitate pecunie sit ue in aliis necessariis ipm inductorẽ ꝛ suos voluerit pcurare. Si q̃d vero vltra hoc ab inductoribus occasiõe premissor̃ recipiat vel recipiant quicq̃ amplius ppter inductionẽ faciendã p ipos vel inductionũ certificatorias

litteras facere: ⁊ inductis tradere exq̃sitis ve coloribus differre illos ꝓtingat indebite culpabiles in hac parte su spẽsionẽ ab officio ⁊ ingressu ecclesie tã diu incurrere vo lumus ipso facto: donec hec contra recepta soluentibus restituãtur ⁊ leso sua culpa satisfaciãt in premissis.

¶ De cõcessione prebẽde. Stephan⁹ in ꝯcilio Oxoñ. NEc lepra ⁊ infra. Illud absurdũ reputamus oi no: vt aliquo existẽte psona vnius ecclesie. alij de cõsensu illius psone aliq̃d conferat in eadez ecclesia in noie psonatus: nisi psona prior ecclesiã totam prius simpliciter duxerit resignãdã. Itẽ statuimus q̃ nõ liceat alicui aliquid in ecclesia assignare cuiq̃ noie benefi cij: quasi hoc liceat obtinere cũ alio beneficio: cui cura annexa fuerit animarum. ¶ Bonifacius

AMostris maioribus ⁊ infra. Statuimus q̃ cle ricis pauperib⁹ Atque benedicte beneficia cõ ferant. Et q⁹ iter rectores ⁊ vicarios ecclia⁹ ⁊ tuos parochianos sup collatõe hmõi beneficio⁹ lites nõ nũq̃ audiuim⁹ suscitari quas sicut cordi nobis est ãputa re debem⁹ decernẽdo statuim⁹ vt idẽ rectores ⁊ vicarij: quoz magis est scire q̃ ad hmõi beneficia existũt idonei: tales clericos in p̃dictis beneficijs preficere studeãt: qui iuxta corda coz sciant ⁊ valeãt in diuinis officijs sibi cõ grue deseruire: ⁊ suis velint obtẽperare mãdatis. Qui bus si parochiani maliciose subtrahere velint elemosy nas consuetas ad ipas largiẽdas sibi sollicite moneãtur Et si opus fuerit p̃ quascunq̃ cẽsuras ecclesiasticas di strictius compellantur. ¶ Johẽs Stratforth

QSuriẽtes auaricie ⁊ infra. P̃ntis ꝯcilij ꝓuisione statuimus q̃ q̃cunq̃ clerici ad dignitates psona tus officia vel prebẽdas: aut alia bñficia eccliã stica q̃cũq̃ plena: ⁊ occupata de facto se p̃tarũ seu ea si

bi conferri ꝑ quēcunq; decetero ꝓcurantes ſi directe vel indirecte virtute breuiū: quare nō admiſit vel quare īpedit ꝛc. Aut ſimiliū tacito in dictis breuibus de beneficiorū poſſeſſoribus: ꝛ eis vocatis rite nō amotis ꝓtra cōpos ſeu alios in ſeculari curia ꝓſequant: niſi de cauſis vacationū pretenſarū: ad ordinariox mādata inquiri ꝛ poſſeſſores ꝑ iudices eccleſiaſticos cōpetētes canonice puniti⁹ amoueri faciāt maioris excōicationis ſentētiā incurrant ipō facto. ꝛ tanq; ſic excōicati ad beneficia talia nullatenus admittant: ſed inhabiles ad ea ꝓpetuo cenſeant. Si vero contra hec quiſpiā in occupato beneficio inſtituatur vel admittat de facto inſtitutio ſeu admiſſio hmōi oī iuris effectu careat. Et q̄cunq; ſic inſtituēs vel admittens iure ꝓpio vel delegato taliter pñtatū vel collatariū in obtēto ꝑ aliū beneficio ipſius poſſeſſore ſufficienti auctoritate in foro eccleſie ſentētialiter primitus nō amoto ab officio ꝛ beneficio tādiu nouerit ſe ſuſpēſuz donec beneficiū poſſeſſori reſarceat vt conuenit oē dānū. Et inſtitutus taliter vel admiſſus ſi ſc in occupato ꝑ aliū beneficio contra hoc patiat induci cēſeat intruſus: ꝛ penas intruſionis in conſtitutōe Octoboni q̄ incipit amotis ꝓpriꝭ contentas: necnon alias a canonibus ꝛ ſctis patrib⁹ inflictas ipō facto incurrat. ꝓpr̄emiſſa tñ non intēdimus ordinariox poteſtati quin beneficia ad eox collatio nē ſpectātia quouiſmodo de facto occupata non de iure conferre poterint derogare: nec eox collationes beneficiox admittētes: conſtitutione hmōi coartari.

¶ De rebus eccleſie non alienādis. Stephanus

Eccleſiarū indēnitatibus cōſulere cupiētes pñtis ꝓcilij auctoritate duximus ſtatuēdū: vt nullus abbas vel prior: nullus oīno archidiaconus vel decanus: nec alij habētes ꝓſonatum ſeu dignitatem

Sed nec clericus inferior possessiones vel redditus dignitatis vel ecclesie sibi cōmisse cōsanguineis vel amicis suis vel q̄buscūq; aliis vēdere impignorare īfeudare de nouo vel quolibet modo alienare p̄sumat: nisi forma canonis obseruata. Si q̄s aūt cōtra hoc venire presūpserit ⁊ qd̄ in hac parte presūptū fuerit viribus careat: ⁊ presūptor dignitate vel p̄sonatu vel ecclesia (quā sic lesit) per suū superiorē spolietur. Nisi q̄ alienauerit infra tp̄s a suo supiore prefixū sine dāno ecclesie suis sūptib⁹ duxerit reuocandū. Is quoq; q̄ ecclesiastica bona receperit decetero ⁊ cōmonitus ea presūpserit detinere. excōicatōis sentētia p̄cellat: donec restituerit ea nullatenus absoluēdus Idē etiā ⁊ prelati maiores obseruent. ¶ Idem

Vt ſm canonicas sanctiones ⁊ infra. Volum⁹ vt prelati domoꝝ religiosarū corrodia vel stipendia: clericis vel laicis nō vēdant nec gratis concedant imp̄petuū vel ad tēpus: nisi vrgens necessitas exposcat: ⁊ diocesani accedat assensus.

¶ De locato ⁊ cōducto. Stephanus in cōcilio Oxon.

Vt vere videamur ⁊ infra. Statuim⁹ vt ecclesie certis p̄sonis deputate: nulli dent̄ ad firmā nisi iusta causa subfuerit: ⁊ a suo ep̄o approbata: vt tūc de ei⁹ ꝯsēsu alicui p̄sone ordinate dent̄ ad firmā de qua vniuersaliter presumi debeat: q̄ fruct⁹ ecclesiaꝝ in bonos vsus cōuertat. ¶ Johēs pechā apud lābeth

Vendētes ⁊ infra. Ecclesie ad firmā nullis dentur: nisi personis ecclesiasticis sctis ⁊ honestis quas locoꝝ ep̄i libere valeāt cohercere. Prouiso etiā vt paup̄ibus parochianis de firmis hmōi pinguis portio iuri cōsona (ſm arbitriū ep̄i) assignet̄ sub testimonio quattuor fidedignoꝝ parochianoꝝ eisdē fideliter erogāda. Et vt ab hmōi firmis oīs cōtractus imagi-

narius subducatur: quo in ꝑsonis clericoꝝ falso suppositis vel sub noīe baiulatus ecclesie ad firmā laicis conceduntur sacro approbāte cōcilio ordinamus: vt si quis clericus in tali versutia repertus fuerit: puniatur ſm statutum sancte memorie dñi Octoboni: ⁊ grauius si prelate viderint expedire. ¶ Johannes Stratforth

Licet bone memorie ⁊ infra. Hoc ꝓuinciali cōcilio approbāte cōstitutōibus prius editis adūciēdo statuimus: ꝙ quotiēscūq; ecclesiasticum beneficiū nr̄e ꝓuicie clerico ⁊ laico ad firmā exnūc dimissum fuerit vel instrumētis sup hmōi firmarū dimissione cōfectis nomē laici cū clerici noīe āmodo inserat vel clericū fingat fore firmariū cum nō sit. Seu si laici fructus redditus ⁊ ꝓuētus dimissoꝝ beneficioꝝ ad firmā suo nomine colligāt ⁊ eos directe in suos vsus conuertant: huiusmodi cōtractus nō teneant: nec ex eis aliquis obligetur alteri. Sed sic exnūc hmōi beneficia tradētes ⁊ recipiētes ad firmā partis tertie prouentuū beneficij sic dimissi: vel estimatōis ip̄ius si ābo sint soluēdo cōiter aut tradētē tn̄: si soluēdo recipiēs nō existat fabrice eccl̄ie cathedralis loci soluēda pena plecti volum⁹ appositōne noīs clerici nō obstāte. Et qꝛ religiosi ⁊ alij beneficia ecclesiastica nr̄e ꝓuicie in ꝓprios vsus tenētes: se p̄dictis cōstitutōib⁹ asserūt nō ligari. P̄ñtis approbatōe ꝯcilij statuimus: ꝙ si ip̄i bn̄ficia hmōi vel suas quas virtute appropriatōis in eis decimarū aut ꝓuētuū ꝑcipiūt portiōes: ad firmā tradiderint clericis nō obtēta diocesani licētia: vel laicis quouismodo: seu alias qualitercūq;. cōtra p̄ñtē aut aliaꝝ cōstitutionū tenorē exercerint: pena predicta decetero ꝑcellantur. ¶ De pignoribus. Edmūdus

Rhibemus ne pignus retinere quispiā cōtēdat: postq̄ de fructibus sortē ꝑceperit deductis expē

sis quoniam vsura est.

¶ De donationibus. Johēs Stratforth

Cordis dolore cōcutimur ⁊ infra. Presentis deliberatione ꝯcilij oēs ⁊ singulos in nr̄a ꝓuincia q̄ mortis vicine coniecturā verisimilē obtinentes: ex malicia siue fraude vniuersa bona seu quātitatē eoꝝ tam notabilē etiā inter viuos donare seu aliter alienare presūpserint: sic ꝙ ecclesia rex siue alij creditores: q̄bꝰ sic donātes siue alienātes efficaciter tenebant̄ suis iuribus Vxores ve seu liberi eorūdē suis portionibus de ꝯsuetudine vel de iure ipsis debitis irrecuperabiliter defraudātur. Assistētes insuꝑ languētibꝰ in extremis ⁊ alijs hmōi donatōes seu alienatōes fieri ꝯsulētes: ⁊ temere ꝓcurātes ip̄osq̄ lāguētes ⁊ alios ꝯsilijs aut suasionibus ꝑuersis a volūtate testādi nequiter auertātes: ex q̄bus liberā testamēti factionē impediri ecclesias ⁊ alios supradictos suo iure non ambigit̄ maliciose priuari. Dicteq̄ fraudis siue malicie conscios ac sic donata siue alienata recipiētes: ⁊ ad hoc ꝯsilium dantes auxiliū vel fauorē: maioris excōicationis sn̄iam incurrere volumus ip̄o facto: donātes insuꝑ bona sua hmōi in ip̄a ꝓuīcia aut ea taliter alienātes ꝓpter sui grauitatē excessus. nōobstante quacūq̄ absolutione impēsa a predicta sn̄ia: ecclesiastica careant sepultura. Ceterū ne ꝓbationis fraudis ⁊ malicie in hac parte difficultas hanc ꝓuisionē reddat inutilē. statuimus ꝙ quotiēscunq̄ aliqui dicte prouincie sua bona oīa sic vt ꝓfertur donauerit: aut alias quouis titulo alienauerint: seu in quātitate tā notabili q̄d appareat de residuo ecclesijs vel creditoribus alijs de suis debitis: vxoribus ⁊ liberis de suis portionibus supradictis non posse satisfieri sicut decet: donatio seu alienatio hmōi ꝑ maliciam siue fraudem eoipso fieri cēseatur: malicie siue frau

dis probatione vlteriori minime requisita.

¶ De peculio clericorum Stephanus

QUia plerique ꝛ infra. Salubri ꝓuisione decernimus: ne clerici beneficiati fructꝰ ecclesiasticos in laico feodo reponãt domos ve aut possessiones laicas ad opus ꝓcubinaꝝ vel filioꝝ emere presumãt Nec ad opus eoꝝ domos cõstruãt in feodo laicali. Nec etiã pecuniã subministrẽt: ad hmõi emẽda ad opus eoꝝ vt sic illis subtrahat occasio malignãdi. Si ꝗs aũt super hoc habeat iusta ratione suspectus: nisi ad arbitriũ superioris se purgauerit: ipius superioris arbitrio puniatur.

¶ De testamentis Idem

UT clericalis ꝛ infra. Licet legitima testamẽta clericoꝝ beneficiatoꝝ decedentiũ velimus obseruari: nolumus tamen ꝙ cõcubinis suis aliquid in testamento suo relinquant: ꝙ si decetero factum fuerit: totũ illud arbitrio epi conuertatur in vsum ecclesie quam rexit defunctus. Idem

QUam viris religiosis nõ liceat possidere ꝓpriũ ꝙ se ꝛ sua pariter in ipo religionis ingressu dño dedicauerũt pticulariter diffinimus: vt nulla ꝑsona i regulari ordine ꝓstituta cõdere testamentũ presumat: cũ nihil suũ temporale habeat: qđ transferri valeat in dominium alienum. ¶ Johẽs Pecham.

REligiosa sinceritas ꝛ infra. Statuto de Lãbeth quo est ꝓpriũ salubriter ne aliq religiosi cuiuscũ ꝙ ꝓfessionis existãt sint executores testamẽtoꝝ: nisi de licẽtia ordinarioꝝ ꝛ voluntate. Vdũciẽdo duximus statuendũ ꝙ nullus religiosus ꝓmittat executor existere alicui testamenti nisi superior suus caueat ꝓ suo religioso huiusmodi ꝙ sufficienter exequitur ꝛ fideliter reddat ꝛ integre rationem de residuis siue que fuerint de damnis si

quid per ipm emerserint loci ordinario absq; difficultate qualibet rñdebit. Et qr nonulli religionis habitū differē tes: licet nō sint executores tñ distributores efficiunt bonor defuncti temeritate ppria: vel in prudētia aliena: ex quo magnā puenire vidimus bonor hmōi lesionē. Idē circa hmōi distributōem precipimus obseruari qđ circa puisionē executionē supius est puisū: ne aliter executōi vel distributōi hmōi se imisceant sub pena anathematis inhibētes. Unde q̄ sufficiēter cauere nequeūt: sciāt se taz ab executōe q̄ a distributōe bonor hmōi pñtis diffinitōe cōcilij ppetuo elōgatos. ¶ Symonis Mephā

ITem qr locor ordinarij circa insinuationē testamentor t cōmissionē administratiōis bonor per cautelas exq̄sitas contra hmōi executores testamētor: vt ab eis eos citius pecuniā extorqueāt: se vt dicitur hactenus reddiderūt onerosos. Statuimus q̄ pro insinuatione testamenti pauperibus cuius inuentarium bonorum centum solidos sterlingor non excesserit: nihil penitus exigatur. ¶ Johēs Stratforth

STatutū bone memorie. Bonifacij quondā Cantuarien archiepi predecessoris nri circa bona intestator t ascriptitior alior q̄ seruilis cōditōis hoim vltimas volūtates qđ incipit. Ceterū cōtingit interdū tc. Et multis in dubiū reuocatū nouiter recēsētes q̄busdā ad id additis t alijs ab eo subtractis sub verbis infrascriptis. Decernimus sic imposterū firmiter obseruandū ceterū cōtingit interdū q̄ laicis t clericis diuino iudicio decedētibus intestatis dñi feudor nō pmittūt de bita defūctor solui de bonis mobilibus eorūdem: nec in vsus vxor suarū liberor vel parentū: vel aliter p dispositionē ordinarior bona predicta p ea portōe q̄ fm cōsuetudinē patrie defūctos cōtingit: pmittūt distribui p eis-

dem. Alij siquidē ascriptitioꝝ ⁊ alioꝝ seruilis ꝯditōis ho
minū: necnō solutarū ⁊ cōiugatarū mulierū ⁊ suarū pro-
priarū vxoꝝ vel etiā alioꝝ impediūt: vel impediri ꝓcu-
rant factionē liberā testamēti ⁊ ipsius executionē ⁊ dicto
rū testantiū voluntatē vltimā: tā contra iura q̄ cōsuetu-
dines ecclesie hactenus approbatas ī diuine maiestatis
offensam ⁊ lesionē iuris ecclesiastici euidentē. Unde nos
p̄ntis auctoritate cōcilij oēs ⁊ singu'os in his vel in eorū
aliquo decetero delinquētes maioris excōicatōis senten
tia fore decernimus innodatos. Testamentis insup̄ corā
ordinarijs locoꝝ ad quos ꝑtinet ꝓbatis ⁊ approbatis hu
iusmodi testamētoꝝ ꝓbatio ⁊ approbatio: nisi ratiōe lai-
calis feodi si id in testamēto aliquo legari cōtingat nulla
tenus a laicis requiratur. Nec impediāt clerici vel laici
cuiusuis cōditionis hoīes seu impedire ꝓcurēt quomi-
nus testamēta ⁊ volūtates vltime defunctoꝝ ꝓcedant ⁊
cōsequant̄ effectū in his q̄ legari possunt de cōsuetudine
vel de iure. Si vero sint q̄ contra hec venire presumpse
rint in futurū sciant se p̄ntis auctoritate concilij maioris
excōicatōis sentētia esse inuolutos. Ac cōtra eos ⁊ alios
in premissis nequiter excedētes: tanq̄ cōtra violatores ⁊
ꝑturbatores ecclesiasticarū libertatū gladiū spūalē de-
cernimus exercēdū. Inhibemus etiā ne cuiq̄ executori
testamēti cuiuscūq; administrare ꝑmittat̄: de bonis alicu
ius testatoris: nisi prius fiat inuētariū fidele de dictis bo
nis sumptibus funerarijs: ⁊ circa cōfectionē inuētarij hu
iusmodi apponēdis dūtaxat exceptis. Inuētarium vero
hmōi locoꝝ ordinarijs tradi volumus: infra tp̄s eoꝝ ar-
bitrio moderandū. Et postq̄ corā ordinarijs iuxta morē
ꝓbatū fuerit testamētū nō cōmittat̄ aliq̄bus in bonis hu
iusmodi executio seu administratio: nisi talibus q̄ debitā
administratōis sue possint ⁊ si oporteat sufficiēter caueāt

ac fideliter ꝓmittant reddere rationē: cū sup hoc p locoꝝ ordinarios cōgrue fuerint requisiti. Itē statuimus presentis auctoritate cōcilij ne aliqui religiosi cuiuscūq; ꝓfessionis existāt: sint executores testamētoꝝ: nisi hoc de ordinarioꝝ volūtate & licētia ꝓcedat: & q de portione ꝓtingente defunctū etiā parochialis ecclesia ius ꝓcipiat ꝓsuetum. Statuimus preterea q nullus executor aliq̄d sibi applicet vel appropriet de bonis defūcti: cuius testamētū exequit titulo emptōis vel aliter: nisi qō fuerit sibi a testatore donatū inter viuos: vel in suo testamēto: siue i vltima volūtate relictū: aut qō ꝓ ipius executoris labore ordinarij arbitrio fuerit ordinatū: vel si q̄d fuerit sibi debitū a defūcto aut ꝓ moderatis expēsis sue administratōis sub pena suspēsionis ab ingressu ecclesie: quā ꝓtra facientes incurrere volumus ipō facto: cuius absolutionē nō obtineāt: donec applicata vel approbata sibi sic in debite restituerit: & ecclesie cathedralis fabuice cuius defūct⁹ erat subditus duplum sic approbatoꝝ vel applicatoꝝ sibūspis soluerint de ꝓpriis suis bonis. Quia vero & singula supradicta mādamus p ecclesias singulas nre cātuarien. puincie bina vice ānuatim solēniter publicari. ¶ Idem

ITa quorūdā & infra. Statuimus q epi & alij inferiores ecclesiastici iudices nre cantuarien. puincie de bonis clericoruz beneficiatoꝝ quos testari posse ꝓstat de ꝓsuetudine regni anglie seu alioꝝ testātiū quorūcūq; preterq̄ in casibus expresse ꝓmissis quouis q̄sito colore nullatenus se itromittāt: sed executores testamētoꝝ ipoꝝ libere ꝓmittant disponere de eisdē. Necnon ab intestato decedentiū solutis debitis eorūdē: bona q̄ supererūt in pias causas & personis decedētiū consanguineis serui toribus & ꝓpinquis: seu aliis p defunctoꝝ animarū salute distribuāt & cōuertant: nihil inde sibi retēto

Nisi forsan aliquid rationabile ꝓ ipsoꝝ ordinarioꝝ labore fuerit retinēdū: sub pena suspēsiōis ab ingressu ecclie quā ecclīasticos iudices ī ꝯtrariū faciētes īcurrere volumꝰ ipo fcō: dōec de p̄missis satisfecerit cōpetēter. ¶ Idē

Adeo quorūdā ⁊ infra. Statuimus vt ꝓbatione approbatōe seu insinuatōe testamētorū quorūcūq; nihil ꝑ ep̄os seu alios ordinarios capiatur oīno ꝑ clericos tñ scribētes insinuatōes hmōi sex denarios dūtaxat recipi ꝑmittimus ꝓ labore. Qđ si aliqđ inuētariū bonorū cuiuscūq; defuncti cōpoto triginta solidorū summā reperiat excedere: qđ tñ ad centum solidos minime extēdatur ꝓ cōpoto: ⁊ agēdis oībus circa ipsuꝫ acquietantiarūq; litteris seu aliis quibuscūq; ep̄i aut ordinarij seu deputati ab eis: ⁊ audientes cōpotū vel ministri alij compotis hmōi intendentes vltra duodecim denarios recipere nō presumant. Si vero centū solidorum summā aut vltra: minus tñ viginti libris dicta cōtineant inuētaria cōpotis intēdentes ⁊ alij predicti ꝓ ip̄orum labore ac acquietantiarū litteris ⁊ aliis suprascriptis triuꝫ solidorū ꝑceptione penitus sint contēti. Sed si viginti libras aut vltra: minus tñ sexaginta librarū summā habeant: vltra quinq; solidos ꝓ labore litteris ⁊ scripturis aliis nō admittant. Si vero quadraginta librarū aut amplius: minus tamen cētum librarū summā attingant huiusmodi inuentaria decē solidos pro premissis recipiant ⁊ non vltra. Si vero summā centū librarum vel amplius dicta contineant inuētaria: minus tamen cētum quinquaginta libris summā contineant: vltra viginti solidos pro predictis recipere non presumant. Sicq; ad vlteriora ascendendo siue procedendo pro singulis quinquaginta libris excrescentibus: preter ⁊ vltra dictos viginti solidos: alios decem solidos recipiant ⁊ non amplius

Clericus tñ ꝑ singulis acquietãtiarũ litteris quas scribũt in hac parte vltra premissas sex denarios accipere ꝙ mittimus ꝑ labore. Si vero quẽꝫ in aliquo casuũ predictoꝝ vltra summã pretaxatã quauis cautela i pecunia numerata seu rebus alijs cõtingat accipere: duplũ eius qõ receperit vltra: fabrice cathedralis ecclesie loci infra mẽsem reddere teneat. Alioquin epi extũc duplum ipm vltra predictũ tps restituere differẽtes: sciant ingressum ecclesie eis esse interdictum. Inferiores vero ab officio ⁊ beneficio nouerint se suspensos: quousq; de duplo hmõi dictis cathedralibus ecclesijs plenariã satisfactionẽ impẽdant. In ipa vero ꝓbatione approbatõe vel insinuatione testamẽtoꝝ quorũcũq; vel postea ante administrationis cõpotoꝝ redditiones fideliter factas acquietãtiarũ ifẽ testamẽtorũ executoribus nullatenus concedãtur sub pena suspẽsionis ab ingressu ecclesie per sex menses quã contra facientes incurrere volumus ipo facto.

¶ De sepulturis. Johẽs Stratforth.

Quia sepe ⁊ infra. Statuimus in nra puincia ꝙ peractis a viris ecclesiasticis mortuorũ memorijs: nulli in priuatis domibus in qbus mortuorũ corpora vsq; ad sepulturã frequẽter requiescãt decetero recipiẽtur ad consuetas nocturnas vigilias pagendas: defunctorũ amicis ⁊ ꝓpinquis ⁊ his q̃ psalteria forsan ꝑ defunctis dicere voluerint dũtaxat exceptis: sub pena maioris excõicationis: quã cõtra premissa vigilias faciẽtes hmõi ⁊ receptores taliter vigilãtiũ non imerito poterũt formidare. ¶ Robertus Wynchelsee

Quia inter rectores ecclesiarum ⁊ parochianos suos lites cupimus extinguere: q̃ frequẽter oriuntur. Statuimus ꝙ si decedẽs tria ad minus vel plura cuiuscũq; generis i bonis sialia habuerit opti

mo(cui de iure fuerit debitũ)reseruato ecclie suc a qua recepit sacramẽta dũ viueret:meli⁹ post optimũ reseruet

¶ De parochijs ⁊ alienis ꝑochianis. Stephan⁹ lãgton

AD instar patrisfamilias euãgelici plures operarios in vineã suã mittẽtis. Ut qđ vnus non valet explere saltẽ sollicitudo ꝑficeret plurimorũ. Sentẽtialiter diffinimus vt in singulis parochialib⁹ ecclesijs quarũ est parochia diffusa:duo sint vel tres presbyteri:pẽsata pariter magnitudine parochie ⁊ ecclie facultate:ne forte(qđ absit)egrotante vno presbytero vel debilitato:parochianis infirmitatibus:ac diuinis officijs volẽtibus interesse officia diuina subtrahant vel negent sacramenta ecclesiastica. ¶ Johẽs Pecham

ALtissimus de terra ⁊ infra. Nullus cõionẽ prebeat diocesano alterius sacerdotis: sine ipsius licẽtia manifesta. Quã ordinatõez nõ intẽdim⁹ ad ꝑegrinãtes extẽdere:nec necessitatis casui derogare.

¶ De decimis ⁊ oblationibus. Symõ Mephã.

QUia quidã maledictõis filij in nubẽtiũ solẽnijs purificatõibus mulierum:mortuoꝝ exequijs:⁊ alijs in q̃bus ipe dñs in ministroꝝ suoꝝ ꝑsonis solebat oblationũ libamine populariter honorari:ad vnius denarij vel alterius modice quãtitatis oblationẽ populi deuotionẽ restrĩgere sũt moliti:residuũ oblatiõis fideliũ suis ꝓ libito vel alienis vsib⁹ multotiẽs applicantes. Alij vero nõ attẽdẽtes qđ dñs oĩpotẽs:cuius est terra ⁊ plenitudo eius:⁊ vniuersi q̃ habitãt in ea. Decimas in signũ vniuersalis dñi sibi reddi preceperit:⁊ ꝓ suo cultu easdẽ clericis assignauit. Aliqñ maliciose impediũt ĩpediri ve faciũt vel ꝓcurãt viros ecclĩasticos : ad quos spectat ꝑceptio decimarũ:eorũ ve seruitores: quominus liberũ ingressũ ⁊ egressum in predia ⁊ a predijs de q̃bus

huiusmodi decime proueniũt habere possint: pro ip̃is decimis colligendis custodiendis vel quo voluerint abducẽdis. Alij etiam: nisi prius cerothece: vel calige: seu q̃cq̃ aliud eis dẽtur seu promittantur decimas huiusmodi asportant ⁊ consumũt: asportari ve faciũt ⁊ consumi: seu aliquod damnũ inferunt inferri ve faciunt in eisdẽ. Nos igitur ꝑuersoꝝ damnabilibus consilijs salubre remediuꝫ imponere cupiẽtes: nihil nouũ statuẽtes: sed antiquoruꝫ canonũ statuta in mediũ deducẽtes: vniuersos ⁊ singulos huiusmodi instigatores impeditores ⁊ alios supradictos ꝑ quoꝝ nephandas machinatiões ecclesijs: vel earũ rectoribus vicarijs aut ministris quicq̃ damni infertur aut subtrahitur honoris: aut cõmodi consueti. Presentis declaratiõe concilij declaramus ⁊ pronunciamus oẽs ⁊ singulos in premissis vel eoꝝ aliquo imposterũ delinquẽtes vinculo maioris excõicationis inuolui. reseruata loci diocesano eoꝝ absolutõe: preterq̃ in mortis articulo: quousq̃ ipsoꝝ ministerio in contrariũ laborãtium ecclesijs fuerit popularis deuotio efficaciter restituta ac viris eccl̃iasticis sic lesis de huiusmodi excessibus plenarie fuerit satisfactum. ¶ Johẽs Stratforth.

ERroris damnabilis deuio excecati suarũ animarũ excidia non deuitant: dũ frugũ suarũ decimã garbam soluẽtes pro labore metẽtibus ea minime cõputata nõ absq̃ errore calculi ꝓ decima vndecimã soluũt garbã contẽdẽtes se mercẽnarijs de frugibus nõ decimatis posse ꝓ autũnali labore potissime ante decimationẽ soluere mercedẽ noui testamẽti ⁊ veteris imperiũ contẽnẽtes. Quorũdam etiã laicoꝝ supersticiosa malicia nouiter adinuenit: qđ cũ garbas aliquas decimales non tamẽ signatas pro decimis in suis terris dimittunt inseruientes viroꝝ eccl̃iasticoꝝ garbas aut alias res de

decimis sic dimissis noīe decime abducētes ⁊ asportantes sceleratos exclamant: eosq; arrestari seu attachiari faciunt sicut fures: ac ipsos ⁊ ipsoꝝ dn̄os propter asportationē ⁊ abductionē decimarū hmōi infestāt ⁊ multipliciter inquietāt. Ip̄oꝝ etiā aliqui ꝓ eo qd̄ garbarū ⁊ feni seu rerū aliarū decime ꝑ solū eoꝝ ducunt viros ecclīasticos ⁊ eoꝝ ministros in foro seculari implicitant: ⁊ grauibus fatigant laboribus ⁊ expensis. Alij preterea vias ⁊ itinera in predia ⁊ a prediis ꝑ q̄ decimas oportet seu ip̄e cōsueuerunt abduci difficilia ⁊ ꝑ longos circuitus exhibēt: ⁊ per ea tantū decimas ducētes sinunt transire: seu duci vehicula difficulter contra ecclīasticam libertatem. Quidam insuper garbas expositas ⁊ assignatas pro decima: non ꝑmittunt suis terris abduci: quādiu in illis q̄c quā de bladis remanet eorūdē. Sed ipsos sciēter tollerant a suis ⁊ alioꝝ animalibus conteri ⁊ consumi: ac circa decimarū prestationē collectionē ⁊ abductionē earum impedimēta multimoda inferunt ⁊ inferri faciunt ac ꝓcurant in libertatū ac iuriū ecclīasticoꝝ violationē ⁊ p e iudiciū manifestū suarūq; periculū animarū. Nos igitur ꝑuersoꝝ huiusmodi conatibus ⁊ ausibus damnabilibus salutari remedio cupiētes occurrere oēs ⁊ singulos exnunc in p̄missis vel aliquibus eoꝝ in nostra ꝓuincia excedētes: ac illicita supradicta vel eoꝝ aliqd̄ fieri mādantes seu etiā ꝓcurantes: noīe ve suo facta: rata habētes ⁊ accepta: quoꝝ nephandis machinationibus. Juri seu cōsuetudini approbate ac libertati ecclīastice quicq̄ sub trahitur: seu aliquid iniurie damni vel molestie infertur contra ecclesiasticam libertatē: p̄ntis deliberatione concilij pronūciamus vinculo maioris excōicationis inuolui Eorūq; absolutionē diocesanoꝝ locoꝝ: preterq̄ in mortis articulo specialiter reseruamus. ¶ Idem.

Quāq̄ ex soluētibus bene decimas deus frugū oīm abūdantiā ⁊ possessionū ꝓmiserit vbertatē: tñ dolētes referimus q̄ nōnulli nr̄e ꝓuincie cōtra testamenti veteris atq̄ noui doctrinā de siluis suis ceduis ⁊ lignis arboꝝ ceduarū excisis: circa q̄ minus q̄ circa fructus agroꝝ laboris impēdūt decimas deo ⁊ ecclesijs q̄bus debent notorie: ꝓpter hoc q̄ in preteritū ipsas nō dederūt soluere ꝯtradicūt: qd̄ estimāt idcirco licere: q̄ legē moris de lōga inualuisse ꝯsuetudine arbitrant in dubiū etiā reuocātes q̄d silua cedua sit cēsenda. Nos igit aduertētes q̄ si sua portōe ecclia sit defraudata diutine crimē ꝓpterea nō minuit sed auget. Ac fames ⁊ penuria oīmq̄ rerū egestas: opprimūt bene decimas non soluētes. Hmōi declaramus ꝓuisione cōcilij siluā ceduā illā fore q̄ cuiuscūq̄ generis arboꝝ existēs in hoc habet vt cedat: ⁊ q̄ etiā successa rursus ex stipitibus ⁊ radicib⁹ renascit. Ac ex ea decimā vtpote realē ⁊ predialē parochialibus ⁊ matricibus ecclesijs ꝑsoluēdā: necnō siluarū possessores hmōi ad prestatōem decimarū lignoꝝ ipsorū excisoꝝ in eis: sicut feni ⁊ bladoꝝ oī censura ecclesiastica fore canonice compellendos. ¶ Idem

Immoderate temeritatis ⁊ infra. Pñtis deliberatōe cōcilij quoscūq̄ laicos oblatōes i ecclesijs vel capellis aut cuiusuis earū porticu vel cymiterijs seu quocunq̄ loco diuino intuitu: in nr̄a factas seu faciēdas ꝓuincia: occupātes/auferētes/seu disponētes: quouismodo de ip̄is pretextu etiā cuiusuis operis ꝯsuetudinis alio ve colore: nisi de cōsensu ecclīasticarum personarū ad quas oblationū hmōi perceptio pertinet: ⁊ ex causa sufficienti ⁊ legitima per ep̄m loci primitus approbāda: ip̄o facto maioris excōicationis sententie decernimus subiacere. ¶ Robertus Wynchelsee

Quoniã ꝓpter diuersas cõsuetudines in petendo decimas ꝙ diuersas ecclias iter rectores ecclesiarũ ⁊ parochianos suos rixe ⁊ contentões scãdala ⁊ odia maxima multotiẽs oriunt. Volum⁹ ⁊ statuimus q in cũctis ecclesijs ꝙ cantuarien ꝓuinciã cõstitutis vnifoꝛmis sit petitio decimarũ ⁊ ꝓuẽtuũ ecclesiaꝝ In primis volumus q decime de frugibus nõ deductis expẽsis integre ⁊ sine aliqua diminutõe soluant. ⁊ de fructibus arboꝝ ⁊ de seminibus oĩbus ⁊ de herbis hoꝛtoꝝ: nisi parochiani cõpetentẽ fecerint redẽptionẽ ꝓ talibus decimis. Volumus ⁊ statuim⁹ etiã q decime de fenis vbi cũq; crescãt: siue in magnis: siue in paruis pratis: siue in chimunis exigant: ⁊ prout expedit ecclie ꝓsoluantur. De nutrimentis autẽ aialiũ: scz de agnis. statuimus q ꝓ sex agnis ⁊ infra: sex oboli dent ꝓ decima. Si septẽ sint agni in numero: septimus agnus det ꝓ decima rectoꝛi. Ita tñ q rectoꝛ ecclie q̃ septimũ agnũ recipit tres obolos ĩ recõpẽsationẽ soluat parochiano a quo decimã illam recepit. Qui octauũ recipit det denariũ. Qui vero nonũ: det obolũ parochiano: vel expectet rectoꝛ vsq; ad aliũ annũ donec plenarie decimũ agnũ possit recipere. si maluerit Et q̃ ita expectat: semp exigat scõz agnũ meliorẽ vel tertiũ ad minus de agni scõi anni: ⁊ hoc ꝓ expectatiõe primi ãni. Et ita intelligẽdũ est de decima lane Sed si oues alibi in hyeme ⁊ alibi in estate nutriant: diuidẽda est decima. Simliter si q̃s medio tpe emerit vel vẽdiderit oues: ⁊ certũ sit a qua parochia ille oues venerint: earũdẽ diuidẽda est decima: sicut de re q̃ sequit domicilia. Si autẽ incertũ fuerit: habeat illa eccl̃ia totã decimã infra cuius limites tpe tonsionis inueniunt. De lacte vero volumus qõ decima soluat dũ durat. Videlz de caseo tpe suo Et de lacte in autũno ⁊ hyeme: nisi parochiani velint ꝓ:o

talibus facere competentẽ redẽptionẽ: ⁊ hoc ad valorẽ decime ⁊ cõmodum ecclie. De prouẽtibus autẽ molẽdinor: volumus q decime integre soluãtur ⁊ fideliter. De pasturis autẽ ⁊ pascuis tam cõmunibus q nõ cõmunibus: statuimus q decime fideliter psoluãtur: ⁊ hoc p numerũ animaliũ: ⁊ dierũ vt expedit ecclie. De piscationibus ⁊ apibus: sicut de oibus alijs bonis iuste acquisitis: q renouantur p annũ: statuimus q decime soluant ⁊ exigantur debito modo. Statuimus etiam q decime psonales soluantur de artificibus ex mercatoribus: scilicet de lucro negociationis. Similiter de carpẽtarijs/fabris/cemẽtarijs/textonibus/pãdoxatricibus: ⁊ oibus alijs stipẽdiarijs ⁊ operarijs: vt videlicet pẽt decimas de stipẽdijs suis. Nisi stipẽdiarij ipi aliquid certũ velint dare ad op⁹ vel ad lumẽ ecclie: si rectori ipius ecclesie placuerit. In petitõe aũt principalis legati volumus qõ ꝓsuetudo pouincie cũ possessione ecclie obseruet: ita q rector ecclie si fuerit vel vicarius in petitõe sua: vel capellanus annu⁹ deũ in petitõe illa habeat pre oculis. Sed qñ inueniunt multi decimas spõte dare nolẽtes: statuimus q parochiani moneant primo secõ ⁊ tertio: vt decimas deo ⁊ ecclie fideliter soluãt. Qõ si se nõ emẽdauerint: primo ab ingressu ecclie suspẽdant: ⁊ sic demũ absolutionẽ decimaruz p cẽsuram ecclĩasticã si necesse fuerit compellant. Si autẽ dicte suspẽsionis relaxationẽ vel absolutionẽ petierit: ad ordinariũ loci mittant absoluẽdi: ⁊ debito modo puniẽdi Rectores autẽ ecclĩaz seu vicarij aut capellani annui q predictas decimas predicto modo propter formidinẽ hominũ seu fauorẽ timore dei postposito (vt predictum est) cum effectu non petierint: pena suspẽsionis innodentur donec dimidiam marcam argẽti pro sua inobediẽtia archidiacono loca persoluant. ¶ Idem

Quoniã vt audiuimus sup decimas ⁊ nutrimẽtis aialiũ inter eccliarũ rectores ꝓpter amotiones pecoꝝ ad diuersarũ parochiarũ: pasturas diuersis anni tẽporibus ꝓtẽtiones multimode oriuntur. Nos viã pacis preparare volẽtes: statuẽdo diffinimus ⁊ diffiniẽdo statuimus: qõ ad ecclesias in quarũ parochijs oues a tpe tõsionis vsq; ad festũ sci Martini in hyeme cõtinue pascunt ⁊ cubãt. Decima lane lactis ⁊ casei eius dẽ tẽporis: licet postea amote fuerint ab illa parochia ⁊ alibi tondeant integre ꝓsoluat. Et ne fraus fiat in casu premisso: precipimus q; anteq; oues amoueant a pasturis: vel etiã distrahant eccliarũ rectoribus sufficiẽter de soluẽda decima caueat. Qõ si infra predictum tẽpus ad diuersarũ parochiarũ pasturã transferant: ẽlibet eccliã pro rata tẽporis portione decimã ꝓcipiet earũdẽ: minori triginta dierũ spacio in rata tẽporis minime computando. Si vero ꝑ totũ tẽpus predictũ cubant in vna parochia: ⁊ pascant cõtinue in alia: inter ipas eccliãs decima diuidat. Qõ si post festũ sci Martini ducãtur ad pascua aliena: ⁊ vsq; ad tẽpus tõsionis in vna vel diuersis parochijs siue in propriis pasturis dñoꝝ suoꝝ siue alterius cuiuscũq; pascantur: habita ratione ad numerũ ouium pascua estimẽtur: ⁊ fm estimationẽ pascuoꝝ: ab eoꝝ dominis exigantur decime. Decima vero lactis ⁊ casei de vaccis ⁊ capris prouenies: vbi cibant ⁊ pascuntur: ibi soluatur. Alioquin si cubant in vna parochia ⁊ pascuntur in alia parochia: decima inter rectores diuidatur omnino. Agni vero/vituli/pulli/equini: ⁊ alij fetus decimales habita ratione ad loca diuersa vbi gignuntur oriuntur ⁊ nutriuntur: ⁊ ad moram quã traxerint in eisdẽ particulariter decimẽtur: quid vero pro decima debeatur vbi lac ꝓpter paucitatẽ vaccarũ vel ouiũ ad caseũ faciẽdum non

sufficit: ⁊ q̃d pro agnis vitulis/pullis/equis/ velleribus/ aucis: aut alijs hmõi de q̃bus ꝓpter eoꝝ modicitatẽ decima certa dari nõ potest: ꝯsuetudini locoꝝ duximus relĩquẽdũ. Itẽ precipimus ꝙ si q̃s post festum sctĩ Martini oues occiderit: vel si oues quouis casu fortuito moriant: decimã legitimã parochiali ecclie soluere nõ postponãt Et si oues extranee in alicui⁹ parochia tõdeant: decima ibidẽ tradet rectori ecclie: nisi sufficiẽter doceri posset ꝙ ꝓ decima sit alibi satisfactũ: vt solutionẽ ibidẽ faciẽdam modo legitimo valeat impedire. ¶ Idem

SAncta ecclia ⁊ infra. Cũ sacro eloquio iubente de oĩbus q̃ nouant ꝑ annũ nullo tp̃e excluso: decime sint cũ oĩ integritate ⁊ absq̃ diminutione soluẽde. Liceatq̃ vnicuiq̃ capellano parochiali rectori siue vicario parochianos suos ꝑ cẽsurã ecclesiasticã ad solutionẽ decimarũ cõpellere. Oĩbus ⁊ singulis rectorib⁹ vicarijs ⁊ capellanis parochialibus: ⁊ ecclĩarũ parochialiũ curatis ꝑ nr̃am ꝓuinciã cõstitutis virtute obediẽtie mãdamus firmiter iniũgẽtes: quatinus diligẽter moneant ⁊ efficaciter inducãt: ⁊ q̃libet ip̃oꝝ ĩ parochia sua moneat ⁊ inducat ꝙ p̃dicti parochiani oẽs ⁊ singuli integre ⁊ sine diminutõe decimas inferi⁹ ãnotatas ecclesijs suis ꝑsoluãt: scz decimã lactis. a primo tp̃e sue nouatõis: tam mẽse Augusti q̃ in alijs mẽsibus. De ꝓuẽtibus etiã boscoꝝ/pãnagijs siluarũ: ⁊ ceterarũ arboꝝ si vẽdant: viuarioꝝ piscarioꝝ fluminũ/stagnoꝝ/arboꝝ/pecoꝝ/ colũbarũ seminũ/fructuũ/⁊ bestiarũ Warennarũ/aucupicij/ ortoꝝ curtilagioꝝ/lane/lini/vini/ ⁊ grani/turuoꝝ in locis q̃bus fabricant ⁊ fodiunt/cignoꝝ/caponũ/aucarũ ⁊ anatũ/ouorũ/thenecij/agroꝝ/apũ mellis ⁊ cere ꝓuẽtuũ molẽdinoꝝ venationũ/artificioꝝ negociationũ/necnõ agnoꝝ/ vitulorũ/pulloꝝ/equoꝝ: ꝑm eorũ valorẽ: ⁊ oĩm ꝓuẽtuũ rerum

aliarũ decetero ſatisfaciãt cõpetẽter eccleſijs q̃bus de iu re tenẽtur nullis expẽſis ratiõe preſtatõis decimarũ de ductis ſeu retẽtis: niſi tñ de preſtatiõe decimarũ: artifici orũ ꝛ negociationũ. Q̃ ſi monitõib⁹ ſuis parere contẽ pſerint: p ſuſpẽſionis excõicatõis ꝛ interdicti ſententias eos ad preſtationẽ predictarũ decimarũ hmõi cõpellant

¶ De regularib⁹ ꝛ trãſeũtib⁹ ad religionẽ. Stephanus

QUia vero nõnũq̃ ꝛ infra. Monachi infra. xviij. annũ nõ recipiant: niſi vigẽs vel euidẽs neceſ ſitas vel vtilitas aliud iducat. ¶ Johẽs pechã Anctimoniales plurime ꝛ infra. Moniales q̃ dam intantũ decipiũtur: vt cũ fuerint etatis le gitime ꝛ doli capaces: poſtq̃ vltra annum inter moniales monaſtice vixerint: putant ſe nõ eſſe profeſſas ac ſibi licere redire ad ſeculũ: pro eo q̃ benedictionem epiſcopalẽ cum ſolẽnitate voti emiſſi minime receperũt Nos huiuſmodi errorẽ excludẽtes: preſentis auctoritate concilij declaramus eas ipſo facto profeſſas exiſtere re putandas: poſtq̃ vltra annũ vitam ſponte in collegio du xerint regularẽ adeo: vt ad ſeculũ redire nullatenus per mittantur: nihilominus ab epiſcopis cũ ſolẽnitate debi ta conſecrandas ſuo tẽpore vel velandas. Itẽ etiã quan tum ad profeſſionis vinculũ cẽſemus de monachis ꝛ re ligioſis alijs quibuſcunq; quibus nihil obſiſtit canonicũ ꝛ eos ſi vltra annũ religionis habitũ in monaſterio ſpon te detulerint: ꝛ ipſo reiecto ad ſeculũ redierint: eſſe ſicut apoſtatas ab eccleſiaſticis beneficijs repellendos: et ad repetenda ſua monaſteria ſm iuris exigentiam compel lendos. De quibus fiat diligens inquiſitio per archidia conos: quoniam multos huiuſmodi ſub ouino vellere: lu pinũ animũ nouimus palliare.

¶ De voto ꝛ voti redemptione. Stephanus

Quia iuxta scripture testimoniū vota nr̄a tenemur deo salubriter reddere q̄ vouemus. Decernimus annectēdū: vt ep̄i formā professionis in sua cōsecratōe ꝓlatā bis in anno corā se legi faciāt diligēter: vt tanto melius spōsionis ꝓprie recordētur: quāto sepius fuerit eoꝝ auribus inculcata. ¶ Edmūdus.

Precipimus vt sacerdotes sepe moneāt populū: ⁊ maxime mulieres: ne faciant vota sua nisi cū deliberatōe ⁊ de cōsensu viroꝝ suoꝝ ⁊ consilio sacerdotū. ¶ De statu regulariū. Stephanus

Vt rectius gerant oīa si exterioꝝ administratō claustraliū respōderit vite quieti. Statuimus vt tā obediētiales rerum monasterij q̄ prelati maiores quater vel bis ad minus in anno corā fratribus a conuētu ad hoc deputatis vel corā superioribus iuxta monasterij cōsuetudinē reddāt de receptis ⁊ expēsis oībus rationē. Ad hoc aūt illos prelatos ex ista cōstitutōe nolumus obligari: q̄ possessiones habēt a monachis vel canonicis regularibus separatas. ¶ Idem.

Quia nōnūq̄ serpēs antiquus q̄ iugiter sedet in insidijs sctis viris: q̄tomagis eos īuenit solitarios: ⁊ absq̄ ꝯsolatōe mutua cōuersantes: tāto facilius eos interdū suis insultib⁹ obruit ⁊ cōfūdit. Prouida deliberatōe statuimus: vt tā monachi q̄ canonici regulares ⁊ moniales in vno dormitorio pariter dormiāt ⁊ q̄escāt singulis ꝑsonis singulis lectis assignatis. In vno etiā refectorio simul edant: neq̄ ꝑ se cuilibet: sed ꝯiūctim oībus victualia preparētur: nec singulis eoꝝ ꝓ vestibus denarij tribuant: sed talia ꝑ certas ꝑsonas ad hoc deputatas: puta camerarios suos ⁊ camerarias suas diligēter expediant: q̄ vel q̄: sicut bona facultates domus sustinuerint: indumēta ministrēt. Et cum noua tradūt: vetera ab

eis recipiãtur indumẽta: q̃ in vsus pauperũ vel alias necessitates de cõsilio abbatis vel abbatisse cõuertant. Camerario aũt vel camerarie nõ liceat alicui monacho vel canonico vel moniali dare denarios vel aliq̃d aliud ꝓvestimẽtis. Sed nec monacho vel canonico vel moniali liceat aliq̃d recipere: ⁊ si fecerint ⁊ camerari⁹ ab officio deponat: ⁊ monachus vel canonicus vel monialis anno illo nouis careat indumentis. ¶ Idem

AD hec qm̃ sexũ muliebrẽ contra versutiã antiqui hostis minus fortẽ multiplici remedio necesse est efficaciter cõmuniri. Decernimus vt moniales ⁊ cetere mulieres diuino cultui dedicate: velũ vel peplũ sericũ non habeãt: nec in velo acus argẽteas vel aureas audeãt deportare. Nec ip̃e nec monachi nec canonici regulares habeant zonas sericas: vel auri vel argẽti ornatũ habẽtes: nec burneto vel alio pãno irregulari decetero vtant. Metiant etiã iuxta dimẽsionẽ corporũ vestes suas: ita ꝙ longitudinẽ corporꝝ nõ excedãt: sed pede sicut decet sup̃ tecto sufficiat eis ⁊ cũ Joseph veste indui talari. Et sola monialis cõsecrata deferat anulũ: ⁊ vno solo sit contẽta. Si qui autẽ contra hanc ꝓhibitionẽ venire presumpserint: ⁊ cõmoniti se nõ correxerint: regulari subiaceant discipline. ¶ Idem

ET s̃m canonicas sanctiones: abbatibus a quibus minores viuẽdi normam habent assumere super honesta conuersatione testium copiositas suffragetur: decernimus vt ip̃i capellanos suos vel aliquẽ illorum singulis mutent annis. Qui autem habent vnum tantũ: illum mutet similiter: nisi necessaria causa subfuerit: quatenus si de vita eorꝝ (quod absit) scandalũ oriatur: tanto plures innocẽtie sue habeant testes: quanto eorꝝ vita pluribus innotescit. ¶ Idem.

Inhibemus ne moniales infra septa domoꝝ suarũ preter necessarias seruiẽtes ad cohabitãdum mulieres seculares recipiãt: nisi epi diocesani accedat assensus. Itẽ tã a monachis q̃ a canonicis regularibus monialibus silẽtiũ precipimus obseruari in locis ⁊ tẽporibus ꝯstitutis: nec viris aut mulieribus absq; licentia supioris egredi liceat septa domus nec sine certa causa ⁊ honesta egrediẽdi eis licẽtia ꝯcedat. Ita q̃ nulli claustraliũ causa recreatõis aut visitãdi parẽtes pateat additus exeũdi: nisi talis forte fuerit de quo nihil sinistrũ possit aut debeat suspicari. Qui etiã semp collegã secũ habeat. Et quotiẽs alicui exeũdi licẽtia ꝯcedit: certus dies eidẽ in quo redire debeat prefigat. Hoc quoq; volumus obseruari: vt vbicũq; ꝓpter excessũ alicui⁹: si viderit eps vel abbas vel prior cõuẽtualis nõ habẽs abbatẽ: expedire vt q̃s ad tp̃s alibi moret ad domũ aliã religionis eiusdẽ in eodẽ epatu trãsferat. vel si necesse fuerit ad alium etiã epatũ dirigat: ⁊ p diocesanũ cõpellat admitti: q̃ ibi ĩ oĩbus subiaceat regulari discipline. Ita vt si ex mora ipius ecclĩa fuerit grauata in qua morat: vice versa mittat aliquẽ de suis collegis: q̃ interim morã faciat in monasterio delinquẽtis. Nec prius rediẽs ille q̃ deliquit ĩ domo sua recipiat: q̃ si plene de cõmisso penituerit: ⁊ tũc p suũ superiorẽ reuocet. Si aũt monasteriũ in quo morat deliquẽs neminẽ versa vice mittere voluerit ad monasteriũ deliquẽtis: mõasteriũ a q̃ vẽit ei vestes ministret. ¶ Idẽ

Omnẽ aũt singularitatẽ interdicimus in refectorio: vt cibus aliter vni q̃ alteri preparet: sed qui preest ꝓuideat: vt sibi interdũ talia preparẽtur: de q̃bus alioꝝ debilitas vel infirmitas prout viderit expedire valeat releuari. Oĩa aũt victualia religiosis apponẽda sine subtractõe aliqua eis apponant: tã in cõuentu

q̄ alibi vbi reficiunt. Et de oibus appositis totū residuū
sine diminutiōe aliqua cedat elemosynā p elemosynariū
egētibus simul erogādū. Ita q̄ nec abbas nec prior nec
elemosynarius possit cōtra hoc dispēsare. Et quicūq̄ sta
tutū istud vel aliud de indumētis admittere vel obserua
re noluerit: si sacerdos fuerit a celebratōe diuinor̄: si mi-
noris ordinis vel monialis: a cōicatione corporis x̄pi vsq̄
ad plenā satisfactionē firmiter suspēdat. Itē ꝓhibemus
ne alique moniales singulariter in refectorijs comedant
carnes in q̄bus nō solēt cōiter carnes comedere. Ad hec
p nullā societatē vel cōsiderationē admittat monachus
in alterius monasterio ad morā faciendā: nisi cū lr̄is ep̄i
sui: vel abbatis: vel prioris cōuētualis nō habētis abba-
tē. Idem inter canonicos regulares ⁊ moniales volum⁹
obseruari. Prouideāt etiā ep̄i quot moniales in oib⁹ ne
cessarijs sustētari possint de bonis monasterij. Nec susti-
neāt vltra numerū illū aliquē admitti. Nec etiā recipiat
aliqua postq̄ redacte fuerint ad numerū illū. Et hoc fir-
miter statuimus auctoritate p̄nūs ꝯcilij. Si aūt decetero
cōtra hanc formā aliquā cōtingat admitti: tam abbatissa
q̄ priorissa deponat. Idē de magistris ⁊ prioribus moni-
ales custodiētibus: si contra hanc formā moniales admi
serint duximus statuēdū. Confiteantur etiā moniales sa
cerdotibus sibi ab episcopis deputatis. Clerici autez vel
laici frequentē non habeant accessum ad claustrū moni
alium: sine rationabili causa. ¶ Idem

QUoniā inter alia vicia impetus gule solet non
mediocriter viros precipue religiosos infesta-
re: decernimus vt nec monachi nec canonici re
gulares: nisi horis statutis potationi aut comessationi va
care p̄sumāt. Si vero sitiuerint impetrata licētia regu
lariter refectorijū introeāt: ⁊ sic necessitati subueniāt: non

vt cōsulant voluptati. Ab hac aūt generalitate infirmos excipimus: z eos qui sunt in obsequijs prelatorꝝ. Ad hec statuimus: vt cū ꝓ debilitate vel alia iusta de causa monachi scorsum in mia cōmorant: semꝫ habeant secū duos ad minus seniores: q̄ aliorꝝ leuitates debita correctōe cōpescāt: z q̄ postmodū i caplō testificētur qualiter misericorditer fuerit ꝙuersati. Idē iter canonicos regulares z moniales volumus obseruari. ¶ Johēs ꝑdechā

SAnctimoniales plurime in vagatiōis vicio delectātes: dine vagātis exēplo: in cōsimile corruptionis scandalū: imo longe pniciosius assidue plorabunt. Cui periculo ꝓuidētes: magis optantes cax saluti cōsulere q̄ vanis earūdē desideriis cōplacere: sub pena excōicationis inhibemus: ne qua illarū etiā cū socia nedū sola apud parētes vel affines quātūcunqꝫ propinquos: nedum apud extraneos quātūcunqꝫ fame: vel eminētie: vel religionis existant: vltra tres dies naturales causa recreationis phēdinare seu ꝓ quacūqꝫ necessitate vel occasione: vltra sex dies cessante infirmitate cōmorari presumāt: nisi locorꝝ epīs aliud aliquotiēs ex causa necessaria videat: de quorꝝ ꝓsciētias in tremēdo iudicio oneram⁹. Hāc aūt ordinationē ad illas nō extēdim⁹: q̄ exterius cogunt mēdicare sibi necessaria dū mēdicant.

¶ De religiosis domibus. Johēs ꝑdecham

QUres inuenimus religiosas dom⁹ ordinis sancti Augustini: q̄ ꝓ eo q̄ olim q̄busdā matricibus ecclesijs vltramarinis adheserāt: a quib⁹ modo imo iam diuturno tpe separate noscunt occasione quarūdē cerimoniarū a dictis matricibus domibus receptarū: ꝙ quas discrepāt a ceteris eiusdē ordinis domib⁹ in cātuarien̄ ꝓuincia ꝓstitutis nō cōuenitūt cū ceteris in capitulo generali singulis triēnijs: iuxta cōcilū genera-

le celebrando. Et q̃ turpis est pars q̃ non cõuenit suo to
to. Statuimus vt decetero oẽs hmõi domus salua ceri=
moniarũ suarũ obseruantia specialiter moneantur p lo=
cor̃ eps: vt conueniãt cũ aliis canonicis in capitulo ge
nerali de regimine ꝛ reformatõe ordinis cõmuniter tra=
ctaturi. Vel si inter eos quantũ ad substantialia religio=
nis sue sit notabilis diuersitas: sibiipsis separatim consti
tuant capitulũ generale. Alioquin hoc facere per censu
ram ecclesiasticam compellant. ¶ Edmundus

QUoniã religionũ iminẽs diuersitas graue i ec=
clesia dei confusionẽ inducit. Precipimus q̃ q̃
volũt domũ hospitale: seu zenodochiũ fũdare
de nouo regulã ꝛ institutionẽ a loci ordinario accipiant:
fm quã viuant regulariter ꝛ religiose. Ad hec districti?
inhibemus ne inclusi vel incluse constituant alicubi sine
licẽtia loci diocesani speciali pensatis locis moribus ꝛ p
sonarum qualitate: ꝛ vnde debeant sustentari. In domi=
bus etiam eorũ psone seculares nullatenus hospitentur
sine causa honesta ꝛ manifesta.

¶ De iure patronatus Stephanus

QUm fm apostolũ ꝛ infra. Hoc merito duximus
adiũgẽdũ: vt si duo ad vnã ꝛ eandẽ ecclesiã fue
rint pñtati: neutri eor̃ pendẽte lite custodia cõmittatur.
Sed ad epm ius conferẽdi talẽ ecclesiã auctoritate con=
cilii deuoluatur: cũ contẽtio sit inter duos patronos: quo
rũ vteroꝫ clericũ suũ presentat: cũ ex epi collatione nulli
patronor̃ qui postea euicerit ius patronatus preiudiciũ
debeat generari. Statuimus vt eps neutri illor̃ qui pre
sentati fuerint ecclesiam illam conferat illa vice: nisi de
vtriusq̃ patroni consensu: ne saltem aliquale preiudiciũ
alteri patronor̃ videatur generari: si forte postmodum
ius euicerit patronatus. ¶ Bonifacius

SI aliquo euincēte ius patronatus cōtra aliū in foro regio: scribat rex epo vel alteri ad quē insti tutio ꝑtinet: q̄ pñtatū ab illo q̄ euicit admittat: si beneficiū vacauerit ne patrono fiat iniuria: ⁊ aliud nihil obsistat canonicū: admittat libere pñtatus. Si vero non vacat hmōi beneficiū: dño regi vel iusticiariis habet nūciare prelatus: excusando se q̄ tale beneficium nō vacat nō potest mandatū regiū adimplere. Liceat tñ patrono iterū si voluerit presentare possidentē: vt sic ius euincentis patroni imposterū declaret. ¶ Johēs Pechā

PEr nostrā ꝓuinciā ⁊ infra. Statuimus ⁊ perpetuo ordinamus: vt nullus decanus seu quiuis prelatus alius: exceptis ꝑsonis epoꝝ quoꝝ hac ordinatōe auctoritas nō artat: inq̄sitionē faciat de pñtationis alicuius ad beneficiū ecclīasticū negocio: nisi ī pleno loci capitulo: eo cui possessio ecclīe incūbit. vocato legitime sub tāti tp̄is spacio quo possit sibi prudētū virorū ꝯsilio ꝓspicere: ⁊ defensioni status sui de sufficiēti remedio ꝓuidere. Quicq̄d aūt decetero cōtra hāc nostrā ordinationē fuerit attēptatū: decernimus penitus nō tenere Ad satisfaciendū nihilominus de damno oīmodo qd̄ idē possessor ꝑpessus fuerit: ꝑ decanū vel prelatū aliū taliter clādestine inquirētē pñtis sanctione concilij cōdēnamus ambiciosum ip̄m ab ip̄o officio sic nequiter ambito excludētes ꝑpetuo: ⁊ nihilominus eundē ab omni obtēto alterius beneficij ecclīastici ꝑ triēnium suspendentes.

¶ De censibus ⁊ procurationibus. Stephanus

VT singula ecclīastica officia in ecclīa dei rite ꝓcedāt. Statuimus ne archidiaconi nimiū graues ecclesijs sibi subiectis existāt districti⁹ inhibētes: ne statutū in ꝯcilio generali euectionis numerū excedāt: sed visitatōis noīe debitā sibi recipiāt ꝓcuratio

nē. Nec ad eā ꝓcurationē venientes extraneos: vt secum veniāt inuitare presumant. Si tñ ꝓ honore archidiaconi eccliaꝝ rectores velint aliquos inuitare: hoc nullatenus ꝓhibemus. Sed ipi archidiaconi nullū inuitēt: ne forte q̄ ꝓ suū aduētū eccliās nō grauarētur: tñ grauēt ꝓ inuitatos. Unde vt eis subtrahat necessitas inuitādi: ꝓhibemus ne archidiaconi die visitatōis sue apud eccliaz quā visitāt capitulū celebrēt: nisi forte i burgo vel ciuitate ecclesia sit cōstituta. Ad hec archidiaconis districti⁹ inhibemus: ne aliquo mō ꝓcurationē recipiāt sine causa rationabili: nisi illo die quo ꝑsonaliter visitāt eccliaz ꝓcurātē nec redēptionē ꝓ visitatōe extorq̄ri p̄sumāt. ¶ Idem

ITem archidiaconi ꝛ infra. Archidiaconis decanis ꝛ officialibus eoꝝ districtius inhibem⁹: ne i subditos suos exactiones vel tallias ꝓ se vel ꝓ alios exercere vel extorq̄re p̄sumant. ¶ Bonifacius

ITem cōtra grauamina ꝛ excessus q̄ ꝓ apparitores archidiaconoꝝ ꝛ decanoꝝ subditis inferri dicimus remediū adhibere volētes. Statuimus vt cū ꝓ faciēdis executōibus aut alīs necessitatibus ad hospitia rectoꝝ vicarioꝝ seu capellanoꝝ vel alioꝝ presbyteroꝝ seu clericoꝝ vel religiosoꝝ eos declinare ꝯtigerit: nihil oīno ratione ꝓcuratōis vel alterius seruitij exigāt ab eisdē. Sed cū gr̄aꝝ actione recipiētes ea q̄ eis ab hospitibus apponētur illis cōtēti existāt. Neq; ꝓ nūcios ꝛ subbedellos: sed ꝓ seipsos executōes faciant preceptoꝝ. Bedelli vero q̄ cōtra hoc fecerint ꝛ onerosi subditis dñorū suoꝝ: seu iniurioſi inuēti fuerint: grauiter puniātur: ꝛ grauatis duplū restituere teneant. ¶ Johēs stratforth

SEua ꝛ miserabilis cupiditas adinuenit: vt ꝓ litteris institutionū clericoꝝ ad beneficia eccliastica amissoꝝ: ꝛ lr̄is ordinū ꝓ scripturaꝝ labore ac

sigillis: fiāt multotiēs exactiones īmense: id reprobāte ca
noue dicēte. ꝙ sicut nō decet ep̄m manus īpositionē vē-
dere: ita nec ministrū calamū venūdare archidiaconoꝝ
quoqꝫ ⁊ suoꝝ officialiū necnō ⁊ alioꝝ clerici certificatori
as lr̄as inq̄sitionū sup̄ beneficijs vacātibus factas trade
re renuūt p̄ñtatis: nisi prius excessiuā nimis sūmā pecu-
nie habeāt ꝓ scriptura. Nos igit̄ hūc abusū abolere volē
tes p̄ñtis deliberatōe cōcilij duximus ordinādū: ꝙ ꝓ scri
ptura lr̄aꝝ inq̄sitionū institutionū vel collationū ⁊ cōmis
sionū ad inducēdū: vel certificatorijs ipsarū in bn̄ficijs vl
tra duodeci denarios: ꝓ lr̄is vero cuiuslibet sacri ordinis
vltra sex denarios dicti clerici ꝑ se vel ꝑ alios nō recipi-
ant quouis modo. In ceteris vero ordinarij: suis tenean
tur ministris stipēdia cōstituere q̄bus debeant merito cō
tētari. Pro sigillatione vero litterarū hmōi aut marisca
lis ꝓ introitu seu ianitoribus hostiarijs vel barbitōsori-
bus ep̄oꝝ a clericis minoribus vel maioribus ordinibus
decoratis: nihil oīno exigi volumus vel ꝑsolui: nec cuius
uis specie velaminis solutio pro sigillis lr̄aꝝ vel introitu
supradictis in questū dānabilē cōuertant̄. Et ne temeri-
tas ꝓuisa remedia violans pretereat impunita: si contra
premissa quicq̄ recipiat̄ ab aliquo duplum. Sic recepti
reddi precipimus infra mēsem. Alioquin clerici benefi-
ciati receptoꝝ ꝑ ip̄os inique: duplū restituere differētes
ab officio ⁊ bn̄ficio nouerint se suspēsos. Clerici vero nō
beneficiati ⁊ laici ingressum ecclesie sibi nouerint inter-
dictum: quousqꝫ de duplo satisfactionē impēderint soluē
tibus competentem. ¶ Idem.

Quāuis lex nature ⁊ infra. Presentis auctorita
te concilij inhibemus: ne quis ꝓcurationē ra-
tione visitationis soluēdā ab aliqua presumat
recipere ecclesia: nisi visitationis officium eidē diligenter

impẽderit: scrutatis psonaliter ꝛ inspectis ꝙ ipm cũ effectu q̃ fuerint indagãda. Si quis vero plures visitare voluerit ecclesias vno die procuratione vnica in victualib⁹ vel pecunia ad quã oẽs ꝛ singulas sic die vnico visitatas proportionabiliter faciat cõtribuere: prout tradunt canones: sit contẽtus. Et si nocte precedẽte visitationẽ in quauis eccliã faciẽdam: ad sumptus rectoris seu vicarij visitandi: seu die visitatõis in prandio steterit: cũ eisdẽ verã estimationẽ sumptuũ hmõi in procuratione: si eam in pecunia visitans licite duxerit exigẽdam computare seu allocare vel pro ea in toto studeat compẽsare: ita ꝙ nec vltra sumptus hmõi solidam procurationẽ in pecunia nec amplius q̃ deductis eisdẽ sumptibus de procuratione i pecunia exsoluẽda superit: presumat recipere vel exigere quouismodo. Si quis autẽ taliter fecerit: donec indebite recepta restituerit: ab ingressu ecclie nouerit se suspẽsum. Verum quia plures archidiaconi ꝛ alij ordinarij honoris prerogatiua vel nobilitate generis decorati: in suis visitationibus incedẽtes familiarũ ꝛ vectuarũ statutũ in canonibus numerũ excedunt: sic ꝙ procurantes eosdẽ in victualibus excessiue ꝛ indebite oneranturvltra estimationẽ procurationis q̃ in pecunia solet solui. Nos huiusmodi visitatis: an in pecunia quantitatis solite vel in victualibus visitantes eosdẽ voluerint procurare optionem reseruamus. Et si visitata insuper ecclesia capellas habuerit dependentes ab ea. Statuimus ꝙ pro ecclesie suarũq; capellarũ huiusmodi visitatione: procuratione q̃ pro vna ecclia p̃stari solet: in diocesi cuius est ecclesia: visitantes archidiaconi ꝛ alij ordinarij sint contẽti sub pena suspẽsionis ab officio ꝛ beneficio: quam ipo facto incurrant: donec duplũ illius qõ vltra procurationẽ hmõi vnicam receperint sue ecclesie soluerit cathedrali.

Itē qꝛ visitantes archidiaconi ⁊ alij ordinarij: tā in eccle sijs q̄ in ornamētis eoꝝ ⁊ cymiterioꝝ clausuris mansorū domibus reperiētes defectus ipos sub pecuniarijs penis ꝑcipiūt reparari: ⁊ a nō parētibus cēsuris extorquēt penas hmōi q̄bus dicti defectus debite poterūt emēdari: inde suas bursas cū iactura pauperū his diebus oppressoꝝ insolite nequiter impugnātes. Igit̄ ne ꝓpter tales exactōes penales aduersus archidiaconos ⁊ alios ordinarios ⁊ eoꝝ ministros det̄ occasio malignādi: nec ecclesiasticos viros deceat questibus in honestis ⁊ penalibus adhiberi vel ditari. Statuimus q̄ pene hmōi quotiēs exacte fuerit in reparationē ꝯuertant̄ hmōi defectuum reptoꝝ: sub pena suspēsionis ab officio quā ꝯtra premissa sibup̄is penas hmōi applicantes donec sic ꝑcepta ad reparationē dictoꝝ defectuū cū effectu assignēt incurrere decernimus ipo facto. ¶ Idem

Item licet q̄s purgari ⁊ infra. Illū archidiaconoꝝ ⁊ suoꝝ officialiū alioꝝq̄ ordinarioꝝ detestātes abusū quo a sacerdotibus in suis iurisdictiōibus celebraturis diuina priusq̄ id faciāt certā ⁊ excessiuā quātitatē pecunie exigūt libertatem: qua sacerdotes huiusmodi clericos sua nomina inserētes in matriculis de vno denario solebant recipere in exactionē cēsualem vi. denar̄. vel circiter illicite conuertētes. Statuimus q̄ decetero a dictis sacerdotibus vltra denarium vnicum pro quo ipsoꝝ nomina registrentur in primis amissionibus eoꝝ ad celebrandum diuina: dicti archidiaconi ⁊ ceteri ordinarij aut quiuis eorum ministri recipere non audeant quouismodo: sub pena suspensionis a celebratione diuinorū ⁊ ingressu ecclesie: quā contra faciētes incurrant quousq̄ duplū receptorū hmōi fabrice ecclesie cathedraliū locorum persoluant. ¶ Idem.

Cum apparitorū ⁊ infra. Pñtis approbatōe concilij statuimus ꝙ singuli nr̄i suffraganei vnū apparitorē equitē habeāt: dūtaxat ꝓ diocesib⁹ eorūdē locorū vero archidiaconi nr̄e ꝓuīcie ꝓ suorū archidiaconatū singulis decanatib⁹ vnū apparitorē nō equitē sed peditē habeāt tantūmodo incedētē. Qui cū rectoribus aut ecclesiarū vicarijs vltra noctē ⁊ diē vnicā: singulis quarterijs in āno ipsorū sūptibus non morētur: nisi ꝑ eosdē inuitati fuerint ad morādū specialiter. Nec in capitulis generalibus collectas in pecunia seu alias de lanis agnis: vel rebus alijs faciāt aliquales: gratis tñ eis data cū gr̄arū actiōe recipe valeāt. Qđ si plures ꝯtra hoc fecerint: deputati vel eorū aliq̄ premissa repti fuerint: temere violare deputātes eosdē tādiu ipso facto ab offō ⁊ bñficio sint suspēsi: dōec hmōi amouerīt deputatos quos etiā ab apparitorū officio ꝑpetuo suspēdimus ipo facto.

¶ De celebratione missarum. Stephanus

Ad excitandos affectus laborātiū in vinea dñi sabaoth. Ut vere retributōis valeant denariū recipe post laborē. decernimus ne opus dei fiat aliq̄bus negligēter. Presertim cū in generali cōcilio sit statutū ⁊ preceptū: vt diuinū officiū nocturnū pariter ⁊ diurnū ſm qđ deus dederit studiose celebret ⁊ deuote Uniuersa quoq̄ sacramēta ecclīastica ⁊ precipue baptismatis ⁊ altaris deuotissime (prout deus inspirauerit) celebrētur ⁊ ministrētur. Uerba quoq̄ canonis preserti in cōsecratōe corporis ⁊ sanguinis xp̄i plene ⁊ integre ꝓferant. Presbyter aūt postq̄ dñicū corpus ⁊ sanguinē sūpserit in altari: si in eodē die missarū solēnia ip̄m celebrare oporteat: iterato vinū calici infusū vel digitis suꝑfusū sumere nō presumat. Ad hoc duximus statuēdū districtius inhibētes: ne sacerdos quispiā missarū solēnia ce-

lebret bis in die: extra diẽ natalis dñi/ ⁊ resurrectõis dñi-
ce/ vel exequijs mortuoꝝ: videlꝫ cũ corpus alicuius eodẽ
die fuerit tumulandũ: ⁊ tũc prima missa de die posterior
S vero ꝓ defũcto celebret. ¶ Johẽs Pechã
Acerdotes caueãt vniuersi ne missarũ peculia
riũ seu familiariũ se celebratõi obligẽt: quo mi
nus valeãt canonico offõ cõmissã sibi officiare ecclĩaꝫ vt
tenet. Nec presumãt aliq̃ ãnualia celebrãda suscipe: nisi
ꝓ defũcto celebrẽt quotidie vel ꝓcurẽt specialiter cele-
brari. Nullus ĩsup plura recipiat ãnalia celebrãda q̃ ha
bet socios sacerdotes: illo casu excepto quo ꝓcurãs suf-
fragia fieri ꝓ defũcto ꝯsentit expresse memoriã defuncti
in missa alij vel alijs copulari. Nec credat sacerdos cele
brãs se dicẽdo missã vnã posse satisfacere ꝓ duobus pro
quoꝝ vtroq̃ specialiter ⁊ ĩsolidũ ꝓmiserit celebrare. Li-
cet canõ dicat ꝙ nihil minus accipit cũ missa ꝓ defũctis
vna dicit: q̃ ꝓ vno quolibet ipoꝝ diceret. Loquit enĩ de
his missis q̃ anxiato corde dicunt. Absit ne a quocũq̃ ca
tholico credat tm̃ intẽsiue ꝓficere missã vnã deuote cele
bratã: mille hoĩbus ꝓ q̃bus forsan dicit: quãtũ ꝓ eis mil
le deuotõe cõsimili canerent. Licet enĩ ipm̃ sacrificiũ (qd̃
est xp̃s) infinite sit virtutis. Nõ tñ in sacramẽto vel sacri
ficio sue ĩmẽsitatis summã plenitudinẽ opat. Alioquĩ ꝓ
vno mortuo nũq̃ oporteret missã dicere nisi vnã. Operat
enĩ in hmõi mysterijs distributõe certa sue plenitudinis:
quã ipe eisdẽ lege ineffabili allegauit. Illos aũt q̃ ꝓ an
nalibus vel ãniuersarijs celebrãdis stipẽdia receperunt
nec ex certa malicia vel accidia satisfaciũt vt tenent: mo
nemus vt omissa suppleãt ⁊ ad plenũ satisfaciãt in futu
rũ. Et qñcũq̃ id nõ fecerint: fructus taliter receptos pro
aĩabus illoꝝ q̃ eis talia ꝯtulerũt erogẽt paupibus. Aut
si vtrũq̃ istoꝝ spõte neglexerint sicut fraudatores fideliũ

ab ordinarijs suis aspere corrigantur. ¶Idem

SAnctū ⁊ salubre ⁊ infra. Statuimus vt ꝑ singulis epīs cantuarien. ꝑuncie decedētibꝰ residui cōfratres supstites solēne faciāt offm defūctoꝝ nō solū in capellis suis singulis: sed etiā cū post decessuꝝ alicuius vel aliquoꝝ cpoꝝ hmōi recēter in cōcilio vel alias ꝑ vtilitate ecclesie pariter cōgregant. ¶Drecipiētes insup: ⁊ in virtute obediētie firmiter iniungētes: vt singuli sacerdotes tā seculares ꝙ religiosi dicāt missas singulas cū de diocesani obitu eis fuerit veritas intimata ꝑ ipīus alia a pcti maculis expianda. Rogamꝰ insup sacerdotes exēptos religiosos: ⁊ si q̄ sint etiā sclāres vt ordiatōez istā saluis i alijs exēptōis sue priuilegijs gratis suscipiātvel eā saltē auctoritate ꝑpria sibi ꝓstituāt obseruādā Sciturꝰ ꝙ grati erimꝰ gre: ⁊ dolebimꝰ si qs iuenerimꝰ de ingratis.

ALtissimus ⁊ infra. In eleuatōe coꝛ- ¶Idem poris xpi ab vna parte ad minus cāpane pulsētur vt populares q̄ celebrationi missarū non valēt quotidie interesse vbicūqꝫ fuerint siue in agris siue in domibus flectāt genua indulgētias ꝓcessas a pluribꝰ epīs habituri. Statuimus insup vt q̄libet sacerdos quē canonica necessitas nō excusat cōficiat oī ebdomada saltē semel. ¶Parochiales insup sacerdotes caueant diligēter ne alicui dēt corpus dñi: nisi prius cōstet eis ipe ꝓfessū fuisse testimonio vel iudicio fidedigno. Et hmōi certificatōnis onus ipīus susceptoris ponimus sacramēto q̄ habet ea q̄ saluti sue sunt necessaria procurare. Nullus etiam sacram cōmunionē prebeat parochiano alterius sacerdotis sine ipīus licētia manifesta. Quā ordinationē

QUam sit inhonestum ⁊ infra. De fratrum no- nō intēdimus ad pegrinātes extēdere vel picli tātes: nec necessitatē casui derogare Stratforth

strorum ꝛ totius concilij assensu decernimus quẽcunq; in oratoriis capellis aut domibus non consecratis: seu in loco minime dedicato seu delibato: missarũ solẽnia diocesani nõ obtẽta licẽtia ꝓtra canonũ ꝓhibitionẽ decetero celebrãtẽ: suspẽsionẽ a diuinorũ celebratõe ꝑ mẽsẽ incurrere ipso facto. Licẽtiã aũt ab epis nr̃e ꝓuincie missas i locis hmõi nõ ꝓsecratis ꝓcessã celebrãdi: ꝛ imposterũ ꝓce dẽdã ꝓsonis aliis q̃ magnatib⁹ seu nobilib⁹ morã faciẽti b⁹ i locis ab ecclesiis pochialib⁹ notabiliter distãtib⁹ aut notorie debilibus vel infirmis irritã decernim⁹ ꝛ inanẽ. ꝑ hoc tñ prelatis ꝛ rectoub⁹ ꝛ canonicis ecclesiarũ cathedraliũ vel religiosis nõ intẽdimus derogare: quo minus ipi in oratoriis suis ab antiquo cõstructis missã possint licite celebrare seu facere celebrari sicut fieri ꝓsucuit Sacerdotes insup quos in oratoriis seu capellis regum aut reginarũ anglie liberorũ ve suorũ erectis vel erigẽdis missas celebrare ꝓtigerit: pena p̃dcã nolum⁹ coartari

¶ Recipimus ne ꝓsecret eukaristia Richard⁹. nisi i calice de auro vel argẽto: ꝛ ne stãneũ calicẽ aliquis eps ammodo bñdicat interdicimus. ¶ celebratõe misse pacẽ daturus Edmũdus. sacerdos hostiã sacrã ori suo nõ apponat: q; ãte pceptionẽ ipaz ore suo tãgere nõ debet. Si vero de patena sicut ꝺdã faciũt eã sumat: post celebratõez misse tã patenã q̃ calicẽ faciat aqua pfũdi: vel solũ calicẽ si eã nõ sumat de patena. Habeat quoq; sacerdos iuxta altare pannũ mũdissimũ alio pãno circũdatũ vndiq; ꝛ honeste ac decẽter cooptũ: in quo post suscepti onẽ sacramẽti salutar(digitos cũ labijs ablutos emũdet. ¶ Walter⁹

¶ Intheamina corporalia palle ꝛ alia indumẽta altaris integra sint ꝛ mũdissima: ꝛ sepe abluãt ꝑ ꝓsonas ad hoc in canone deputatas: ob reue

rentiā ⁊ presentiā saluatoris nr̄i ⁊ totius celestis curie: q̄ sacramēto altaris cōficiēdo ⁊ ꝯfecto nō dubiū interesse. Uerba canonis in his p̄serti q̄ ad sctm̄ sacramētū ꝑtinēt plene integre ⁊ cū sūma animi deuotōe ꝓferant. Nō tn̄ sit ita morosus sacerdos in p̄missis: q̄ fastidiū ingerat auditorib⁹ ⁊ officiū suū priuet deuotōis pinguedine: q̄ musce moriētes ꝑdūt suauitatē vnguēti: idest pinguedinem deuotōis. Nullus insuꝑ sacerdos parochialis presumat missā celebrare: anteq̄ matutinale ꝑsoluerit officiū ⁊ primā ⁊ tertiā de die. Itē nullus clericus ꝑmittat̄ ministrare ī officio altaris: nisi īdutus sit suppellicio ⁊ tēpore quo missarū solēnia ꝑagunt̄: accēdant̄ due candele vel ad minus vna. Prohibemus quoq̄ ne vllus sacerdos lapsus in peccatū mortale ad altare presumat accedere celebratur⁹: anteq̄ ꝯfiteat̄. Nec putet vt q̄dā errātes credūt q̄ mortalia deleāt̄ ꝑ ꝯfessionē gn̄alē ¶ Robert⁹ Wichelsee

Presbyteri stipēdiarij necnō alij sacerdotes ꝓpriis sūptibus vel ꝑ alios sustētati diuina celebrātes in ꝓuincia nr̄a nō recipiāt oblatōes portiones obuētōes denarios ꝓ req̄stis trigītalia vel aliquam certā quotā preserti oblatōes ꝓ corporib⁹ mortuorū pn̄tibus: nō obtēta licētia a rectorib⁹ vel vicarijs ecclesiarū in q̄bus celebrauerīt. Nec ea vllo modo asportēt in p̄iudiciū rectorū vel vicariorū ecclesiarū predictarū vel eorū vicē gerētiū: ne sn̄iam maioris excōicatōis in hac parte latā incurrāt. Decernimus etiā vt presbyteri hm̄ōi īfra nr̄am ꝓuinciā celebrātes intersint in cācello ī matutinis vesꝑis ⁊ alijs diuinis officis: debitis horis induti suꝑpellicijs q̄ sibi ꝓprijs expēsis ꝓuidebūt: ⁊ nō in naui ecclie cymiterijs vel cāpis. Et si suꝑ his ꝑ presidentes correcti fuerint: nō se reddāt elatos nec erigāt ceruices ꝯtra eos nec ꝓpter hoc excitēt aliquos q̄ eos foueāt ⁊ ꝓtegāt ⁊

ad interessẽdũ predictis horis dz eis iniũgi invirtute obe
diẽtie q̃ sũt pñtes legẽtes canẽtes ꝛ psalmodisãtes. Di
cti vero p̃sbyteri dieb⁹ dñicis ꝛ festiuis:vel si corp⁹ alicu
ius defũcti affuerit:missas suas post lectũ euangeliũ ma
ioris misse leipiãt ꝛ cõpleãt:sed nõ prius:nisi de licẽtia re
ctoris vicarij vel p̃sidẽtis petita ꝛ obtẽta. Symõis islepe

Effrenata ꝛ infra. De fratrũ nr̃oꝝ cõsilio ꝛ assẽsu
Statuimus ꝛ ordinamus q̃ capellani q̃cũq̃ nõ
bñficiati p̃sertim ydonei curis aiarum eccleſiis
seu capellis parochialibus moderatis sibi cõstitutis sala
rijs post positis priuatis seu peculiaribus obsequijs quo
rũcũq̃ ante oĩa officiare ꝛ intẽdere tenean̄ cũ p̃ loci dio
cesanũ seu ordinariũ iudicẽ in hac parte competẽtẽ fue
rint req̃siti. Sub pena suspẽsionis ab officio:quã si sic re
q̃siti(vt p̃mittit)infra viginti dierũ spaciũ cessante legiti
mo impedimẽto nõ paruerint cũ effectu eoipso se noue
rint incursuros. ¶ Symonis Sudburi

Effrenata ꝛ infra. Quãq̃ bone memorie dñs sy
mon islepe dudũ cãtuarien. archiep̃s p̃deceſſor
noster dũ in humanis agebat de fratrũ suoꝝ cõ
silio ꝛ assẽsu statuerit ꝛ ordinauerit q̃ capellani annalia
celebrãtes ꝛ ceteri aiarũ cure nõ intẽdẽtes q̃nq̃ marca
rũ:ecclias vero seu capellas parochiales ꝛ curam eisdẽ
imineñtẽ officiantes sex marcarum sũma p̃ suis stipẽdijs
annuis deberẽt contẽtari. In sacerdotes nõ parẽtes sta
tuito hmõi penã suspẽsionis ab officio ip̃o facto imponẽ
do. Nos tñ tẽpoꝝ qualitate attẽta:de fratrum ꝛ suffraga
noꝝ nr̃oꝝ cõsilio ꝛ assẽsu statuimus:vt q̃cunq̃ in nr̃is ci
uitate dioceſi seu ꝓuincia cãtuarien. p̃ aiabus defunctoꝝ
ãnalia celebraturi septẽ marcis:aut cibarijs ꝛ trib⁹ mar
cis. aliꝰ ãt q̃ cure aiaꝝ deseruiẽt octo marcis:aut cibarijs
ꝛ quattuor marcis sint annuatim cõtẽti. Nullatenus vltra

id recepturi: nisi aliter loci diocesanus cū his q̄ cure aīaꝝ deseruiēt: primitus decreuerit faciēdū. Si q̄s aūt clericꝰ cōtra hanc nostrā ꝓstitutionē dando seu recipiēdo venire ꝓsumpserit: excōicationē sniaz incurrat ipso facto: a qua nisi p̄ diocesanū loci in quo deliquerit non poterit absolui. Sentētijs vero in p̄sēti statuto nostro contētis post publicationē ciusdē iuxta canonum exigētiam contra faciētes cisdē ligari volumus ꝛ inuolui.

¶ De baptismo ꝛ eius effectu. Edmundus

BAptisteriū habeat in qualibet eccl̄ia baptismali lapideū vel aliud competēs q̄ decēter cooperiatur ꝛ reuerēter obseruet: ꝛ in alios vsus nō conuertatur. Aqua vero in qua baptisatus fuerit puer: vltra septē dies in baptisterio non seruet. Si vero puer a laico domi p̄opter necessitatē fuerit baptisatus. Aqua illa p̄opter reuerētiā baptismi vel fundatur in ignē vel ad eccl̄iam in baptisterium fundēda deferatur: ꝛ vas illud comburatur: vel ad vsus eccl̄ie deputetur. Itē inter roget sacerdos laicum diligēter: cum in necessitate baptisauerit puerū quid dixerit: etiā quid fecerit. Et si diligēti p̄ecedēte inquisitioni facta sibi fide plena īuenerit laicum distincte ꝛ in forma eccl̄esie baptisasse: siue in latino siue in gallico/siue in anglico approbet factum: si nautem baptiset puerum: p̄out fm formam eccl̄ie fuerit faciendum. Ad leuandū vero puerū de fonte: tres ad plus recipiantur: videlicet in baptismo maris duo mares ꝛ vna femina. In baptismo femine due femine ꝛ vnus masculꝰ Quod enim amplius est: a malo est. De baptismate etiā ꝛ penitētia p̄cipimus q̄ diaconi penitētias dare vel baptisare non p̄sumant: nisi in his casibus cum sacerdos non pōt vel absēs est/vel stulte/vel indiscrete nō vult: ꝛ mors iminet puero vel egroto. Si vero baptisatꝰ fuerit

puerta laico: precedẽtia ⁊ subsequẽtia mersionẽ impleãtur vel suppleantur a sacerdote. ¶ Johẽs Pecham

Circa sacramẽtũ baptismi quosdã cõperim⁹ deli q̃sse. Cũ enĩ ꝑiclitãtibus paruulis in necessitate ineuitabili articulo q̃buscũq; laicis vel mulieribus sit ꝯcessũ in casibus hmõi ꝑiclitãtes taliter baptisare: ⁊ hmõi baptismũ ꝯstet ad salutẽ sufficere si forma debita teneat: nec debere taliter baptisatos iterũ baptisari Quidã tñ stolidi sacerdotes sic baptisatos paruulos nõ sine sacramẽti ĩiuria rebaptisant: qđ ne decetero fiat firmiter inhibemus. Sed suꝑ sic baptisatos dicant exorcismi ⁊ cathecismi ꝓpter reuerẽtiã ecclie taliter statuẽtis. Forma aũt sacramẽti in vulgari lingua ꝯsistit. nõ solũ in signis: verũetiã in ordine eorũdẽ verboꝝ q̃bus ip̃m est diuinitus sacramẽtũ institutũ: quo xp̃s dñs illis verbis et taliter ordinatis vt sunt in lingua latina regeneratiuã cõtulit potestatẽ. Dicat ergo a sic baptisantib⁹. John I cristen the in the name of the fader ⁊ of the sonne ⁊ of the holy goste. Uel alias in materna ꝑm ꝯsuetudinẽ patrie. Uel in gallico sic. Je te baptise au nom du pere ⁊ du filz ⁊ du saint esperit. ꝙ si sacerdos rationabiliter dubitet an paruulus in forma debita baptisatus sit: tenẽs modũ decretalis cũ exorcismis ⁊ cathecismo dicat. Si baptisatus es: ego nõ rebaptiso te. Si nõdũ baptisat⁹ es ego baptiso te. In noĩe patris ⁊ filij ⁊ spũssancti. Attẽdant etiã sacerdotes ne lasciua noĩa: q̃ scz mox ꝓlata sonẽt ĩ lasciuiã imponi ꝑmittãt paruulis baptisatis: sex⁹ p̃cipue feminini: ⁊ si ꝯtrariũ fiat: ꝑ ꝯfirmãtes ep̃os corrigat. ¶ Idem

Quod in ꝯstitutõe Octoboni cauetur de pueris baptisandis vsq; generale baptisma pasche ⁊ pẽthecosten: videlz reseruandis ꝓ ip̃ius statuti reuerẽtia qđ hactenus videt esse neglectũ: sic duxim⁹ de

clarandū: vt pueri p octo dies ante paſcha: ⁊ dies totidē ante pēthecoſtē nati de maternis vteris: ſi abſq; piculo ſeruari valeāt: vſq; ad tp̄a illa reſeruētur baptiſandi: ita tñ q̄ medio tp̄e inter natiuitatē pueroꝝ hmōi ⁊ pfectuꝫ baptiſmū recipiāt catheciſmū ſolaq; diebꝰ baptiſmi ſup ſit imerſio faciēda. Alij aūt q̄ alijs anni tp̄ibus nati exti-terint: tū ꝓpter mortis piculū qđ ſepe pueri iminet ip̄o uiſū: tū ꝓpter ſimplicitatē parētū q̄ circa formā baptiſmi ſunt de facili erraturi abſq; vlla offenſionis nota iuxta ve tuſtā ꝓſuetudinē vel incōtinēti cū nati fuerint vel poſtea p̄out pluacuerit ipſis parētibus baptiſentur.

¶ De custodia eukariſtie criſmatis ⁊ olei ſcti. Edmūdꝰ

HOntes baptiſmales ſub ſera clauſi teneant ꝓpter ſortilegia. Criſma ſimiliter ⁊ oleū ſacrū ſub clauī cuſtodiant: ſi vero is ad quē ſpectat cuſtodia incaute ea reliquerit: tribus menſibus ab officio ſuſpēdatur. Et ſi p cius incuriam aliqđ nepharīū cōtigerit grauiori ſubiaceat vltioni. ¶ Johēs ℔echam

DIgniſſimū eukariſtie ſacramentum. ℔recipimus decetero taliter cuſtodiri: vt in qualibet eccleſia parochiali fiat tabernaculū cum clauſura decēs ⁊ honeſtum: ſm cure magnitudinē ⁊ eccleſie facultates: in quo ip̄m dñicum corpus: non in burſa vel loculo ꝓpter cōminutionis periculū nullatenus colloce tur. Sed in pixide pulcherrima lino candidiſſimo adornata interius. Jta q̄ ſine omni diminutionis periculo facile poſſit extrahi ⁊ imponi. q̄ quidem venerabile ſacramentum omni die dñica p̄cipimus innouari. Sacerdotes autem in cuſtodia eukariſtie negligentes puniri p̄cipimus ſm regulam concilij generalis: ⁊ grauius ſi in negligentiam perſeuerent.

¶ De reliquijs ⁊ veneratōe ſanctoꝝ. Stephanus

AD exẽplum salomonis q̃ oĩa vasa domus dñi ex auro purissimo fabricata: diuino cultui mancipauit. Statuimus vt quilibet ecclia calicem habeat argẽteum cum vasis alijs decẽtibus: syndonem mundam ⁊ candidã ⁊ amplitudinis congruẽtis. Vetera quoꝝ corporalia q̃ fuerint non ydonea in altaribus quãdo consecrantur: loco reliquiarũ reponantur vel in presentia archidiaconi comburantur. ¶ Johẽs Pecham

OGnissimũ ⁊ infra. Statuimus vt sacramẽtum eukaristie circũferatur cum debita reuerentia ad egrotos: sacerdote saltẽ induto suppellicio gerẽte oratiũ cum lumine preuio in lucerna eũ campana: vt populus ad reuerẽtiam debitã excitetur: qui ad ꝓsternẽdum se vel adorandũ saltẽ humiliter: informet sacerdotali prudẽtia vbicunq; regẽ glorie sub panis latibulo euenerit deportari: ⁊ de hoc archidiaconi in suoꝝ remissionẽ peccaminũ sint solliciti. Et quos circa hoc negligẽtes inuenerint: disciplina rigida castigẽt.

¶ De ecclesijs edificandis. Edmundus

SI rector alicuius ecclie decedens domos ecclie reliq̃rit dirutas vel ruinosas de bonis eius ecclesiasticis tãta portio deducat: q̃ sufficiat ad reparandũ hec ⁊ alios defectus ecclie supplẽdos. Idẽ statuimus circa illos vicarios q̃ soluẽdo modicã pẽsionem: oẽs ecclie habẽt ꝓuẽtus. Hã cũ ad ꝓmissa teneant: talis portio deducta satis poterit ⁊ dz iter debita cõputari. Sẽ ꝓ tñ ratiõabilis ꝑsideratõ sit habẽda ad facultates ecclie cũ hec portio fuerit deducẽda. ¶ Robertus Wynchelsee

UT parochiani ecclias singularũ nr̃e cãtuarien ꝓuincie sint decetero certiores de defectibus ipos ꝓtingẽtibus: ne inter rectores ⁊ ipos ãbiguitas generet ꝑibus successiuis. Volumus decetero ⁊

precipimus q̄ teneant̄ inuenire oīa inferius annotata: vi delz legēdā/antiphonariū/gradale/psalteriū/ troperium ordinale/missale/manuale/calicē/vestimētū pricipale cū casula/dalmatica/tunica/ꝛ cū capa in choro: cū oib⁹ suis appēditijs/frōtale ad magnū altare cū trib⁹ tuellis: tria suppellicia/vnū rochetū/crucē ꝓcessionalē/crucē ꝓ mortuis/thuribulū/lucernā/tintinabulū ad deferēdū coram corpore xp̄i in visitatione infirmoꝝ/ pixidē ꝓ corpore xp̄i honestū/velū quadragesimale/vexilla ꝓ rogatōibus/cāpanas cū cordis/feretrū ꝓ defunctis/vas ꝓ aqua bn̄dicta/osculatoriū/cādelabrū ꝓ cereo paschali/fontē cū serura/ymagines in ecclīa/ymaginē principalē in cācello/clausurā cymiterij/reparationē nauis ecclie īterius ꝛ exterius tā in ymaginib⁹ q̄ in fenestris vitreis/reparationē libroꝝ ꝛ vestimētoꝝ/qn̄cūq; ꝯtigerit eadē reparatiōibus indigere. Cetera aūt oīa tā in reparatiōe cācelli q̄ ī alijs hic nō exp̄ssis ꝟz diuersas ꝯsuetudines approbatas a locoꝝ rectorib⁹ ꝛ vicarijs seu ad quos ꝑtinet habēt ī oībus reparari sumptibus eorūdē. ¶ Symon Mephā.

Statuimus q̄ nulla inq̄sitio sup̄ defectibus domoꝝ aut alioꝝ ad bn̄ficiū ecclīasticū spectantiū decetero faciēda valeat ī alterius p̄iudiciū: nisi fiat ꝑ viros fidedignos in forma iuris iuratos ip̄o ad hoc cuius interest primitus euocato integrā verā estimatōez defectuū in domibus aut alijs ad bn̄ficia ecclīastica spectātibus reptoꝝ: siue ꝑ inquisitionē vel viā compositiōis facta extiterit loci diocesanus in reparationē ipsoꝝ defectuū conuerti faciat infra terminū competētem ip̄ius arbitrio moderandum. ¶ Johēs Stratforth.

Licet parochiani ꝛ infra. Pn̄tis approbatione cōcilij duximus statuēdū q̄ tam religiosi q̄ alij quicunq; possessiones aut predia seu redditus

q̄ de gleba reficiēdarū eccleſiarū ſeu dote nō exiſtūt in q̄
buſcūq; parochijs nr̄e ꝓuicie obtinētes ſeu iposterū ha
bituri in ip̄is degētes: vel alibi ad quecuis onera parochi
anos ip̄os ip̄oꝝ eccleſiā ac ornamēta eiuſdē ꝓcernētia: ⁊
eis in his de iure vel cōſuetudine incūbētis conſideratis
poſſeſſionū ⁊ redditū hmōi quātitatibus cū ceteris pa
rochianis eccleſiarū p̄dictarū quotiēs opus fuerit cōtri
buere teneant. Ad qō cū neceſſe fuerit cēſuris eccliaſti-
cis ⁊ alijs iuris remedijs p̄ locoꝝ ordinarios cōpellātur.

¶ De immunitate eccleſiarum Bonifacius

QUarto ⁊ infra. Statuimus vt q̄ ad imunitatē ec
cleſie fugiētibus: alimēta ip̄edierint miniſtrari
fm arbitriū ordinarioꝝ p̄ cēſurā eccliaſticā ar-
ceant. Cōfugiētesq; hmōi ab ecclia vel cymiterio vel poſt
abiurationē terre a via publica extrahētes vel extractos
occidētes: cū ſub eccliaſtica ꝓtectōe ꝓſiſtūt oibus penis
ſacrilegij ꝓcellant: vna reliquā minime ꝓſumēte. In ec-
cleſia aūt vel cimiterio nō fiat cuſtodia ꝓfugiētiū ad eādē
qō ſi ſecꝰ p̄ſūptū fuerit: tā cuſtodes q̄ q̄ eos appoſuerīt
i forma iuris p̄ excōicatōis ſnīaz arceant. Illos quoq; tā
tūmō tueat ecclia quos canones p̄cipiūt eē tuēdos. Idē

UT inuadētibus bona eccliaſtica: ⁊ eccliaſticas
libertates infringētibus ⁊ ꝓturbātibus obuiet
ꝓuide durimus ſtatuēdū: q̄ hmōi malefacto-
res ſacrilegi ⁊ excōicati p̄ locoꝝ ordinarios nūcient. Et ſi
in ſua ptinacia ꝓvnū mēſem ꝓſeuerauerint: tūc terre ſue
⁊ loca in q̄bus cōmorant ſupponant eccliaſtico iterdicto
⁊ neutra relaxet ſnīa: donec de dānis ⁊ iniurijs ſatiſfece
rint cōpetēter. Et ſi q̄ diuino nō deferētes honori eccliaz
poſſeſſionibus aut libertatibus ſpoliauerint penis ſub-
iaceāt ſupradictis: ⁊ in ip̄os vſq; ad plenā reſtitutōez ⁊ ſa
tiſfactionē ꝓdignā i forma iuris, excōicatōis ſnīa ſolēni-

ter ꝓferat. Et si ijdē sacrilegi faciāt iudices aut prelatos ꝓpter hoc attachiari ⁊ distrīgi. tā ipi q̄ distringētes penis in attachiatores ⁊ districtores editis feriant. ¶ Idē.

Contingit aliqñ q dño regi ecclīaꝝ cathedraliū vel cōuētualiū custodiā obtinēte: cū ſm certā libertatē ab eodē dño rege ⁊ suis p̄decessorib⁹ ecclesie ꝯcessarū: tantūdē rationabiles exitus cape debeat ac rationabilia seruitia: ⁊ hoc sine destructōe hoīm ⁊ vastatōe rerū. Balliui tñ eius ꝑ tallias īmoderatas ⁊ bona tenētiū vacātis ecclie auferūt violēter parcos nemora ⁊ viuaria destruūt domos cōsumere festināt ⁊ dissipāt bona. Pauperes male tractāt: ⁊ nō solū ad ea q̄ rōne custodie obtinere ꝯsueuerāt manus extēdūt: sed etiā ad bona suꝑstitū vt blada: ⁊ instaura ⁊ alia q̄bus capitula ⁊ cōuētus sustētari deberēt: ⁊ alia q̄ rōne baronie ad ip̄m spectare nō possunt: videlꝫ decimas ⁊ oblatōes ad ecclesias ep̄atibus seu monasterijs appropriatas spectātes ⁊ ꝑtinētes: ⁊ alia similia occupare p̄sumūt. Ut igit huic morbo occurrat: ordinamus q statim cū estaetores ⁊ balliui regis hmōi custodes ingressi fuerint p̄lati q̄ iurisdictioni presunt: publice ⁊ solēniter interdicāt sub pena excōicationis dictis balliuis oībus in genere ne talia attemptare presumāt. Qd si ꝯtra fecerint denūciēt eos in sniam excōicationis latā in violatores ⁊ ꝑturbatores ecclīastice libertatis incidisse: donec de dānis ⁊ iniurijs satisfecerint cōpetēter. Quā sniam post denūciationē hmōi si ꝯtēpserint cōtra eos ꝓcedat ꝑ interdicta ⁊ alias penas contra iniuriātes hmōi ordinatas. Et nisi dñs rex suꝑ hoc monitus competēter restituerit seu restitui fecerit sic ablata ⁊ dāna resarcierit vel resarciri fecerit ꝑ suos illata: ꝓcedatur cōtra eū sicut in alijs casibus regē tāgētibus est statutū. Et eadē q̄ de rege ⁊ ei⁹ ministris suꝑius ordinant ī

alijs dñis inferioribus ⁊ eoꝝ ministris: si forsan ad eos cu
stodia hmõi ꝑtineat volum⁹ obseruari. Johẽs stratforth

Accidit nouitate ꝑuersa ꝙ cũ eccliaruꝫ p̃lati de
moꝝ disciplina pctis ⁊ excessibus subditoꝝ ni-
tunt inq̃rere magnates ⁊ alij ptãtes seculares
officia impedire moliẽtes eoꝝ inhibẽt laicis ip̃oꝝ tenẽti-
bus: aut natiuis ne ad ordinarioꝝ citatões ꝓ suoꝝ crimi
nũ vel excessuũ correctionibus canonice subeũdis: quoꝝ
correctio ⁊ punitio ad ip̃os ordinarios noscit ꝑtinere de
iure vel ꝯsuetudine: aut ꝓ testamẽtoꝝ insinuatõibus ꝓ-
batõibus aut calculis de bonis defũctoꝝ administratis ꝑ
eos seu cõpotis ⁊ alijs testamẽtarijs iuribus extra locũ
sui domicilij veniãt vel cõpareãt corã eis: ⁊ ne ĩ locis sui
dñi ꝑ prelatos exerceant premissa impediunt ⁊ impediri
ꝓcurãt neq̃ter sibiq̃ sup his iurisdictionẽ vsurpãt. Alij
preterea viros eccliasticos iurisdictionẽ eccliasticã exer
cẽtes ⁊ suis subditis pro eoꝝ culpis ⁊ excessibus penitẽ-
tias corporales seu pecuniarias imponẽtes: ac ip̃os face
re cogẽtes easdẽ sicut ordinarijs ip̃is licet: aut ꝓ penitẽ-
tijs corporalibus iuxta modum excessum suoꝝ impositis
redẽptiones pecuniarias: ꝓut iuste poterũt admittẽtes
de ⁊ sup extorsionibus excessiuis indictãt: sicq̃ indictatos
attachiãt ⁊ incarcerãt: ac sup his in foro seculari eos sibi
respõdere cõpellũt: q̃bus multas pecuniarias ea occasi-
one in dicto foro seculari imponi ꝓcurãt ⁊ faciũt indebi-
te ꝓ libito volũtatis. Frequenter etiã multi cũ turmis ⁊
strepitu ad iudicia ꝯcurrũt eccliastica: ac iudices litigan
tesq̃ seu habẽtes ibidẽ alia expedire grauiter sic exter-
rẽt ꝙ eccliastica ꝯfundit iurisdictio: ⁊ opprobriose officiũ
prelatoꝝ suspendit ⁊ nequiter impedit: ac in culpã facile
hoĩes corruẽtes: dũ pena nõ reprimit trãsgressores im-
punitatẽ sibi penalẽ nutriũt: ac antiqui hostis insidijs le-

nē aditū preparant ꝛ frequētē. Alij siquidē multos ꝓ eo
q causas ꝛ negocia in foro ecclīastico de iure vel cōsue-
tudine ptractāda ibidē contra aduersarios suos mouēt:
necnō aduocatos postulātes ꝓ eis: ꝛ ꝓcuratores alioscz
ministros ꝛ ecclīasticos iudices cognoscētes sup his in-
dictari attachiari carcerariꝯ mācipari ꝛ alias in foro se-
culari multipliciter fatigari faciūt ꝛ ꝓcurant suisꝯ tenē-
tibus ꝛ alijs ad forū ecclīasticū ꝓ causis seu negocijs in
ipō de cōsuetudine vel de iure tractādis: recurrētibus si
non desistant ꝛ in foro seculari sup his litigēt imponunt
sepissime graues mulctas ipōsꝯ affligunt: ꝛ vexant iniu
ste multimodis laboribus ꝛ expēsis. Alij vero ēpos iu-
risdictionē suā in ciuitatibus seu locis alijs eis subditis
debite exercere volētes in ꝛ sup his q̄ spectāt notorie ad
eosdē: seu ꝓ exercitio iurisdictōis ecclīastice mādata sua
licita ꝛ canonica destinantes executionesꝯ eorūz debite
faciēdas impediunt vel impediri ꝓcurant iniuste sic nū
cios mādata hmōi deferētes ꝛ facere debite iustas exe-
cutōes volētes capere verberare ꝛ male tractare iniuri
ose p̄sumūt. Quidā etiā dñi tēporales ꝛ eoꝝ balliui bona
decedētiū ab intestato in suis districtibus ad ipos dños
pretēdētes fore quāuis erronee deuoluta nec ꝓ ordinari-
os bona hmōi ꝓ debitoꝝ solutōe sic decedētiū ac ī alios
pios vsus ꝓ ipoꝝ aiarū salute cōuertant vtiliter ꝓut cō
sensu regio ꝛ magnatū regni anglie tanq̄ ꝓ iure eccliā-
sticaꝯ libertate ab olim extitit ordinatū impediūt in de-
rogationē ecclīastice libertatis iurisꝯ ꝛ iurisdictiōis ec-
clesiasticoꝝ impedimētum ꝛ lesionē enormē. Nos igitur
presentis deliberatione concilij oēs ꝛ singulos in premis
sis vel eoꝝ aliqb⁹ deliquētes: seu p̄missa vel eoꝝ aliqua
faciētes cōsēsū ad ea dātes ꝓsilij auxilij vel fauorē: aut
ea vel eoꝝ aliqua in suis facta negocijs noibus eoꝝ rata

vel accepta habētes hoc sacro approbante concilio pro-
nunciamus maioris excōicationis sentētia innodari: quo
rū absolutionē diocesanis locoꝝ specialiter reseruamus
ꝛ delinquētes hmōi quater annis singulis in cūctis ec-
clesijs parochialibus nre cātuariēn. puincie excōicatos
in genere p̄cipimus publice nūciari. ¶ Idem

SEculi principes potestatē recipiētes a deo q ec
clesie sacerdotes supboꝝ ceruicibus iponere ne
quēūt: solēt ab ipis terrore discipline sue ptātis
gladio extorq̄re. Unde venerāda tradit antiq̄tas: q si ex
cōicati hūilitatis gratiā ꝛ recōciliatōis affectū aio obdu-
rato arrogāter abiciant. Inuocata regia ptās in auxiliū
tenet ex debito rigore seueritatis rebelles hmōi cōpesce
re custodia carcerali. Sed cōtingit interdū q excōicatis
etiā p manifestis offensis ad significationē prelatoꝝ put
q̄ suetudo regni anglie obtinet: captis ꝛ carceri mācipa-
tis p breue regiū demandat epis: q si sic capti de stando
mādatis ecclie ꝛ parēdo iuri cautionē exhibeāt: ipos a q̄
bus detinēt carceribus faciāt liberari. Alioq̄n si epi hoc
nō fecerint sicut ante debitā satisfactionē: nec possūt nec
de iure tenētur vicecomitibus aliud breue dirigat q cau
tione hmōi ab incarceratis accepta eos liberēt indulate.
Suggesto insup regie curie licet minus veraciter p tali
excōicato incarcerato q ipe paratus est mādatis ecclie
obedire. Mādat vicecomitibus vt incarceratū hmōi ex
cōicatū partiū ad quarū instantiā excōicat nō habita mē
tione a carcere liberēt ac dimittāt. Ac q̄nq̄ vt prius sug
gesto q excōicati icarcerati p tali causa q̄ ad forū eccliā
sticū nō ptinet: excōcatōe nodant. Datur vicecomitibus
in p̄ceptis: q si p causa hmōi ꝛ nō alia excōicati ꝛ incar-
cerati fuerint ipos curēt celeriter liberare: nec p̄cessibus
iudicū ecclīasticoꝝ sup causa excōicatōis hmōi fides ali-

qua adhibet. Sed sic excõicati in supradictis casibus ad mãdata ⁊ p̃cepta hmõi indebite liberant: ꝓpter q̃ ecclia sticoꝝ iudicũ ꝯfundit offm̃: dũ laici claue ptãtis ⁊ sciẽtie penitus destituti: quos sic tenet obsequẽdi necessitas: ꝙ de his q̃ ad iurisdictionẽ ecclesiasticã ꝑtinẽt ip̃is cognoscẽdi vel imperãdi ꝓhibet auctoritas: falcẽ in messẽ nitunt mittere alienam. excõicatoꝝq; sic liberatoꝝ indebite cõione nephãda tã vicecomites ⁊ balliui liberãtes eosdẽ q̃ ceteri populares varijq; fideles cõicantes hmõi pestifere maculant: ⁊ aĩaꝝ inde grauia ꝑicula cumulant. Cõtra q̃ ꝓuidere zelãtes: statuimus ꝙ excõicati capti i nr̃a ꝓuincia sic exeũtes a carcere cõtra libertates ⁊ ꝯsuetudines ecclĩe anglicane ad ip̃oꝝ maiorẽ ꝯfusionẽ ⁊ ruborẽ solẽniter in locis insignibus: pulsatis cãpanis: cãdelis accẽsis: excõicati publice denũciẽtur: ac ip̃oꝝ cõmerciũ ad eoꝝ cõmodũ ⁊ fideliũ cõio inhibeat oĩno. Cõicantesq; cũ eisdẽ illicite cẽsura ecclĩastica sine deletu acriter puniãt.

Quia diuinus ⁊ seculi legibus ꝓhibet ¶ Idẽne de rebꝰ ecclĩasticis disponẽdi laicis sit facultas: vsurpatõis illius ꝯtumelia lõgeuus noscit depellẽda: qua q̃dã nr̃e ꝓuincie ecclĩarũ parochiani sue ptãtis ignorãtes terminos limitatos: seu arrogãter potius nõ seruãtes: arbores ac herbas in ecclĩaꝝ ac capellarũ nr̃e ꝓuincie cymiterijs crescẽtes sue volũtatis arbitrio ꝓsternẽtes: ac etiã euellẽtes seu metẽtes p̃ter ⁊ contra volũtatẽ rectoꝝ aut vicarioꝝ ecclĩaꝝ aut capellarum hmõi seu custodũ deputatoꝝ ꝑ ip̃os: eas suis aut ecclĩaꝝ vel alioꝝ vsibus ausu sacrilego applicare noscunt: vnde ⁊ aĩaꝝ ꝑicula ꝯtẽtiones ⁊ scãdala grauia inter ecclĩaruꝫ p̃latos ⁊ parochianos eoꝝ quasi quotidie suscitant. Pñtis auctoritate ꝯcilij declaramus: temerarios hmõi ꝯtẽptores maioris excõicatõis sẽtẽtijs latis tã in ꝯstitutione

Octoboni quōdā apostolice sedis legati in anglia. q̄ incipit: Ad tutelā ꝓmulgata. q̄ in cōcilio Oxonieñ. cōtra violatores ecclesiastice libertatis existere inuolutos. Quos post vsurpationē in his decetero factā illicite excōicatos fore precipimus rite ⁊ canonice publice nūciari ꝑ rectores aut vicarios q̄ ecclias suas offēsas senserint ex premissis: ac vsurpatores predictos in eoꝝ confusionē ⁊ ruborē a cōmunione fideliū decernimus repellēdos: donec ꝓ premissis effectualē emēdam offerant ⁊ fecerint competenter. ¶ Ex responsionibus regiis.

Sciatis q̄ cū dudum ⁊ infra. Placet dño regi ne districtōes decetero fiant in feodo ecclie: nec in via regia: nec in fundis q̄bus olim ecclie sūt dotate: in possessionib⁹ tñ a ꝑsonis ecclīasticis ꝑquisitis possunt fieri districtōes p̄dicte. Itē clericus ꝓ felonia fugiens ad ecclesiā ꝓ imunitate habēda: asserēs se esse clericū nō cōpellit regnū abiurare: sed legi regni se reddens gaudebit ecclīastica libertate iuxta laudabilē consuetudinē regni hactenus vsitatam. Itē appellatori in forma debita tanq̄ clerico ꝑ ordinariū petito libertatis ecclīastice beneficium non negatur. ¶ Stephanus

Cum viris religiosis ⁊ infra. Decernimus vt nec monachus nec canonicus regularis ecclesiam maneriū prediū vel quodlibet aliud ecclie sue audeat ad firmā retinere. Districtius etiam inhibemus ne alicui monacho vel canonico regulari qui nō sit alias obediētialis custodia manerii cōmittatur: ita q̄ ex ip̄ius longa mora vel conuersatione scandalū oriatur: q̄ si contra p̄sumptū fuerit: ꝑ superiorē emēdetur. Itē viri religiosi nō capiant ecclīam ad firmā: in qua sibi aliquid iuris vēdicant saltē post mortē persone: q̄ si fecerint superioris arbitrio puniantur. ¶ Idem

PResenti decreto statuimus: ne clerici beneficiati aut in sacris ordinibus cōstituti villarū ꝓcuratores admittant: videlz vt sint senescalli aut balliui talium administrationū: occasione quarum laicis in reddēdis ratiociniis obligētur: nec iurisdictiones exerceāt seculares presertim illas quibus iudicium sanguinis est annexū. His quoq; duximus adiungēdū: ne scz iudiciuz sanguinis in locis sacris tractetur in ecclia videlz vel cymiterio. Auctoritate quoq; cōcilio districtius inhibemus ne quis clericus beneficiatus vel in sacris ordinibus cōstitutus: litteras ꝓ pena sanguinis infligēda scribere vel dictare presumat: vel vbi iudicium sanguinis tractat vel exercetur interfit. Nouerint enim hmōi se ecclesiastica ꝓtectione indignos: cum ꝓ eos in ecclia dei ꝓ talia ꝑsumpta scandalum generetur.

Explicit liber tertius.

Incipit liber quartus

De sponsalibus ⁊ matrimonio. Walterus

MAtrimoniū sicut alia sacramēta cū honore ⁊ reuerētia de die ⁊ in facie ecclie: nō cū risu ⁊ ioco ac contēptu celebret. In matrimonio quoq; cōtrahēdo semp tribus diebus dñicis vel festiuis a se distātibus quasi tribus edictis ꝙquirant sacerdotes a populo de immunitate sponsi ⁊ sponse. Si quis autē sacerdos huiusmodi edicta non seruauerit: penā nuper in concilio super hoc statutā non euadat. Prohibeant etiam presbyteri frequēter matrimoniū contrahere volētibus: sub pena excōicationis ne dent sibi fidē mutuo de matrimonio contrahēdo: nisi in loco celebri corā publicis ⁊ pluribus ꝑsonis ad hoc conuocatis.

De desponsatione impuberum. Edmundus

UBi nō est ꝓsensus vtriusq nō est cōiugiū. Igi tur q̄ pueris dāt puellas in cunabulis nihil fa ciūt:nisi vterq pueroꝝ postq venerit ad tēpꝰ discretōis ꝓsētiat. Huius ergo decreti auctoritate inhibe mus ne decetero aliq quoꝝ vterq vel alter ad etatē legi bus ꝓstitutā ꝛ canonibꝰ determinatā nō puenerit ꝓiugāt nisi vrgēte necessitate ꝓ bono pacis talis ꝓiūctio toleret

¶ De clandestina despōsatione. Symon Mephā

QUia ex ꝓtractibus matrimonialibus absq bā noꝝ editōe p̄habita initis nōnulla ꝓcula iuene rūt:ꝛ manifestum est indies ꝓuenire. Hibus ꝛ singulis suffraganeis nr̄is p̄cipimus statuēdo q decreta lē cū inhibitio qua ꝓhibet ne q̄ matrimoniū ꝓtrahāt bā nis nō p̄missis in singulis ecclesiis parochialibꝰ sue dio cesis pluribus diebus solēnibꝰ cū maior populi affuerit multitudo exponi faciāt in vulgari:ꝛ eā firmiter obserua ri q̄busuis sacerdotibus etiā nō parochialibus q̄ ꝓtracti bus matrimonialibꝰ ante solennē edictionē bānoꝝ initis p̄sumpserint interesse:penā suspēsionis ab officio p triē niū infligēdo:ꝛ hmōi ꝓtrahētes etiā si nullū subsit impe dimētū pena debita ꝓcellēdo. Quuis etiā sacerdos siue secularis siue regularis extiterit q̄ solēnisationē mr̄imo niū extra ecclīaz parochialē absq ep̄i diocesani speciali li cētia celebrare p̄sumpserit aut eidē interesse p annū īte grū ab officio sit suspēsus.

¶ Johēs Stratforth

HUmana ꝓcupiscētia ꝛ infra. Hūtis auctoritate ꝓcilij statuimꝰ q exnūc matrimonia ꝓtrahētes: ꝛ ea inter se solēnisari faciētes: q̄cūq impedimē ta canonica in ea parte sciētes aut p̄sumptionē verisimi lē eorūdē habētes. Sacerdotes quoq q̄ solēnisatōes ma trimonioꝝ ꝓhibitoꝝ hmōi seu etiā licitoꝝ inter alios quā suos parochianos imposterū sciēter fecerint:diocesanoꝝ

vel curatoꝝ ipsoꝝ contrahẽtiũ sup hoc licẽtia nõ obtẽta. Clãdestina etiã matrimonia in ecclesijs oratorijs vel capellis solennisare vi vel metu imposterũ faciẽtes: ac matrimonioꝝ ꝑdictoꝝ hmõi solẽnisationi interessẽtes conscij ꝑmissoꝝ maioris excõicatiõis sniam incurrat ipso facto. Et q quater annis singulis in genere excõicati publice nũciẽtur: penisq; alijs ꝓtra celebrãtes matrimonia bannis nõ editis vel alias clãdestine statutis a iure nihilominus arceant. Sane q; ꝓstitutio bone memorie Simonis mephã quõdã cãtuarien. archiepi ꝑdecessoris nri ꝓmi q incipit. Itẽ q; ex ꝓtractibus. iuxta verboꝝ suoꝝ corticẽ opinione multoꝝ in sui fine videt dubia seu obscura ipaꝫ ꝓstitutionẽ reddere ꝓ futuro cupiẽtes indubiã eã sic intelligẽdã fore hoc approbãte ꝓcilio declaramus: q quis sacerdos secularis vel regularis q̃ solẽnisatõi matrimonij extra parochialẽ eccliam vel capellã habẽtẽ iura parochialia sibi cõpetẽtia ab antiquo interesse ꝑsumpserit: penam in ea latam subeat ipso facto.

¶ Explicit liber quartus.

¶ Incipit liber quintus.

¶ De accusatõibus inq̃sitõibꝰ ꝛ denũciatõibꝰ. Edmũdꝰ

SInt in quolibet decanatu duo vel tres viri dcõ habẽtes pre oculis: q̃ excessus publicas prelatoꝝ ꝛ alioꝝ clericoꝝ ad mandatum archiepiscopi vel eius officialis ipsis denuncient.

¶ De symonia. Stephanus in concilio Oxoñ.

FIrmiter inhibemus ne cuiq; ꝓ aliqua pecunia deneget sepultura: vel baptismus: vel aliqd ecclesiasticũ sacramẽtũ: vel etiã matrimoniũ ꝓtra hẽdũ impediat. Qm̃ si qd pia deuotiõe fideliũ ꝓsuetũ fuerit erogari sup hoc postmodũ volumus ꝓ ordinariũ lo-

ci ecclesijs iusticiā fieri: sicut in generali cōcilio expressus est statutū. Absonū etiā iudicam⁹ q̄ decetero ꝓ chrisma te ⁊ oleo aliquid exigat̄ vel erogetur: cū totiēs hoc ꝓhibitū reperiatur. Si quis vero cōtra hoc facere p̄sumpserit anathemate sit innodatus. ¶ Idem.

Preterea statuim⁹ ꝯcilio p̄nti approbāte: vt nullus decetero ꝓ receptōe alicui⁹ ī religionis domū pecuniā vel aliđ q̄cq̄ ab eo extorq̄re p̄sumat adeo vt si ꝓ pauꝑtate dom⁹ ingrediēs debeat vestire seip̄z p̄textu vr̄m nihil vltra iustū preciū ab eo penitus recipiatur

Preterea venalitatē missaꝝ districte Edmūd⁹ inhibētes p̄cipim⁹: ne ꝓ ānalib⁹ vel tricēnalibus missarū faciēdis laici vel alij q̄cq̄ dare vel legare p̄sumāt in testamēto. Et ne sup̄ hoc aliqua pactio vera vel sub aliqua spècie palliata a sacerdotib⁹ vel alijs mediatorib⁹ fiat ꝓhibem⁹. Et ne sup̄flua multitudine taliū annaliū q̄nq̄ se onerēt sacerdotes: ad q̄ explēda honeneste sufficere non p̄nt. ⁊ ꝓpter q̄ oportet ip̄os sub certo p̄cio ꝯductios hr̄e sacerdotes vel ea vēdere alijs faciēda vt se exonerēt. Id decetero fieri sub pena suspēsiōis ꝓhibem⁹. Idem

Nulli liceat eccl̄iam noīe dotalitatis ad aliquē trāsferre: vel ꝓ p̄ntatōe alicuius p̄sone pecuniā vel aliqđ aliud emolumētū pacto interueniēte recipe. Qđ si q̄s fecerit: ⁊ ī iure cōuictus fuerit vel ꝯfessus: ip̄m tā regia q̄ nr̄a freti auctoritate patronatu eiusdē eccl̄ie ip̄petuū priuari statuimus.

¶ Ne p̄lati vices suas sub ānuo cēsu ꝯcedāt. Stephan⁹

Vt oīs cupiditas ⁊ auaricie cultus expelletur ab eccl̄ie dei ministris. Statuimus vt archidiaconatus del decanatus vel aliqđ officicium qđ in spiritualibus mere cōsistit nulli detur ad firmā. Si vero certus redditus huic officio sit annexus: ille de sup̄i

oris licētia dare possit ad firmam sicut de aliis beneficiis est statutū. Si qs aūt ꝯtra pñs statutū nostrū venire presumpserit: archidiaconus vel decanus hmōi ve officium habēs: ⁊ sup hoc canonice fuerit ꝯuictus p ep̄m suū a tali officio suspēdat p annū: ⁊ alius interim constituat q̄ discrete gerat vices illius.

¶ De magistris ⁊ potestate docēdi. Thomas Arondel.

Reuerēdissime synodo ⁊ infra. Similiter qr id qd capit noua testa iueterata sapit. Statuim⁹ ⁊ ordinam⁹ q magistri siue q̄cūq; docētes in artib⁹ aut grāmatica pueros seu alios quoscūq; in primitiuis sciētiis istruētes de fide catholica: sacramēto altaris: seu aliis sacramētis ecclie: aut materia aliqua theologica cōtra determinata p ecclīaz se nullaten⁹ intromittāt istruēdo eosdē: nec de expositōe sacre scripture nisi i exponēdo textū ꝓut antiq̄t⁹ fieri ꝯsueuit. Nec pmittāt scolares suos siue discipulos de fide catholica seu sacramētis ecclie publice disputare etiā vel occulte. Cōtrariū aūt faciēs vt fautor erroꝝ ⁊ scismatū p loci ordinariū grauiter puniat.

Quia insup noua via frequētius seducit q̄ antiqua: volumus ⁊ ordinamus q nullus libellus siue tractatus p Johannē Wyclif aut aliū quēcūq; tp̄e suo vel citra nouiter cōpositus: siue imposterū cōponēdus āmodo legat in scolis aulis hospiciis siue aliis locis q̄buscūq; infra nostrā ꝓuinciā antedictā: siue sm ip̄m doceatur. Nisi p vniuersitatē Oxonien. aut Cantabrigie: seu saltē p. xij. personas ex eisdem quas eedem vniuersitates aut ipsarū altera sub nostra successorum ve nostroꝝ discretione laudabili duxerint eligendas primitus examinetur: ⁊ examinatus vnanimiter per easdem. Deinde per nos seu successores nostros expresse approbetur: et vniuersitatis nomine et auctoritate

¶ Idem

stationarijs tradat vt copiet: ⁊ facta collatõe fideli petẽti bus vẽdatur iusto precio siue det originali ĩ cista aliqua vniuersitatis extũc ꝑpetuo remanẽte. Qđ si qs libellum aut tractatũ hmõi in scolis aut alibi: vt supra legerit siue ſm ipm docuerit contra formam supradictam: vt semina tor scismatis atq; fautor heresis: prout delicti qualitas flagitabit puniatur. ¶ Idem

PEriculosa res est testãte btõ Hieronymo textũ sacre scripture de vno in aliud ydioma trãsferre: eo ꝙ in ipis trãslatõibus nõ de facili idẽ sẽsus in oĩb⁹ retinet: ꝓut idẽ btũs Hieronymus/ ⁊ si inspiratus fuisset se in hoc sepius fatet errasse. Statuim⁹ igit ⁊ ordinam⁹ vt nemo deinceps textũ aliquẽ sacre scripture auctorita te sua in linguã anglicanã vel aliã trãsferat ꝑ viam libri vel libelli aut tractat⁹. Nec legat aliqs hmõi liber libellus aut tractatus iã nouiter tp̃e dicti Johis Wyclif citra cõpositus aut imposterũ cõponẽdus in parte vel in toto publice vel occulte sub pena maioris excõicatõis: quosq; ꝑ loci diocesanũ seu si res exigerit ꝑ ꝯciliũ ꝓuinciale ipa trãslatio fuerit approbata. Qui vero cõtra hoc fecerit: vt fautor heresis vel erroris silr puniat. ¶ Idẽ in eodẽ

PReterea cum terminis philosophicis aut alijs humanitus adinuẽtis ꝯcludi nõ poterit oĩz terminatoꝝ beatusq; Augustinus veras ꝯclusiões q̃ religiosarũ auriũ fuerãt sepius reuocauit. Statuimus ⁊ sub obtestatõe diuini iudicij inhibem⁹ specialissime ne qs vel q̃ cuiuscũq; gradus status aut cõditiõis existat cõclusiones aut ꝓpositões de fide catholica aut bonis moribus aduerse sonãtes: preter necessariã doctrinã facultatis sue in scolis aut extra disputãdo aut cõicando ꝓtestatione p̃missa vel nõ p̃missa asserat vel ꝓponat etiã si quadã verboꝝ aut terminoꝝ curiositate defẽdi possint. Nam

teste btõ Hugone de sacramẽtis sepius qđ bene dicit nõ bene intelligit. Si q̃s aũt post publicationẽ p̃ntiũ hmõi ꝯclusiones aut ꝓpositões cõuictus fuerit sciẽter ꝓposuisse seu asseruisse: nisi monitus se correxerit infra mẽsem: auctoritate p̃ntis ꝯstitutõis maioris excõicationis sniam incurrat ip̃o facto: ⁊ ꝓ excõicato publice nũciet: donec in loco vbi sic ꝓposuit aut asseruit publice suũ delictũ fateatur: ⁊ verũ catholicũ intellectũ eiusdẽ ꝯclusionis seu ꝓpositõnis ad arbitriũ ordinarij publice p̃dicauerit in vna ecclia aut diuersis: ꝓut ip̃i ordinario videbit expedire.

¶ De hereticis ⁊ scismaticis. Thõas arõdel ĩ ꝯci. oxoñ.

Reuerẽdissime synodo ⁊ infra. Statuimus decernimus ⁊ ordinamus: ꝙ nullus secularis aut regularis ad p̃dicãdũ verbũ dei a iure scripto minime auctorisatus priuilegio ve speciali munitus officiũ siue exercitiũ p̃dicatõis eiusdẽ verbi dei ĩ se assumat: populo ve aut clero quouismodo p̃dicet in latino sermone siue vulgari in ecclia aut extra: nisi primo diocesano illiꝰ loci in quo p̃dicare sic nitit se p̃ntet ⁊ examinationẽ subeat. Sicq; deinde tã moribus q̃ sciẽtia reꝑtus ydoneus ꝑ ip̃m diocesanũ ad p̃dicandũ mittat ad aliquã certã parochiã vel ad plures ꝓut eidẽ ordinario ſm qualitatẽ ꝑsone videat expediẽs. Nec etiã aliq̃s p̃missoꝝ p̃dicare p̃sumat: nisi de missione aut auctorisatõe sua primo fiat fides ĩ forma cõpetẽti: ita videlꝫ ꝙ ille q̃ de iure scripto auctorisatus est veniat in forma limitata in eo: ⁊ q̃ de priuilegio speciali venire se asserũt: ip̃m priuilegiũ rectori aut vicario loci vbi predicãt realiter exhibeãt: q̃ vero ꝑ locorũ diocesanos se missos fore pretẽdũt ipsius diocesani litteras sub sigillo suo magno ad hoc sibi cõfectas similiter ostẽdant. Curatũ vero ꝑpetuũ missũ intelligimus a iure ad locũ ⁊ populũ cure sue. Si tñ premissoꝝ quisq̃ ꝓpter

errores aut hereses quos ante p̄dicasse asseruisse aut docuisse pretēdit p loci diocesanū aliū ve superiorē a predicatōr hm̄oi suspēsus fuerit siue ꝓhibitus extūc de predicādo alicubi in nr̄a ꝓuincia antedicta nullatenus se intromittat: donec ad ip̄ius suspēdētis siue ꝓhibētis iustū arbitriū defectū suū purgauerit: et ad p̄dicandum legitime fuerit restitutus: sup quo lr̄as testimoniales ip̄ius restituētis ad locū quēcūq; in quo postea p̄dicabit secū deferre et modo supradicto realiter exhibere teneat. Sacerdotes vero parochiales seu vicarij tēporales et nō ꝓpetui i forma supradicta nō missi in eccles̄ijs illis in q̄bus hm̄oi officia gerūt: illa sola simpliciter p̄dicēt vna cū p̄cibus: cōsuetis q̄ in ꝓstitutōe ꝓuinciali a bone memorie Joh̄e predecessore nr̄o bene et ict̄e in suppletionē ignorātie sacerdotū edita q̄ incipit. Ignorātia sacerdotū &c. Cōtinent expresse quā in singulis nr̄e cātuarien̄. quicie eccles̄ijs infra tres mēses publicationē p̄nt̄iū haberi volumus &c. prout ip̄az postulat ānis singulis tēporibus p ip̄os sacerdotes effectualiter declarari. Et ne hoc salubre statutū raōe exactionis pecunie difficultatis ve alterius tēdere videat ad norā. Volumus et ordinam⁹ q exanimatio ꝓsonaꝝ de qua supius fit mētio: ac lr̄e diocesani faciēde eisdem sine aliquali exactōe pecunie p ip̄os quoꝝ interest et ad quos spectare et ꝓtinere dinoscit celeriter expediātur et gratis difficultate quacūq; semota. Si q̄s aūt hoc executiuū nostrū iuris antiqui statutū post publicationē eiusdē scienter violare p̄sumpserit: ꝓtra formā in eodē descriptā sua temeritate ꝓpria predicādo: sniam maioris excōicatiōis incurrat ip̄o facto: cuius absolutionē nobis et successoribus nr̄is tenore p̄nt̄iū specialiter reseruam⁹: q si predicator hm̄oi hoc salubri statuto ꝓtēptor: ip̄azq; maioris excōicatōis sniaz minime pōderās se scōo ingesserit p̄dicādo

dicēdo asserēdo ꝑtinaciter ve verbo aut facto īnuēdo nō posse ꝑ eccliam in ꝑsonis p̄latoꝝ eiusdē sic statui snīa ex cōicatōis p̄dicta ꝑ suꝑiores locoꝝ aggrauet ꝯtra eos debite ⁊ inhibeat eisdē oīs cōmunio xp̄ifideliū ac suꝑ hoc legitime cōuicti: nisi resipiscāt ⁊ abiurauerint in forma ecclesie ꝯsueta ꝑ loci ordinariū ꝓ hereticis declarētur: ⁊ extunc ꝓ hereticis ⁊ scismaticis ab oībus reputētur ad omnē iuris effectū: heresisq; ⁊ scismatis penas in iure exp̄ssas incurrāt ip̄o facto: ⁊ p̄sertim vt bona eorūdē ip̄o iure cēseant cōfiscata: ⁊ ab illis quoꝝ interest occupēt. Ipsorūq; fautores receptores ⁊ defēsores: si ꝑ superiores suos in hac parte legitime moniti nō destiterint: infra mēsem suꝑ hoc cōuicti: simili pene in oībus ꝑcellant. Preterea nullus clerus aut populus cuiuscūq; parochie aut loci nr̄e cātuarieñ. ꝓuincie aliquē in ecclesijs cymiterijs aut alijs locis q̄buscūq; ad predicādū admittat: nisi prius auctorisatōe priuilegio aut missione eiusdē: iuxta formaꝫ predictā factā fuerit fides. Alioqui ecclīa cymiteriū aut locus quicūq; in quo sic p̄dicatū fuerit ip̄o facto: subiaceat ecclīastico interdicto. Sicq; maneat interdictꝰ quousq; ip̄i sic admittētes seu p̄dicare ꝑmittētes se ꝯgrue emēdauerint: ⁊ ꝑ diocesanū seu aliū superiorē ip̄m interdictū obtineāt in debita forma iuris relaxari. Insuꝑ sicut bonus paterfamilias triticū disꝑgerit ī terrā ad hoc dispositā vt fructū plus afferat. Volumus ⁊ mādamus vt p̄dicator verbi dei veniēs iuxta formam suꝑius annotatā in predicādo clero seu populo ꝟm materiā subiectā honeste se habeat: spergēdo semē ꝟm cōueniētiā subiecti auditorij clero presertim predicās de vitijs pullulātibus inter eos: ⁊ laicis de pctis inter eos cōiter vsitatis: ⁊ non ecōtra. Alioquin sic predicās ꝟm qualitatē delicti ꝑ loci ordinariū canonice ⁊ acriter puniat.

¶ Idem

Item qꝛ turpis est pars q̄ non cōuenit suo toto. Decernimus ⁊ ordinamꝰ vt nullus p̄dicator verbū dei aut alia q̄uis ꝑsona de sacramēto altaris matrimonio pctōꝝ ꝯfessione alio ve quocūq̄ sacramēto ecclie seu fidei articulo aliud doceat p̄dicet aut obseruet q̄ qd̄ ꝑ sanctā matrē eccliam reꝑitur discussū. Nec vertat in dubiū qd̄ ꝑ eccliam determinatū fuerit aut decisū Nec v̄ba scādalosa circa eadē ꝓferat sciēter publice vel occulte: neq̄ sectā aut speciē heresis quācūq̄ p̄dicet doceat vel obseruet ꝯtra sanā doctrinā ecclie. Qui aūt ꝯtrariū pꝰ publicatōez p̄ñtiū sciēter ⁊ ꝑtinaciter attētare p̄sū pserit: excōicatōis sn̄iam icurrat ip̄o facto: a qua excepto mortis articulo minime absoluatur: nisi abiuratōe p̄missa de heresi generaliter vel simpliciter in forma ecclie consueta ad arbitriū ordinarij in cuius territorio ꝯuincit̄ deliquisse se correxerit: ⁊ de hac ꝓ cōmissis penitētiā receperit salutarē. q̄ si scd̄o se igesserit sicq̄ recidiuauerit vel relapsus fuerit ꝯuictus legitime ꝓ heretico ⁊ relapso sētētialiter declaret̄: ⁊ ip̄ius bona ꝓ ꝯfiscatis habeant̄ ⁊ ab illis quoꝝ interest occupētur. Penitētiā vero de qua fit mētio suꝑius volumꝰ esse talē q̄ si q̄s ꝯtrariū determīatis ꝑ eccliam videlz in decretis decretalibus seu ꝯstitutiōibus nr̄is ꝓuīcialibꝰ siue quācūq̄ heresis speciē siue sectā publice vel occulte docuerit p̄dicauerit seu asseruerit: in ecclia parochiali ip̄ius loci i quo sic p̄dicauerit docuerit seu asseruerit: vno die dn̄ico vel alio solēni pluribꝰ ve ad ip̄ius ordinarij loci arbitriū ꝓut magis aut minus cōuincit̄ deliq̄sse. Ip̄aq̄ p̄dicata docta siue affirmata reuocabit exp̄sse infra missarū solēnia: cū maior affuerit populi multitudo: ⁊ ip̄a determinata ꝑ eccliam p̄dicabit docebit ⁊ recitabit effectualiter sine fraude: vlteriusq̄ puniet̄ iuxta sui demeriti qualitatē: quatenus discretioni or

dinarij videbitur expedire. ¶ Idem

Nullus quoq; de articulis terminatis p ecclīaz put in decretis decretalib⁹ ⁊ ꝯstitutioib⁹ nr̄is ꝓuīcialibus siue locoꝝ synodalibus ꝯtinet: nisi ad habēdū verū intellectū eorūdē publice aut occulte disputare p̄sumat: aut auctoritatē eorūdē decretoꝝ decretaliū aut ꝯstitutionū ꝓuīcialiū ptātē ve cōdētis eadē ī dubiū reuocet: siue ꝯtra determinationē eorū doceat: ⁊ p̄sertim circa adorationē crucis gliose: ymaginū sctōꝝ: veneratōes seu ꝑegrinatōes ad loca aut reliq̄as eorūdē: aut cōtra iuramēta in vtroq; foro eccliastico: videlz tp̄ali ī casibus ꝯsuetis ⁊ more solito p̄stāda: sed ab oībus deiceps doceat cōiter atq; p̄dicet crucē ⁊ ymaginē crucifixi ceterasq; ymagines sctōꝝ in ip̄oꝝ memoriā ⁊ honorē quos figurāt: ac ip̄oꝝ loca ⁊ reliq̄as/ ꝓcessionib⁹/ genuflexiōib⁹ inclinatōib⁹/ thurificatōib⁹/ deosculatōib⁹/ oblatōib⁹/ luminariū/ accēsionib⁹/ ⁊ ꝑegrinatōib⁹: necnō aliis q̄buscūq; modis ⁊ formis: q̄bus nr̄is ⁊ p̄decessoꝝ nr̄oꝝ tp̄ib⁹ fieri ꝯsueuit venerari debere: ac iuramēta tactis sacrosanctis dei euāgeliis ⁊ sup ip̄is in casib⁹ in iure ꝑmissis ⁊ exp̄ssis in vtroq; foro vsitatis ab oībus quoꝝ interest legitīe fore prestāda. Cōtrariū aūt asserēs docēs p̄dicās aut ꝑtinaciter īnuēs: nisi resipiscat sub mō ⁊ forma alias p nos statutis: ⁊ abiuret vt ibi cauet: penas heresis ⁊ relapsi ī euētū īcurrat: ⁊ ꝓ tali ad oēz iuris effectū snīalit declaret

Finaliter q: ea de nouo ⁊ insolite emergūt nouo ⁊ maturo indigēt auxilio. Et vbi mai⁹ ꝑiculū est: ibi cautius est ꝓuidēdū ⁊ fortius resistēdū. Nec iniuste min⁹ nobile discrete abscīdit: vt qd̄ nobilius ⁊ ꝑfectius nutriat. Cōsiderātes igit ⁊ dolēter referētes quō alma vniuersitas Oxonie: q̄ sicut vitis abundās suos palmites fructuosos ad honorē dei multiplicet Idē.

q̄ ꝓfectū: ꝛ ꝓtectionē ecclie sue diffūdere cōsueuit. iam
parti versa in labiuscas vuas acerbas gignit: q̄bus indi
screte comestis a pluribus in lege: videlz dei reputātib⁹
se peritos dētes obstupescūt filioꝝ nr̄aq̄ ꝓuicia variis ꝛ
infructuosis doctrinis inficit: ac nouo dānabili lollardie
noīe maculat: in ip̄is vniuersitatis scādalū nōmodicū ad
partes exteras ꝛ remotas existētiū ꝛ ꝓficiētiū in eadē ꝑ
maximū tedīū: necnō ecclie āglicane q̄ ꝑ virtuosā doctri
nā eiusdē tanq̄ muro inexpugnabili defēdi solebat: iam
scissis ꝛ diuisis lapidibus nisi celerius occurrat: fm veri
simile dānū irrecuperabile. Ad supplicationē igit ꝓcura
toꝝ totius cleri nr̄e cāt̄arien. ꝓuicie de ꝯsensu ꝛ assensu
oim cōfratrū ꝛ suffraganeoꝝ nr̄oꝝ ꝛ alioꝝ p̄latoꝝ in hac
cleri cōuocatiōe p̄sitiū ꝛ ꝓcuratoꝝ absentiū: ne purgato
riuulo maneat fons ifect⁹: ꝛ aquā ab eo currētē nō sinat
esse clarā. Volētes honori ꝛ vtilitati sc̄ti matris ecclie: ꝛ
vniuersitatis p̄dicte salubriter ꝓuidere. Statuim⁹ ꝛ ordi
namus q̄ q̄libet gardianus ꝛ p̄posit⁹ seu custos collegij
aut principalis aule vel introitus cuiuscūq; vniuersitatis
p̄fate semel singulis mēsibus ad min⁹ inq̄rat diligēter
in collegio aula vel introitu cui p̄est: an aliq̄s scolaris
siue inhabitās in collegio aula siue introitu hmōi aliquā
ꝯclusionē siue ꝓpositionē aut opinionē in fide catholica:
aut bonis moribus male sonantē ꝯtra determinatiōez ec
clesie: p̄eter necessariā doctrinā sue facultatis asseruerit
tenuerit defēsauerit: seu aliquo modo ꝓposuerit. Et si su
p̄ hoc aliquē suspectū aut diffamatū reperiat: ip̄m mone
at effectualiter vt desistat: ꝛ si postea cōtra admonitionē
hmōi iterato eadē vel cōsimilia reassumat: p̄eter penas
alias ꝑ nos statutas: maioris excōicatōis sniam incurrat
ip̄o facto. Et nihilominus si scolaris fuerit q̄ sic reassum
pserit q̄quid extūc in eadē vniuersitate fecerit: non stet

sibi ꝑ forma. Et si doctor magister aut bacalarius fuerit eoipso ab oi actu scolastico sit suspēsus : ⁊ in vtroq; casu ius qđ habet in collegio aula vel introitu amittat ipo facto: ⁊ ꝑ ipos gardianos custodes prepositos principales siue alios ad quos hoc spectat realiter expellatur: ⁊ statim via legitima substituat catholicus loco suo. Et si ipi gardiani prepositi siue custodes collegiorꝫ aut principales aularū siue introituū in qbus degunt hmoi psone suspecte detecte aut diffamate negligētes fuerint circa inq̄sitiões ⁊ executões predictorꝫ p.x. dies ꝯtinuos a noticie tpe vere vel psūpte publicatiois pntiū eoipo sniaz maioris excōicatiois incurrāt. Et nihilomin⁹ oi iure qđ in ipis collegiis siue aulis siue introitib⁹ se hre ptēdūt ipo facto sint priuati: ⁊ ipa collegia aule vel itroit⁹ effectualiter vacēt. Et facta sup hoc legitima declaratōe ꝑ ipos quorꝫ interest noui substituant gardiani custodes ꝓpositi seu principales: put ex ātiquū morē vniuersitatis pdicte vacātib⁹ collegiis aulis siue itroitib⁹ fieri ꝯsueuit. Qđ si ipi custodes ꝓpositi siue gardiani vel principales predicti de ⁊ sup hmoi conclusionibus aut propositionibus diffamati suspecti ve fuerint aut detecti: seu defensores protectores aut fautores earundē si per nos vel auctoritate nostra vel per loci ordinariū auctoritate sua moniti non desistant: extunc oi priuiligio scolastico vniuersitatis predicte ⁊ iure quod sibi cōpetebat in huiusmodi collegio aula siue introitu preter alias penas de quibus supradictū est ipso iure priuētur. Et sententiam insuper maioris excōicationis incurrant. Quod si quis in aliquo casu presentis constitutionis vltime : alio ve quocunq; superius expressato statuta nostra huiusmodi in aliqua sui parte: etiam si pena alia ibidem expresse limitetur : temere ⁊ pertinaciter violare presumpserit : eoipso ad quodcunq;

beneficiū ecclīasticū in nr̄a cātuarien. ꝓuincia obtinēdū ꝑ triēniū extūc absq; spe venie reddat inhabilis ꝛ indi-gnus oīno: ꝛ nihilomin⁹ iuxta sua demerita ꝛ qualitatē excessus ꝑm sui supiōris discretionē canonice puniatur.

¶ Ad hec ne in mō ꝓcedēdi circa p̄missa vagare videa mur sub incerto aduertētes: q; lz inter crimē hereſis ꝛ le se maiestatis in legib⁹ diuersis q̄dā paritas reputet: Est tñ dissimilis culpa: penāq; exigit grauiorē diuinā q̄ hu-manā offēdere maiestatē. Cū ergo reū lese maiestatis ꝓ pter ꝓcula q̄ ex dilatōe poterūt imminere: sufficit cōuice-re ꝑ iudicia: ꝓcediq; poterit ꝓtra eū sūmarie ꝛ de plano ac citatōe p̄missa ꝑ nūciū/ꝑ lr̄as/siue ꝑ edictum: ꝛ lite nō cōtestata ad receptionē testiū ꝛ diffinitiuā sniam volum⁹ ordinam⁹ ꝛ declaram⁹ ob faciliorē punitionē deliquētiū in p̄missis: ꝛ reformationē scissure ecclie ꝛ hoc lese: q; dif famati detecti siue denūciati/siue vehemēter suspecti in aliquo casuum p̄dictor̄: siue alio articulo quocūq; i fide catholica aut bonis moribus male sonāte auctoritate lo ci ordinarij alteri⁹ ve supiōris citētur ꝓsonaliter si appre hēdi poterūt ꝑ lr̄as siue ꝑ nunciū iuratū. Sinaūt ꝑ edi-ctū ad locū habitatōis ipius delinquētis vbi morari cōi ter ꝓsueuit: ꝛ i ecclia sua parochiali si certū habuerit do miciliū publice ꝓpositū. Alioq; in ecclia cathedrali loci originis suc: ꝛ in ecclia parochiali illius loci i quo sic p̄di cauerūt ꝛ docuerūt: ac recepto certificatorio legitimo de citatōe hmōi executa ꝓtra sic citatū etiā absentē ꝛ cōpa-rere negligētē: in pena ꝓtumacie sue hmōi sūmarie ꝛ de plano absq; strepitu ꝛ figura iudicij ac lite nō ꝓtestata ad testiū receptionē ꝛ alias ꝓbatōes canonicas ꝓcedatur. Habitaq; informatōe legitima idē ordinarius oī dilatiōe semota: sentētiet ꝛ declarat puniatq; ꝑm qualitatē delicti modo ꝛ forma supius expressatis: vlteriusq; faciat qđ est

iustū: ip̄ius cōtumacis absentia non obstante.

¶ De apostatis. Johēs Pecham

PReterea sūt nōnulli quos apparet ꝑ facti euidētiā seculū intēdere ꝑpetuo relinq̄re. Et ꝑ certa indicia in claustri excubijs velle toto suo tp̄e militare Qui tñ preualēte ī eis carnali desiderio redeūt ad vomitū sclm̄ repetētes īter sydera errātia cōputādi. Quāuis igit̄ iura manifeste diffiniāt eos non posse religionē oīno deserere q̄n saltē in religione aliqua ꝑpetuo maneāt laxiori. Quidā tñ cū attrite frōtis audacia apostasie infamiā nō verētes postq̄ absolute se velle sclm̄ relinq̄re oñderīt: relicta hierosolyma redeūt in egyptū: quo circa statuimus ordinarij locoꝝ tales cū oī diligētia inuestigēt: ⁊ ꝑ subtractionē tā officij q̄ bñficij ecclīastici: si qđ habeāt ad statū pristinū reuocēt: vel ad laxiorē cogāt regulā ꝑtrāsire. Qđ si sint laici hmōi apostate vt ip̄i ad salutis sue studia redeāt ꝑ cēsurā ecclīasticā cōpellant̄. hāc aūt ordinationē ad illos non extēdim⁹ cū q̄b⁹ sedes aplīca aliter ordinauit.

¶ De his q̄ filios occiderūt. Edmūdus

FEmine cōmoneant̄ vt pueros caute alāt: ⁊ iuxta se in nocte nō collocēt teneros: ne opprimāt̄. Solos in domib⁹ vbi ignis fuerit: vel solos iuxta aquā sine custode nō relinquāt: ⁊ hoc oī die dñico eis dicatur.

¶ De homicidio. Idem.

SI mulier mortua fuerit ī partu: ⁊ hoc bene ꝯsiterit scindat̄: si infans viuere credat̄: ꝓcurato tñ q̄ os mulieris aptum teneatur.

¶ Idem

SAcri ꝓuisione ꝯcilij statutū est: q̄ si patroni aduocati aut feudatarij seu vicedñi/rectorē ecclīe vicariū vel clericū ip̄ius ecclīe: ꝑ se vel ꝑ alios occidere vel mutilare ausu nephario p̄sūpserint patroni patronatū/aduocati aduocatiā/feudatarij feudū: vicedñi

vicedñatum: prorsus admittant: ⁊ posteritas taliū in collegiū clericoꝝ vsq̄ ad quartā generationē nullatenus assumat̄: nec in regularib⁹ domib⁹ alicuius p̄lati assequat̄ honorē: ⁊ hoc volum⁹ sepius in ecclesijs denunciari.

¶ De furtis. Stephanus

Prohibemus sub īterminatōe anathematis ne q̄s latrones ad latrociniū faciēdū ī seruitio suo retineat: nec eos sciēter in terris suis habitare ꝑmittat.

¶ De clerico venatore. Bonifacius

Statuimus vt si q̄s clericus de trāsgressione foreste aut parci alicuius diffamat⁹ fuerit ⁊ cōuictus legitīe corā ordinario suo vel ꝯfessus eidē ꝑ suū diocesanū: si bona habeat ꝓ q̄litate trāsgressiōis grauiter redimat̄. Et illi cui dānū vel īiuria est illata vel noxa hmōi redēptio assignet̄. si aūt nō habeat bona su⁹ ep̄s ip̄z ꝓut culpa poposcerit grauiter puniat in ꝑsona: ne ꝓpter īpunitatis fiduciā pateat p̄sumptoribus licētia delinquēdi.

¶ De eo qui furtiue ordines recepit. Johēs Pecham

Cum ſm doctores theologos militia clericalis septē muniatur ordinibus singuloꝝ caracteribus in aīa consignatis per singulos etiam accipiens augmētum gratie: nisi ordinati ficte ordinē recipiant: seu crimine irretiti expedit plurimū ipsos ordines minime recipere inculcatos: qm̄ inculcatio reuerētiam minuit ⁊ gratiā: per consequēs que per irreuerētiaz repercutitur ab ingratis. Contra dignitatē igitur tam reuerēdissimi sacramēti fore dinoscitur: quīq̄ simul quattuor scz ordines non sacros cum vno sacro alicui vni hoī exhibere. Unde in nōnullis ꝓuincijs alicui quattuor minores ordines nō faciliter simul cōferunt̄: vt ascēdētes clerici ad xp̄i ministeria quasi canticū graduū concinētes cū probati extiterīt ī minoribus officijs gradatim demū ꝓficiāt ad ma

iora. Quia igit ex singulis ecclesijs q̄ pia q̄ religiosa q̄q̄ honestiora sunt tenemur eligere: ⁊ ea tāq̄ fasciculū in angelorum mētibus colligare precipimus: vt ep̄i in his sequātur canonica sanctiones minores etiam ordines: qn̄ id potest fieri bono modo ꝓ sacramēti reuerētia dentur saltē aliquotiēs combinati. Et recipiētes eos seu simul seu singillatim in vulgari lingua publice instruant de distictiōe ordinū officiorum ⁊ caracterū ac de ꝓfectu gratie q̄ in singulis ordinibus ꝯtinet: ⁊ digne accedētibus augmētatur.

¶ De excessibus prelatorum. Edmundus Monemus rectores eccl̄iarū ne capellanos annuos sine causa rationabili studeant amouere maxime si honeste fuerint ꝯuersatōis ⁊ laudabile de sua cōuersatōe habeāt testimoniū. Sed si de incontinētia parochialis sacerdotis scandalū ortū fuerit: cū circa hoc vigilās debeat esse rector eccl̄ie: si ꝑ famā vel inquisitionē ep̄o de hoc prius cōstiterit q̄ ꝑ rectores denūciationem: tūc rector tāq̄ ꝯscius puniat arbitrio supioris. ⁊ similiter de vicarijs est cēsendū: ⁊ tā rectores ⁊ vicarios q̄ ānuos sacerdotes grauiter puniēdos esse decernimus: nisi sup denūciatōe excessuū ⁊ p̄cipue incōtinētie ī q̄b⁹ notabiles clerici inuēti fuerint in suis parochijs fuerit vigilantes.

¶ De priuilegijs Johēs Pecham Sacramētū penitētie ⁊ infra. Sūt preterea nonnulli q̄ pretextu quorūdā priuilegiorum generaliū a sede aplica obtētorum ꝯtra intētionē aplicā: scz dātis priuilegiū spreta auctoritate pōtificali ip̄orum pōtificū irreq̄sito bn̄placito ⁊ assensu ingerūt se subditorum eorūdē ꝯfessionibus audiēdis. Quorum p̄sumptōes volētes reprimere vt tenemur. Prohibemus sub pena excōicatōis ne q̄s decetero absq̄ ep̄i licētia expressa vel ꝓbabiliter p̄sumpta: ꝯfessiones audiat subditorum suorum: nisi in audiēdis ꝯfessio-

nibus a iurisdictõe ordinaria ⁊ diocesana ⁊ metropoliti-
ca expresso tenore sui priuilegij sit exẽptus. Et si q̃ cõtra-
riũ facere p̃sumpserint: ꝓcedat̃ cõtra eos sicut cõtra pri-
uilegioꝝ temerarios abusores.

¶ De purgatione canonica. Stephanus
Eterũ ⁊ infra. Districtius duxim⁹ inhibẽdũ: ne
archidiaconi vel eoꝝ officiales aut iudices ali-
quẽ ad suggestionẽ preconũ suoꝝ ad purgationẽ cõpel-
lãt: nisi apud bonos ⁊ graues fuerit infamatus: nec ĩ sua
causa p̃sumãt esse iudices ⁊ actores: videlz cũ indubium
venerit vtrũ qd̃ ab eis exigit̃ debeat̃. ¶ Bonifacius
Statuimus ⁊ infra. Ad hec si clerici se canonice
purgauerint sup̱ sibi ĩpositis ⁊ obiectis: ⁊ laica
ptãs nihilomin⁹ bona occupet vel occupata de
tineat: eorũdẽ occupãtes ⁊ detinẽtes bona hmõi: ad resti
tuẽdũ ea ꝑ cẽsurã ecclĩasticã cõpellant̃. ¶ Johẽs pechã
Clerici ꝓ suis criminib⁹ detẽti a publica ptãte ⁊
tandẽ ꝓ ꝯuictis ecclĩe restituti nõ faciliter libe-
rent̃: nec ꝑfũctorie ꝓ eis purgatio admittat̃: sed
cũ ei iuris solẽnitate ⁊ tã ꝓuida maturitate oculos meri
to offẽdere nõ debeat regie maiestatis seu quorũlibet ali
orũ quos exagitat studiũ eq̃tatis. ¶ Johẽs stratforth
Itẽ licet ⁊ infra. Statuimus ꝙ decetero diffama
ti de criminib⁹ seu excessib⁹: ⁊ de eis se purgare
volẽtes de vno decanatu in aliũ: seu ad loca ru-
ralia vbi nõ ĩueniunt̃ victualia venalia ⁊ vite necessaria
nullaten⁹ ꝑtrahant̃. In indicẽda vero purgatõe diffama
tis hmõi ep̃i archidiaconi ⁊ ceteri ordinarij aut eoꝝ offi-
ciales vltra sexte man⁹ ꝓ fornicatiõe seu simili crimine.
Pro grauiori siq̃dẽ vt ꝓ adulterio vel maiori vltra. xij.
manus cõpurgatoꝝ numeꝝ nõ imponãt: sub pena suspẽ
sionis ab officio quã contra faciẽtes incurrere volumus

ipso facto. ¶ De penis Bonifacius

Eterne sanctio volũtatis ⁊ infra. Cũ sepe cõtingat archiepõs epõs ⁊ alios p̃latos inferiores ꝑ lr̃as dñi regis ad seculare iudiciũ euocari: vt ibi rñdeãt sup̃ his q̃ mere ad ipõꝝ officia ⁊ forũ ecclĩasticuꝫ ꝑtinere noscunt: vt si forte clericos ad ecclĩas ⁊ capellas vacãtes seu nõ vacãtes admiserint vel nõ admiserit: rectores instituerit vel nõ instituerit in eisdẽ subditos excõicauerit: excõicatos denũciauerit/ interdixerit/ ecclĩas dedicauerit/ ordines celebrauerit/ de causis mere spũalibus cognouerit: vtputa de decimis ⁊ oblatõib⁹/ limitib⁹ parochiarũ ⁊ similib⁹ q̃ nõ p̃ñt ad seculare forũ aliquatenus ꝑtinere: siue etiã cognouerit de pctis subditoꝝ ⁊ eoꝝ excessibus: sicut de ꝑiurio/ fidei trãsgressione/ sacrilegio/ violatõe: aut ꝑturbatõe ecclĩastice libertatis: p̃sertim cũ ip̃ius violatores necnon libertatũ ꝑturbatores ꝑ cartas dñi regis anglie ecclĩe ꝯcessas in sñiam excõicatiõis incidãt ip̃o facto. Et si inter clericos suos cognoscãt vel ĩter laicos cõquerẽtes ⁊ clericos defẽdẽtes in ꝑsonalib⁹ actionib⁹ sup̃ ꝯtractibus vel quasi delictis: vel quasi etiã si ꝑsonas ecclĩasticas ad mãdatũ dñi regis in foro seculari amerciatos nõ cõpleuerit ad amerciamẽta hmõi soluenda seu ip̃a nõ soluerit ꝓ eisdẽ si iurisdictionẽ suã ĩ ecclesiis vel capellis ep̃atib⁹ seu monasteriis ãnexis ꝑ mortẽ p̃latoꝝ: aut cessionẽ vacãtibus exercuerit canonicã ⁊ cõsuetã. Si qua hmõi fecerit vel nõ fecerit ꝑtinẽtia ad officia eorũdẽ. Statuim⁹ auctoritate p̃ñtis ꝯcilij ꝙ archiep̃i ⁊ ceteri p̃lati nõ veniãt ꝓ hmõi spũalibus euocati. Cum indicãdi xp̃os dñi nulla sit laicis attributa ptãs apud q̃s necessitas manet obsequẽdi. Ut tñ honori regio deferat: maiores p̃lati dñꝫ regẽ adeãt vel sibi scribãt ꝙ hmõi mãdatis regijs parere nõ p̃ñt: absq̃ ꝑiculo sui ordinis. Et si

forte dñs rex in suis attachiatõibus ꝓhibitiõibus monitionibus nõ de decimis:sed de iure patronatus.nõ de fide mẽtita seu periurio:sed de catallis.nõ de sacrilegio vel ꝓturbatõe eccliastice libertatis:sed de trãsgressione subditoꝝ suoꝝ ⁊ balliuoꝝ quoꝝ correctões ad se asserit ꝓtinere fecerit mẽtionẽ.tũc intimẽt ei prelati predicti ꝙ nõ de patronatu catallis seu alijs ad forũ ipius ꝓtinẽtibus cognoscũt vel cognoscere intẽdunt:sed de decimis pctis ⁊ alijs mere spũalibus ad officiũ ⁊ iurisdictionẽ eoꝝ ꝓtinẽtibus:⁊ ad aiaꝝ salutẽ monẽdo ⁊ rogando ꝙ ꝓ ipos non impediat in premissis.Et nihilominus eps dñs regẽ adeat:⁊ iterato moneat vt sue aie saluti cõsulat:⁊ hmõi mãdatis oino desistat.⁊ si nõ destiterit:tũc ad denunciationẽ epi archieps cõuocatis duobꝰ epis vel tribus vel pluribus quos duxerit euocãdos si in ꝓuincia extiterint:alioqn lõdonien.eps tãꝙ epoꝝ decanus duobꝰ epis vel plu ribus sibi adiũctis dñm regẽ adeãt:⁊ ipm moneãt diligẽtius requirẽtes ꝙ mandatis supsedeat supradictis.Et si dñs rex spretis hmõi exhortationibus ⁊ monitionibus ⁊ attachiatões hmõi vel districtões ꝓ se vel ꝓ alios ꝓcesserint:tũc vicecomites ⁊ alij q̃cũq balliui epos attachiantes ⁊ distringẽtes ꝓ locoꝝ diocesanos in forma iuris per excõicatiõis ⁊ suspẽsionis sñias arceãtur.Idẽ fiet si vicecomites aut balliui ad attachiatões ⁊ districtiones ꝓcesserint pendẽtibus supradictis monitionibus dño regi taliter faciẽdis.Et si vicecomites vel balliui in sua duricia pseuerauerint:loca in quibus cõmorantur ⁊ terre eorum quas habẽt in ꝓuincia cãtuarien.ꝓ locoꝝ diocesanos ad denũciationẽ diocesani in cuius epatu tales fiũt districtõnes:interdicto eccliastico pñtis auctoritate cõcilij supponant.Et si taliter attachiãtes clerici fuerint ⁊ beneficiati ab officio suspendant.Et si in eoꝝ malicia pseuerauerint

ad desistēdum ⁊ satisfaciendū ꝑ subtractionē ꝓuentuum beneficioꝝ suoꝝ arceant. Non beneficiati vero ꝑ quīquē niū si ad beneficiū ecclīasticū in ꝓuincia cantuarieñ. pre sentati extiterint minime admittant. Clerici vero q̄ bre uia hmōi attachiationū seu districtionū dictauerint scri pserint signauerint consiliū aut auxiliū dederint seu adhi buerint canonice puniant: nec aliqui premissoꝝ certa ra tione suspecti ad aliqd̄ beneficiū ecclīasticū obtinēdū: do nec suꝑ his canonice se purgauerint admittant. Et si do minus rex cōpetēter monitus vel alia secularis ptās hu iusmodi attachiationis non reuocauerit ep̄s q̄ districtus fuerit terras vicos villas ⁊ castra: q̄ dñs rex vel alia se cularis ptās in suo ep̄atu obtinet ecclesiastico interdicto supponat. Et si rex vel alia secularis ptās in sua duricia ꝑseueret: ceteri coep̄i districtionē hmōi quasi cōmunē in oīm ⁊ etiā cōmunē iniuriā ecclīe reputātes: ciuitates ter ras dñicas/burgos/castra/⁊ villas ip̄ius regis vel alte rius potestatis in suis ep̄atibus existētes p̄ñtis auctori tate cōcilij ecclīastico supponāt interdicto. Et si nec sic in fra. xx. dies postmodū attachiationes ⁊ districtōes hmōi rex reuocauerit aut ob hoc manū cōtra ecclīam aggra uauerit archiep̄s ⁊ ep̄i suas dioceses ecclīastico suppo nant interdicto. Idē fiat de terris castris burgis regalia habentibus in prouincia memorata. Et si aliquis episco porum in hac parte inuentus fuerit negligēs aut remis sus ꝑ suum metropolitanū grauiter arguatur: ⁊ si ꝑseue rauerit in sua negligētia canonice puniatur ꝑ eundē. Et nihilominus sua diocesis oīm prelatorum ⁊ sua auctori tate ⁊ consensu in presenti concilio adhibitis ecclīastico subiaceat interdicto. Et si forte ab aliquo ep̄o vel iudice ecclīastico vel inferiori prelato compulso per districtōes vel spontanee comparente corā dño rege vel iusticiarijs

suis vt alleget priuilegiũ fori: nisi in casu a iure ꝑmisso vt eos moneat vt a p̄dictis desistãt iiurijs: exigant acta ꝓcessus sui: vt ꝑ ea appareat vtrũ ꝯtra ꝓhibitõem regiã ĩ aliquo p̄dictoꝝ casuũ vel ꝯsimiliũ ꝓcesserit vel petant su ꝑ his iuramẽta excusatões vel purgatões nullo mõ exhibeat acta: vel iuret cũ instrumẽta hmõi possint a partib⁹ vel aliqua ꝑtiũ si necesse fuerit exhiberi. Et si cleric⁹ fuerit q̄ ꝓpter hoc fuerit arrestat⁹: diocesan⁹ taliter arrestati vel ĩpetiti clerici: vel archiep̄s aut ep̄s lõdoñ. tãq̄ ep̄orũ decan⁹ cũ aliq̄b⁹ ep̄is sibi associatis: sicut si fuerit ep̄s arrestat⁹ req̄rat eũ ⁊ puniat detẽtores. Et si necesse fuerit ĩ hoc casu: ꝓcedat ad penas supius ãnotatas. ¶ Idẽ

AD hec ⁊ infra. Qꝛ frequẽter accidit ꝙ nõnulli clerici ꝑ laicã ptãtẽ ecclĩas occupãt parochiales vel p̄bẽdales etiã curã aĩaꝝ habẽtes: ⁊ in eisdẽ absq̄ auctoritate ecclĩastica intrudunt. Statuimus ꝙ clericus sic ꝑ se vel ꝑ laicã ptãtẽ intrusus in ecclĩa vel p̄benda seruata iuris forma excõicet: ⁊ excõicatus ꝑ loci diocesanũ denũciet: ⁊ illo bñficio imꝑpetuũ careat ip̄o facto. Et si post latã snĩam in se intrusione hmõi aĩo ꝑtinaci ꝑ duos mẽses ꝑstiterit: ꝑ locoꝝ diocesanos vbi hꝫ alia bñficia ecclĩastica ad denũciationẽ illi⁹ ep̄i in cui⁹ diocesi se intrusit seu ꝓcurauit se intrudi: cuiusq̄ monitõem ⁊ excõicationẽ ꝑ dictũ tp̄s ꝯtẽpserint ꝓuẽtus illoꝝ bñficiorũ quousq̄ ꝯgrue satisfecerit ei subtrahant oĩno. Et si ꝑ annũ idẽ intrusus ĩ hmõi excõicatõis snĩa ꝑseuerauerit: extũc ad aliq̄d bñficiũ ecclĩasticũ in ꝓuĩcia cãtuarieñ. minime admittat. Si vero ꝑ ꝓcurationẽ clericũ fuerit intrusus: ꝯtra eũdẽ ꝓcuratorẽ mõ sili ꝓcedat: ⁊ penis subiaceat supradictis. Si vero talis ꝓcurator laicus fuerit: in forma iuris excõicet: ⁊ excõicat⁹ publice nũciet: dñs aũt absens citet: ꝙ si cõparẽs ratificauerit factũ cuiuscũq̄ ꝓ

curatoris sui: hac ꝙte penis subiaceat prelibatis. Si vero ꝙ ꝓtumaciã se absẽtet ꝙ spaciũ triũ mẽsiũ expectatus si sit in regno: maioris excõicatõis sñia innodet: ⁊ penas nihilominus pretaxatas incurret maxie cũ sacrilegio iobediẽtiã adiecerit ⁊ ꝓẽptũ. Si vero fuerit extra regnuz ꝓtra ipm vocatũ post dilatões trãsmarinas mõ simili ꝓcedat. Et eccliа seu ꝑbẽda in qua facta fuerit talis intrusio supponat eccliastico interdicto. Fautores aũt coperatores hmõi intrusionis: si clerici fuerit ꝑfatas penas cõtra clericos editas incurrãt. Et si laici fuerint penis plectẽtur ꝓtra laicos alias ãnotatis. Locaverot terre hmõi intrudẽtiũ si infra vnũ mẽsẽ nõ satisfecerit: supponantur eccliastico iterdicto. Si vero hmõi intrusiões facte fuerit ex regia ptãte ꝙ loci diocesanũ moneat dñs rex ꝙ eas faciat infra tꝑs competẽs reuocari: alioqn terre ⁊ loca q̃ dñs rex hz in illa diocesi in qua facta fuerit itrusio eccliastico supponant interdicto: fm formã supius annotatam Si vero ꝙ aliũ magnatẽ seu ptãtẽ fiat talis intrusio: ꝙ interdicti ⁊ excõicatõis sñias vt supius arceat. Et si ꝙ duos mẽses sustinuerit hmõi sñias ꝓpter hoc i se latas: extũc terre ⁊ loca q̃ obtinet in alia diocesi ꝙ loci diocesanũ eccliastico iterdcõ supponãt: nec relaxẽt sñie ꝑfate dõec de iniuria iobediẽtia ac ꝓẽptu satisfecerit cõpetẽter. Idẽ

SI aliqui clerici ꝙ laicalẽ potestatẽ capti fuerint tonsurã ⁊ clericatũ habẽtes: si tẽpore medio abrasi maliciose fuerint ⁊ suspẽsi aut alio modo puniti abiadẽtes vel suspẽdẽtes aut alio mõ puniẽtes eosdem: ⁊ ad hoc ꝓsiliũ vel auxiliũ impẽdẽtes: penis subiaceãt supradictis. Foris vero banniẽtes hmõi clericos: similibus penis ꝓcellantur. ¶ Idem

Venit ⁊ infra. Statuim⁹ ꝙ laici ad exsoluẽdum quaslibet penas tã corpales ꝙ pecuniarias ca-

nonicas p prelatos suos eis inflictas precise p excõicatõis sniaz cõpellant. Impediẽtes vero ne pene hmõi exsoluant: p interdicti t excõicatõis snias arceant. Et si p pter hoc ad districtões plator pcessũ extiterit ptra distrigẽtes p penas in ea parte dictatas pcedatur. ¶ Idem. Tẽ statuimus qõ qlibet eps habeat in suo epatuynũ vel duos carceres ad clericos flagitiosos deprehẽsos in crimine vel cõuictos iuxta cẽsurã canonicã detinẽdos. Et si clericus aliqs adeo malicios⁹ sus t incorrigibilis fuerit t cõsuetus ad flagitia cõmittẽda: p qbus etiã si laicus esset fm leges seculi vltimũ deberet pati suppliciũ: talis clericus ppetuo carceri adiudicetur. In illis autẽ q non ex voluntate vel ppposito: sed casu fortuito vel iracundia: aut forte insania cõmiserint antiqua iura decernimus obseruari. ¶ Johẽs ꝑpechã Autũ ualuit detestãdi lubricitatis enormitas vt qdã nec legibus nec canonibus ad castitatẽ sanctimoniliũ excitãdã editis deserẽtes. Cũ eis sacrilegiũ t iceſtũ cõmittere nõ formidãt: cui horrẽdo flagitio remediũ apponere cupiẽtes: oẽs tam clericos q laicos hmõi turpitudinis ppetratores: maioris excõicatõis snia innodamus. Solus epor hmõi psonis absolutionẽ sentẽtie reseruãtes: excepto mortis articulo in quo sic absolui valeãt a quolibet sacerdote: sic vt si cõualuerint peccatũ suum hmõi teneant sub pena anathematis infra spaciũ trium mẽsium ppriis epis confiteri: aut sede episcopali vacante custodi spiritualitatis aut decano Qecclesie cathedralis. ¶ Johẽs Stratforth ãoniã reus t infra. Statuim⁹ q p delicto notorio in recidiuo ptinuato diutius scẽa vice nõ recipiat pecuniavllo modo sub pena dupli pecunie restitutõis ptra hoc recepte ifra mẽsẽ post receptionẽ eiusdẽ

fabrice cathedralis ecclie applicande: ac suspēsionis ab officio ꝙ taliter recipiētes penitētiā: nisi eius duplū infra mēsē restituerit incurrere volumus ipo facto. In cōmutatōib⁹ etiā penitētiarū corporaliū ꝑ pecunia quas absq; magna ⁊ vrgēte causa fieri ꝓhibemus locoꝝ ordinarij taliter moderētur ꝙ deliquētibus pnias corporales graues ⁊ publicas nō imponāt adeo excessiuas vt causatiue ⁊ p obliquū cogāt redimere suas pnias pecuniaria graui sūma. Sed cōmutatōes hmōi cū faciēde iposteꝝ vide ant: sic fiāt modeste ꝙ rapax nō iudicet accipiēs ⁊ dans ipe nimiū nō grauet sub penis ꝑdictis supius ānotatis.

¶ De penitētijs ⁊ remissiōibus. Stephanus. Quoniā nōnūꝙ ob defectū cōfessoꝝ: ⁊ qi decani rurales ⁊ psone erubescūt forte ꝓfiteri suo ꝓlato imminet ꝑiculū aiaꝝ volētes huic morbo mederi statuimus vt certi ꝓfessores prudētes ⁊ discreti p singulos archidiaconatus ab epo loci statuant: q cōfessiones audiāt decanoꝝ ruraliū psonarū ⁊ presbyteroꝝ. In cathedralibus aūt eccleſijs vbi sunt seculares canonici: confitent ipi canonici epo vel decano vel ceteris psonis ad hoc p epm vel decanū ⁊ capitulū ꝓstitutis. ¶ Bonifacius Quam sacramētum ꝓfessiōis ⁊ penitētie scda post naufragiū tabula: vltim⁹ hūane nauigatōis portus ac finale refugiū sit vnicuiq; pctōi pnecessariū ad salutē: sub pena excōicatōis districte ꝑcipimus ne aliqs ꝑsumat impediri: qn hmōi sacramētū pnie vnicuiq; petēti libere impēdat: ⁊ spaciū liberū ꝓfitēdi qō potissime ꝓpter incarceratos suadet: qb⁹ hmōi sacramētū sepius inhumaniter ne dicam⁹ infideliter denegat. Et si interdū ꝓfitēdi spaciū eis dat: hoc eis ita breue ⁊ inportune ꝓcedit ꝙ cedit potius miseris in desolatōis ac desperatōis ꝑiculū ꝙ in cōsolationis gaudiū spiritalis. ¶ Edmundus

In cōfessione audiēda habeat sacerdos vultū humilē: ⁊ oculos ad terrā dimissos: nec faciē respiciat ꝓfitētis: ⁊ maxime mulieris: ⁊ patiēter audiat q̄cq̄d dixerit: ⁊ in spū lenitatis supportet cā: ⁊ ei ꝑ quos se suadeat: ⁊ pluribus modis q̄ integre ꝓfiteat: aliter vero nō est ꝓfessio. Pctā inq̄rat visitata: inusitata aūt nō: nisi a lōge: ⁊ p circūstātias. Et exptis det modus ꝓfitēdi: ⁊ in exptis nō det occasio delinquēdi. Personaꝝ noia cū q̄bus peccauit ꝓfitēs nō inq̄rat sacerdos. sed post ꝓfessionē pōt inq̄rere vtrū fuerit clericus vel laicus monachus vel sacerdos vel diaconus existat: ⁊ sēp maiora crimina ⁊ pcipue notoria maioribꝰ reseruent. Sūt aūt ista maiora homicidia/sacrilegia/pctā cōtra naturā/incestus/stupra virginū ⁊ monialiū/⁊ iniectōes manuum in parētes: necnō ⁊ in clericos: vota fracta ⁊ hmōi. Sūt aūt casus i q̄bus nullus nisi solus papa hz ptātē absoluēdi vel eius legatus. Absolutio tñ taliū in mortis articulo nulli est deneganda. Sed saltē erit ꝓditionalis: videlz si qualescant apostolico cōspectui se presentēt. nihilominꝰ tñ taliū remittēdi sunt ad ep̄m vel eius penitētiariū. Sēp aūt qui mittunt deferāt secū lras cōtinētes genus pcti: ⁊ circunstātias sufficiētes: vel ip̄e sacerdos veniat psonaliter cuz deis. Alioq̄n nō recipiātur. ¶ Edmundus.

De penitētia precipimus q̄ diaconi penitētias dare nō presumāt: nisi in his casibus cū sacerdos non potest vel absens est/vel stulte/vel indiscrete nō vult: ⁊ mors iminet egroto. ¶ Richardus

Quam aia lōge preciosior sit corpore sub infirmatione anathematis ꝓhibem⁹ ne q̄s medicoꝝ ꝑ salute corporali aliq̄d suadeat egroto qđ in piculū aie cō uertat. Verū cū ip̄m ad egrū vocari ꝓtigerit: egrū antea moneat efficaciter ⁊ inducat vt medicos iuocet aiaꝝ

Ut postq̄ fuerit infirmo de spirituali ꝓuisum medicamine ad corporalis medicine remediū salubrius procedat. Transgressores autē huiusmodi cōstitutōis penā in concilio statutā nō euadāt. ¶ Robertus Wynchelsee

PResbyteri stipēdiarij ⁊ infra. Statuim⁹ vt p̄sbyteri p̄dicti nō audiāt ꝯfessiōes parochianoꝝ vel capellanoꝝ in ecclesijs in q̄bus diuina ministrauerīt: nisi in casibus a iure ꝑmissis. Qd̄ si contrariuz fecerint: crimē sacrilegij incurrāt: nisi de licētia presidētis hoc fecerint petita ⁊ obtēta. ¶ Walterus

SAcerdos in penitētia iniūgēda diligēter attendat circūstātias criminis/qualitatē ꝑsone/ ⁊ genus delicti/tēpus ⁊ locū/causā ⁊ morā in pctō factā/ deuotionē animi penitētis. Et his ꝯsideratis ⁊ diligēter pēsatis: ac discrete maiorē vel minorē penitēti iniūgat penitētiā. Itē sacerdos ad audiēdū ꝯfessiones: cōmunē sibi locū eligat: vt cōiter ab oībus videri poterit in ecclīa. Et in locis abscōditis nō recipiat sacerdos alicuius: ⁊ maxime mulieris ꝯfessionē: nisi ꝓ magna necessitate aut īfirmitate penitētis. Itē nullus sacerdos alterius parochianum admittat ad pnīaz: nisi de licētia sui p̄sbyteri vel ep̄i. Itē sacerdos talē pnīam iniūgat vxori vt viro suo nō reddat suspecta de aliquo crimine occulto ⁊ enormi. Idē de marito est obseruādū. Itē de furto/rapina/vsura/symonia ⁊ fraude: ⁊ maxime de decimaꝝ detētōe seu subtractōe alicuius iuris ecclīastici diligēter sibi caueāt sacerdotes ne aliq̄bus iniūgāt pnīam: nisi cū restitutōe ⁊ satisfactiōe faciēda iniuriā vel dānū passis: cū nō dimittat pctm̄ nisi restituat ablatū. Itē in maioribus criminib⁹ ⁊ attrocioribꝰ dubijs sacerdos cōsulat ep̄m vel aliū q̄ vices eius gerit aut ꝓuidos ⁊ discretos quoꝝ ꝯsilio certificat⁹ sciat quos ⁊ qualiter ligare possit ⁊ absoluere. Et ne (qd̄ absit) peni

tēs in desperationē cadat: moneat ip̄m diligēter interi vt q̄cq̄d boni facere possit faciat: vt de⁹ cor suū illustret ad pniam. Et hoc idē faciat de eo q̄ pctm̄ cōfitet: ⁊ tñ ab eo monitus nō vult abstinere: quo casu mun⁹ absolutōis ei dē nō poterit impēdi cū venia nō legat ꝓcessa: nisi se corrigēti. Itē caueāt sacerdotes ne pctā penitētib⁹ inquirāt aut noīa ꝓsonar cū q̄b⁹ peccauerūt: sed circūstātias tm̄ ⁊ qualitatē pcti. cū scriptū sit: de⁹ vitā meā ānūciaui tibi ⁊ nō alteri⁹. Et ꝓpria dz esse ꝓfessio ⁊ nō aliena. ¶ Idem.

Prohibem⁹ q̄ nullus sacerdos lapsus i mortale pctm̄ ad altare p̄sumat accedere celebraturus anteq̄ ꝓfiteat. Nec putet vt q̄dā errant credētes q̄ mortalia delētur p ꝓfessionē generalē. Itē nullus sacerdos ira/odio/metu etiā mort⁹ audeat detegere quo uismodo alicui⁹ ꝓfessionē/signo/nutu/vel verbo generaliter vel specialiter. Et si sup hoc cōuictus fuerit sine spe recōciliatōis nō imerito dz degradari. ¶ Idem

Am sepe ꝓtingat q̄ rectores eccliar ac etiā nōnulli sacerdotes ⁊ in sacris ordinib⁹ existētes: eo q̄ nullis vt eis videt quo ad forū penitētiale sūt subiecti: vel forte nō ꝓfitent: vel ad quos dā accedūt q̄ nullā habēt in ip̄os ptātē ligādi vel absoluēdi. Statuim⁹ vt p singulos archidiaconat⁹ vn⁹ vel duo p̄sbyteri idonei p̄ficiant i singulis decanatib⁹ cōpetētis lr̄ature ⁊ ꝓbate opinionis ad ꝓfessiones taliū audiēdas: ⁊ pnias eisdē iniūgēdas: q̄ bus p loci diocesanū vel vicē eius gerētē auctoritatē volum⁹ ipartiri ꝓhibētes firmiter ne religiosi monachi vel canonici/anachorite/heremite/vel subditū alicui⁹ audeant ad pniam admittere. ¶ Johēs ꝑdechā

Am salubriter sit statutū vt p̄lati indulgētijs cōferēdis. xl. dierū numerū nō excedāt: ne claues eccle ꝓtēnant: q̄bus cū thesaur⁹ mysticus cōmittit dispē

sandus. Caueāt alij q̄cūq; ne ꝑ multiplicatas īdulgētias
p̄latoꝝ sibi ꝑq̄sitas dedecus faciāt p̄latis ecclīe supra ip-
sos in suis p̄dicatōib⁹ indulgētias effūdēdo: ne q̄ clauib⁹
habēt subijci eas faciāt vilipēdi. ¶ Idem.
Sacramētū pnie naufragātū remediū singula-
re ꝑ quorūdā insipiētiā sacerdotū debito fructu
caret. Et illi q̄ credunt a fluctib⁹ emergere ꝑniciosius in
dānatōis pelagus demergunt: dū de facto absoluūt plu
rimos: quos de iure absoluere nequeūt viuificātes: vt ait
ꝓpheta ꝓpter pugillū ordei ⁊ fragmē panis aīas q̄ nō
viuūt vtpote absoluētes de facto excōicatos a iure: ⁊ p̄ci
pue ab oxoñ. ꝯcilio ꝓpter lesionē aut ꝑturbationē ecclīa
stice libertatis: vel ꝓpter ꝯsilia scelera ī eodē ꝯcilio: ꝯsilī
pena dānata seu absoluētes de fctō excōicatos decimas
vel alia iura ecclīastica detinētes: q̄b⁹ obsistētes vt sedu
ctoribus aīaꝝ ⁊ puluillos ꝯsuētibus sub cubitis reprobo
rū. Oibus cantuarieñ. ꝓuincie cōfessoribus sub nobis ⁊
nr̄is coep̄is cōstitutis districtius inhibemus ne decetero
manus audeāt extēdere ad seducēdos hmōi ꝑ absolutio
nis signaculū q̄d nouim⁹ sine debita satisfactōe ⁊ specia
li cōmissione archiep̄i vel ep̄i nō tenere dū sint in suis sce
leribus ꝑtinaces existimātes nihilominus hmōi nō tam
cōfessores q̄ fouearū diaboli cōfossores peccare etiā gra
uissime cū cōuincant saltē tacite eisdē scelerib⁹ ꝯsentire
⁊ scelerosos in sua ꝑfidia ꝯfortare. Uñ caueāt ip̄i ne ī eo-
dē cū talib⁹ excōicatōis laq̄o īuoluant. Cū insuꝑ nos du
dū pluralitatē bñficioꝝ sacrilege vsurpatā cohibere volē
tes inhibuerim⁹ sub pena excōicatōis ne q̄s de facto ad
tales in suis furtis ⁊ sacrilegijs ꝯtumaces man⁹ extēde
ret absoluēdos. Quidā tñ sacerdotes baal potius q̄ dñi
saluatoris cōtrariū facere p̄sumpserunt occidentes ani-
mas xp̄i sanguine redemptas ⁊ euertētes ecclesiasticam

disciplinā. Istos igit quasi vulpes demoliētes vineā dñi veraciter reputātes sub pristina districtiōe p̄cipimus iterato quatinus a talibus absoluēdis decetero abstineant ⁊ cos ad renūciandū beneficijs obtētis illicite vel retentis sollicite inducant. Alioquin sciant se certissime diuine

maledictōis fulgure feriēdos. ¶ Idem.

Preterea cū iuxta sacros canones pctā grauiora vt incestus ⁊ similia q̄ quasi vulgatissima suo scādalo totā cōmouēt ciuitatē sint solēni pnia castigāda. Quorūdā tñ negligētia agēte hmōi pnia videt quasi in obliuionē tradita ⁊ creuisse: p̄ ꝯsequēs audacia hmōi facinora horrēda ⁊ flagitia ppetrādi. Quo circa p̄cimus vt hmōi penitētia solēnis decetero imponat ꝟm canonicas sanctiones absolutionē etiā ab homicidio volūtario tam publico q̄ occulto solis epīs reseruamus: extra necessitatis articulū: p̄ qđ minor intēdimus refrenare audaciā: ⁊ nō maior reuerētie in aliquo derogare. ¶ Idem.

Licet a sctis patribus iā pridē fuerit ordinatū: vt in quolibet decanatu sit vnus rector vel vicarius lrature sufficiētis instruct⁹ ⁊ illustratus gr̄a fameq̄ laudabilis assignatus ad ꝯfessiones rectorū vicariorū ⁊ aliorū sacerdotū ac ministrorū ecclie audiēdas initū gēdalsq̄ pnias vt sit mare fusile in tēpli introitu iuxta tēpli tipici sacramēta. Hoc tñ nō fuit hacten⁹ cleri moribus vsitatū nō sine multis dei iniurijs ⁊ sacramētorū ministratōibus ⁊ missarū celebratōibus q̄ execratōes poti⁹ dicerēt. Ordinatōez ergo p̄dictā a dissuetudie renouātes p̄cipim⁹ vt ipa iuiolabilit decetero obtueat. Ex hoc tñ minime ihiberi itēdim⁹ q̄n possit p̄tacti si voluerit ad alios

Qcões pniarios: dū tñ id ꝯstet p̄ sacro pnie ꝯuola

Onfessiones mulierū (rn. ¶ Symō sudburi.

extra velū tēpli audiant: ⁊ in ꝑpatulo quātū ad

vsum: nõ quãtũ ad auditũ. Moneant etiã laici stati ĩ pri cipio q̃dragesime ꝯfiteri: ⁊ sp cito post lapsũ ne pctm̃ suo põdere ad aliđ trahat. Itẽ null⁹ sacerdos noĩe pnie tota lis ꝑ ꝑtialis missas p̃sumat iiũgere: ꝯsulere tñ põt. Idẽ.

In ꝯfessionibus ⁊ p̃dicatõib⁹ sepius laicis incul- cet: ⁊ p̃cipue in maiorib⁹ solẽnitatibus: qđ oĩs cõ mixtio maris ⁊ femĩe: nisi ꝑ matrimoniũ excuset est mortale pctm̃. Et si in denũciatõe huius salubris do- ctrine sacerdos inuẽtus fuerit negligẽs: tanq̃ fornicator vel cõsentiẽs fornicatõibus canonice puniat. ¶ Idem

Confessiões ter in ãno audiant: ter in ãno cõica- ri moneant: videlz in pascha: in pẽthecoste: ⁊ in natali dñi. Prius tñ p̃parẽt se ꝑ aliquã abstinẽ- tiã de ꝯsilio sacerdotis faciẽdã. Quicũq; vero semel ĩ an no ad min⁹ ꝓprio ꝯfessus nõ fuerit sacerdoti: ⁊ ad min⁹ ad pascha sacramentum eukaristie non perceperint: nisi de ꝯsilio sacerdotis duxerit abstinendum: ⁊ viuẽs ab in- gressu ecclĩe arceat: ⁊ mortuus xp̃iana careat sepultura. Et hoc frequẽter in ecclesijs publicet.

¶ De sentẽtia excõicationis. Stephanus Auctoritate dei patris oĩpotẽtis ⁊ btẽ marie vir ginis ⁊ oĩm sctõꝝ ⁊ p̃ntis ꝯcilij excõicam⁹ oẽs illos q̃ ecclĩas suo iure maliciose priuare p̃sumunt: aut ꝑ maliciã libertates carũdẽ infrigere vel ꝑturbare ꝯtẽdũt Itẽ oẽs illos excõicatõis ĩnodam⁹ snĩa: q̃ pacẽ ⁊ tranq̃lli tatẽ dñi regis ⁊ regni iiuriose ꝑturbare p̃sumũt: ⁊ q̃ iura dñi regis iiuste detinere ꝯtẽdũt. Adicim⁹ oẽs etiã illos si mili snĩa ĩnodatos q̃ sciẽter falsũ testimoniũ ꝑhibẽt ⁊ ꝑhi bere ꝓcurãt: vel etiam q̃ tales testes sciẽter ꝓducũt vel subornãt in causa mr̃imoniali vbi scz agit ꝯtra mr̃imoniũ vel vbi agit ad alicuius exheredationẽ. Itẽ excõicamus oẽs illos q̃ gr̃a lucri odij vel fauoris vel alia quacũq; de

cã alicui maliciose crimẽ ĩponũt: vñ infamat⁹ sit apud bonos ⁊ graues: vt sic saltẽ ei purgatio indicat vel alio mõ grauet. Aduocatos quoq; excõicam⁹ oẽs q̃ i causis mr̃imonialib⁹ maliciose exceptões opponũt vel opponere ꝓcurãt: ne mr̃imonia vera debitũ sociant effectũ: vel vt cõtra iusticiã ꝓcessus cause diuti⁹ suspẽdat. Preterea oẽs illos snia excõicatõis ĩnodam⁹ q̃ vacãte ecclia maliciose opponũt vel opponi ꝓcurãt patronat⁹ q̃stionẽ: vt sic verũ patronũ illius ecclie collatõe saltẽ illa vice defraudẽt Excõicamus etiã oẽs illos qui gr̃a lucri odij vel fauoris aut aliter cõtemnũt exequi mãdatũ dñi regis ꝯtra excõicatos editũ claues ecclie contemnẽtes. ¶ Stephanus

Vt archidiaconi ⁊ infra. Ad hec ecclĩastici ordinis vtilitate pẽsata pariter ⁊ honore decernimus ne archidiaconi vel officiales eorũ snias excõicatõis suspẽsiõis vel iterdicti i aliquẽ audeãt ꝓmulgare: vbi excessus nõ est manifestus: nisi monitõe canonica p̃cedẽte. Si q̃s aũt ꝯtra p̃missa sniam excõicatõis tulerit in quẽcũq; pene subiaceat ꝑ lateranẽse ꝯciliũ in tales ꝓmulgate. Pro suspẽsiõe vero vel iterdicto supioris arbitrio puniat: qđ etiã p̃lati supiores obseruẽt. Bonifa.

Preterea ꝯtigit interdũ ꝙ excõicati de mãdato prelatoꝝ s̃m regni consuetudinẽ capti ⁊ carceri mãcipati aliqñ ꝑ regẽ aliqñ ꝑ vicecomitẽ aliosq; balliuos sine ꝯsẽsu p̃latoꝝ ad quoꝝ mãdatũ sic captorũ debet liberatio fieri: nulla satisfactõe p̃stita liberãtur. Et plerũq; hmõi excõicati nõ capiunt: neq; de ip̃is capiẽdis lr̃e regie ꝯcedunt. Nõnũq̃ etiã dicti rex vicecomites ⁊ balliui cũ ip̃is excõicatis ⁊ publice denũciatis cõicant claues ecclie cõtemnẽtes in subuersionẽ ecclĩastice libertatis ⁊ suarũ periculũ aĩarum. Huic ergo morbo cõgruã volẽtes adhibere medelã. Statuim⁹ qđ excõicati sic ca-

pti ac taliter exeũtes de carcere ad maiorẽ detestationẽ liberatorꝝ ꝛ liberantiũ publice: ꝛ solẽniter pulsatis cãpanis ꝛ cãdelis accẽsis excõicent ꝛ denũcient excõicati in locis in quibus ordinarijs eorꝝ videbit expedire. Vicecomites aũt ꝛ alij balliui q̃ eos liberauerint nõ prestita satisfactõe ecclie vel emẽda excõicent: seruato iuris ordine ꝛ excõicati solẽniter nũcient. Si tñ cũ mandato regio ad hoc ꝓcesserint mitius cũ eis arbitrio ordinariorꝝ agatur. Si aũt cõtingat q̃ lra cõsueta de excõicato capiẽdo denegetur: cũ ipam requiri cõtingat. In quo casu dari dz ẽm regni ꝙsuetudinẽ approbatã: moneat idẽ dñs rex ꝑ prelatũ presentantẽ capiẽdũ: qui sup hoc scribit vt eã cõcedat ꝛ faciat ꝓtrãsire. Qõ si nõ fecerit: ciuitates/castra/ ꝛ burgi/ ꝛ ville quas in diocesi eius qui sic scribit obtinet ꝑ episcopũ ipm scribentẽ supponat ecclĩastico interdicto: donec negate littere tales cõcedant: ꝛ executionẽ legitimã sortiãtur. Cõtra cõicantes vero cũ excõicatis ꝓcedatur ẽm censuras ecclesiastice discipline. ¶ Idem.

ITem cõtra grauamina ꝛ infra. Statuim⁹ vt apparitores seu bedelli archidiaconorꝝ vel decanorũ sñias excõicationis suspẽsionis vel interdicti ꝑ se nõ ferãt neqꝝ ꝑ alios latas denunciẽt sine specialib⁹ lr̃is dñorꝝ suorꝝ. Et si secus sumptũ fuerit sñie sic late ipso iure nõ teneãt nec seruẽtur cũ in veritate nõ ligẽt. Et bedelli qui contra hoc fecerint statutũ: ꝛ onerosi seu iniuriosi subditis dñorꝝ suorꝝ inuenti fuerint grauiter puniant: ꝛ

QGrauatis duplũ restituere teneant. ¶ Idem. Cum sepi⁹ dño regi ꝛ iusticiarijs ei⁹ falso suggerat qõ prelati ꝛ iudices ecclĩastici de iure patronatus catallis ꝛ alijs ad forũ regiũ spectãtib⁹ cognoscũt in dñi regis preiudiciũ cũ idẽ prelati ꝛ iudices sup decimis peccatis ꝛ excessibus suorꝝ subditorꝝ sue iurisdictio-

nis officiũ ꝓut ad eos ꝓtinet exercẽt. Moneant hmõi delatores ⁊ suggestores iniq vt a tali suggestione ⁊ delatione desistãt. Qđ si prelatos ⁊ iudices eccliasticos sic delatos dãnificari seu vexari ꝓpter hoc ꝙ secularẽ ptãtẽ cõtigerit hmõi suggestores ⁊ delatores excõicati publice nũcient tãq̃ ipugnatores eccliastice libertatis: donec de expẽsis dãnis ⁊ iniurijs tã iudicib⁹ q̃ partib⁹ ratiõe hmõi suggestiõis illatis satisfecerit cõpetẽter ¶ Johẽs pechã

QUam malũ ⁊ infra. ¶ Precipim⁹ puicie sacerdotibus vniuersis: vt in oi dñica sequẽte immediate post celebrationẽ ruralis capituli exponãt apte pplõ sibi cõmisso excõicatõis sñias q̃ sequunt. ¶ Primo q̃ dẽ excõicant auctoritate oron̄. ꝯcilij a sctẽ mẽorie stephano archiepo cãtuarien̄. celebrati: oẽs q̃ maliciose ecclias suo iure ꝓuare ꝓsumũt: aut ꝙ maliciã aut ꝯtra iusticiã libertates earũ infrã gere aut ꝓturbare ꝓtẽdunt. Ex quo itelligim⁹ excõicatõis viculo subiacere oẽs illos q̃ lr̃as impetrãt a quacũq curia laicali ad ipediẽdũ ꝓcessũ eccliasticoꝝ iudicũ i causis q̃ ꝙ sacros canones ad forũ eccliasticũ ptinere noscunt. Itẽ scdo oẽs illi q̃ pacẽ ⁊ trãquillitatẽ dñi regis ⁊ regni iurioſe ꝓturbãt seu ꝓturbare ꝓsumũt: ⁊ q̃ iura dñi regis iiuste detinere ꝓtẽdũt: ex quo itelligim⁹ excõicatos. nõ solũ guerraꝝ suscitãtes errorẽ: verũctiã latrones publicos oẽs pariter ⁊ predones: ac quoscũq regni iusticiã temere ipugnãtes. Itẽ tertio excõicãtur vniuersi q̃ sciẽter falsũ phibẽt testimoniũ vel phiberi ꝓcurãt: vel q̃ tales testes sciẽter ꝓduxerit ad ipediẽdũ iustũ mr̃imoniũ: vel ad exheredationẽ alicui⁹ hois ꝓcurãdã. Itẽ quarto excõicãt oẽs aduocati qui malicioſe ꝙ quascũq exceptões verũ mr̃imoniũ ipediunt: ne affectũ debitũ sortiat: vel q̃buscũq causis ⁊ ꝯtra iusticiã ꝓcessus ecclie diutius suspẽdant. Itẽ quito excõicant oẽs illi qui

gratia lucri odij vel fauoris maliciose alicui crimẽ impo nunt: vnde infamatus sit apud bonos ⁊ graues: vt sic ei purgatio indicat vel alio modo grauet. Itẽ sexto excõi- cant oẽs illi q̃ vacante ecclesia maliciose opponũt vel op poni ꝓcurãt questionẽ de iure patronatus: vt verũ pa- tronũ a collatione illius ecclesie saltẽ impediãt illa vice. Itẽ septimo excõicantur oẽs illi q̃ maliciose cõtemnunt exequi mãdatũ dñi regis de excõicatis capiẽdis vel qui eoꝝ impediũt captionẽ vel ꝓcurãt eorũdẽ iniustã libera tionẽ cõtra decretũ ecclesiastice discipline. Itẽ octauo ex cõicant in ꝯcilio bone memorie octoboni oẽs illi q̃ ꝓ im- pedimẽto pacis seu ꝓ cõpositiõe litigantiũ quicq̃ recipi unt donec ipm sic receptũ restituerit donatori. Itẽ excõi cant ꝑ eundẽ q̃ de domibus manerijs vel grãgijs: aut lo cis archiepoꝝ aut aliarũ ecclesiasticarũ ꝑsonarũ contra ipsoꝝ voluntatẽ seu custodũ rerũ earũdẽ aliq̃d auferunt aut cõsumũt aut iniuriose tractãt qua sentẽtia ligant nec absolui possũt: donec de iniurijs satisfecerint cõpetenter Itẽ excõicant ab eodẽ quicũq; abstrahunt violẽter reos ad ecclesiã vel cimiteriũ aut claustrũ fugiẽtes vel q̃ eis victũ necessariũ ꝓhibẽt exhiberi vel q̃ res alienas in lo- cis eisdẽ depositas violẽter asportãt vel asportari faciũt vel q̃ asportationẽ talẽ factã noĩe suo: vel a familiaribus suis ratã habuerint: vel q̃ ad hanc publice vel occulte cõ siliũ prebuerint vel cõsensuz. Itẽ excõicati sunt ab oĩbus archiepis ⁊ epis anglie: oẽs illi qui veniũt aut faciũt cõ tra magnã cartã dñi regis q̃ snĩa ꝑ sedẽ apostolicã plu- ries est confirmata ⁊ approbata. ¶ Johẽs Stratforth

Superno dei munere ĩformatos illustris rex an gloꝝ ed Wardus pacẽ ecclie ⁊ regni cupiens fir miter obseruari. Nos ⁊ ceteros coepos dicti re gni olim litteris suis rogauit: vt cõmunes malefactores

ꝛ pacis sancte ecclesie atq; sue perturbatores ꝛ violatores felones: necnon felonũ manutentores/ conspiratores falsos iuratores in assisis ꝛ iuratis coram iusticiariis dñi regis scienter deierantes/ falsarũ querularũ assumptores/ manutentores ꝛ fautores carũ. ꝑ quos ꝓturbationẽ pacis ꝛ violationẽ libertatis ac iuris ecclesie atq; regni in ipo regno nõ ambigitur ꝓcurari in singulis diocesibus ecclesiastica cõpesceretur cẽsura ipos desiderãs pro suis grauibus in his excessibus maioris excõicationis sententia innodari: seu excõicatos publice nunciari. Unde nos pie mẽtis dicti regis inuitatione laudabili excitati audaciam huiusmodi perfidoꝝ compescere cupiẽtes. Oẽs malefactores predicto taliter imposterũ in nostra cantuarien. prouincia delinquentes scienter presentis auctoritate concilij maioris excõicationis sententiam volumus ꝛ pronunciamus incurrere ipo facto: quoꝝ absolutionẽ locoꝝ ordinariis: seu sedibus ecclesiarũ cathedraliũ vacantibus his qui iurisdictionẽ episcopalẽ exercebunt ibidem: preterq; in mortis articulo reseruamus. ceterũ vt huiusmodi delinquentiũ facinora eo amplius euitentur: quo ipsi delinquentes excõicati solennius fuerint nunciati: hoc prouinciali concilio approbante. ꝑcipimus q; omnes ꝛ singuli malefactores predicti in singulis cathedralibus collegiatis ꝛ parochialibus ecclesiis nostre cantuarien. prouincie antedicte: prima dominica quadragesim: ac in festo corporis christi: aliisq; duobus diebus festiuis ꝛ solennibus annuatim excõicati publice nuncientur in genere: cum intimatione reseruationis absolutionis predicte. ¶ Johẽs ꝑecham.

¶ Decipimus q; sententie maioris excõicationis promulgentur in ecclesiis quater in anno: videlicet die dñica prima post festũ sancti Michae-

lis. Et die dñica in medio quadragesime. Et in festo sancte trinitatis. Et in die dñica proxima post festum sancti petri ad vincula: candelis accensis ⁊ pulsatis campanis cum cruce ⁊ alijs solennitatibus prout decet.

¶ De verboꝝ significatione. Johēs Stratforth

Quāq̄ ex soluentibus ⁊ infra. Huiusmodi declaramus prouisione cōcilij siluam ceduam illam fore: que cuiuscunq̄ generis arborum existens in hoc habetur vt cedatur: ⁊ que etiam succisa rursus ex stipitibus aut radicibus renascatur: ac ex ea decimaꝫ vtpote realem ⁊ predialem baptismatibus seu matricibus ecclesijs persoluendam: necnon siluarum possessores huiusmodi ad prestationem decimarum ipsorum lignorum excisorum in eis sicut feni ⁊ bladorum omnium censura ecclesiastica fore canonice compellendos.

¶ Explicit opus super constitutiones prouinciales. Laus deo.

¶ Incipit tabula constitutionum prouicialium ſm ordinem librorum cum auctorum nominibus.

¶ Liber primus.

¶ De summa trinitate ⁊ fide catholica.
Ignorantia sacerdotũ. Pecham. Altissimus. Idem
¶ De constitutionibus.
Quia incõtinẽtie. Pechã. Exterior habitus. Stratforth
Huius autem concilij. Idem.
¶ De consuetudine.
Statutũ ⁊ infra. Langham. Nullus rector. Edmundus.
¶ De temporibus ordinandorum.
Eos qui. Edmundus. In primis. Idem.
Quia quidam. Richardus. Cum quanta. Walterus.
¶ De scrutinio in ordine faciendo.
Cum quanta. Idem.
¶ De sacra vnctione.
Panni crismales. Edmundus. Sacerdotes. Walterus.
Cum magna. Idem. Cum sacri crismatis. Pecham.
Confirmationis. Idem.
¶ De sacramentis iterandis.
Sacerdotes. Walterus. Sacramentum extreme. Idem
Qđ in constitutõe. Pechã. Ignorantia sacerdotũ. Idẽ.
¶ De filijs presbyterorum.
Cum a iure. Pecham.
¶ De clericis peregrinis.
Cũ quanta. Walterus. Reuerẽdissime synodo. Arondell
¶ De officio archidiaconi.
Ut archidiaconi. Stephanus. Eisdem etiam. Pecham.
Sint ecclesiaꝝ. Walterus. Archidiaconi. Idem.
¶ De officio archipresbyteri.

Ignorantia sacerdotū. Pecha. Itē cōmoneāt. Edmūd⁹
Presbyterorum. Stephanus in concilio Oxon.
¶ De officio vicarij.
Cum hostis. Idē in eodē. Quoniā autem. Idem.
¶ De officio iudicis ordinarij.
Statuim⁹. Stepha. i. oci. oxn. Itē statuimus. Bonifaci⁹.
¶ De maioritate ⁊ obedientia.
Presbyteri ⁊ infra. Robertus.
¶ De treuga ⁊ pace.
Magna nobis. Edmundus.
¶ De transactionibus.
Ceterum districtius. Stephanus.
¶ De postulando.
Qm̄ p aduocatos. Stephan⁹. Ueloces ad audi. Pechā
¶ De procuratoribus.
Exhorrenda. Pecham.

¶ Liber secundus.

¶ De iudicijs.
In causis ⁊ infra. Ste. i. cō. oxon. Quidā ruralū. Pechā.
Item oēs illi. Mepha. Excussis ⁊ infra. Stratforth.
¶ De foro competenti
Contingit aliqn̄. Bonifacius. Circūspecte agatis. Idem
Dierū inualescens. Stratforth. Excussis ⁊ infra. Idem
¶ De feriis.
Animarum saluti. Mepham. Ad hec. Idem
Ex scripturis. Islepe. Ineffabilis ⁊ infra. Chicheley.
Anglicane ecclesie. Idem.
¶ De sequestratōe possessionis ⁊ fructuū
Frequens peruersorum. Stratforth.
¶ De presumptionibus

Re lepra ꝛ infra. Stephanus.
¶ De iureiurando.
Presenti statuto. Stephanus. Euenit ꝛ infra. Bonifaci⁹
Presbyteri stipendiarij. Wynchelsee.
¶ De appellationibus.
Frequēs querelor⁹. Stratforth. In ꝯcilio Oxon. Mephā

¶ Liber tertius.

¶ De vita ꝛ honestate clericorum
Ut clericalis ordinis. Stephan⁹. Quāuis religiōis. Pe
cham. Exterior habitus. Stratforth.
¶ De cohabitatione clericor⁹ ꝛ mulierum
Ut clericalis ordinis. Stephanus.
¶ De clericis coniugatis.
Si qui clerici. Richardus. Cum ex eo. Chicheley.
¶ De clericis non residentibus.
Statuim⁹. Stephan⁹ in ꝯcilio Oxon. Cū hostis. Idē in
eodē. Preteres ꝛ infra. Pechā. In decimis. Stratforth
¶ De prebendis ꝛ dignitatibus.
Quia iuxta. Ste. in ꝯci. Oxon. Audistis fratres. Pechā.
¶ De institutionibus
Quia iuxta. Stephanus. Cū ſm aplm. Idem in eodem.
Ex solito cursu. Pechā. Itē qr archidiacon⁹. Stratforth
¶ De concessione prebende.
Re lepra ꝛ infra. Stephanus. A nostris. Bonifacius.
Esurientis auaricie. Stratforth.
¶ De rebus ecclesie non alienandis.
Ecclesiarum. Stephanus. Ut secundū. Idem in eodem.
¶ De locato ꝛ conducto.
Ut vere. Stephanus. Uendentes. Pecham.
Licet bone memorie. Stratforth.

¶ De pignoribus.
Inhibemus. Edmundus.
¶ De donationibus.
Cordis dolore. Stratforth.
¶ De peculio.
Quia plerique. Stephanus.
¶ De testamentis.
Ut clericalis ꝛ infra. Stephanꝰ. Cū viris. Idē in eodem
Religiosa sinceritas. Pecham. Item quia. Mepham.
Statutū bone memorie. Stratforth. Ita quorūdā. Idē.
Adeo quorūdam. Idem.
¶ De sepulturis.
Quia sepe. Stratforth. Ut inter rectores. Wynchelsee.
¶ De parochūs ꝛ alienis parochianis.
Ad instar. Stephanus. Altissimus. Pecham.
¶ De decimis.
Quia quidā. Mephā. Erroris damnabilis. Stratforth.
Quāq; ex soluentibus. Idem. Immoderate. Idem.
Cūm ppter diuersas. Wynchelsee. Cūm ut audiuimꝰ. Idē
Sancta ecclesia. Idem.
¶ De regularibus.
Quia vero. Stephanus. Sanctimoniales. Pecham.
¶ De voto ꝛ voti redemptione.
Ut iuxta scrip. Stephanus. Precipimus. Edmundus.
¶ De statu regularium.
Ut rectius. Stephanus. Quia nonnūq;. Idem.
Ad hec qm̄. Idem. Ut fm canonicas. Idem.
Inhibemus. Idem. Omnem autem. Idem.
Cūm inter alia. Idem. Sanctimoniales. Pecham.
¶ De religiosis domibus.
Plures inuenimꝰ. Pechā. Cūm religionū. Edmundus.
¶ De iure patronatus.

Cum fm apostolū. Stephanus. Si aliquo eiicēte. Bonifacius. Per nostram. Pecham.

¶ De censibus ꝛ procurationibus.

Ut singula. Stephanus. Ut archidiaconi. Idem.
Item cōtra grauamina. Bonifaci⁹. Seua ꝛ miserabilis.
Stratforth. Quāuis lex nature. Idem. Itē licet ḋs. Idē
Cum apparitorum. Idem.

¶ De celebratione missarum

Ad excitandos. Stephanus. Sacerdotes. Pecham.
Sanctum ꝛ salubre. Idem. Altissimus ꝛ infra. Idem.
Quā sit inhonestū. Statforth. Precipimus. Richardus
In celebratione. Edmundus. Lintheamina. Walterus.
Presbyteri stipendiarij. Wynchelsee. Effrenata ꝛ infra.
Iſlepe. Effrenata ꝛ infra. Sudburi.

¶ De baptismo ꝛ eius effectu.

Baptisterium. Edmundus. Ō in constitutione. Idem.
Circa sacramentum. Pecham.

¶ De custodia eukaristie.

Fontes. Edmundus. Dignissimum. Pecham.

¶ De reliquijs ꝛ veneratiōe sanctorum

Ad exemplum. Stephanus. Dignissimum. Pecham.

¶ De ecclesijs edificandis.

Si rector ecclie. Edmūdus. Ut parochiani. Wynchelsee
Statuimus. Wepham. Licet parochiani. Stratforth.

¶ De immunitate ecclesiarum.

Porro ꝛ infra. Bonifacius. Ut inuadentibus. Idem.
Contingit aliquādo. Idem. Accidit nouitate. Stratforth
Seculi principes. Idem. Quia diuinis. Idem.
Sciatis q cum dudum. Idem.

¶ De clerici vel monachi.

Cum viris religiosis. Stephanus in concilio Oxonien.
Presenti decreto. Idem.

Tabula

¶ Liber quartus.

¶ De sponsalibus.
Matrimonium. Walterus.
¶ De desponsatione impuberum.
Vbi non est consensus. Edmundus.
¶ De clandestina desponsatione.
Quia ex contractibus. Mepham.
Humana concupiscentia. Stratforth.

¶ Liber quintus.

¶ De accusatõibus inquisitõib⁹ ꝛ denũciatõib⁹
Sint in quolibet. Edmundus.
¶ De symonia.
Firmiter inhibem⁹. Stephan⁹. Preterea statuim⁹. Idẽ
Preterea venalitatem. Edmundus. Nulli liceat. Idem
¶ De prelati vices suas.
Vt omnis cupiditatis. Stephanus in concilio Oxonien.
¶ De magistris.
Reuerẽdissime synodo. Arondell. Quia insuper. Idem.
Periculosa res. Idem. Preterea cum. Idem.
¶ De hereticis.
Reuerẽdissime synodo. Arondell. Item qꝛ turpis. Idem
Nullus quoqꝫ. Idem. Finaliter quia. Idem.
¶ De apostatis.
Preterea sunt nonnulli. Pecham.
¶ De his qui filios occiderunt.
Femine commoneantur. Edmundus.
¶ De homicidio.
Si mulier mortua. Edmundus.
Sacri prouisionc. Idem.

¶ De furtis.
Prohibemus. Stephanus.
¶ De clerico venatore.
Statuimus. Bonifacius.
¶ De eo qui furtiue ordines recepit.
Cum secundum. Pecham.
¶ De excessibus prelatorum.
Monemus. Edmundus.
¶ De priuilegijs.
Sacramentum penitentie. Pecham.
¶ De purgatione canonica.
Ceterum ꝛ infra. Stephanus.
Statuimus ꝛ infra. Bonifacius.
Clerici pro suis criminibus. Pecham.
Item licet ꝛ infra. Stratforth.
¶ De penis.
Eterna sanctio. Bonifacius.
Ad hec ꝛ infra. Idem.
Si aliqui. Idem.
Euenit. Idem.
Item statuimus. Idem.
Tantum inualuit. Pecham.
Quoniam reus ꝛ infra. Stratforth.
¶ De penitentijs ꝛ remissionibus.
Quoniam nonunq̃. Stephanus.
Cum sacramentum. Bonifacius.
In confessione habeat. Edmundus.
De penitentia. Idem.
Cum anima. Richardus.
Presbyteri stipendiarij. Wynchelsee.
Sacerdos. Walterus.
Prohibemus. Idem.

BRITISH MUSEUM

¶ Hic incipiunt constitutiones dñi Othonis.

Prefatio.

QVoniam decet domū dñi sanctitudo: & ministris eius a dño dicitur. Sancti estote: quia ego sanctus sum dñs deus vester. Satagit astutia humani generis inimica: vt sanctitatem & emendationē subtrahat vel destruat vtrobiq; dū in plerisq; locis ne consecrent ecclesie impedit vel retardat. Et ne suo digne ministri fungant officio ministroꝝ mores & vitā multoꝝ vitiat & condēnat. Sanctoꝝ patrū regulis & statutis: & generaliter oibus xp̄iane religionis ꝓfectibus se totis conatibus opponendo ¶ Huic igit est armata manu a cūctis populis fidelibꝫ in fide fortiter resistendū: & ad eius molimina renouatis & nouis semp vtendo viribus eneruāda. Sic Isaac puteos quos foderāt pueri abrahe sed humo impleuerant palestini prius studuit renouare dcmū alios fodere nouos. ¶ Deniq; nos Otho miseratōe diuina scti Richasij in Carc. Tull. Diaconus Cardinalis apostolice sedis legatus: & ad partes Anglie legatōis officio destinati a se de aplica diuino suffulti auxilio. Et astantis concilij suffragio & cōsensu ad roborandū & reformandū statū eccle siasticū in partibus Anglicanis. Saluis aliis canonicis institutis q̄ cū reuerentia cupimus obseruari. Quedā ex cōmissi nobis officij potestate duximus statuēda: q̄ p certos articulos infra dirigi fecimus & distingui.

¶ Ut infra annū oēs ecclesie dedicentur. Rubrica.

BAsilicarū dedicatio initiū a veteri testamēto dinoscit habuisse: & in nouo est a sctis patribꝫ obseruata: in quo est eo dignius & studiosius faciēda quo in illa tm̄ offerebant hostie aialium mortuoꝝ. In isto vero celestis hostia viua & vera. xp̄s scz vnigenitus

BRITISH MUSEUM

dei filius in altari offert ꝓ nobis in manibus sacerdotis Quare statuerũt ꝓuide scti patres ne ĩ alijs locis q̃ deo dedicatus: nisi necessitatis causa celebret officiũ tã sublime. ¶ Porro qꝛ vidimus ꝑ nosip̃os ⁊ a plerisq; audiuimus tã salubre ministeriũ contẽni vel negligi a nõnullis dũ multas inuenimus ecclias: ⁊ aliquas etiã cathedrales: q̃ licet sint ab antiquo cõstructe: nõdũ tamẽ sunt scti-ficatõis oleo consecrate. ¶ Volẽtes huic tã ꝑiculose negligẽtie obuiare statuimus: ⁊ statuẽdo p̃cipimus ꝙ oẽs cathedrales cõuẽtuales parochiales ecclie q̃ ꝑfectis parietibus sunt cõstructe: infra biẽnium ꝑ diocesanos ep̃os ad quos ꝑtinet: vel eoꝝ auctoritate ꝑ alios cõsecrẽt. sicq; infra simile tẽpus fiet decetero in construẽdis ecclesijs. ¶ Et ne tam salubre statutũ transeat in contẽptũ: si loca hmõi nõ fuerint infra biẽniũ a prefectionis tp̃e dedicata a missarũ solẽnijs vsq; ad cõsecrationẽ manere statuim⁹ interdicta: nisi aliqua rationabili causa excusent. ¶ Ad hec ne presumãt abbates aut ecclĩaꝝ rectores antiquas ecclias cõsecratas sub pretextu amplioris vel pulchrioris fabrice faciẽde diruere: absq; licẽtia diocesani ep̃i ⁊ cõsensu p̃nti statuto districtius inhibemus. Diocesanus vero diligẽter ꝯsideret: vtrũ expediat dare licẽtiã vel negare. Et si dederit attẽdat ⁊ intẽdat: vt opus q̃ celerius poterit cõsummet: qd̃ extẽdi statuimus ⁊ nolumus ad iam cepta. ¶ De capellis vero minoribus nil noui duximus statuẽdũ. Consecratões vero earũ qñ ⁊ qualiter fieri debeant diffinitionibus canonicis relinquentes.

¶ Ne pro sacramentis ecclesie aliquid exigatur: ⁊ ꝙ forma in confessione seruetur. Rubrica.

Sacramẽta ecclĩastica in q̃bus tãq̃ in vasis celestibus salutis remedia ꝯtinẽt: necnõ oleũ scti-ficatũ ⁊ crisma a ministris ecclie pure ac deuote

qualibet exclusa cupiditatis labe. Statuim⁹ ⁊ statuēdo p̄cipim⁹ exhiberi: nulla difficultate in eis exhibēdis adhibēda p̄textu ꝯsuetudinis alicui⁹: qua dicat̄ ab eis q̄ ea recipiūt aliq̄bus aliqua ꝑsoluēda ¶ Sacramēta quoq; pr̄icipalia q̄ sūt ⁊ quot ꝓpter simpliciores duxim⁹ exprimēda. Sūt eni baptisma/ꝯfirmatio/penitētia eukaristia/extrema vnctio/matrimoniū/atq; ordo: de quoꝝ quolibet in sacris canonib⁹ diffusius est tractatū ⁊ plenius ordinatū Sed q̄ nō est leue canonū girare volumīa ⁊ ignorare medicinale offm̄ medico nimis graue. Statuim⁹ ꝙ in susceptiōe cure aīaꝝ ⁊ ordinis sacerdotij: examinēt̄ de his p̄cipue ordinādi. ¶ Archidiaconi quoq; in singulis decanatuū suoꝝ cōuētibus sacerdotes maxime in his studeant erudire: docētes eos qualiter circa baptismū/eukaristiā/matrimoniū ⁊ penitentiā se habere debeant.

¶ De baptismo. Rubrica.

AD baptismū solēniter celebrandū duo tēpora. Sabbatū scz ante resurrectionē dn̄i: ⁊ sabbatū ante penthecosten: sunt a sanctis canonibus ꝓpter mysteriū deputata. Sed quidā in partibus istis vt audiuimus diabolica fraude decepti periculū suspicant̄: si prefatis diebus pueri baptisarētur: quod arbitrari vel quocunq; modo metuere sane fidei aduersatur penitus ⁊ manifeste conuincitur esse falsum. ¶ Cū summus pontifex personaliter illud ministeriū solēnizet: ⁊ in diebus baptiset solēniter memoratis: ⁊ in alijs mundi partibus seruet ecclesia hoc idem. Quare statuimus vt a tanto errore predicatione frequenti populus auertatur: ⁊ ad solēnisandum baptismum prefatis diebus: ⁊ ad baptisandum pueros suos studiosius inducantur. ¶ Statuimus etiam insuper: vt parochiales presbyteri formam baptismi firmiter addiscentes: eam parrochianis suis

frequēter exponāt in vulgari in diebus dñicis: vt si articulus necessitatis emergat quo ipsos oporteat aliquem seu aliquos baptisare: eā sciāt ꝛ valeāt obseruare. Que vtrum seruata fuerit inquirat postmodū diligēter.

¶ Ne aliquid recipiatur vel exigatur pro penitentijs iniungendis. Rubrica.

AUditu horribili audiuimus esse relatū: q̄ q̄dā miserabiles ꝛ miseri sacerdotes: dum forsan in beneficiū vicarie vel ad firmā seu quacūq; alia questus causa ꝓpter ex altari aut ex penitētia venientes recipiūt: nō aliter admittūt ad penitētiam cōfitentes nisi prius ab ipsis sinu auaricie sue quicq̄ reponat. sicq; faciūt de alijs sacramētis. ¶ Cū igitur q̄ talia agunt ꝛ regno dei ꝛ beneficio eccliastico sunt indigni. Statuēdo districtius precipimus: vt inquisitōe exactissima p̄ eos de his facta: q̄ tale quid cōmisisse reptus fuerit: ꝛ a beneficio q̄ obtinet amoueatur oīno: ꝛ ab officio q̄ perperā gessit perpetuo suspendatur.

¶ De confessionibus prelatoꝝ. Rubrica

QUod in quodā concilio inuenimus statutū approbātes statuimus: vt p̄ quoslibet decanatus prudētes viri ꝛ fideles cōstituant p̄ eūm cōfessores: q̄bus ꝓsone ꝛ minores clerici cōfiteri valeant: q̄ de canis ꝓfiteri erubescūt forsan ꝛ verent. ¶ In ecclesijs vero cathedralibus ꝓfessores instituī p̄cipim⁹ generales.

¶ Ne indigni promoueantur. ꝛc. Rubrica.

SAcer ordo est eo dignius ꝓferēdus: quo ab ordinato cetera sacramēta conferunt. Quare cuꝝ periculosum sit nimis minus dignos ydiotas/illegitimos/irregulares/illitteratos/ ꝛ extraneos/ aut sine titulo certo ꝛ vero aliquos ordinari. Statuimus vt ante collationē ordinū p̄ eūm de his oībus indagatio diligens

habeatur. ¶ Et ne reprobatis approbãdi: ꝛ q̃ nõ fuerint approbãdi approbatis clanculo asserere se valeãt repro bati in examinatõne scribant numerus ꝛ noia ꝓbatoꝝ. ꝛ q̃ fuerint postmodũ in ordinatõis limite ꝓlecta scriptura discretione sollicita requirantur. Ipsaq; scriptura apud eꝑm vel ecclesiam conseruetur.

¶ Ne dentur dignitates ad firmam. Rubrica.

Ecclesias dari ad firmã vel generaliter constitui vicarios in eisdẽ nostra nequaq; nolum⁹ aucto⸗ritate fulciri: si ꝓpter infirmitatẽ multitudinis q̃ in causa est: ne videamur laqueos potius ĩmittere q̃ in⸗uenire remedia: ꝓhibitõis edictũ cõtra emittere formi⸗damus. ¶ Quibusdã tñ morbis ex eis ꝓuenientibus ad nostrã delatis noticiã occurrere coartamur. ¶ Accidit enĩ plerũq; vt hi q̃ firmariĩ appellant: lucrari plus appe tunt q̃ exsoluãt: turpes exactiones faciũt q̃ interdũ inci⸗dũt in symoniacã prauitatẽ. ¶ Quare statuẽdo districti us inhibemus: ne dignitates vel officia: puta decanatus archidiaconatus siue prouẽtus ex ecclesiastice vel spiri⸗tualis iurisdictionis exercitio: seu ex altari pñia vel altari aut aliis sacramentis quibuslibet venientes ad firmam decetero nullatenus concedantur.

¶ Ne vltra q̃nquẽniũ eccliẽ dent ad firmã. Rubrica.

Quam laicis dari ad firmã ecclesias sit penitus in honestũ: ꝛ clericis q̃buscũq; ad longũ tẽpus pro pter cõtinuationẽ tẽporis q̃ afferre cõsueuit pe⸗riculũ ꝛ ecclesiis possit esse dãnosum: vtrũq; inhibẽtes di stricti⸗us statuimus: vt nec laicis nũq̃ nec ꝓsonis ecclesia sticis vltra q̃nquenniũ vlterius ad firmã ecclie cõfe⸗rant nec finito q̃nquẽnio renouẽtur eisdẽ: nisi prius ipsas aliĩ habuerint mediate. Et vt tunc oĩa sint ĩ tuto statuimus vt ꝓsentibus episcopis vel archidiaconis firmarũ fiat

conuentio ex qua plures littere cõscribantur: quarũ vna remaneat penes ipsos.

¶ De ꝑpetuis firmis non concedẽdis. Rubrica.

Alicubi audiuimus cõtigisse ꝙ vacante pingui ecclia quã quidã optabat habere: nec tñ eã accipere audeba: vt ꝑsona ne in alijs ipo iure beneficijs q̃ obtinet priuaret: callide ꝓcurauit vt ecclia illa sibi traderet ad firmã ꝑpetuo: ita ꝙ modicũ quid solueret inde alij nois ꝑsonatus sibiq; totũ reliquũ retineret.

¶ Quo dante causã edicto statuimus: vt nulla ecclia vel prebẽda vel aliquis alius redditus ecclĩasticus in totum vel in partẽ ad firmam alicui sub colore quocunq; ꝑpetuũ cõferatur cassum ⁊ inane fore: penitus decernentes si contra fuerit attemptatum.

¶ De vicarijs ⁊ eoꝝ ordinibus. Rubrica

Ad vicariã statuim⁹ nullũ decetero fore admittẽdũ nisi iã presbyterũ vel saltẽ diaconũ in ꝓximis quattuo: tẽporibus ordinãdũ. Qui renunciãs alijs beneficijs si qua hꝫ: curã aiarꝫ habẽtia iuret residẽtiã ibi facere: ac etiã faciat ꝯtinue corporalẽ. Ex quo institutionẽ ipius decreuimus esse nullã: ⁊ vicariam fore alij conferendam. Sic illudat illi dolo quo sepe assignato alicui nois ꝑsonatus aliquo modo simulate dabat alicui ecclia ficto nois vicarie: qui timẽs alia ꝑdere beneficia metuebat eã recipere vt ꝑsona. ¶ De iam institutis vicarijs qui nõ sunt presbyteri cũ vicarij tenent in ꝑsonis ꝓprijs ecclesijs deseruire statuẽdo ꝓcipimus: vt infra annũ ad minus sc faciant in ꝑsbyteros ordinari. Alioquin si p eos steterit quominus infra annũ vt diximꝰ ordinent eos extũc vicarijs fore eisdẽ decreuimus tũc priuatos. ¶ Et de residẽtia circa eos statuimus: qõ de institutis supradiximus statuẽdum.

¶ Non conferatur aliquod beneficiū: donec cōstiterit de morte vel de cessione possessoris. Rubrica.

AD elidendum fallacias iniquoꝝ sagaci est studio laborandū cuilibet iusticie amatori: ne si torpescat rectoꝝ industria simplicitas a versutia supplantet ꝛ succūbat veritas falsitati. ¶ Sane plurimorū relatōe accepimus q̄ quidā in absentis bñficiū oculos iacientes nouos fingentes rumores asserunt se audisse mortuū esse: vel beneficiū resignasse beneficij possessori: sicut ꝓcurāt in illud beneficiū quomodolibet se intrudi. Et si forte reuuiscēs q̄ mortuus fuerat ad suā eccliaz reuertat: nescio te respōdet eidē: ꝛ claudit ianua cōtra eum ¶ Nōnulli etiā nimia cupiditate cecati: nō solū in absentiū sed etiā in p̄sentiū bñficia clanculo irrumpere: vel vbicūq̄ possint ipsa inuadere nō formidant. ꝛ cū intus fuerint: nec ꝓsunt sentētie nec aliquid quo mitti possint foras: quin armoꝝ potentia se defendunt. ¶ In vtroq̄ ergo articulo remediū quale possum⁹ adhibētes statuim⁹ districtius ꝓhibētes: ne pretextu opinionis vel fame q̄ de morte vel cessione habeat absentis eius bñficiū aliquatenus conferat: sed expectet prelatus donec plenius de alterutro instruat. Alioquin ad resarciēdum omne dānum ex hoc inflictū absenti eum decernim⁹ fore obligatum. ꝛ eū qui se procurauit intrudi: preter restitutionē damnorū officio ꝛ beneficio quidē suspensum protinus ipso facto. ¶ Q̄ ad illū extendi volumus: qui beneficiū ecclesiasticum altero possidente auctoritate ꝓpria vel temeritate potius vi vel clam occupare p̄sumunt: vel postq̄ declaratum fuerit ad alium pertinere: armis se defendere nititur in eodem.

¶ Ne pluribus detur vna ecclesia pretextu plurium patronorum. Rubrica.

Cum ars artiū teste beato Gregorio sit regimen aiarum: nō cessat antiquus sophista sue girare volumina fraudis: ⁊ in falsē positōis studere fallacijs: quo valeat cōcludere discipulis huius artis ⁊ eos excludere a salute aie quos imperitos inuenit aut incautos. Hoc est qđ facit iussa dei transgredi: ⁊ sctōꝝ patrum regulis cōtraire. dū nec sermo diuinus nec canonice sanctiones a distorto itinere possunt reducere peccatores. ¶ Exigit nāq; ars nostra catholica: vt vnicus in vna ecclesia sit magister/prefectus/ordine/habitu/vita/scientia ⁊ doctrina: ⁊ q; pura sit ecclie ordinatō atq; simplex. Sed obiectio diabolica multos facit in hoc dogmate deuiare: dū interdū eo suggerēte nō vni tantū vna datur ecclesia sed pluribus pretextu pluriū patronoꝝ: vt sint plura capita in eodē corpore quasi mōstrū. Et interdū cōsentit psona quecūq; sit occasio: vt aliqđ de ipa ecclia cōcedatur alij noie psonatus. Absq; magistro preterea ecclia sepe manet desolata: dū nec psona in ea nec saltē ppetuus vicarius inuenit. Sed aliqs forte simplex sacerdos q̄ nec ius habet: nec etiā iuris imaginē in eadē. Et si morā forsan psona ibi trahat: nō est tñ prefectus ordine: qm̄ nō sacerdos est. nec habitu: q; visus ab aliquo nō clericus sed miles potiꝰ putaret. De vita scientia ⁊ doctrina est ei heu modica cura. Ordinatio quoq; ecclie raro fit ex simplici oculo vt deberet: nec enī cōmēta fraudis diabolice desūt ei. ¶ Hā interdū vt audiuimus alicui confert ecclia hoc pacto tacite vel expresse q; aliqđ sibi retineat instituens vel presentās: vel aliquā alius ex ea recipiat portionē q̄ totū forsan erat habiturus: nisi impotētia vel metu pdēdi alia beneficia dimisisset. Cedit etiā ds aliūde psonatui vt ab instituto inibi recipiat postmodū vicariā q; fieri nō presumit sine fraude. ¶ Has igit dimissiones ⁊ particu-

lares assignatões ꝛ imitatiõcs: tanꝯ arti nostre ꝓtrarias reꝓbãtes: ne decetero fiãt penitus inhibemus firmiter statuẽtes: vt nũꝯ deinceps in plures ꝓsonatus vel vicarias vna eccl̃ia diuidat: ꝛ q̃ diuise sunt hactenus. ꝯ citius se facultas obtulerit integrent. Nisi forsan sic istitute fuerint ab antiquo. vel est ꝙ loci eꝑm ꝓuidendũ q tam redditus ꝯ parochia cõgruis inter eos portõibus ꝛ regionibus diuidant. ¶ ꝓuideant etiã diocesani q sẽp apud eccl̃iam resideat aliqs q̃ de aiarũ cura sit sollicitus: ac se in celebratõe diuinoꝝ ꝛ collatione sacramentoꝝ exerceat vtiliter ꝛ honeste. ¶ De residẽtia vero in eccl̃esiis a rectoribus faciẽda videt nobis ꝓsulẽdũ: facto potius ꝯ statuto. Extant enĩ cõcilia romanoꝝ pontificũ luce clarius loquẽtia sup eo: ꝓpter qõ maioꝝ requirit executio statutoꝝ ꝯ edictio sanctionũ. ¶ Idem quoq; ꝙ oia dicimus ꝛ sentimus de his q̃ plures dignitates ꝓsonatus seu beneficia curã aiarum habentia contra statutũ cõcilij generalis absq; dispẽsatione sedis apostolice speciali ꝓsumũt in salutis sue dispendium retinere.

¶ De statu monachoꝝ ꝛ habitu clericoꝝ. Rubrica.

QUoniã de habitu clericoꝝ q̃ nõ clericalis videt sed potius militaris: graue scãdalũ laicis generatur. Firmiter statuẽdo ꝑcipim⁹: vt ad formã tã de vestibus clericoꝝ ꝯ etiã de ornamẽtis equoꝝ in generali cõcilio editã ꝙ subtractionẽ beneficioꝝ ab eꝑo cõpellant: ita q ĩ mẽsura decẽti vestes habeãt: ꝛ capis clausis vtant in sacris ordinibus cõstituti. maxime in eccl̃ia ꝛ coꝝ ꝓlatis suis: ꝛ in cõuẽtibus clericoꝝ: ꝛ vbiq; in parochiis suis: q̃ cũ aiaꝝ cura regẽdas eccl̃ias susceperũt. ¶ Et vt possint eꝑi alios melius ad honestatẽ vestiũ tõsurã ꝛ coronã decẽtes ꝛ equoꝝ ornamẽta ydonea coarta re: ꝓuideãt vt in suis clericis comẽsalibus hoc prius fa-

ciāt obseruari: habētes eos in vestibus calcarib⁹ frenis ꝛ cellis clericalis gerētes habitū honestatis.

¶ De clandestinis matrimoniis quorundā clericor: ꝛ de clericis concubinariis. Rubrica.

INotuit nobis referētibus plurimis fidedignis q̄ multi ꝓprie salutis īmemores matrimoniis cō tractis clādestine retinere cū vxoribus eccliās: ꝛ eccliastica adipisci bñficia de nouo: ꝛ ꝓmoueri ad sacros ordines ꝓtra statuta sacror canonū nō formidāt. Deinde ꝓcessu tp̄is cū ꝓle suscepta ex tali copula expedire videtur ip̄is viuētibus vel defūctis p̄ testes vel īstrumēta ꝓbare ꝓtracta fuisse matrimonia inter eos. ¶ Verū q̄ p̄ clericos mr̄imonio seu cōtubernio intēdētes ꝓcurari aiarū ꝓditio: ꝛ negligi salus eaꝝ ꝛ eccliastica substātia diripi cōsueuit. Vt aiaꝝ saluti ꝛ eccliaꝝ comodo cōsulat huic morbo q̄ multū inualuisse asserit sic duximus occurrēdū. Vt si reptū fuerit aliquos taliter ꝓtraxisse: ꝛ ab ecclesiis ꝛ ecclesiasticis bñficiis q̄bus tā eos q̄ quoslibet vxoratos fore decernimus ip̄o iure priuatos remouean̄t oīno. Et si qua bona post hm̄oi mr̄imoniū qualitercūq; ḡsita fuerit p̄ ip̄os seu p̄ submissas ꝑsonas de bonis eor ea nequaq̄ filiis vel vxorib⁹ hm̄oi: sed ecclesiis quas tenuerūt vel in q̄bus habuerūt bñficia ꝓtinus applicen̄t. ¶ Ip̄i quoq; filij ad ecclias ꝛ eccliastica bñficia ꝛ eccliasticos ordines velut irregulares nullatenus admittan̄t: nisi cū eis fuerit exigētibus meritis canonice dispēsatū.

¶ De successiōe tollēda in eccliasticis bñficiis. Rubrica

IAcet ad ꝓfugandū a laribus ecclie putridum illud turpitudinis libidinose contagiū quo decor ecclie grauiter maculat: studuerūt semp ecclesiarū rectores ip̄m cū tante improbitatis existat: vt sē p̄ se ingerat impudēter. ¶ Volētes igit tantā eccliastice

dignitatis ignominiã cõmuẽtibus preterire oculis incorrectã statuta Romanor̃ pontificũ: ꝛ maxime decretalem Alexandri pape sup̃ hoc editã exequẽtes statuim⁹ ꝛ statuẽdo precipimus: vt clerici ꝛ maxime in sacris ordinib⁹ cõstituti q̃ in domibus suis publice detinẽt ꝯcubinas: nisi eas a se remoueãt prorsus infra mẽsem ipas vel alias de cetero nullatenus retẽturi: ab officio ꝛ bñficio sint suspẽsi Ita q̃ quousq̃ sup̃ hoc satisfecerint de bñficiis ecclĩasticis se nõ intromittant. Alioquin ipõ iure ipis eos decernimus fore priuatos. ¶ Volumus quoq; ꝛ districte p̃cipimus vt archiepi ꝛ epi diligẽtẽ sup̃ hoc faciãt ꝯ oẽs decanatus inq̃sitionẽ fieri: ꝛ qõ statuimus obseruari.

¶ De successiõe tollẽda in ecclĩasticis bñficiis. Rubrica.

Licet adeo detestati fuerint sancti patres q̃ ecclesiastica bñficia iure possent hereditario possideri vt in eis etiam sit ecclesiastica interdicta successio sobolis bene nate. Quidam tamen de nephario coitu procreati pede impudentie iuris ꝛ honestatis: etiam auctoritatem calcãtes in beneficia huiusmodi que patres eorum nullo medio tenuerunt irrumpere: atq; ausu tenere temerario non formidant. ¶ Hoc igitur nos qui ad releuandum honestatis ecclesiastice statum ad partes istas venimus attendentes statuendo districtius prohibemus ꝛ prohibendo statuimus: vt ecclesiarum prelati aliq̃os tales i beneficiis huiusmodi que patres eorum quocunq; titulo tenuerunt in totum vel in partem quocunq; colore vel fraude instituere vel vndecunq; admittere immediate de cetero non presumant. ¶ Illos vero qui iam illicite huiusmodi beneficia sunt adepti eos presenti statuto decernimus fore priuatos.

¶ De latronibus non defendendis. ꝛc. Rubrica.

Q Outra latronū flagitia quibus nimis abundat regio Anglicana: q nequaq̄ esset vt accepimus nisi maiores eos defenderēt vel tenerēt: sic duxi mus statuēdū: vt nemo eos ꝓtegat vel defendat scu teneat in domibus suis vel in villis quos sciuerit vel manifestū fuerit sacrocinīū exercere. ¶ Eos aūt qui ꝓtra hoc fecerint si tertio moniti ꝑ eccliasticū iudicē ordinariū ipsos a se nō abiecerint: excōicationi eccliastice subiugam⁹ ¶ Monitionē aūt volumus ⁊ statuimus sufficere generalē: etiā si fiat alicuius noīe nō expressō: dūmodo ita publice ⁊ solēniter fiat q ad eoꝝ noticiā valeat puenire.

¶ De esu carniū quo ad monachos. Rubrica.

Audiuimus ⁊ letati sumus q religiosi viri abbates ordinis scti benedicti ꝑ Angliā cōstituti cōuenientes nup in capitulo suo generali tanq̄ filij obediētie iuxta sermonē ꝓphetici ad suos terminos reuertētes ꝓuide statuerūt: vt decetero ꝫm beati benedicti regulā ab esu carniū debeāt abstinere: exceptis debilibus ⁊ infirmis quibus dz ꝫm eiusdē regule cōtinētiā in infirmario ꝓuideri: qō vtiq̄ approbātes statuimus iuiolabiliter obseruari. ¶ Adiecimus quoq̄ q posteq̄ nouicij anno ꝓbatōis finito gestauerint habitū monachalem ad ꝓfessionē faciendā iuxta decretalē felicis memorie Honorij pape districtōe canonica ꝑ abbatē ꝓtinus cōpellāt Nullus enī qui ꝓfessionē nō fecerit in abbatē vel priorē aliquatenus admittat. Hec aūt q̄ ⁊ de ꝓfessione finito ꝓbatōis tp̄e faciēda dixim⁹: ad canonicos regulares ⁊ moniales duximus ꝓroganda. ¶ Sup aliis vero q̄ ad correctionē aut reformationē tā eoꝝ q̄ alioꝝ regulariū noueri mus ꝙtinere ꝓuidere intēdimus: ⁊ q̄ eccleſijs eoꝝ vtilia ipīsq̄ salubria fuerint cōcedēte dño statuemus: ⁊ statuta mandabimus ꝑ eoꝝ capitula solēniter publicari.

¶ De ꝓcuratõib⁹ ⁊ visitatõib⁹ archidiaconoꝝ. Rubrica

DE archidiaconis quoq; statuimus vt ecclesias vtiliter viriliter ⁊ fideliter visitẽt: de sacris vasis ⁊ vestibus: ⁊ qualiter diurnis ⁊ nocturnis officijs ecclie seruiat. ⁊ generaliter de tẽporalibus ⁊ spũalibus inquirẽdo: ⁊ q̃ corrigẽda inuenerint corrigãt diligẽter. ¶ Ecclias aũt suꝑfluis nõ grauẽt expẽsis sed ꝓcurationes dũtaxat exigãt dũ visitant moderatas. nõ secũ extraneos: sed modeste se habeãt tã in familia q̃ in equis Cum aũt visitẽt aut corrigãt seu crimina puniãt: aliquid ab aliquo recipe nõ presumãt. nec sentẽtijs aliquos ĩuoluãt iniuste: quo ab eis pecuniã possint extorquere. Cum hec ⁊ talia symoniacã sapiũt prauitatẽ decernimus: vt q̃ talia agere presumpserint sic extorta in duplũ erogare in pios vsus arbitrio ep̃i cõpellant: alia nihilominus salua pena canonica cõtra eos. ¶ Sint aũt solliciti frequẽter interesse capitulis ꝑ singulos decanatus in quibus diligẽter instruant inter alia sacerdotes: ⁊ bene sciant ⁊ sane intelligant verba canonis ⁊ baptismatis que scꝫ sint de substantia sacramenti.

¶ De ꝯcordia reformãda ⁊ pace sine ĩpedimẽto. Rubri.

CEterũ districtius duximus inhibendũ: ne ecclĩarum prelati: ⁊ maxime archidiaconi decani vel officiales coꝝ: vel etiã quicũq; alij ad vniuersitatem causarũ ecclĩasticarũ vel alia negocia ratione iurisdictionis ecclĩastice vel officij spũalis ecclie forũ contingentia delegati: quin de discordijs vel querelis fiat pax: vel concordia inter partes presumant aliquatenus impedire. Sed quãdocũq; partes voluerint a iudicio ꝑ compositionẽ recedãt. dũmodo sit tale negociũ suꝑ quõ iure possit transigi vel componi: nec exigatur propter hoc aliquid ab eisdem.

¶ De officio archiepoꝝ ꝛ episcopoꝝ. Rubrica.

QUid ad venerabiles patres archiepos ꝛ epos ptineat seu incũbat ex officio faciendũ nomẽ dignitatis eoꝝ qđ est epi:idest supintẽdẽs exprimit euidẽter. Intẽdere quippe habẽt supra gregẽ suum iuxta verbũ euãgelicũ noctis vigilias custodire. ¶ Luz igit debeãt esse forma gregis ad quã se debẽt subditi reformare q nequit fieri:nisi se oĩbus exhibeãt in exẽplar. Exhortamur eos in dño ꝛ monemus: vt morã trahẽtes apud cathedrales ecclias cõgruẽtẽ missas ibidẽ celebrẽt in precipuis saltẽ solẽnitatibus:ꝛ in diebus dñicis ĩ quadrageſima:ꝛ in aduẽtu. ¶ Circueãt preterea dioceſes suas tẽporibus oportunis corrigẽdo reformãdo ꝛ cõsecrando ecclias:ꝛ verbũ vite in agro dñico seminãtes. Ad q̃ oĩa melius exequẽda ꝓfessionẽ suã quã in consecratiõe sua fecerint saltẽ bis in anno: in aduentu scz ꝛ in maiori quadrageſima faciant sibi legi.

¶ De cause matrimoniales iudicibus imperitis committantur. ꝛc. Rubrica.

QUm nõ solũ potestas sed discretio ꝛ sciẽtia ĩ difficiliẽdis negociis potissimũ requirant:solerter est ab oĩbus precauẽdũ ne talis iudex vel cognitor deputet: ꝓ simplicitatẽ cuius imperitiã vel ruditatẽ inutilis ferat sentẽtia vel iniusta absoluat reus nocens: vel innocẽs cõdẽnetur. ¶ Propterea duximus statuẽdũ q̃ matrimoniales cause q̃ inter ceteras cũ maturitate magna ꝛ diligẽtia sunt tractãde viris prouidis fidedignis ꝛ habẽtibus iuris peritiã:vel saltẽ cõpetẽs exercitiũ committat. ¶ Si q̃ vero abbates archidiaconi vel decani habẽt ex priuilegio vel ꝓsuetudine approbata:q̃ de matrimonialibus causis cognoscãt: diligẽter ipas examinare ꝓcurẽt:ita q̃ tã ipi q̃ delegati eoꝝ ad diffinitiuã sentẽtiã

nō ꝓcedant: nisi habita prius deliberatōe de cause mar
tis cū diocesano ēpo diligenti: ipiusq; requisito consilio ꝛ
obtento. Ad qō tam exēptos teneri volumus: vel specia
li priuilegio cōmunitos.

¶ De iuramento calumnie. Rubrica.

Iuurandū calūnie in causis ecclīasticis ꝛ ciuili-
bus: ꝛ de veritate dicēda in spūalibus quo ꝛ ve-
ritas aperiat facilius: ꝛ cause celerius terminēt.
Statuimus ꝑstari decetero in regno Anglie ſm canoni
cas ꝛ legitimas sanctōes obtēta in ꝓtrariū ꝓsuetudīe nō
obstāte. ¶ Huic statuto silr annecētes: vt iudiciales īdu
cie iudicis dent arbitrio iuxta legitimas ꝛ canonicas san
ctiones.

¶ De officio procuratorum. Rubrica.

Usum ꝓcuratoꝝ in obsequiū iusticie introdu-
ctum: vt si quis cause sue nō potest intendere
ꝑ aliū in sua absentia releuet: cōuertit frequē
ter antiqui hostis inuidia in abusum. ¶ Ex cōsuetudine
nā vt dicit hic habet: vt citatus ad diē certū procuratorē
tantū cōstituat ad eundē absq; litteris vel ꝑ litteras sigil
lo autentico nō signatas. vnde fit vt dum talis ꝓcurator
vel ꝓbare mandatū vel fidē litteris imponere nō potest
ꝑ testes/aut aliud impedimētū occurrit: nihil agit illa die
Sed nec exspirāte ꝓcuratoris officio in sequēti dic: sicq;
perit illa instantia sine fructu. ¶ Huic igit fallaci caute-
le clipeū apponere cupiētes statuimus: vt decetero ī cau
sis ecclīasticis regni Anglie ꝓcurator cōstituat simplici-
ter: vel si cōstituat ad diē. nō ad vnū tantū: sed ad plures
si opus fuerit constitui volumus ꝛ intelligi constitutum.
¶ Mandatū etiā ꝑ scripturā ꝓbetur autenticā: nisi. apō
acta fuerit constitutus: aut sigillū autenticū de facili ne-
queat constituens inuenire.

¶ De citationibus faciendis. Rubrica.

Tanto calliditatis studio ꝓsecunt se alterutruz litigãtes: vt in supplãtatõe alterius calcato iu sticie cultu alter faciat q̃cquid possit. ¶ Deniq; a multis accepimus q̃ citatorias litteras impetrãtes eas ad locũ in quo morari dr q̃ citat ꝑ tres destinãt garcones quas sup altari loci eiusdem ecclesie vel ibidem in loco alio duo ponunt: ꝛ tertius statim rapit. Ex quo fit q̃ duobus testificãtibus postmodũ q̃ illum citauerũt iuxta morẽ siue regionis cõsuetudinẽ excõicatur siue suspẽdit vt cõtumax: qui cõtumacie prorsus vtpote citatõis insci? expers erat. ¶ Hunc itaq; abusũ tã detestabilẽ ꝛ alios si miles zelo iusticie ꝓsequẽtes statuimus: vt q̃ impetrantes vel eoꝝ nũcios in causis ecclĩasticis regni Anglie litere citatoue decetero non mittant: sed iudex moderatis sumptibus impetrãtis q̃ suũ fidelẽ nunciũ eas mittat: q̃ vocandũ diligẽter ꝙquirat: quẽ si reperire nõ poterit die dñico vel alio solẽni apud eccliam loci illius in quo degere cõsueuit dũ missa cãtat publice litteras legi faciat ꝛ exponi. Vel saltẽ ad decanũ in cuius decanatu morat q̃ vocãdus existit citatio dirigat: qui a iudice missus hoc fideliter ꝓsequat q̃ se vel q̃ suos certos nũcios ꝛ fideles. Qõ q; inde fecerit eidẽ rescribere iudici nõ omittat.

¶ Que littere falso dicãtur: ꝛ de pena eorum qui eis vti presumunt. Rubrica.

Quanto scripturarũ q̃ sigillo auctẽtico muniunt est vsus magis necessarius in partibus Anglicanis vbi publici notarij nõ existũt: tãto diligẽtius est cauẽdũ ne q̃ aliquoꝝ violẽtiã vel insolẽciã possint ꝓtrahi ad abusũ. ¶ Cõficiunt enĩ vt audiuimus litterere ac signãtur: nõ tantũ a minoribus clericis: verũetiã a prelatis in quibus caueꝛ aliquẽ cõtraxisse ꝛ contractui

vel negocio affuisse: vel extitisse aliquē ad iudiciū euocatū: seu sibi litteras citatorias pñtatas qui tñ nūq̄ presēs fuerat vel inuētus: ĩmo forsitan in alia ꝓuincia vel diocesi tūc degebat. ¶ Ceterū cū scripture hmōi falsitatis viciū cōtineāt: manifeste fieri talia decetero inhibētes vel similia districtius ꝓuida deliberatōe sanctimus: ꝙ q̄ fuerint in his deliquisse cōuicti: ⁊ q̄ talibus litteris maxime in alterius preiudicium presumpserint ac ꝑseuerauerint vti scienter: pena falsitatis ⁊ instrumentis falsis vtentes debita puniantur.

¶ Quomodo prelati ⁊ alij officiales sigilla autentica debent habere. Rubrica.

Quoniā tabellionū vsus in regno Anglie nō habetur ꝓpter qd̄ magis recurri ad sigilla autētica est necesse: vt eoꝝ copia facilius habeatur Statuimus vt sigilla habeant: nō solū archiepi ⁊ epi: sed etiā eoꝝ officiales. Itē abbates ⁊ priores/decani/ archidiaconi ⁊ eoꝝ officiales. decani etiā rurales: necnon ⁊ ecclesiaꝝ cathedraliū capitula ⁊ cetera queq̄ collegia ⁊ cōuētus simul cū suis rectoribus aut diuisim iuxta eoꝝ consuetudinē vel statutū. ¶ Pro varietate quoq̄ predictoꝝ cuiuslibet: hēat vnusq̄sq̄ sigillū ⁊ nomē puta dignitatis officij collegij ⁊ etiā illoꝝ ꝓpriū nomē q̄ dignitatis vel officij ꝑpetui gaudēt honore insculptū notis ⁊ caracteribus manifestis: sicq̄ sigillū autenticū habeat. ¶ Deniq̄ illi q̄ tēporale officiciū susceperūt: puta decani rurales ⁊ officiales sigillū suū qd̄ tantū nomē officij sui habeant insculptū. Finitoq̄ officio ei a quo habebant officiū: cōtinuo ⁊ sine mora resignēt. ¶ Sane de custodia sigilloꝝ curā haberi precipimus diligentē: vt scz vnusquisq̄ ꝑ se illud custodiat: vel vni soli de cuius fide confidat custodiendum cōmittat: qui etiam iuret ꝙ illud fideliter custodiet: nec

ad sigillādū aliqd alij cuiꝯ ꝓcedat: nec etiā ille aliqd īde sigillet ex quo posset alicui ꝑiudiciū generari: nisi ꝙ dñs ei⁹ pri⁹ viderit ⁊ legerit diligēter: ⁊ sic ꝑceperit sigillari. ¶ In faciēdavero sigilli copia fidelis ⁊ ꝓuida sit cautela fidelis vt indigētibus de facili ꝓrebeat ꝓuida: vt falsis ⁊ fraudulētis penitus deneget. ¶ In pncipio quoq; vel fine cuiuslibet scripture autētice sufficientē datam statui mus inseri diei temporis atq; loci.

¶ De iuramēto aduocatoꝝ: ⁊ de custodia actoꝝ origina. ⁊ de cautōe ꝑstāda ab eo ꝙ mittit in possessionē. Rubrica

QLamorē iusticie audiuimus ꝙquerētis ꝙ eā nimis ipediūt ꝑ cauillatōes ⁊ versutias aduocati necāt eā plerūq; ꝑ ignorātiā iudicis īperiti ⁊ illudūt ei ꝑ ꝓtumaciā sepe ꝓtes. Nā ꝓtigit aliqñ ꝙ missus ī possessionē tā rei seruāde ipaz retinere ꝓtēdit: lz aduersarius redeat īfra annū: ⁊ iuri ꝑ oia satisfacere sit paratus Aliqñ vero ꝙ ī possessionē missus fuerit: nec īfra ānū nec post q̄tūcūq; verus ꝓstituat possessor: valet illā possessionē resistēte cū armis aduersario adipisci ¶ In adiutoriū quoq; iusticie assurgētes huiꝰ sci approbatōe ꝓcilij statui mus: vt qui aduocati officiū voluerit generaliter ꝓmeri apud diocesanū: cuius origine vel domicilio iurisdic ionis existit ꝑbeat iuramētū: ꝙ in causis quaꝝ patron⁹ existit patrocinij fidele ꝑstabit. nō ad differēdā vel auferēdā alterius partis iusticiā: sed ad cām cliētuli sui legib⁹ defēdēdo: ⁊ ratōibus vtēdo intēdat. alias aūt nō admittatur. In causis quoq; mrimonialib⁹ ⁊ eccliasticis: nisi iuramētū simile velut ꝑstare singulariter in eisdē. Sed nec ī aliis causis coīā eccliastico iudice vltra tres termios absq; iuramēto hmōi nullaten⁹ admittat: nisi ꝑ eccliā suā vel dño aut amico notorio seu paupe extraneo: vel ꝑsona misera bili duxerit forsitā postulādū. ¶ Caueāt āt oēs aduocati

ne p se vel p alios testes subornēt: vel ptes instruāt falsū deponere vel supprimere vitatē. ¶ Qui vero ptra fecerit: ab officior bñficio ipo fcō sint suspēsi: quscz sup hoc sa tisfecerit cōpetēter. ⁊ alias nihilomin⁹ si de hoc conuicti fuerit pena debita puniāt. ¶ Judices quocz iuris ignari si dubiū aliqō emerserit ex quo poterit alterutri ptiuz graue ꝓiudiciū generari: expēsis vtriuscz ptis alicui⁹ cō siliū aduocēt sapiētis. ¶ Statuimus etiā vt inquātū poterūt cōstitutionē generalis ꝓcilij tā in ordinarijs ꝙ in extraordinarijs iudicijs obseruātes: acta originalia ⁊ autētica diligēter ac fideliter penes se custodiāt: vel p scriptores suos fa.iāt custodiri. ⁊ partibus inde vt debuerit copiā faciant: quibus oia postꝙ scripta fuerint statuimus ⁊ statuēdo precipimus publicari: vt si erratū fuerit ī scribēdo corrigatur: vt veritas possit de his q̄ acta fuerint liquido apparere. ¶ Prouideant preterea iudices: vt cū aliquē decreuerint fore in possessionē mittendū ob cōtumaciā partis aduerse de restituenda possessionē cū fructibus si quos inde perceperit: deductis expensis legitimis si aduersarius infra annū redierit ad mandatū ecclesie: ab eo etiā qui mittendus fuerit congruā recapiat cautionē. ¶ Illum quocz qui possessionē retinere presūpserit violenter in quā ob eius contumaciam alius missus fuerit: ⁊ post annū etiam verus possessor constitutus iure si quod habuerit in eadem re decernimus fore priuatum.

¶ Incipit tabula rubricarum.

Prohemium. Quoniam decet.
Ut infra annum oēs eccleſie dedicentur. Basilicarū.

Ne pro sacramētis ecclesie aliquid exigatur : ⁊ q forma in confessione seruetur. Sacramēta ecclīastica.
De baptismo. Ad baptismum.
Ne aliqd recipiat vel exigat p pñs iniūgēdis. Auditu.
De confessionibus prelatoꝝ. Aō in quodam.
Ne indigni promoueantur. ⁊c. Sacer ordo.
Ne dentur dignitates ad firmam. Ecclesias dari.
Ne vltra q̄nquēniū ecclie dent ad firmā. Cū laicis.
De ppetuis firmis nō p̄cedendis. Alicubi audiuimus.
De vicarijs ⁊ eoꝝ ordinibus. Ad vicariam
Non conferatur aliquod beneficiciū donec constiterit de morte vel de cessione possessoris. Ad elidendum.
Ne plurib⁹ det vna ecclia p̄textu pluriū pfonoꝝ. Cū ars
De statu monachoꝝ ⁊ habitu clericoꝝ. Aīn de habitu.
De clandestinis matrimonijs quorūdā clericoꝝ : ⁊ de clericis concubinarijs. Innotuit.
De successione tollenda in ecclesiasticis beneficijs. Licet ad profugandum. ⁊ Licet adeo.
De latronibus non defendendis. Contra latronum.
De esu carniū quo ad monachos. Audiuimus.
De p̄curatōib⁹ ⁊ visitatōib⁹ archidiaconoꝝ. De archiō.
De p̄cordia reformāda ⁊ pace sine ipedimēto. Ceterum.
De officio archiep̄oꝝ ⁊ ep̄oꝝ. Quid ad venerabiles.
Ne cause mr̄imoniales iudicib⁹ ipitis cōmittāt. Cū non.
De iuramento calumnie. Jusiurandum.
De officio procuratorum. Usum procuratoꝝ.
De citationibus faciendis. Tanto calliditatis.
Que littere falso dicantur : ⁊ de pena eorum qui eis vti presumunt. Quāto scripturarū.
Quō p̄lati ⁊ alij officiales sigilla autētica dēt hr̄e. Aīn.
De iuramento aduocatoꝝ. ⁊c. Clamorē iusticie.

¶ Explicit tabula.

¶ Incipit concilij dñi Octoboni legati in Anglia.

¶ Prohemium.

Octobonus miseratione diuina scti Adriani diaconus Cardinalis apostolice sedis legatus: ad ꝑpetuā rei memoriā. Mandata dei ⁊ lex altissimi data sunt a diebus antiquis: vt creatura q̄ fregerat iugū recedēs a pace dei sui venturū pacificū regē recōsiliatorē medium ⁊ instaurantē oīa pontificē manentē sub obseruantia legis ⁊ mādati: tanq̄ lucerne ⁊ lucis data spe: quasi ymbraculo in patrū ꝓmissionibus expectaret. Hec autē est dignitas adoptiuoꝝ sponse: ⁊ gloria filioꝝ sctē matris ecclesie: vt audiāt ex ea mādata vite custodiētes cor suū in illis in pacis pulchritudine pudicicie claritate ac regimine modestie appetitū noxiū sub rōis iudicio subiugam⁹. Ad cuius rei comodā executionē sanctoꝝ patrū decreta ꝙ oīa ipōꝝ diuinitus ꝓmulgata iusticie regulas ⁊ equitatis dogmata cōplectētia: quasi lata flumina ꝓdierūt. ⁊ tam summoꝝ pontificū q̄ ipius apostolice sedis legatoꝝ alioꝝq̄ prelatoꝝ ecclie sctē toto orbe diffuse cōstitutiones sacre: tanq̄ riuuli de fluminū latitudine ꝙ diuersoꝝ tēporū necessitatē sunt ꝓdite: vt nouis morbis fragilitate humana grauata noua remedia ꝓuenirēt. Sed effrenis illa cupiditas q̄ in primis generis humani parētibus radices misit: ita virus suū imposteros seminauit: ita ꝓlicitos motus ceca discurrit: vt cōminuta virga virtutis ⁊ discretionis ad aliena irreuerēti frōte ꝓsiliat: ⁊ quasi ebria se dimittit. Quo fit vt corrupte mētis auiditas: nec abstinere avctitis nouit: nec gaudere ꝓmissis: neq̄ ad bona cōsensum adhibeat pietatis. ¶ Sane si antiqua ⁊ remota pestis hmōi ex terminis dolēda suscipimus amarius flendo modernū vulnus incūbens. qđ nō modo auribus

sed etiã oculis ꝛ manibus se palã exhibet estimamus eo ꝙ tẽporis huius dies mali quãto a primis lõgeuitate di scedãt tãto duriore ceruice in ꝓfundiora maloꝝ cõtẽptu dãnabilioꝝ descẽdant: dũ iuris semita derelicta diuertũt in obliquũ. Cedit potẽtie veritas: ꝛ iusticiã fauor expellit ꝛ dũ oẽs q̃ sua sibi videtur exposcũt: q̃ xpi sunt: q̃ animarũ saluti ꝛ ꝓfectibus cõsulunt: q̃ ecclesiarũ decus exigũt nõ solũ negligẽtie nebulis: sed etiã in despectis ꝛ ignorãtie latebris tenebrosis abscõdunt. ¶ Nos igitur ad regimẽ Anglie inclitũ qõ diebus proximis a glorie sue culmine in extinctionẽ vtriusq; potestatis exciderat. Recnõ ad regimẽ Scotie Hybernie ꝛ Wallie partes: de gremio sancte matris ecclesie cõmisso nobis in ipis plene legationis officio destinati plantãdi ꝛ euellẽdi atq; edificandi sollicitudine de manu sctissimi patris dñi Clementis ipsius sancte vniuersalis ecclie sũmi pontificis. Non ex affectu ꝓprie voluntatis: sed ꝓ debite obediẽtie bono susccpto. vt nostrũ iuxta doctrinã apostoli ministeriũ iplea mus. ¶ Cum sacroꝝ canonũ statuta quoꝝ imitationem pricipũ quoq; secularium leges assumũt. Constitutiones quoq; bone memorie Othonis Portuẽsis epi tunc sãcti Richasij in carcere Tull. Diaconi Cardinalis in regnis Anglie ꝛ Scocie apostolice sedis legati: necnon prouincialiũ consilioꝝ ꝓuisiones mores ꝛ actus fideliũ subditorum salubriter informantes. Horum quia alia quidẽ a paucis: aliqua vero a nullis inuenerimus obseruari. Dignum duximus presenti sacro approbante concilio ad omnẽ sanctã ꝛ deo placidã obseruationẽ certas constitutiones facere: atq; iam ꝓmulgatis certa quedam capitula: necnon penas adũcere: que auctore deo profectum valeant inducere salutarem.

¶ De baptismo. Rubrica.

INgrediẽtibus hoc mare magnũ mundũ: videlz naufragijs plenũ. Prima tabula nos ad portuz salutis adducẽs baptismus esse dinoscit quẽ oim sacramẽtoꝝ esse ianuã saluator noster instituit. Et cũ sequẽtiũ scõꝝ patrũ testatur auctoritas. ¶ Cũ igitur circa ingressum ianue error maxime piculosus existat. Predictus legatus quosdã ab ydolatria execrabili reuocans: qui tpibus deputatis ad baptismũ solẽniter celebrãdum Sabbõ scz ante resurrectionẽ dñi: r sabbõ ante penthecosten suspicabat periculũ si diebus hmõi pueri baptisẽtur. Statuit vt a tanto errore populus auerteret predicatione frequẽti. Et induceret ad solẽnisandum in prefatis diebus baptismũ ad suos pueros baptisandos. ¶ Cũ autẽ nemo prorsus debeat ab hmõi ꝓceptõe sacramenti dimitti põt a quocũqꝫ necessitatis casu occurrẽte conferri: r collatũ in forma ecclie ꝓficit ad salutẽ. ¶ Quia vero multoꝝ simplicitas in baptismi collatõe deficeret: cũ necessitatis articulus imineret: nisi a ministris xpiane fidei docerent a pdicto legato iucnim⁹ ꝓuide ꝓstitntũ: vt parochiales presbyteri formã baptismi firmiter addiscẽtes eã parochianis suis frequẽter exponãt dieb⁹ dñicis i vulgari: vt si articul⁹ necessitatis emergat i quo opz ꝙ ipos aliquẽ baptisare: eã sciãt r valeãt obseruare. ¶ Nos igit qꝫ i hmõi statuto de pbyteris pochialib⁹ est exꝑssũ ad ꝙ petuos eccliaꝝ vicarios extẽdim⁹: r ab ipis ꝓcipim⁹ ob seruari. ¶ Et qꝫ ꝓter certũ salutis piculũ nõ põt hoc negligi vel omitti adũciẽdo statuim⁹: r i vtute scẽ obediẽtie districte ꝓcipim⁹: vt quilibet archidiacon⁹ ꝓtra pbros r vicarios ipos iqsitoz faciat diligẽtẽ ꝗs hoc salubre statutũ iuenerit nos seruare grauit ꝑ put rei ql̃itas exigerit puniẽdo. ¶ Ne ꝙ sacramẽtis ecclisticis aliquid exigat: r qꝫ forma in cõfessione seruet. Rubrica.

Quonia ceca cupiditas ita ruit in ꝑceps: vt opꝰ terrenoꝝ questu minime cõtẽta ꝓ sacris etiã ꝛ diuinis q̃ estimationẽ nõ capiũt preciũ ꝓpha na venalitate suscipiat. ¶Prefatus legatus ꝓtra hoc sta tuit ꝛ precepit: oleũ sanctificatũ ꝛ crisma a ministris ec clesie pure ac deuote qualibet excluſa cupiditatis labe cõferri: nulla difficultate in eis exhibẽdis adhibita ꝓtex tu alicuius cõsuetudinis qua dicaꝫ ab eis q̃ ea recipiunt aliqua quibuslibet ꝓsoluenda. ¶Nos igit hmõi ꝓstitu tioni dicti legati adiciẽdo statuimus: vt sup his tã epi q̃ archidiaconi ꝓ loca sue iurisdictõis ꝓtra ꝓcipiẽtes inqsi tionẽ faciãt diligentẽ: ꝛ quos tales inuenerit: tanq̃ symo niacos puniãt ſm canonicas sanctiones. ¶Ꝺ si hoc iple re neglexerint/eps a põtificalibus/archidiaconus ab of ficio: quousq; rem emẽdauerint sint suspẽsi. ¶Que oia cir ca illos q̃ anteq̃ ad penitẽtiã ꝓfitẽtes admittãt: q̃cq̃ ab eis exigũt vel extoꝛquẽt. Et q̃ alia q̃libet sacramẽta iter uẽtu pecunie conferunt: districte precipimus obseruari. ¶Oẽs aũt q̃ cõfessiones audiũt aliquoꝝ: a peccatis ex preſſe cõfitẽtes absoluãt: verba subscripta ſpecialiter ex primẽtes. Ego te a pctis ꝛ etiã auctaꝛitate qua fũgoꝛ ab soluo. Et qm̃ ꝓfitẽs in ipo ꝓfessionis actu signa ꝺz cõtri tionis ꝛ humiliatõis ostẽdere precipimus: vt oẽs q̃ cõfes siones audiũt ꝓfitẽtes inducãt: vt cũ reuerẽtia ꝛ humili tate sacerdoti ꝓfiteaꝫ pctã. ¶Ad hec qꝛ maioꝛ est cedes aie q̃ coꝛporis: cũ illa ꝑpetua sit: hec aũt breuis angusta tione tpis ꝺepereat: nemo remediũ cõfessiõis auferat po stulãti. ¶Ꝺ a custodibus carcerũ: aliq̃ circa captiuos fie ri miserabiliter. audiẽtes statuimus: vt si q̃s ꝺecetero in hoc casu vel alio gratiã ꝓfessionis inhibuit carcerato vel alũ in penam imanis sceleris: cum ipe ad mortẽ puene rit: nisi ad mandatũ sui cpi aut prelati in vita satisfece-

rit:careat ecclesiastica sepultura.

¶ De consecratione ecclesiarum. Rubrica.

DOmus dei materiali subiecto nō differēs a pri uatis p mysteriū dedicatōis inuisibile fit tēplū dñi ad expiationē delictoꝝ ⁊ diuinā miam implorandā:vt in ea sit mēsa quo panis viuus q̄ de celo descēdit p viuoꝝ ⁊ mortuoꝝ suffragijs māducāt. ¶ Re igitur tā salubre mysteriū contēni vel negligi videret:a dcō legato inuenimus statutū:vt oēs cathedrales vel cōuētuales/collegiales/⁊ parochiales ecclie a tpe pfectionis ipaꝝ:infra biennīū p diocesanos ad quos ptinet:vel eoꝝ auctoritate p alios munus ꝓsecratōis accipiāt. ¶ Ꝙ si loca hmōi a pfectōis tpe infra biēnīū spaciū nō fuerint dedicata:idē legatus eadē vsq; ad ꝓsecrationē a missaꝝ solēnijs manere statuit interdicta:districte inhibēs ne abbates aut ecclīaꝝ rectores antiquas ecclias ꝓsecratas sub pretextu amplioris seu pulchrioris fabrice faciēde dirue re presumāt absq; diocesani ep̄i licētia ⁊ ꝓsensu:q̄ diligēter cōsideret vtrū expediat dare licētiā hmōi aut negare ¶ Nos igit hmōi salubre statutū negligi aut cōtemni a plurimis cognoscētes statuimus adijciētes:vt is q̄ ecclie nōdū cōsecrate rector aut gubernator existat siue ipsius vicarius:infra annū post ecclie constructionē ep̄m suū si comode fieri possit sup ipius ecclie ꝓsecratōe req̄rat. Alioquin archidiaconū suū vt p ip̄m infra tps predictū sup hoc ep̄s requirat. ¶ Ꝙ si rector aut gubernator hmōi siue vicarius aūt archidiaconus ab hmōi req̄sitōe desisterint ipos extūc donec ea fecerint ab officio decernim⁹ manere suspēsos. Ep̄s vero q̄ ab eis taliter req̄situs ecclesiā detractauerit ꝓsecrare p se vel p aliū:nisi ꝓsecrandarū ecclīaꝝ in sua diocesi multitudo tps in aliq̄bus differat ꝓsecrādi:aut aliud legitimū ipedimētū excuset. ex-

tūc a dalmatice tunice ⁊ sandaliū vsu: donec eā duxerit cō secrādā: nouerit se suspēsū: q̄ in ip̄o actu ꝯsecratōis illico reassumat. Gratis aūt ⁊ sine oī penitus exactōe: debita ꝓ curatōe excepta studeat ep̄s mysteriū ꝯsecratōis p̄bere: ne vltione diuina cū symone vel giezy ꝑcellatur.

¶ De clericis arma portātibus cū furibus. Rubrica.

Quoniā in armis virtutū ꝯsistit securitas inocē-tie xp̄iane: docet aplūs vt induamur armatura dei: ⁊ gladio scti spūs accīgamur: eo ꝙ nō sit nobis colluctatio aduersus carnē ⁊ sanguinē: sed aduersus principes tenebraꝝ q̄ nō armis ferreis: sed oronibus ⁊ lachrymis ⁊ virtutū opibus expugnant. ¶ Cū igit clericis q̄ in preclarā xp̄i hereditatē sūt assūpti vsus armoꝝ diuini ⁊ humani iuris auctoritate sit oīno ꝓhibitus: ita etiā ꝙ iusticia eis ad offēsionē seu vidictā nullatenꝰ sit ꝑmissus Nos ecclīastici honoris zelo succensi eoꝝ abhominamur enormes excessus: q̄ diuini noīs ⁊ sue honestatis obliti arma deferre p̄sumūt: ⁊ se furibus ac predonibus ac aliis malefactoribus sociātes: predas rapinas ⁊ furta ꝑcipiāt nō solū in priuatoꝝ hoīz bonis: sed ecclīaꝝ ⁊ aliis quacūqꝫ occasione repositis ī eisdē: vel claustris ⁊ cymiteriis earūdē talia nepharia cōmittētes. ¶ In his ergo tā horrēdis sceleribus clericos debacātes pia salutis ꝓuisione ꝓseq̄mur statuētes: vt q̄cūqꝫ in clericali ordine ꝯstitutus arma detulerit vel alias deliq̄rit in premissis ip̄o facto vīculū excōicatōis incurrat. ⁊ nisi postmodū monitꝰ infra certū terminū a prelato suo prefigēdū ad ip̄ius prelati arbitriū satisfecerit: extūc ip̄o facto oī eiusdē regni bn̄ficio ecclesiastico sit priuatus. Et nihilominus ordinis sui ꝑiculo se nouerit subiacere: q̄ si forte bn̄ficiū ecclīasticū nullū prius habeat: ne sine pena tāti sceleris remaneat ꝑ q̄nquēniū sit inhabilis ad bn̄ficia q̄libet obtinenda. A predicta

vero sētētia excōicatiōis a suo diocesano nullatenꝰ absol uat:nisi priꝰ ad ipiꝰ diocesāi arbitriū satisfecerit i p̄missis

¶ De habitu clericorum. Rubrica.

Cum scti euāgelij veritas hoīem nuptialē vestē nō habētē iubeat foras mitti:q̄q̄ de virtutū ornatu illud dictū esse sacra expositio doceat: qꝛ tñ p exteriorē habitū sepe interior designat:oportet hūc exterius talē ostēdere:vt ei q̄ intus dz esse verisimiliter coaptet:ne ex habitu forte indecēti is qui gestat in seip̄o vilis apparcat:aut corda vidētiū ꝓ facilitate iudicij scādaliset. Prouide tā ab antiquis q̄ a modernis patribꝰ tradita est moderatio:quā clerici q̄ iuxta noīs interpretationē in sortē dñi sunt vocati:in habitu exteriori sequātur:q̄ in se lūbos p̄cingere ⁊ lucernas ardētes i manibꝰ gerere edocent. ¶ Ex hoꝝ ꝯsideratōe bone memorie p̄fatꝰ legatus statuēdo p̄cepit:vt ad formā tā de vestibꝰ clericoꝝ q̄ etiā de ornamētis equoꝝ i gñali ꝯcilio editā ꝑ subtractionē bñficioꝝ ab ep̄is cōpellāt:ita q̄ i mēsura decētivestes habeāt. ⁊ capis clausis vtāt i sacris ordinibꝰ ꝯstituti. maxime i ecclesijs ⁊ corā p̄latis suis ⁊ ꝯuētibꝰ clericoꝝ:⁊ vbiq̄ i ꝑochijs suis:q̄ cū aīaꝝ cura ecclīas regēdas suscepe rūt. Et vt meliꝰ possēt ep̄i alios ad honestatē vestiū ⁊ tōsurā ⁊ coronas decētes ⁊ equoꝝ ornamēta idonea coartare: ꝓuideāt vt a suis clericis cōmēsalibꝰ hec prius faciāt obseruari. Qd̄ in vestibꝰ talaribus frenis ⁊ sellis clericalis gerāt habitū honestatis. ¶ Nos aūt grauē ⁊ ꝑuersū nimis abusū ꝯtra p̄missa quasi gñaliter diffusū i clericos harū nr̄e legatōis partiū detestātes:ī quo deꝰ irrideri videt obfuscat decus ecclīe:clericalis ordīs celsitudo deprimit. xp̄s a suis militibꝰ īsignia deferētibꝰ aliena deserit. decus honestatis ecclīe maculat:dū clericū a laico respiciēs oculꝰ nō discernit. sitq̄ oībꝰ vere fidelibꝰ in scādalū

vel despectū. ¶ Statuimus ꝛ districte precipimus vt clerici vniuersi vestes gerāt nō breuitate nimia ridiculosas vel notādas: sed saltē vltra tibiarū mediū attigētes. Aures quoq; patētes crinib⁹ nō cooptas: ꝛ coronas habeāt ꝓbāda latitudine ꝯdecētes: in q̄bus p̄cipue terrenoꝝ depositio ꝛ regularis sacerdotij designant: nec nisi in itinere ꝯstituti uūq; aut in ecclesijs vel cora prelatis suis: aut in ꝯspectu cōi hoīm publico infulas quas vulgo coyphas vocāt portare aliquatinus audeāt nec p̄sumāt. Qui aūt sūt in sacerdotio: q̄ etiā sūt decani aut archidiaconi necnō oēs in dignitatibus curā aiaꝝ habētibus ꝯstituti: capas clausas deferāt: nisi forte causa itineris vel alia iusta cā ꝛ honesta aliā vestē gerāt. ¶ Si q̄ vero in sacerdotio vel i dignitatib⁹ ꝯstituti: aut curā aiaꝝ habētes: seu ecclesiarū cathedraliū canonici ꝯtra p̄missa in infulis corona vel tōsura deliq̄rint. si moniti nō emēdauerīt ipo facto: ab offō suspēsionē incurrāt: i qua si p tres mēses ꝯsteterīt: extūc a bñficio sint suspēsi: nec pri⁹ p suos diocesanos ab huōi sentētijs absoluant: q̄ sertā redditū suoꝝ āni ulli⁹ partē ꝯsoluāt p ipos diocesanos fideliter paupibus erogādā. saluis alijs penis cōdignis quas p̄lati subditis in his delinquētibus noluerīt irrogare. De ipis sacerdotibus archidiaconis decanis ꝛ alijs in dignitatibus ꝯstitutis q̄ in vestiū habitu ꝯtra p̄missa deliq̄rit: hec eadē statuim⁹ obseruari. Reliquos vero clericos in p̄missis deliquētes: suorū p̄latoꝝ arbitrio reliquim⁹ puniēdos. ¶ Precipim⁹ aūt in virtute sctē obediētie vniuersis archiepis epis archidiaconis ꝛ ceteris p̄latis: vt i locis sue iurisdictōi subiectis sup p̄missis diligēter iquirāt: ꝛ ꝯtra deliquētes statutum pñs efficaciter obseruēt ꝛ faciāt obseruari. Qui si postq̄ eis p facti euidētiā vel alio iusto mō ꝯstiterit quē q̄ delinq̄re i p̄missis corrigere. s. ea q̄ sūt statuta neglexe

rint. Archiep̄i q̄dē ⁊ ep̄i a dalmatice tunice ⁊ sandaliū vsu Archidiaconi ⁊ alij inferiores p̄lati ip̄o facto ab ingressu ecclīe: donec circa correctionē ⁊ emēdationē exerceāt sui officij debitū sint suspēsi. Ad hec cū ep̄alis dignitas religionis affectū augere debeat ⁊ cultū eius aptius demōstrare. p̄cipimus vniuersis ep̄ali preditis dignitate vt habitū gerāt dignitati ⁊ honori suo ꝯgruētē prout canonica edocēt instituta. Specialiter aūt indicim⁹ his q̄ de monasterio vel alijs regularib⁹ locis in ep̄os assūpti sūt vel decetero assumenť vt suū deferāt habitū regularē ne religionē p̄cedentē dignitas excludere videať. quā sibi dz vinculo indiuidui federis adoptare. Quib⁹ etiā districti⁹ inhibem⁹ ne vtanť pānis aut pellibus aut alijs ornatibus ab ordine siue regula sua priori discrepātib⁹ in colore. sed in talibus statutū generalis ꝯcilij satagāt obseruare.

¶ Ne clerici iurisdictionē secularē exerceāt. Rubrica

Cum honestatis ecclīastice speciale dec⁹ existat a carnalibus lōge fieri actibus alienū. his secularibus negocijs īmisceri manus celestibus ministerijs deputatas graue ac sordidū reputamus: ꝙ clerici q̄dā terrena lucra ⁊ iurisdictōes tp̄ales fidei feda petulātia ⁊ auida voracitate sectātes: iurisdictionē recipiūt a laicis secularē vt iusticiarij nūcupenť ⁊ ministri fiāt iusticie: quā nō possūt sine dispēsatōis ⁊ clericalis ordinis īiuria ministrare. ¶ Nos igiť horrēdū hoc viciū extirpare volētes. vniuersis ecclīaꝝ rectoribus ⁊ ꝑpetuis vicarijs īmo q̄buscūq; in sacerdotio ꝯstitutis districtius īhibem⁹ ne iurisdictionē secularē a ꝑsona seculari accipiāt vel ipsam exercere p̄sumāt. Qui aūt eā susceperūt: ipsā infra duos mēses oīno dimittāt: eā decetero nullatenus recepturi. ¶ Qr vero apud maliuolos aīos inhabito ista nō valeret: nisi ꝯtra hos delīquētes penalis vltio subsequať

Decernimus q̄ q̄squis q̄ cōtra predicta ꝓuenire tētaue-
rit ipō facto:ab offō ꝛ bñficio sit suspēsus. Ad q̄ si temere
sic se suspēsus ingesserit vltionē canonicā nō euadet. Hu
iusmodi vero vltio q̄ diocesanū ei⁹ q̄ ꝓtra ista fecerit: do
nec emēdauerit ipius diocesani arbitrio. ꝛ iuramētū p̄sti
terit q̄ decetero similia nō cōmittat:nullaten⁹ relaxetur.
saluis dñi regijs priuilegijs in hac parte.

¶ Ne clerici sint aduocati in causis secularibus: neq; iu
dices vel assessores in causis sanguinis. Rubuca.

IXta sacrō canonū cēsurā p̄ti ꝓstitutōe distri-
ctius inhibem⁹:ne q̄s in clericali militia ꝓstitut⁹
aduocatōis offm̄ in foro seculari p cā sanguinis
vel quacūq;:nisi in casib⁹a iure p̄missis exercere p̄sumāt

¶ Si q̄s aūt ꝓtra fecerit siq̄dē in cā sanguinis:si p acto
ris parte certauerit:ipō facto ab offō sit suspēsus. In ali
is vero q̄ diocesanos excessū hmōi cōpesci p̄cipim⁹ ꝛ pu
niri pene cōdigne. qualitatē ipō; arbitrio reseruātes. In
hūsdē quoq; causis sanguinis:in q̄b⁹ mortis aut mutilatō
nis mēbrō; iudiciū agit:sūm̄ inhibem⁹ ne q̄s in clero ꝓsti
tutus iudex aut assessor esse p̄sumat. Quisq; vero cōtra
fecerit:preter suspēsionis ab offō penā quā ipō facto in-
curratalias iuxta sui supioris arbitriū puniat. A quibus
suspensionū sententijs q̄ suos diocesanos nullatenus ab
soluat:nisi prius satisfecerit cōpetēter.

¶ De concubinarijs. Rubrica

QUā indecor sit ꝛ puritati xp̄iane cōtrariū pollu
tis labijs ꝛ manibus sacra ꝓtingere vel laudē
offerre mūdicie:aut seip̄m fedatū luxurie ma-
culis in tēplo dñi p̄tare. Nō solū diuīe ꝛ canonice leges
verūctiā secularīū p̄ncipū monita sctē ꝓsideratōis iudi
cio ꝓsperexerūt:oībus xp̄ifidelibus ꝛ ecclīe sctē ministris
pudiciciā:tā sez cōsulte q̄ salubriter indicētes. ¶ Quos

predictus legatus sequēs laudabili studio precepit ꝛ statuit: vt nisi clerici ꝛ maxime in sacris ordinibus constituti: qui in domibus suis vel alienis detinēt publice concubinas: nisi eas a se prorsus amoueāt infra mēsem. ipsas vel alias decetero nullatenus recepturi: ab officio ꝛ beneficio sint suspēsi. Et vsq; quo sup hoc digne satisfaciant de beneficijs ecclesiasticis se nullatenus intromittāt. Alioquin ipos decreuit eisdē beneficijs fore ipo iure priuatos. ¶ Hos aūt pudicicia velut gemmā virtutū obtantes in clero fulgere. q̄bus nō potest solū psuaderi: sed ex assumpte ꝓfessionis vinculo etiā imperari. Statutū dicti legati cōtra clericos qui publice detinēt cōcubinas editū cura qua possumus ꝓsequētes adijciēdo statuim⁹: vt archidiaconi locoꝝ qui post eōs curā gerūt ꝓtra ꝓcubinarios hmōi ānis singulis inq̄sitōez faciāt diligētē: ꝛ ꝓtra eos predicti legati statutū exquisite faciāt obseruari. ꝛ q̄ inuenerit eīs nichilomin⁹ tenean̄t nūciare: vt ipi sup his pastoralis officij sui debitū exequātur. q̄ si in exequēdis his q̄ premissa sunt quisq; archidiaconus vel eōs postq; sibi denunciatū fuerit ab archidiacono negligens fuerit. Archieōs quidē ab ingressu ecclīe nouerit se ipo iure suspēsū: quousq; denūciauerit. Eōs vero a dalmatice tunice ꝛ sandaliū vsu sūt suspēsus: donec a se negligētiā excutiens q̄ statuta sunt duxerit exequenda. ¶ Ad hec cum ad peccatum accedat consensus ꝛ auxiliū alterius vtrūq; in peccato parificet: ꝛ pari pena condēnet. statuimus vt hi qui clericos in domibus suis ad peccandum recipiunt: vel scienter peccare permittunt: siue concubinis eorum scienter domos locant vel accomodant: si clerici fuerint pena consimili. Si vero laici ad arbitrium episcopi puniantur. ¶ Predicte vero clericorum concubine de quibus constiterit perfecti euidētiam vel alio iusto

modo ab ingressu eccliē dū celebrant diuina penit⁹ arce ant:nec eis paschali tp̄e tribuat viaticū cum iudiciū sibi mād̄ucēt ꝛ bibāt qui illud indigne assumūt. ¶ Ceterū q: plerūq; eucnire didicimus q; cōuictus sup crimine adulterij aut alio pctō notorio ad ptes fugeat alienas vt ꝛ liberius p̄seueret in crimine. Statuim⁹ vt si qs taliter de ꝓuincia in ꝓuinciā aliā nr̄e legatōis aufugerit. eps i cuius dioceſi venerit:seu officialis eiusdē ad mandatū p̄lati in cuius dioceſi vel iurisdictōe fugiēs ipse deliquerit:sententiā excōicationis in ip̄m latam efficaciter exequatur: donec ad penitentiā redeat salutarem.

¶ De vicariox residētia ꝛ institutione. Rubrica.

SAcrox ordinū dispēsatio quasi clauis ad aperiē dū varias portas salutis ꝛ gr̄e spūalis hoibus est cōcessa quā hr̄e necesse est:vt clausis aperiat q̄ curā hz aiax:q̄ etiā clauē gestat extra mānionē vagari nō dz:sed vt paratus sit in statōe ōtinua vocātib⁹:ꝛ nō vocātes suis exhortatōibus quasi pastor sollicitus ad se trahat. ¶ Hec licet antiqua sctox patrū discernat auctoritas:q: tñ ab his q̄ tēporalē fructū plus diligūt q; eternū inuenit temere nō seruatū. ꝓdictus legatus circa vtrūq; ꝓuidēs statuit inter alia nullū ad vicariā decetero admittendū:nisi iam in p̄sbyterū ordinatū:vel saltē diaconū ꝓmis tp̄ibus in p̄sbyterū ordinandū.q̄ renūciās alijs bñficijs si qua habeat:curā aiax habētia iuret ibi residentiā facere corporalē. Alioqn institutionē hmōi ip̄ius nullā fore decreuit:ꝛ vicariā fore alij cōferendā. De his aūt q̄ tūc iā fuerāt instituti nō tñ in p̄sbyteros ordinati statuit p̄dictus legatus ꝛ p̄cepit vt extūc infra annū ad minus se facerēt in p̄sbyteros ordinari. Aliqui extūc ipsos priuatos vicarijs esse decreuit:qđ de residentia circa instituēdos p̄ceptū erat statuēs etiā circa ip̄os. ¶ Hos

aūt cōtra hec agētiū cōpescere maliciā. nr̄a quoq; ad hoc oportuna discretōe volētes adijciēdo statuim⁹: vt si q̄s de cetero cōtra hoc statutū fecerit: alias vicariā detinuerit: fruct⁹ suos nō faciet. sed sic ꝑceptos ip̄os restituere teneatur: ⁊ ip̄oꝝ medietas ecclie cui⁹ vicaria est tradat̄ ī ipsi⁹ vtilitatē modis oībus ꝯuertēda: medietatis vero alteri⁹ vna pars in pauꝑes ip̄ius ꝑochie expendat̄: ⁊ altera soli archidiacono applicet̄. Ip̄e v̄o archidiacon⁹ suꝑ his singulis ānis diligētē faciat inq̄sitionē: suaq; ope ⁊ sollicitudine statutū hoc faciat firmiter obseruari. Qui etiā si aliquē ꝯtra p̄missa vicariā cōꝑerit retinere: p̄lato ad quē illius collatio vel īstitutio ꝑtinet: vicariā ip̄aꝫ vacare sine mora denūciet: vt idē circa illud exequat̄ q̄d viderit sui officij interesse. q̄ etiā nec taliter īstituat: nec post factā sibi denūciationē hmōi: vel postq̄ꝫ ꝑuenerit ad ci⁹ noticiā īstitutionē vacare differre p̄sumat. ꝙ si ꝯtra fecerit: a collatōne p̄ñtatōe ⁊ īstitutōe bñficioꝝ quorūlibet q̄sq̄s fuerit: donec q̄ statuta sunt exequat̄ nouerit se suspēsū. ¶ Ad hec vt oīs malicie conat⁹ diligēti reprimam⁹ īdustria: statuimus vt si q̄s ꝯtra p̄missa vicariā retinere ꝯtēderit ꝑ mēsē vnū in sua rebelliōe ꝑsistēs: p̄ter penas suꝑius īpositas aliis bñficijs si q̄ hꝫ sit ip̄o facto priuat⁹: necnō etiā ad vicariā cui sic molest⁹ incubuit ꝑpetuo: ⁊ ad cetera bñficia q̄b⁹ vicioso ⁊ adulterino ꝯtagio se reddidit indignū ꝑ triēniū sit īhabilis obtinēda. ¶ Que oīa nō solū ad futura porrigim⁹: verūetiā ad p̄terita referri volum⁹: ⁊ ī eis efficaciter statuimus ⁊ precipimus obseruari. Archidiaconus vero si q̄ sint superius iniūcta neglexerit: preter īdignationem dei omnipotētis quā incurrit ab ip̄a parte sibi applicāda priuet̄: ⁊ ab īgressu ecclie p̄ñtis statuti auctoritate: quousq; premissa fecerit sit suspensus.

¶ De intrusis. Rubrica

A Moris ꝓprij dãnabilis ⁊ ĩmoderata: presũptio subuertẽs ĩ iudicio rationẽ: dũ sibi alienũ temere ꝯcupiscit caritatẽ tradit exilio mortẽq; affectat ꝓximi sui quẽ nouerit possidere: q̃n etiã morte vel ĩmutatõe aliena nihil agẽte calliditas ⁊ simulatio diuinã ꝓuocãtes: irã impudẽter insurgũt in eũ qui viuit mortuũ ⁊ qui adhuc possidet resignasse verbo vel actu mẽdaciter cõfingẽtes. ¶ Qr vero ĩ ecclesijs ꝑcipue citra mare Anglicane ꝯstitutis hic morbꝰ mortalis irrepsit ꝑfatꝰ legatꝰ ꝯtra hoc statuit: ne ꝑtextu opinionis vel fame q̃ de morte vel cessione habeat: absẽtis eius bñficiũ aliquatinus cõferret. Sed ꝑlatus donec plenꝰ de veritate instruat expectet. Alioq̃n ad resarciẽdũ oẽ dãnũ ex hoc inflictũ absenti ipm obligatũ. Illũ vero q̃ se ꝓcurauit intrudi ꝑter dãnoꝝ restitutionẽ ab offõ ⁊ bñficio ipo facto suspẽsũ fore decreuit. qd̃ etiã ad illũ extẽdi voluit q̃ bñficiũ eccliasticũ altero possidẽte occupare vi vel clã aucte ꝓpria vel potiꝰ temeritate ꝑsumit: vel postq̃ declaratũ fuerit ad aliũ ꝑtinere: armis se defẽdere nitit in eodẽ. ¶ Nos aũt latiꝰ ⁊ plenius mederi ꝑ nr̃m antitodũ cupiẽtes: adijciẽdo statuimus ne q̃s decetero pr̃onus eccliasticꝰ vel secularis ad eccliaz in qua ius obtinet pr̃onatꝰ quẽq̃ audeat pñtare: nisi ꝓbabilẽ habeat de ipius ecclie vacatõe noticiã. ĩ quo casu lz pñtare possit: ne sibi ꝑ lapsũ tp̃is ꝑiudiciũ generet. ꝑlatus ad quẽ istitutio spectat nequaq̃ ꝑsumat pñtatũ admittere vel istituere: nisi de morte rectoris vel alias de vacatõe legitĩa prius ꝯstet. De his vero nõ aliter ꝯstare sufficiat q̃ ꝑ ipius mortui ꝑlati vel resignãtis vel alias dimittẽtis pñtiã corporalẽ: aut si absẽs sit ꝑ epi sui diocesani: in cuiꝰ ciuitate vel diocesi mortuꝰ fuisse: vel alias dimisisse dicet: aut saltẽ alteriꝰ ꝑsone autẽtice lr̃as: sigillo autẽtico vno vel pluribꝰ ꝯuinctis: vel ꝑ instrumẽtũ

publicũ: vel ꝑ testes iuratos idoneos ⁊ oĩ exceptõe maio
res. a q̃bus suꝑ hoc nõ tm̃ de credulitate: sed etiã de scia
ſm iuris exigẽtiã suffic:ẽs ⁊ aptũ testimoniũ deponat. ꝙ
si ꝯtra ea q̃ dicta sũt q̃sq̃ in ecclia de facto fuerit istitut⁹:
vel ꝙ veri⁹ est ĩtrusus: institutio talis ĩualida ⁊ nulli⁹ pe
nitus sit momẽti: nec ꝑ ipsã cuiq̃ aliq̃d ius acq̃rat: etiã si
postmodũ forsã apperet ipsã ecclia3 tp̃e institutõis hmõi
vacauisse. ¶ Cũq3 postmodũ de vita primi rectoris ꝯstite
rit: eo ꝙ ꝑsonaliter veniẽs seip̃3 oñdat: aut alias ꝑ autẽti
cas lr̃as vel istrumẽtũ publicũ: vel testes idoneos viuere
cõprobat: tã p̃latus istituẽs q̃ is q̃ taliter fuerit istitutus
ip̃i rectori ad restitutionẽ ĩtegrã fructuũ dãnoꝝ ⁊ expẽsa
rũ q̃ ꝓpter hoc ip̃e rector ĩcurrerit teneat: altero alteri⁹
solutõe minime liberato. Et qꝛ nõ sufficit pecuniaria pẽa
vbi est spũale delictũ: p̃latũ q̃ ꝯtra hoc istituerit nihilomi
nus ab eo tp̃e q̃ dcã cõmiserit: a collatõe istitutiõe seu pñ
tatõe bñficioꝝ quorũlibet statuim⁹ manere suspẽsũ: dõec
illi rectori reddat possessio ecclie. Adijciẽtes vt si postq̃
de ip̃i⁹ rectoris vita suprascripto mõ ꝯstiterit ecclia nõ re
stituat eidẽ. ĩtrusus si ꝑ tres mẽses ĩ tã pessima rebelliõe
ꝑstiterit p̃ter penas supra ĩpositas extũc oib⁹ bñficijs q̃ ĩ
eodẽ regno obtinet ip̃o fcõ ꝑpetuo sit priuat⁹ ⁊ ad illd̃ qd̃
talr̃ detinuit: qñcũq3 vel quõcũq3 vacauerit ꝑpetuo sit in
habilis obtinẽdũ: ad quod cupiditatis ⁊ rapine vicio red
didit se indignũ. Et siq̃dẽ nullũ forte bñficiũ hẽat: nõ solũ
ad hoc qd̃ sic p̃sũpsit: sed etiã ad qd̃lib3 alid̃ ĩ illa diocesi
quã sceleris sui peste turbauit ip̃o facto aucte huius sta
tuti se inhabilẽ ꝑpetuo esse sciat ⁊ penitus nõ capacem.
¶ Ceterũ ad oẽs qui ad pñtationẽ pr̃oni vel alijs modis
bñficia vel ecclias sine canonica istitutõe p̃lati ꝑ se aut ꝑ
alios occupare p̃sũpserit: quos adhuc grauius delinq̃re
cõstat. Necnõ ad eos qui ante hãc ꝯstitutiõe3 occuparũt

viuētis bñficiū vel ecclīam: ⁊ adhuc detinēt occupatam. Ad eos quoq; q̄ sine canonica īstitutōe p̄lati seip̄os ītrudere p̄sūpserūt: nisi infra tres mēses a publicatōe huius ꝯstitutōis tā occupatores q̄ ītrusores hmōi oīno dimiserint qđ taliter acceperūt: ⁊ vt supradictū est satisfecerint supranoīatas penas extēdi volum⁹ ⁊ mādam⁹. His q̄ cōtra tales ī ꝯstitōib⁹ p̄dicti legati ⁊ ꝓuīcialiū ꝯcilioꝝ toti⁹ nr̄e legatōis statuta sūt in nullo penit⁹ diminutis. Cōtra hos etenī deliquētes penas ex quo sufficere nō putam⁹ sanctim⁹ esse at tollerabili⁹ estimātes ecclīaꝫ vel bñficiū diuti⁹ vacare ꝑ incognitā veritatē q̄ momēto quocunq; adulterari apud violentū vel aliū nephariū possessorem.

ex aequo Johannis Canons vol 2-1268

¶ Ad hec cū ad archiep̄m vel ep̄m ad quē ecclīe vel bñficij collatio spectat vacatōnis noticia ꝓbabiliter alijs q̄ p̄dictis modi fortes ꝑuenerit: si forsan bñficiū ip̄ꝫ vel ecclesiā ip̄aꝫ ꝯferat: timēs ne ꝑ lapsū tp̄is p̄iudiciū sibi fiet possessor tñ ipsi⁹ ecclīe vel bñficij corporalē priusq̄ de vacatōe suprascriptis modis ꝯstiterit: nō tradat vel tradi faciat seu ꝯsentiat vel ꝑmittat: neq; is cui collatio facta est possessionē ingredi ꝓpria vel alteri⁹ cuiusq̄ auctoritate p̄sumat. ¶ Qđ si archiep̄s vel ep̄s cōtra fecerit: p̄dictis penis se nouerit subiacere. Ip̄e vero cui collatio est fctā si ꝯtra p̄missa possessionē accepit: ip̄a ecclīa seu bñficio ꝑpetuo nouerit se priuatū: ⁊ nihilominus alijs penis subiaceat supradictis.

¶ Ne vna ecclīa diuidat̄ in plures ꝑsonatus. Rubrica.

Unitatē in oībus: maxīe vero in diuinis ⁊ sp̄ūalibus officijs ⁊ ministerijs. ita ꝑfectio sequit̄ vt diuisionē sup oīa detestet̄: q̄ desolationē ⁊ ruinā īducit. nec enī vllū ip̄m materiale subiectū stabit: nulla sacre rei designatio ītellectū aī ꝯformiter ad se trahit: cū in illis vel in isto diuisio aget: diuersū faciēs qđ ē vnū

¶ Ex his catholice imitatis sanxit auctoritas: q̄ in vna ecclīa vn⁹ sit rector: quasi vni⁹ corpis vnū caput. Sz stupefacti ne zizānie semīator īterdū ꝑ pluriū in vna ecclīa pr̄onoꝝ discordiā īter ꝑ pluriū cupidoꝝ figmēta: q̄ de ip̄a ecclīa nihil aliud q̄ comodū tp̄ale venant. hāc pestiferā sectionē diuersis modis īducit: vt ī plures vnica ecclīa diuidat: rei prauitatē quadā mutatōe vocabuloꝝ seu noīm occultātes. ⁊ qd̄ detestabili⁹ est intm̄ in q̄busdā p̄latis ardor cupiditatis ⁊ auaricie exardescit: vt pñtatos ad ecclīastica bñficia nō admittāt: nec aliter ea ꝯferāt: nisi circa ꝓuētuū ⁊ redditū bñficioꝝ ip̄oꝝ portōe retēta quā suis vsibus applicāt: vel aliis eā ad tp̄s vel simplr̄ ꝯferūt ꝑ sue libito volūtatis. ¶ Suꝑ his aūt legitime cōpescēdis dictus legat⁹ diuisiōes ꝑticulares assignatōes ⁊ ꝑmutationes penit⁹ ꝓhibēs statuit: vt nūq̄ in plures ꝑsonat⁹ vel vicarias ecclīa diuidat. ⁊ q̄ tūc āte diuise fuerāt ītegrarētur q̄ cito facultas se offerret: nisi aliqua ecclīa sic foret ab antiquo forsitā instituta: in qua ꝑ loci ep̄m ꝓuideri statuit: q̄ tā reddit⁹ q̄ parochia īter eos ꝯgruis portiōibus diuidant: ⁊ q̄ sꝑ apud ecclīaz resideat aliq̄s q̄ de aīaꝝ cura sollicit⁹ in celebratōe diuinoꝝ ⁊ collatōe sacr̄oꝝ se viriliter exerceat ⁊ honeste. ¶ Nos igit̄ dicti legati sāctionē digna emulatōe sequētes adiiciēdo statuim⁹ vt oīs hmōi ꝓrsus diuisio āte p̄dicti ꝯstitutionē facta: nisi tāto eā ꝓcessit tp̄e vt merito possit ātiq̄tatis iure cēseri: q̄ ne postmodū ē secuta: necnō cuiuslibet portōis ꝓuētuū ecclīasticoꝝ bñficioꝝ retētio ⁊ assignatio q̄ fieri nō posse dinoscit̄ absq̄ labe symoniace prauitatis ꝑ locoꝝ diocesanos penit⁹ reuocēt̄. Si q̄ vero decetero fiet diuisio: seu alicui⁹ portiōis retētio vel assignatio: hāc nullā ip̄o iure fore decernimus ¶ Et ne ꝯferētis seu pñtantis vel admittētis plures ad vnā ecclīaz: exēplū mali relīquat īpunitas. Pñtans q̄dē

vn⁹ aut plures ius illa vice pñtādi amittat ad supiorē ꝓxi
mū deuoluēdū. si ꝟo p̄lat⁹ sic ꝯtulerit: vel pñtatos admi
serit: aut certā detinuerit vel alij assignauerit portionē sim
plicit vel ad tp̄s. nō solū ei⁹ īstitutio retētio vel assignatō
iurib⁹ careat: verūetiā ipse q̄usq; reuocauerit ip̄o facto a
collatōe īstōne seu pñtatōe bñficioꝝ q̄rūlibet sit suspēsus.
¶ De abstrahētibus ꝯfugiētes ad ecclias vel cymiteria
seu res ibidē depositas: ⁊ de auferētibus aliq̄d p̄ter volū
tatē dñoꝝ eccliasticoꝝ de bonis māerijs seu grāgijs. Ru.
AD tutelā ⁊ ꝯfugiū oppressoꝝ ita īmunitatē ec-
clesiasticā cernim⁹ ꝯstitutā: vt etiā reos sāgui
nis ab hoīz īcursu defēdat: quātomagis inson
tes criminū ꝯfugiētes ad ip̄az ⁊ res nulli vicio subiacen
tes hostili timore īfra ip̄ius ecclie repositas ꝯuenit nō so
lū exīde nō abstrahere vel rape: sed etiā nō tāgere. ne vt
in eis temeritatis aliq̄d attēpteť. satis ī telligit q̄ prudent
attēdit. Preterea circa tuitionē tā ꝑsonaꝝ ad ecclias vel
cymiteria ꝯfugiētiū ⁊ rerū q̄ ī ip̄is ꝓ securitate fiducialr̄
reponūť: q̄ circa salutē hoīz ꝓphanoꝝ q̄ dei tīore ꝯtēpto
⁊ ecclie reuerētia ꝓrsus abiecta: īmo totius hūanitatis ⁊
fame pudore deposito ad huius ꝯfugaꝝ abstractōez ⁊ re
rū p̄dictaꝝ rapinā de locis ip̄is se ꝯferūt īpudēter. Nos
tāto prōpti⁹ opz ītēdere quāto sceleris huius ꝑfidia ma
ius noscit ꝑiculū īportare. ¶ Nos igit hmōi iniq̄tates ⁊
scelera ꝑfecto odio officij nr̄i debito ꝓseq̄ntes statuimus
vt si q̄s aliquē ad ecclīam vel cymiteriū vel claustrū ꝯfu
giētē īde abstraxerit violēter: vel ei victū necessariū ꝓhi
buerit ī quo silīs est necāti: aut res alienas ī locis sacris
depositas violēter seu hostiliter asportauerit seu asporta
ri fecerit aut factā suo noīe: vel a familiarib⁹ suis abstra
ctionē ꝓhibitionē vel asportationē ratā habuerit: aut ab
strahentibus ꝓhñtib⁹ vel asportātibus p̄buerit publice

vel occulte auxiliū ꝯsiliū vel ꝯsēsū ipo fcō sit excōicatōis vīculo īnodatus. a q̄ nullatenus absoluat: nisi pu⁹ ecclie cui tātā iiuriā intulit ⁊ dānū passo satisfecerit cōpetēter. Et q̄dē si excōicatus hmōi monitus a suo diocesano īfra p̄fixū ab eo tp̄s nō satisfecerit: terra ipi⁹ subiiciat ecclia-stico īterdctō. q̄ aūt p̄stitā ab eo satisfactōez minime rela xet. q̄ si forte terrā nō hēat: dn̄s terre ī q̄ morat si monit⁹ īfra terīm sibi īdultū ad hoc ex̄ eā nō expulerit hmōi pe-stilētē: extūc terra ipi⁹ ecclīastico supponat īterdcō q̄diu ibidē ille māserit duraturo Nēpe si talis excōicat⁹ cleric⁹ sit ⁊ a p̄lato suo monit⁹ īfra terīm quē ei duxerit p̄figēdū minīe satisfecerit: extūc oī bn̄ficio ecclīastico qd̄ ī eodē re gno obtīet sit priuat⁹ si v̄o nullū obtīet ad qd̄cūq̄ illi⁹ re gni bn̄ficiū ecclīasticū ꝑ q̄nq̄nniū sit īhīlis obtinēdū. Et eī ab ecclīastic⁹ bōis excludit q̄ caritatē ⁊ ecclīe dec⁹ ī d̄i cō tēptū ⁊ ꝓxī dispēdiū tā neq̄ter violauit. q̄ aūt ī p̄missis sta tuta sūt: eadē ꝯtra ecclīaꝝ īcēdiarios ⁊ effractores volū⁹ ⁊ p̄cipim⁹ obs̄uari. ¶ Ad hec si q̄s de domib⁹ manerijs grāgijs vel alijs hmōi locis: ad archiep̄os ep̄os vel alias ꝑsonas ecclīasticas vel ad ip̄as ecclīas ꝑtinētib⁹ accedēs quicq̄ preter volūtatē premissoꝝ dn̄oꝝ vel eoꝝ qui sunt hmōi rerū custodijs deputati ꝯsumere vel auferre aut cō tractare p̄sūpserit ipo facto sit excōicatōe ligatus: a q̄ do nec satisfecerit absolutōis gr̄am minime ꝯsequat. ¶ Et ne hoc salubre statutū pretextu ignorantie negligat ip̄m vel intētionē ip̄ius ꝑ annū ꝯtinuū a tp̄e publicatōis eius dē in ecclesijs cathedralibus collegiatis ⁊ alijs ꝑ capella nos ⁊ rectores earū quibuslibet diebus dn̄icis astāte pa-rochianoꝝ multitudine ⁊ fideliū precipimus publicari.

Ne q̄s īpediat mr̄imōia solēnisari ī facie ecclīe. ōiugale fed⁹ ab ipo dn̄o īstitutū sic̄ ptāti hūane n̄ subiacet: ita nulli⁹ tēerario ausu ꝑere dz occursui

quominus in ꝓspectu hoiz solēnitatē accipiat: ꝙ quā ꝓput expedit oib⁹ inotescat. ¶ Quapropter districti⁹ iḣibem⁹ ne ꝺs mr̄imonia ꝓtracta legitie quomin⁹ i facie solēnisēt ecclie ipedire p̄sumat. ¶ Ep̄i vero quoz itereſt sacramē ta tueri ꝓdigne punire studeāt hmōi p̄esumptores.

¶ De executione testamentorum. Rubrica.

Libertatē extremi iudicij sicut multa fauoris p̄ rogatiua munīūt legitīe sanctōes: ita ip̄ius exe cutionē cōuenit adiuuare: ne ꝺd ipedire valeat arbitriū testatoris. ¶ Propterea sup executiōe testamē toz duximus statuēdū: vt executor testamēti cuiuslibz ad executionē nullaten⁹ admittat: neq; testm̄ coram ordinario fm approbatā ꝓsuetudinē p̄ntatū ꝙ ip̄m aliquatinus ap ꝓbet: nisi prius quo ad hūc actū sui fori priuilegio coraz eo exp̄sse renūciet executor. ¶ Precipimus etiā statuē do ꝙ hmōi testōz executores priusq; administrationē bo noz attingāt inuētariū in p̄ntia aliquoz fidedignoz qui verisimiliter bonoz defūcti nouerūt quātitatē oino cōfi ciāt: ⁊ illud suo supiori p̄lato oñdant. Si ꝺs aūt inuētario nō ꝓfecto administrare p̄sūpserit: ad arbitriū sui episcopi puniat. ¶ Sup approbatōe siquidē testamēti eius qui i diuersis dioceſibus bñficia dū viueret obtinebat: appro batione illius ep̄i in cuius dioceſi testator deceſſit fidem volumus adhiberi.

¶ Ne prelati eccleſiarum fructus vacantiū percipiant vel suos faciant. Rubrica.

Eccleſiaz dispēdia iuicte nobis sollicitudinis cu ra submouere volētes: ne duplici deſolatōe con fracte nimiū deprimant ab his maxie qui supin tēdētes quotidianā instātiā subiectis debēt eccleſiis re ctoribus ꝓpr̄is viduatis paterno ꝓsolari tenent affectu statuimus vt cū ecclias vacare ꝓtigerit: p̄lati sub quibus

ꝯsistũt fructus ⁊ ꝓuẽtus qui ꝑ annũ vel aliquãto tp̃e ob
ueniũt nequaq̃ ꝑcipiãt carũdẽ neq; suos faciãt sic perce
ptos. Sed de ip̃is fiat qđ ĩ canonibus est statutũ: nisi for
te hi p̃lati ius hmõi ex speciali priuilegio vel legitima cõ
suetudine ab antiquo sibi valeãt vẽdicare. Qđ si ꝯtra fe
cerint donec totũ restituerit ab offõ sint suspẽsi. ¶ Seq̃-
stratões etiã fructuũ ⁊ ꝓuẽtuũ bñficioꝝ eccliasticoꝝ a p̃-
latis fieri penitus ꝓhibemus: q ⁊ leges ⁊ canones inter
dicũt: nisi casus speciales emergãt: in q̃bꝰ seq̃stratões ter
re ꝯsuetudines ⁊ iura ꝑmittũt. Aliter aũt factas seq̃stra
tões ⁊ latas occasione hmõi: excõicationũ suspẽsionũ ⁊ ĩ-
terdicti snĩas nullas esse decernimꝰ ip̃o iure. Prelatus
etiã qui hmõi seq̃stratões fecerit: quousq; ip̃as reuocaue
rit ip̃o facto a dalmatice tunice ⁊ sãdaliũ vsu sit suspẽsus
¶ De oblatõibꝰ capellaꝝ matrici ecclĩe restituẽdis. Ru.
Gratia q̃ cõcedẽtis benignitate ꝓcedit: recipiẽtẽ
manifeste reddit ingratũ si vertit̃ in abusũ: ⁊ suis
nõ ꝯtẽta finibꝰ extẽdit̃ ĩ alteriꝰ lesionẽ. ¶ Eccliã
stice q̃dẽ ꝓuidẽtie pietas dũ alteri ꝑ alterũ nõ vult ĩiquã
cõditionẽ afferri: si qñ priuata ꝑsona capellã ꝓpriã desi-
derat obtinere: idq; cã iusta mediãte cõcesserit sꝑ adijce-
re cõsueuit: vt id fiat sine iuris preiudicio alieni. ¶ Qđ ⁊
nos salubri ⁊ oportuno remedio ꝓsequẽtes statuimus ⁊
districte p̃cipimꝰ: vt capellani mĩstrãtes ĩ capellis hmõi
q̃ saluo iure matricis ecclĩe sũt ꝯcesse: oẽs oblatões ⁊ ce
tera q̃ etiã ip̃is nõ recipiẽtibꝰ ad matricẽ eccliaꝫ ꝑuenire
deberẽt: ip̃i rectori sine difficultate restituãt: cũ id tãq̃ ali
enũ iuste nequeãt detinere. Si q̃s ãt restituere ꝯtẽpserit
suspẽsionis vĩculo quousq; restituerit se nouerit ĩnodatũ
¶ De domibus eccliaꝝ reficiendis. Rubrica.
Improbã quorũdã auariciã ꝓsequẽtes qui cũ de
suis ecclesijs ⁊ bñficijs eccliasticis multa bona su

scipiũt: domos ipaꝝ ⁊ cetera edificia negligũt: ita ꝙ integra nõ ꝓseruẽt ⁊ diruta nõ restaurẽt: ꝓpter qõ ipaꝝ ecclesiaꝝ statũ deformitas occupat ⁊ multa icomoda subsequunt: statuim⁹ atq; ꝓcipim⁹ vtvniuersi clerici suoꝝ bñficioꝝ domos ⁊ cetera edificia ꝓut idiguerit reficere studeant ꝓdecẽter: ad ꝙ ꝑ suos ep̃os vel archidiaconos sollicite moneant. ¶ Si ꝺs vero post ep̃i vel archidiaconi sui monitionẽ ꝑ duos mẽses id facere cessauerit: extũc ep̃s ipse ip̃i⁹ clerici sũptub⁹ id fieri faciat diligẽter de fructib⁹ ip̃i⁹ ecclie vel bñficij p̃tis auctẽte statuti: tm̃ accipi faciẽs quã tũ ad refectionẽ huius sufficiat ꝓpagẽdã. ¶ Cãcellos etiã ecclie ꝑ eos qui ad hoc tenent refici faciãt ꝓut supius ẽ exp̃ssũ. ¶ Archiep̃os vero ep̃os ⁊ alios iferiores p̃latos domos ac edificia sua ꝓpria tecta reficere ⁊ in statu suo cõ seruare ac tenere sub diuini iudicij obtestatõe ꝓcipimus ⁊ ipa ea reficiãt q̃ refectione nouerint indigere.

¶ De ꝓcurationibus q̃ ratione visitatõis debẽt nõ recipiendis ab archidiaconis vel alijs inferioribus prelatis nisi cum visitant. Rubrica.

Naturalis dispositõis effectus semẽ serẽti reddit ⁊ fructũ laboris multiplicat laboratori. Absurdũ vero simulq; iiquũ nẽo dubitat ibi quẽq; vbi nõ seminat metere: vel ex his colligere q̃ nõ spargit. ¶ Ex his sacroꝝ canonũ ꝓuisio equitate põderata decreuit: vt etiã ecclia q̃ visitationem recipit in tp̃alibus ⁊ spũalibus ecclieꝝ bonis salubr̃iter ꝓstitutis institutã ꝓcurationẽ exhibeat visitãti. ¶ Cũ aũt rõne visitatõis ꝓcuratio debeat: si quid exigit vel recipit hmõi rõne cessãte iã male accepti ⁊ indebiti nomẽ subit. ¶ Cũ igit intellexerimus ꝙ pleriq; p̃lati ꝓcuratiões a subditis exigũt: ꝫ visitatõis offm̃ non impẽdãt. nos tã ecclieꝝ indẽnitati ꝙ prelatoꝝ saluti ꝓsultius ꝓuidẽtes districtius ꝓhibemus: ne quis eoꝝ ꝓcura

tionē q̄ rōne visitatōis debeat ab ecclīa quacūq; recipiat nisi cū eidē officiū visitatōis ꝑsonaliter īpendāt. Qui vero aliter recepit donec restituerit ab īgressu ecclīe sit suspēsus. ¶ Epi vero ⁊ alij īferiores p̄lati cū visitāt in suꝑflua comitiua seu euectionū numero vel alias in expēsis grauare subditos nō p̄sumāt vltra quātitē ⁊ nūerꝝ determiatū in ꝯstōne fe.re. Inno.pape.iiij. Ne videant in visitatōnibus magis lucris pecuniarijs inhiare q̄ ecclīarū velle cōseruare statū vel salutē querere aīaꝝ. Qd si cōtra fecerint vel ꝯtra facere attēptauerīt: subditi eis nō pareāt in hac ꝑte: latas etiā occasione hmōi excōicationū suspēsionum ⁊ interdicti snīas ipo iure decernimus esse nullas. ¶ Secū etiā visitatōis tp̄e suꝑfluā ⁊ onerosam multitudinē hoīm nō adducant: ꝑ quā ecclīaꝝ requies ꝑturbari sepius cōsueuit: sed moderationē sequant cōstitutiōis canonice in lateraneñ. concilio ꝓmulgate.

Ne pena pecūiaria recipiat a subditis ꝓ delicto notorio.

Deus op̄s cuius oīa sūt preciū qdlibet ꝓ delicto nō accipit ⁊ holocaustū nō postulat ꝓ peccato. Quidā vero ad alioꝝ regimē deputati hoc ignorātes: aut ex temeraria quadā industria contēnētes cū peccatur a subditis debitā ꝓ pecunia penā remittūt. ex quo fit vt deo nō indulgēte tā iudex criminis q̄ cōmissor sua ī eodē sacculo delicta ꝯsignēt pariter iudicādi. Et qꝛ iuxta beatū Isodoꝝ nullā reus ꝑtimescit culpā quā redimere minimis existimat: nec ex hoc mala volūtas minuit vel imitat: sed potius datur auctoritas delinquendi ¶ Circa correctionē quidē criminū predictus legat⁹ statuit q̄ archidiaconi ecclīas vtiliter ⁊ fideliter visitēt vt de sacris vasis ⁊ vestibus: ⁊ q̄liter nocturnis ⁊ diurnis officijs ecclesijs seruiat: ⁊ generaliter de tp̄alib⁹ inq̄rēdo ⁊ q̄ corrigēda īuenerīt corrigāt diligēt. ecclīas āt suꝑfluis nō

grauēt expēsis:sed ꝓcuratores dūtaxat dū visitēt exigāt moderatas:nō secū ducāt extraneos:sed modeste se habeāt in familia ⁊ in equis.nec pecuniā ad hoc vt nō visitēt vel nō corrigāt:vel vt crimina nō puniāt ab aliquo recipe p̄sumāt:nec aliquos sentētijs suis īuoluāt īiuste vt ab eis possīt ex hoc pecuniā extorq̄re.Et cū hec sapiāt symoniacā prauitatē decreuit:vt q̄ talia agere p̄sūpserint: sic extorta in duplū erogare in pios vsus ep̄i sui arbitrio cōpellant:salua nihilominꝰ pena canonica alia ꝯtra ip̄os Precepit etiā vt dicti archidiaconi ꝑ singulos decanatꝰ capitulis ītersint:in q̄bꝰ diligēter īstruāt īter alia sacerdotes:vt bene sciāt ⁊ sane ītelligāt v̄ba canonis misse ⁊ baptismatis:ea.s.maxīe q̄ sūt de substātia sacr̄i.¶ Nos igr̄ statutū dicti legati ꝯtra tales editū adiuuātes adijciēdo statuimꝰ ne archidiaconi ꝓ nullo pctō mortali notorio vel de quo scādalū generat:pecuniā a delīquēte ꝓ ip̄o recipiāt:sed cōmissum crimē puniāt aīaduersione condigna. Ep̄is vero districte precipimus:vt hmōi salutare statutum firmiter faciant obseruari.

¶ De firmis. Rubrica.

Indignū est cū spūalibꝰ pecuniariū mire cōmerciū:dicēte aplō Petro ad Symonē.Non est tibi pars neq̄ sors ī sermone isto.Auare enī ⁊ facile spūalia vēdit:q̄ eoꝝ exercitiū pecunie īteruētiōe ꝯducit. ¶ Prouide igit̄ ꝯstitutionē p̄dicti legati cōperimꝰ inhibētē:ne dignitates vel officia puta decanatꝰ vel archidiaconatꝰ vel ꝓuētus ex ecclīastice vel spūalis iurisdictōis exercitio.seu ex pn̄ia vel altari vel sacramēt⁊ alijs q̄buscūq̄ veniētes nullo mō ꝯcedant̄ ad firmā.¶ Nos aūt circa hoc tā sanctū ⁊ salubre statutū fieri a pluribus audiētes adijciēdo statuimꝰ:vt si q̄s decetero quispiā ꝯtra fecerit:datio ad firmā sic facta nō teneat:⁊ ꝯtrahētiū neu-

ter alterutri ex tali ꝯtractu tanq̄ inualido quacūq; iuris auc̄te bn̄ficij huius ꝯstitutōis nr̄e exp̄ssa renūciatiōe vel alia pactōe vallata aliquaten⁹ obliget:nihilomin⁹ tertia ꝑte ꝓuētuū eius rei quā de facto ad firmā dari ꝯtra hoc statutū ꝯstiterit fabrice maioris ecclīe cathedralis modis oībus applicāda. ¶ Que oīa volumus hr̄e locū ⁊ statuimus obseruari:cū laicis ecclīa dat̄ ad firmā:⁊ cū vltra q̄n quēniū etiā clericis ecclīe firma ꝯcedat̄ cōtra ꝯstōnes a dicto legato sup̄ his salubriter ꝓmulgatas. ¶ Ecclīas q̄z a graui p̄iudicio p̄cauere volentes:ip̄as ad firmā pr̄onis earū dari sub p̄missis penis districtius ꝓhibemus.

¶ De residētia archiep̄oꝝ vel ep̄oꝝ. Rubrica

Pastor bonus cognoscēs gregē suū dz ip̄m ⁊ corporis ⁊ mētis oculis iugiter intueri:⁊ ne ip̄z insidiosus lupus īuadat sicut hostis ꝑsequēdo inuigilat:sic p̄latus resistat ꝯtinue defēdēdo. Oportet igit̄ vt corporalis pn̄tia ip̄m sollicite tueat̄: q; vadēs pastor ⁊ veniēs sepe nō īuenit qd̄ reliquit:eo q̄ aduersari⁹ nō recedēs neq; dormiēs asportauit. ¶ Sane lz ep̄i ad ꝑsonalē residētiā circa gregē dn̄i sibi cōmissū:tā diuinis q̄ ecclesiasticis p̄ceptis noscūt̄ astricti:q; cū in ꝑtibus nr̄e legatōnis nōnulli sūt q̄ hoc attēdere nō vidēt̄. Nos p̄dicti legati monitōez ⁊ exhortatōez sup̄ hoc archiep̄is ⁊ ep̄is emissā prudēter emulatōis studio ꝯdigne subsequētes ipsos efficaciter exhortamur in dn̄o:⁊ in virtute scē obedientie atq; sub diuini attestatōe cōmonem⁹ vt ad cōmissi gregis curā:⁊ despōsatarū sibi ecclīaꝝ solaciū p̄cipue diebus solēnibus quadragesimalibus ⁊ aduētus pn̄tiā suā debitā exhibeāt:quib⁹ se fide media copularūt. In quibus scm̄ crisma sacrū oleū ⁊ infirmoꝝ in die cene dn̄i quolibet āno ꝯficiāt:nisi eos dictis diebus ab ip̄is ecclesijs a suis sup̄ioribus euocatos:vel ex alia iusta cā oporteat absentare

vt qđ ipſoꝝ nomē prętēdit: ꝛ cōmiſſum ſibi miniſterīū exi
git. qđ nō minus gerit oneris q̄ honoris ſollicite ſtudeāt
excubijs obſeruare.

¶ De appropriatōibus eccliaꝝ nō faciendis. Rubrica.

QUoniā alienatōes eccliaꝝ ſcōꝝ patrū romanoꝝ
pōtificū decreta ꝓhibere ſūmo opę ſtuduerūt.
nos ipos ex officij nr̄i debito ſufficiētia q̄ poſſu
mus imitātes vniuerſis ep̄is diſtrict⁹ inhibem⁹: ne quis
eoꝝ eccliaꝝ ſibi ſubiectā alteri ep̄o vel mōaſterio ſeu prio
ratui appropriatōis iure ꝯferat vel aſſignet: niſi is cui ap
ꝓpriare voluerit adeo manifeſte pauptatis p̄mat onere
vel alia cā legitia ſubſit q̄ talis appropriatō nō tā iuri cō
traria q̄ pietati ꝑſona merito cēſeat. Si vo ꝓtra p̄miſſa
facta fuerit hmōi appropriatio ipo iure īualida ꝛ nullius
penit⁹ ſit momēti: ſed ab ep̄o q̄ hoc fecerit: ſicut de fcō ꝓ
ceſſerit modis oib⁹ reuocet. ¶ Nōnulli q̄z in eccliā q̄ ꝓ
prijs ꝑſueuit gubernari rectoub⁹ i vſus eoꝝ ꝓceſſa vt to
tū qđ ex appropriata ſibi eccliā ꝓuenit ianiter abſorbeāt
ip̄aꝫ dimittāt vicario deſtitutā: aut ſi forāſſis vicariū i ea
ſtituūt ita modicā ei reliquūt fructuū portionē vt nō pōt
ei ſufficere ad archidiaconalia ꝛ alia ſibi incūbētia onera
ſupportare: q̄ fit vt qđ i elemoſynā eſt ꝓuiſū i ſtī auaricie
pfluat ꝛ trāſcat i rapinā. Sup his igit̄ ſalubria remedia
cogitātes ſtatuim⁹ ꝛ diſtricte p̄cipim⁹: vt vniuerſi religio
ſi exēpti ꝛ nō exēpti ciſtercien. ꝛ alij q̄cūq̄ q̄ eccliās in ꝓ
prios vſus hñt: ſl vicarij nō ſint poſiti i eiſdē ifra ſex mēſiū
ſpaciū vicarios p̄ntare dioceſanis q̄ eos inſtituere debeāt
nō omittāt: quib⁹ ſufficiētē aſſignare ꝓ facultate eccliaꝝ
ſtudeāt portionē. Alioqui extūc dioceſani id facere ſtude
ant diligēter. ¶ Statuimus q̄z vt ip̄i qui eccliās i ꝓprios
vſus hñt domos in ip̄aꝝ eccliaꝝ pochijs ꝑſtituāt: vel olī
ꝑſtructas reedificēt vel ꝑſeruēt: i quibus honeſte p̄nt re

cipi visitātes. ¶ Predicta vero oīa tā ab epis q̄ alijs qui ecclias in ꝓprios vsus hñt firmiter p̄cipimus obseruari.

¶ De bonis intestatoꝝ Rubrica.

Cum mortis incerta p̄occupatio sepe sit: āticipet vltimi arbitrij volūtatē: vt ꝯficiēdi testamēti seu extreme dispositōis adimat vite decisio facultatē agit hūana pietas misericorditer ī defūctū cū res tp̄ales q̄ illiꝰ fuerāt ꝑ distributionē in pios vsus ip̄z adiuuādo sequūt: ⁊ corā celesti iudice ꝓpiciabilr̄ ītercedūt. ¶ Prouide sup̄ bonis ab intestato decedētiū ꝓuisionē q̄ olim a prelatis regni Anglie cū approbatōe regis ⁊ baronū d̄r emanasse firmiter approbātes districtius inhibemus: ne prelati vel alij quicūq̄ bona ītestatoꝝ hmōi quocūq̄ modo recipiāt vel occupēt cōtra ꝓuisionē premissam.

¶ De delegatione. Rubrica

Iudicij robur ⁊ decus exornat auctoritas iudicātis ⁊ corā illo tutis gressibus veritas īcedere p̄sumit. de quo status eminētior ⁊ meliora stipēdia strenuos actus ⁊ dignos fructus iusticie repromittūt. ¶ Proinde sacris canonibus inherētes: quibus statutū est vt nō nisi ꝑsonis in maiori statu ꝯstitutis cause a sede aplica delegent. eadē iuris rōne cōmoti statuimus: vt ab archiep̄is vel alijs ordinarijs nō nisi ꝑsonis in dignitate vel officio ꝯstitutis: aut cathedraliū vel aliarū ecclīaꝝ collegiatarū canonicis cause aliquatenus cōmittantur.

¶ De forma citationis. Rubrica

Ita mortaliū seua cupiditas suū in seipsos reflectit ardorē: vt q̄cq̄d sibi posset attrahere nō desistat nō timēs diuinā vel ꝓximi lesionē q̄ litigiosoꝝ am fractus ⁊ ꝓcelle causarū manifeste declarant: in quibus seip̄z solū respiciēs litigator sic errat in via iusticie: vt equū ⁊ rectū existimet quicq̄d aduersario noceat ⁊

iure vel iniuria sibi ꝓsit. ¶ Sane qm̄ in citatōis articulo fraudē p̄cipue fieri est cōptū: dictus legat⁹ statuit: vt ꝑ ī petrātes vel eoꝝ nūcios in causis regni Anglie citatorie lr̄e nō mittant: sed iudex moderatis sūptibus īpetrātis ꝑ suū fidelē nūciū eas mittat: qui vocādū diligēter ꝑquirat quē si repire nō poterit: die dn̄ico vel aliquo die solēni apud eccliā3 loci illius ī quo degere ꝯsueuit dū missa cantat lr̄as legi faciat ⁊ exponi. vel saltē ad decanū in cuius decanatu morat qui vocādus existit citatio dirigat. q̄ a iudice missus fideliter hoc prosquat ꝑ se aut ꝑ suos certos nūcios ⁊ fideles. qđq̄ inde fecerit eidē iudici rescribere nō omittāt. ¶ Nos aūt vt circa citatōis articulū ꝓcedat cauti⁹ ⁊ toti⁹ discriminis materia quātū ī nobis est penitus auferat ꝯstitutōi dicti legati adijciēdo statuim⁹: vt cū iudex ꝯtra quēlibet absentē emittit citatōis edictū citatōnē faciēdā decano loci vel alicui certe ꝑsone alij demandet. Is vero cui demādata fuerit cū eā fuerit fideliter assecut⁹ ſm statuti formā se citasse rescribat. Alioquī citatiōi q̄ aliter fcā appuerit: fides nullatenus adhibeat: nec ſm ip̄a3 ꝯtra ip̄3 qui citatus đr ad penā aliquā ꝓcedat.

¶ De iuramento aduocatorum. Rubrica.

Laudabile viteq̄ hoīm necessariū aduocatorū offm̄: qui quasi athlete iusticie ī cāpo iudicij militāt: multi quidē exauctorisant ab illis qui ī ipso infideliter se exercēt: ꝑ quos iusticia deperit: ⁊ litiū ꝓcessus īnumeris subterfugijs īpedit. ¶ Hec sane diligēter p̄dictus legatus ꝯsiderās ⁊ prudēter attēdēs īter alia facta ꝯstitutōe decreuit: vt qui aduocatōis offm̄ voluerit generaliter ꝓmereri apud diocesanū cuius iurisdictiōis existit: originis vel domicilij ip̄e p̄beat iuramētū: q̄ ī causis quoꝝ patronus existit p̄rociniū fidele p̄stabit. ¶ Nos igit huic statuto ꝑ qđ iniquitati occurrit: releuat iusticia

⁊ succurrit veritati: parere volētes semitā ampliorē adij ciēdo statuim⁹: vt ꝑm ea q̄ ī dicto statuto cōtēta sūt null⁹ aduocat⁹ nisi lr̄as diocesani corā quo iurare p̄cipit prius oñdat: fidē de iuramēto hmōi exhibito faciētes vel de no uo exhibeat hmōi iuramētum ad nullius cause patroci niū admittatur.

¶ Ne iudex pacē vel ꝯcordiā litigātiū īpediat. Rubrica

CUm partes suas admittat iudiciū: nisi actoris ⁊ rei discēsio cōquiescit: nec aliud agere iudex de beat iuxta legitimas sanctōes quā vt ꝯtrouersiā dirimat inter ip̄os: multū ꝓfecto delinquit q̄ ꝑtes ad pa cē aut ꝯcordiā paratas maxīe p̄textu alicui⁹ comodi niti tur īpedire. ¶ Qr vero ꝑ īpedimētū hmōi si ꝯtingat ꝓ uocat deus/ledit ꝓximus/⁊ iudicij ꝯtaminat honestas/⁊ iurgioꝝ materia ꝯfouet. Nos āt statutū dicti legati q̄ su ꝑ hoc simplici fuit īhibitōe ꝯtētus efficacius ꝓsequētes adijciēdo statuimus: vt si q̄s deīceps ꝓ īpedimēto pacis seu cōpositōis litigātiū obijciēdo quicq̄ recepit: ei qui de dit modis oīb⁹ restituere teneat: necnō tantūdē exsoluat pauꝑibus erogādū. Alioquin ex eo tp̄e quo scelus hmōi sic recipiēdo cōmiserit: donec sicut dictū est restituerit ex cōmunicatōis vinculo se nouerit alligatum.

¶ De publicanda absolutione. Rubrica.

SIcut ecclesiastice censure vinculū ad medelam inuentū vt sanū efficiat lāguidū quē cohercet: ⁊ publice ⁊ notū fieri cōsueuit: ita bñficiū absolu tionis q̄ ligato impēdit expedit notū esse: ne nō vitādus in sui ꝯtumeliā vel scandalū ab alijs euitet. ¶ Proinde statuimus vt cū aliquā excōicatōis suspēsionis vel inter dicti sn̄iam ꝯtigerit relaxari: mādet alicui vt relaxationē hmōi publice denūciet locis ⁊ tēporibus oportunis.

¶ De institutionibus seu collationibus. Rubrica.

Christiane religionis vitas ita plerosq; ī suor̄ cor̄ diū elatiōe relīq̄t: vt cū aīe sue curevīr vnusq̄sq; sufficiatūpī se plures esse mēdaci statera pēsantes nō solū vnius bñficij sup multos intrepide suscipiūt: in q̄ q̄nq; nec residēt nec ad sacros ordines se faciūt ꝓmo ueri: q̄s ipius bñficij cura requirit: z etiā multas sup inumeras curas sibi ꝯgregāt ipiudēter. ⁊ p vanitates ⁊ falsas insanias ābulātes miseras aīas quas curādas acceperūt necessario negligūt cū onus tale īplere ipa facti īpossibilitate nō pñt. Sane cū hi tā ꝯtra spm̄ q̄ aduersus deū ⁊ ꝓximū assistētes ⁊ q̄si de industria recedētes adeo dū seipos in manus diaboli manifeste p̄cipitāt/ aīas xp̄o auferūt: ⁊ paupeꝝ alimonias invsus supfluos ne dicam⁹ in malos nephādā quersitate quertūt. Et tātis eruere piculis sctoꝝ patrū romanoꝝ pōtificū ⁊ ceteroꝝ sup his auctoritatē gerētiū ꝯstōnes tā antiq̄s retrotēporib⁹ q̄ modernis multiplici sollicitudine laborarūt. quoꝝ labor ⁊ si meritorius fuerit his q̄ vineā dñi fideli exercitio coluerūt q̄bus virt⁹ fuit etiā male vsuris materiā ministrare ꝟtutis. multis tn̄ ī hoc ꝓphane cupiditatis ardore crassātib⁹ hmōi laboris ꝓfectū iuenim⁹ defuisse: q̄ p̄ter clauē dispē satōis aplice sedis pluralitatē bñficiorum ecclīasticoꝝ aiaꝝ curā hñtiū. nō solū de māu p̄latoꝝ male suscipe: verūetiā auctē ꝓpria violētiaq; maloꝝ dānabiliter occupare p̄sumūt ⁊ temere p excogitas malicias ⁊ subterfugia detinere. ¶ Ex his aūt dicere nō sufficim⁹ quāta mala ꝓueniūt eccl̄ie nāq; maculat honestas/ adnihilat auctoritas/ fides xp̄i ꝓsternit/ caritas exulat/ spes paupeꝝ depit: eo q̄ aptū vidēt os diuitis vel potētis in q̄ intrat oē bñficiū vacatuꝝ q̄ suū nō est pctō: miser ⁊ cecus: rectorē se iactans nō tā recipit q̄ furat. Inter ipos quoq; diuites ꝯtētiones ⁊ scādala oriūt: lites ⁊ odia ꝓfouēt. Digne etiā sup hmōi

regnoꝝ hoīes diuine indignatōis exarsisse ignē: ⁊ ob ali-
quarū delicta in oēs misisse vīdictā ex hoc p̄cipue formi
dam⁹: ⁊ dū nihil aliđ ita ꝑiculis plenū ꝯspicim⁹ talia vel
grauiora etiā ꝑtimescim⁹ in futurū: nisi dei mīa nō despi
ciēs correctōis appōat remediū salutare. ¶ Uolētes igit̄
ꝯtra pestiferū hūc ⁊ vix curabilē morbū officij nr̄i diligē-
tiā exhibere ⁊ totū quāta in nobis est virtute curare: p̄di
cti legati ꝯstitutionē sup̄ his editā ip̄i⁹ īherēdo vestigijs
adiuuātes adijciēdo statuim⁹ ⁊ p̄cipim⁹: vt de p̄teritis añ
hāc nr̄az ꝯstōnē circa bñficioꝝ cū cura pluralitatē: necnō
circa eos q̄ ꝓut debēt in bñficijs suis nō residēt: nec ordi
nē sacrū recipiūt quē ip̄i⁹ bñficij cura req̄rit sup̄ p̄missis
p̄lati singuli sine vlla dissimulatōne diligēter īquirāt: ⁊ in
illis faciāt statutū gñalis ꝯcilij efficacit̄ obseruari. Archi
ep̄i etiā sup̄ p̄dictis diligēter īquirāt ī ꝓuīcialib⁹ ꝯcilijs
suis: ⁊ negligētes corrigāt vt tenent̄: cū de his ī districto
iudicio rōnē reddere teneāt̄. ¶ Imposteꝝ aūt cū ad bñfi
ciū curā hñs aīaꝝ q̄q̄ p̄ñtari aut ip̄i⁹ collationē alias fie
ri debere ꝯtigerit statuim⁹ vt p̄lat⁹ q̄ circa hoc gerit offm̄
prius devita ⁊ ꝯuersatōe p̄ñtati vel īstituēdi: ac de alijs q̄
iura p̄cipiūt inq̄sitōe p̄missa hoc q̄z vigilāter discutiat ⁊ ꝑ
quirat vtrū hēat p̄ñtat⁹ vel īstituēdus hmōi: ꝑsonat⁹ vel
alia bñficia curā hñtia aīaꝝ. ⁊ siq̄dē hz: an illa cū dispēsa-
satōe vel absq̄z ea tenuerit. quā si se hr̄e asserat illā infra
terminū a p̄lato statuēdū post assertionē hmōi ip̄i p̄lato
exhibere ꝓcuret. Alioquin extūc nullatenus admittat̄.
Qđ si institutus fuerit: nulla sit ip̄a īstitutio ip̄o iure. Di-
spēsatōe vero exhibita ip̄e p̄latus ꝓuide ꝯsideret: an ex
vi dispēsatōis ip̄ius aliud vel alia cū iā habitis valeat ob
tinere. Qđ si eū plura bñficia sine dispēsatōe habere vel
habuisse cōparerit: ip̄m ad id de quo agit̄ aliq̄tin⁹ nō ad
mittat. hoc idem obseruās si exhibita dispensatio non ad

futura: sed tantū ad p̄terita se extēdat: nisi prius ī hoc casu ip̄e istituēdus prestet corporaliter iuramētū: ꝙ habita possessione bn̄ficij in quo istituit̄: stati alia bn̄ficia q̄ prius habuit sine difficultate dimittēs de illis ꝑ se vel ꝑ aliū extūc se nullaten⁹ intromittat. ꝙ si facere p̄sūpserit preter ꝑiurij quā incurrit habitis ⁊ habēdis nouerit se priuatū. Postq̄ aūt ꝑm ea q̄ dixim⁹ q̄sq̄ fuerit institut⁹ illico p̄latis in regno eodē ꝯstitutis in quoꝝ diocesi ꝯsistūt priora bn̄ficia q̄ habebat: necnō p̄ronis ip̄oꝝ ꝙ gestū est si cōmode poterit denūciet istitutor: vt de bn̄ficijs ip̄is q̄ ad ip̄os spectare vidēt̄ disponāt: ⁊ nihilomin⁹ noīa bn̄ficioꝝ ip̄oꝝ cōscribēs ī ꝓximo tūc ꝓuiciali ꝯcilio futuro ea denūciet in quo videat̄ q̄liter sit de ip̄is bn̄ficijs ordinatū: ⁊ vt appareat vtrū istitutus verū dixerit q̄ prius dixerat se alia bn̄ficia nō hr̄e. ¶ Qd̄ si p̄latus hmōi istituēs secus egerit: istitutionē factā reuocet infra mēsē. Alioq̄n a collatōe ⁊ institutōe ad ip̄z ī q̄buscūq̄ bn̄ficijs spectātib⁹ quousq̄ reuocauerit sit suspēsus. ¶ Eūq̄ si reprobatū crimē īcurrit merito culpa redarguit: ⁊ in quo aliū iudicat seip̄m cōdēnat: dū in eodē ip̄e reprobus īuenit̄ hāc aplō dicēte fugiēdā labē in p̄latis ecclīe detestātes firmiter inhibem⁹: ne p̄latus q̄ p̄ntatū sibi ad ecclīaz vacantē ob defectū sacroꝝ ordinū recusat admittere alij eādē ecclīam ꝯferat q̄ defectū hmōi patiat̄: ne sic potius videat̄ accepisse ꝑsonā q̄ iusticiā dilexisse. qd̄ si fecerit eius collatio vel institutio ip̄o facto sit inualida ⁊ nullius momēti penitus cēseat̄.

¶ De cōmendis ecclesijs. Rubrica.

Miserabilis humane dignitatis casus ita cōcupiscētie frena laxauit: vt reciso acumine ratiōis ⁊ ꝯtra mala statuta irascibilitatis virga cōmunita nihil puret̄ iniquū qd̄ inexplebilia vasa cupiditatis videat̄ influere nihil inhonestū quo auaricie paret̄ cib⁹ esu

riē nō muniēs sed augmētās. Hec si aīas simpliciū obsi-
dēt dolēdū est in vno genere hoīm q̄ laici idcirco dicunt
q̄ pluralibus ministeriis sūt derelicti. Sed in illis quib⁹
dn̄s pars est hereditatis eoꝝ: qui hereditatis sue restitu
tionē sibi debēt a dn̄o p̄stolari q̄ ducatu suo regere alios
ꝛ gubernare tenent. Hic tāto amarius ꝛ acerbius flenda
ꝯspicim⁹: quāto cōmittunt iniquius in illis ꝛ ꝑiculosius
tollerant. ¶ Sane īter adīuētiōes eoꝝ qui fraudes ꝯtra
suas molliunt hāc maxīe cōpimus diuini ꝛ humani iuris
presidia ꝯfundētē: q̄ cū vna ecclīa vnius debeat esse re-
ctoris sicut ratio dictat ꝛ multiplicis iuris statuta decla-
rāt. Quidā tn̄ rōnis exptes vel iuris regulas ꝯtēnentes
dū ad pluriū ecclīaꝝ occupationē velamē aliud nō habē
tes quoquomō ditari festināt vacātes sibi ecclīas cōmē
dari ꝓcurāt: āplectētes iuris verba nō sensū: qd̄ aliqn̄ ꝑ
mittit haberi vnā ecclīaꝫ ītitulatā ꝛ aliā cōmēdatā. Et cū
iuxta sanū intellectū ꝓpter necessitatē aut vtilitatē vacā
tis ecclīe ius cōmēdatōis nō tā p̄ceptorie q̄ ꝑmissiue in-
troductū ip̄i ad cupiditatis sue lucrū oīa ꝯuertētes in ip
sarū ecclīaꝝ dissipationē nō solū vnā sed plures recipiūt
cōmēdatas. Inter multa vero ꝑicula q̄ ex hac pestifera
factiōe ꝓueniūt aduertim⁹ ecclīaꝝ dispēdia rerū spūaliū
negligētiā ꝛ cōtēptū certū miseri suscipiētis casū ī malū
vsū q̄ aliena esse debuerāt ꝯgregātis: aut in ꝓprios lux⁹
ꝛ pōpas suꝑbie ꝓfundētes q̄ sunt ad pauperū alimoniā
ꝯstituta. Hec aūt ꝓ mole pctī furta rapinas ꝛ filij ī ꝯspe
ctu p̄ris victimationē excedere diuini iuris testimonio cō
ꝓbant. Nec preterijt diuinū intuitū cecitas ꝯcedētis qui
dū ecclīe ꝓspicere dꝫ ꝑsonā hoīs accipit cui nō tā curādā
ouē cōmittit q̄ miserabiliter deuorādā. Qr igit nec timo
rē diuini iudicij: nec sacroꝝ canonū intētionē ad cohertio
nē taliū sufficere vel etiā ꝓficere hucusq̄ nidūt. ¶ Nos

autē ꝛ aiaꝝ ſaluti ꝛ ecclīaꝝ indēnitati ꝛ ſtatui diligētia q̄
poſſum⁹ ex officij nr̄i debito ꝓſpicere cupiētes vniuerſas
ecclīaꝝ cōmēdatōes hacten⁹ q̄buſcūq; factas: niſi ex eui
dēti vtilitate vnius tm̄ ecclīe cōmēdatio ſit facta penitus
reuocam⁹: ꝛ ip̄as exnūc vacare decernim⁹ eis ad q̄s ip̄a
rū collatio vel ad q̄s p̄ntatio ſpectat diſtricte mādātes vt
infra duos mēſes poſt p̄ntis ꝓſtōnis nr̄e plublicationē cō
ferāt ſeu p̄ntēt. Alioquī ip̄aꝝ collatio ad ſedē aplicā de-
uoluat. ¶ Jmpoſteꝝ aūt firmit ihibem⁹ ecclīaꝝ quālibet
cōmēdari: niſi iuſta cā ꝛ legitia id expoſcat. Et vt i his oī
bus adiuc̄tōib⁹ verſucijs ꝛ fallacijs occurram⁹: ſtatuim⁹
ne vltra vnū tm̄ cuiq; cū cura aiaꝝ bñficiū obtinēti ecclia
cōmēdet: neq; plures ecclie alicui ꝓſone valeāt cōmēda
ri. ¶ Q̄d ſi ꝓtra ea q̄ ſalubriter hac nr̄a ꝓuiſiōe ſtatuta
ſūt ecclie cōmēdationē a quoq; ꝛ cuiq; in locis nr̄e legati
onis fieri ꝓtigerit: ip̄am ꝛ quicq̄d ex ea ſecutū fuerit ip̄o
iure decernimus nō valere. Ep̄s vero qui cōmēdatiōem
ꝓtra premiſſa fecerit: donec reuocauerit ip̄o facto a colla
tiōe ſeu p̄ntatōe bñficioꝝ quorūlibet ſit ſuſpēſus.

¶ De confirmatione epoꝝ. Rubrica.

Paſtoralis ſedis eminētia multis indigēs gr̄e di
uine muneribus vt paſtor in ſe mūdus ābulet
cor̄ deo in veritate ꝛ in ꝓſpectu ppli ad doctrinā. Inter
alia q̄ de p̄tificū electōe ſacri canones ꝓuiderūt. Illud
igit̄ ꝑcipuū ſibi vēdicat: vt talis ad eā p̄ſona conſcēdat q̄
nullis quātū humanitati poſſibile ſit: ſit maculis denigra
ta. Quorūdā igit̄ ignorātiā vel negligētiā aut diſſimulatō
nē q̄ circa electoꝝ ꝓfirmatiōes habet: vel etiā ꝓcurat ex
officij nr̄i debito diligētia q̄ poſſum⁹ corrigētes. ¶ Statui
m⁹ ꝛ i virtute ſcē obediētie diſtricte p̄cipim⁹: vt cū electōis
cp̄alis ꝓfirmatio poſtulat. iter cetera ſup q̄bus inq̄ſitio ꝛ
examinatio ꝓcedere dz ſm canonū iſtituta illud exactiſſi

me inquirat: vtrũ bñficia plura cũ aĩaꝝ cura qui electus est ãteq̃ eligeret habuerit: ⁊ si habuisse inueniat. an cum eo sup hoc secũ fuerit dispẽsatũ: ⁊ dispẽsatio si quã exhibuerit vera sit: ⁊ ad oĩa bñficia q̃ obtinuit extẽdat. ¶ Qđ si in aliquo premissoꝝ ipe ad quẽ cõfirmatio spectat electum deficere sua discussione cõperierit eidẽ nullatenus munus confirmationis impendat.

¶ De his qui tp̃e electõis bñficia dimittunt: ⁊ postea recipiunt. si eos eligi nõ cõtingat. Rubrica.

Ambitõis viciũ in ardorẽ sitis exestuãs: dũ nec marie obtimã ptẽ ãplectit: nec ad marthe ministeriũ in frequẽtiã ꝓfectus aspirat: sed ꝑ dñandi libidĩe ad oẽz eo ducẽte tramitẽ detorq̃t: abiecto rõnis ĩtuitu phas ⁊ nephas ĩproba temeritate ꝑmiscẽt. ¶ Sane illđ ĩterdũ euenire didiscim⁹: vt cũ vacãte sede ad quã q̃s ascẽdere ꝯcupiscit: ipe metuẽs se obtẽtoꝝ bñfõꝝ pluralitate ĩ suo desiderio posse deficere ipa bñficia resignet ĩmo penes eũ ad cuius spectãt detestabili q̃dã pactione deponit: vt si eũ eligi nõ ꝯtigat: eadẽ bñficia q̃si deposita postmodũ reassumat. ¶ Cõtra hoc igit tã abhoĩabile colludiũ scm̃ ⁊ deo placẽs obstaculũ opponẽtes districti⁹ ĩhibem⁹: ne cuiq̃ decetero talr̃ bñficia sua resignãti eadez restituãt: nec q̃si de nouo aliquaten⁹ ꝯcedãt: sed tãq̃ vacãtia de ꝑsonis aliis ydoneis canonice ordinẽt. ꝙ si hmõi resignãti bñficia ipa vel aliqđ ex eis fuerit reddita vel cõcessa: redditionẽ vel ꝯcessionẽ ĩ ip̃z factã ĩualidã decreuimus ⁊ inanẽ. ¶ Qui vero taliter ĩ suis manib⁹ resignata postmodũ sciẽter ea ꝯtra p̃missa ꝯtulerit: aut ip̃z resignãtẽ instituerit in eisdẽ. si quidẽ ep̃s fuerit a dalmatice tunice ⁊ sandaliũ vsu. alius vero p̃latus inferior ab officio sit suspẽsus: donec illud duxerint reuocandum.

¶ De his q̃ faciũt pactões cũ his quos pñtãt. Rubrica.

Quia pluriũ euenire didiscimus ꝙ cũ ad vacãtẽ eccliaz fuerit pñtatio faciẽda: ipe qui pñtãdus est pu⁹ cũ pfono de certa sũma de bonis eccliẽ sibi ãnuati soluẽda paciscit: ꝛ sic pactus ad eccliaz pñtat

¶ Nos huic actui tã symonie viciũ ꝙ eccliẽ dispẽdiũ ingerẽti occurrere itẽdẽtes vniuersas ꝓmissiones ꝛ pactõnes hmõi penitus reuocam⁹ ꝛ iposterũ fieri districti⁹ inhibem⁹: ꝛ si facte fuerit vires aliquas decernim⁹ nõ hfe

¶ Pẽsiones aũt oẽs ecclesiis parochialib⁹ hacten⁹ ipositas penit⁹ reuocam⁹: nisi ꝙ eas obtinẽt seu ꝙcipiũt legitima prescriptiõe vel speciali priuilegio aut certo iure aliquo sint muniti.

Quõ negociatões nõ fiãt in ecclesiis. Rubrica

Omnipotẽs dñs qui cũ ꝓpter pctã nr̃a nobis irascit nõ obliuiscit misereri sciẽs se posse ac debere placari ꝙ ꝓtritoꝝ ꝛ humiliatoꝝ oꝝones gemitus ꝛ tẽpla ꝛ oratoria ꝓstruivoluit: in quibus ꝓueniẽtes fideles abstracti a cũctis exterioribus actib⁹ ꝛ seipos clausis corporis sensibus in suis ꝓsciẽtijs colligẽtes ꝙ oblatões ꝛ hostias ꝛ pcipue ꝙ sacrificia ꝓtriti cordis ꝛ oꝝones quibus dño cõ iũginmur: irã iusti iudicis mitigarẽt: vt in miam ꝓuersa iustitia iuste pctões nõ ꝓsumant ꝙ meritis: sed ꝙ clemẽtia creatoris miam ꝓsequant. Hec ipe dei filius quẽ accepit sic sibi verbis ꝛ opibus indicauit: ꝛ eccliaz cũ sit dom⁹ oim esse specialiter domũ suã asserẽs. eã nõ negociatõis sed oꝝonis domũ voluit noiari: tm̃ abhorrẽs in tẽplo negociationẽ ꝛ cõmercia exerceri: vt de funiculis flagello facto vẽdẽtes ꝛ emẽtes de tẽplo ejiceret: lz in eo illa q̃ ad vsũ sacrificioꝝ erãt necessaria vẽderent: aptc significans ꝙ detestãdũ sit illoꝝ delictũ qui mercata i ecclesiis faciũt ꝛ negociatões exercẽt de domo dei spelũcã latronũ ꝛ domũ diabolj faciẽtes: cum in hmõi ꝓtractibus se adinuicẽ

decipiãt vel intẽdãt decipe ꝯtrahẽtes. ¶ Ea ꝓpter distri
cti⁹ inhibem⁹ ⁊ inhibẽdo statuim⁹: vt ĩ ecclelijs q̃buscũq̃
nr̃e legatõis nullus de aliq̃bus rebus venalib⁹ mercatũ
teneat: nec vllã prorsus negociationẽ exercere presumat.
Archiep̃is ep̃is ⁊ alijs ecclĩaꝝ prelatis in virtute obediẽ
tie firmiter iniũgẽtes: vt hoc salubre statutũ ꝑ cẽsurã ec
clesiasticã ab oĩbus inuiolabiliter faciãt obseruari.

¶ Qd̃ fiat ꝓcessio ꝓ pace regni ⁊ terre sancte. Rubrica

Iustus ⁊ misericors dn̄s q̃ nõ vult mortẽ pctõris:
sed vt ꝯuertat̃ ⁊ viuat. hoĩm pctã q̃nq̃ punit tp̃a
liter: vt eternaliter nõ ꝯdẽnet. iuste visitat ⁊ mise
ricorditer affligẽdo castigat: vt ꝯuertant̃ ad eũ ⁊ nõ ꝑeãt
pctõres. Unde q̃n diuidũt pctã nr̃a ĩter nos ⁊ deũ nostrũ
ip̃e lãguores ⁊ pestilẽtias ĩmittit: ⁊ fames ⁊ bella exoriri
ꝑmittit/ dissẽtões guerras ⁊ alia multa mala q̃b⁹ incessã
ter pctis eoꝝ exigẽtibus hoĩes affligunt̃. ¶ Ex hoc siq̃dẽ
regnũ Anglie inclitũ qd̃ pacis pulchritudine gaudere so
lebat: guerris dissẽtiõibus ⁊ bellis afflictũ est multiplicit̃
tp̃ibus istis ⁊ miserabiliter desolatũ. ⁊ ꝙ pudori ⁊ dolori
est toti pplõ xp̃iano terrã sctãz in q̃ ip̃e dei fili⁹ salutẽ hu
mani generis oꝑatus est: tradidit ĩ man⁹ hostiũ noĩs xp̃i
ani: vt ꝓpter delicta nr̃a nos terre tã sctẽ hereditatõe ĩdi
gnos oñdẽs pplm̃ xp̃ianũ ad bellãdũ suũ bellũ exerceat
ad salutẽ. ¶ Ip̃e v̄o dn̄s q̃ quos diligit arguit ⁊ castigat
qui vulnerat ⁊ medet̃: ꝯuersus ad oꝛ̃ones fideliũ ad se re
uertẽtiũ mĩaz in ira nõ ꝯtinet: sz cũ fuerit iuste irat⁹ mĩe
recordat̃: vt pestilẽcijs ⁊ malis cessãtibus/ afflictis ꝯsola-
tionẽ tribuat/ lẽguidis sanitatẽ restituat/ ⁊ discordãtibus
vnitatẽ. ¶ Eã ꝓpter antiqui p̃res deliberatõe ꝓuida or
dinauerũt: vt certis tp̃ibus ꝓcessiones fierẽt publice ⁊ so
lẽnes: in quibus ꝯueniẽs pplũs fideliũ visitatõe dn̄i casti
gatus: ⁊ eo zelo deuotõis accẽsus oꝛ̃onibus ad miserãdũ

dñm ꝓuocaret. ⁊ ne vicio ingratitudinis arguat de collatis beneficijs deo grates exhibeat ⁊ laudes exsoluat.

¶ Quos nos digna emulatõe seq̃ntes statuẽdo precipimus: vt i oĩbus terris nr̃e legatõis q̃libet ãno in crastino octa. pẽtheč. fiat vna ꝓcessio publica ⁊ solẽnis: i qua cõuenientes fideles tã religiosi q̃ seculares de pace misericorditer restituta deo gr̃as exsoluẽtes oret ad dñm: vt ipe ꝓuerso furore suo regnor̃ ⁊ terrar̃ suar̃ gubernacula dirigat/ pacẽ fideliter tribuat/ ⁊ restitutã ꝑcordiã ꝓtinuet ⁊ ꝓfirmet: ⁊ terrã sctãz quã suo ꝓpꝛio sãguie rubricauit ad laudẽ ⁊ gloriã sui nois restituat cultui xp̃iano.

¶ De legẽdis cõstitutõibus singulis annis. Rubrica.

Nouis ecclie obseruatio catholice fidei vnitatẽ ⁊ meritũ pꝛiebẽs ⁊ augẽs gr̃am ⁊ pacẽ acq̃rit a dño pplis xp̃ianis: ⁊ mie patrẽ ꝑ sctẽ mr̃is ecclie reuerẽtia: placabilia ⁊ exaudit̃õe cõdigna faciat vota iustor̃. Ex diuerso vero diuersa ⁊ ꝓtraria ꝓꝛisus eueniunt vt fidẽ ⁊ vnitatẽ scindat ꝓcultata religio. irã ⁊ idignationẽ oĩpotẽtis dei effũdat sup pplm̃ ex lege ꝑ sua deside ria naufragãtẽ ⁊ inexorabilẽ reddat miserico:dis dñi pietatẽ. ¶ Proinde ad seruãdas hmõi positos a dño sup custodias gregis sui. Archiepos ⁊ epos salubꝛiter excitamus: ⁊ eis i virtute scẽ obedientie districte p̃cipimus: vt ad eccliar̃ ⁊ eccliasticar̃ ꝑsonar̃ tuitionẽ seu custodiã sollicite inuigilẽt ⁊ itẽdãt circa reformationẽ ipar̃ pastoralẽ curã ⁊ operã ac int:ẽtã diligẽtiã apponentes: ꝑ q̃ ecclie ⁊ eccliastice ꝑsone plurimũ ad restaurationẽ ⁊ ꝓseruatõez poterũt adiuuari. Cõtra eos vero q̃ in his eor̃ iurisdictionẽ ⁊ opus ipedire tẽtauerit: sctõr̃ patrũ romanor̃ põtifi cũ ⁊ nr̃as ꝓstitutões circa talia ꝓmulgatas obseruẽt ⁊ faciãt obseruari: sub penis q̃ in eisdẽ ꝓstitutõib⁹ exꝑimũt.

¶ Ne aũt ignoriãtia ꝓstitutionũ ipar̃ ab ear̃ obseruãtia

quēq; possit auertere: precipimus vniuersis Archiepis epis abbatibus ꝛ prioribus: exēptis necnon cathedraliū eccliaꝝ capitulis: vt oia statuta hec q̄ in hoc nro sūt cōcilio ꝓmulgata in scriptis habeāt. Et ipi archiep̄i ꝛ ep̄i eadem in synodis suis singulis annis de verbo ad verbum plegi faciant diligenter.

¶ De monachis ꝛ canonicis regularibus et monialibus. Rubrica.

REgnū celoꝝ māsionibus multis teste veritate distinctū de mūdo quasi de torcular sibi exprimit ꝛ colligit incolas ꝑ varias incedētes virtutū semitas: ꝛ extra mundi contagia ꝑ diuersos cancellos penitētie saliētes mansionū celestiū tabernacula varijs premioꝝ stipendijs ingressuros. ¶ Inter eēs hmōi sanctū ꝛ deo ꝓximū ordinē monachoꝝ ꝑ virū illū venerabilis vite gratia ꝛ noīe benedictū docēte spūsancto institutū ꝛ eleuatū ad carismata meliora: quāto per altioris vite gradus a diebus antiquis de terrenis triūphantē attendimus regnū dei sancta violentia rapientē: tanto nobis cura maior incumbit illius preseruare decorem inuenire: sanctimoniā ꝛ immissiones per angelos malos precludere: atq; illatos ab hostis gladio ꝛ insidijs sanare lāguores. ¶ Quontā igitur hec sancta religio solutis aliquibus constātie nodis in luxū labentē ad tramites latitudinis qui ducunt ad mortem miserabiliter declinauit: occurrimus sub diuino consilio ꝛ spe celestis adiutorij: vt officij nostri debito circa oportunam reformationem salubriter instamus.

¶ De professione facienda. Rubrica.

SAne bone memorie Otho: sctī Richasij in carcere tulliano diaconus Cardinalis aplīce sedis legatus: inter alia de statu monachoꝝ prouida

deliberatõe ꝯstituit: vt quicũq; in monasterio est ad ꝓba
tionẽ admissus: ꝓfessionẽ incõtinẽti faciat ãno ꝓbatõnis
elapso: aut exeat de eodẽ. Alioqui abbas vel prior q̃ ali-
quẽ sine ꝓfessiõe sustinuerit vltra ãnũ. ꝑ ꝑsidẽtes i caplõ
grauiter puniat: ⁊ nouicius q̃ sic steterit ꝓfiteri cogat: ⁊
haberi debeat ꝑ ꝓfesso. ¶ Nos aũt vt exp̃ssa ⁊ instãs pe
na coherceat q̃s dilata ⁊ tacita sub ꝯfidẽtia ĩpunitas nõ
cohibet a delicto adijciẽdo statuimus: vt abbas vel prior
seu abbatissa cuiuscũq; ordĩs vel religiõis existat: q̃ noui
ciũ ꝓfiteri nõ fecerit anno ꝓbatiõis elapso: nisi canonico
fuerit ĩpedimẽto detẽti: vel nouicius ip̃e mõasteriũ exie-
rit infra mẽsẽ: tãdiu in oĩbus ferijs sexti in pane ⁊ aq̃ ieiu
nẽt donec nouiciũ ip̃z fecerit ꝓfiteri. ¶ Nulli q̃z nouicio
ãteq̃ ꝓfessionẽ fecerit aliqd̃ seruiciũ offm̃ seu ministeriũ
cõmittat: cũ eo tp̃e ita regulari discipline dẽat eẽ dedit⁹ ⁊
intẽt⁹: vt ad alia diuertere valde nociuũ aptissĩe dinoscat
¶ Qd̃ cõstitutiões sũmoꝝ põtificũ legant. Rubrica.

Porro cũ ignorãtia mater erroris ita in interitũ
ducat: vt cecus ambulãs in tenebris illius non
prius dãnũ sentiat q̃ incurrit. Antedictus lega
tus salubri ꝯstitutõe decreuit: vt abbates ⁊ priores conti
nuo post regulã scribi faciãt ꝯstitutões ⁊ sanctiões sũmo
rũ põtificũ ad eos ⁊ eoꝝ ordinẽ precipue ꝑtinẽtes q̃ in cõ
cilijs ⁊ cõpilatiõe dñi Gregorij pape. ix. sub infrascriptis
titulis ꝯtinent: videlz de regularibus. Ex parte. statuim⁹
ne religiosi. De statu monachoꝝ. Monachi. Cũ ad mona
steriũ. in singulis ꝓuincijs. ea que. De symonia. quoniaz
symoniaca labes. De sẽtẽtia excõicatõis. Monachi. Uni
uersitatis. cũ eoꝝ absolutio. De monialibus. De fideius-
soribus. Quod quibusdã. De solutionibus. Quorũdam.
¶ Nos aũt adijciẽdo statuim⁹ ⁊ districte p̃cipim⁹ vt ma
gistri nouicioꝝ eos in regula btĩ Bñdicti vel sctĩ Augu-

stiui seu quacūq; alia doceāt ꝛ instruāt diligēter: ita ꝙ q̄libet religiosus regulā plene addiscat ꝛ q̄si cordetenus eā sciat. ¶ Predicte xvo pstōnes i singulis monasteriis bis in āno: scz in principio aduētus ꝛ in capite quadragesime oibus cōuocatis in capitulo ꝓlegantur.

¶ De ꝓprietariis monachis vel aliis religiosis. Rubrica

QUia vero in monachis est q̄si ydolatria quarūcūq; rerū detēta ꝓprietas in cui⁹ habēde ceca tionē facile iducunt seu corruūt diabolo sugge rēte: dict⁹ legat⁹ simplici canonū p̄ceptiōe ꝓtētus statuit vt nullus monach⁹ ꝓpriū decetero hēat. ꝛ si hēat p̄lato suo sine dilatōe resignet. ¶ Ꝙd nos efficaci⁹ ꝓsequētes statuim⁹ ꝛ districte p̄cipim⁹ ꝙ cuiuscūq; ordinis abbates ꝛ priores abbates ꝓprios d̄ nō hñt sup ꝓprietariis bis i āno inquisitionē faciāt diligentē quos cū tales inuenerit puniant fm sanctiones canonicas ꝛ regularia instituta. ¶ Ꝙd si ip̄i abbates ꝛ priores hoc implere neglexerint ip̄o facto a suis administratōibus sint suspēsi: donec pre missa diligēter fuerint executi.

¶ Ꝙd nō detur pecunia religiosis ꝓ vestibus ꝛ ceteris vite necessariis. Rubrica.

ET d̄dē ne de ꝓprietatis vicio sup dorsū pctōris fabricādi occasio sathane offerat: ꝛ ip̄i hoi detur habilitas deliquēdi: statuim⁹ vt cū d̄spīā monachoꝝ seu alioꝝ religiosoꝝ vestib⁹ calciamētis vel aliis vite necessa riis indiguerit: is d̄ sup his ministrādis gerit offm: pecu niā vel denarios nō tradat ꝓ re hmōi taliter idigēti: sed res ip̄as ꝓut necessitas exigerit subministret. ¶ Si aūt is d̄ hmōi p̄sit offō ꝓtra facere p̄sūpserit: offō i quo sic de liq̄rit ꝛ p̄stiterit: materiā deliquēdi sit priuatus: nihilomi nus alias supioris arbitrio puniēdus.

¶ Ꝙd monachi soli nō stēt i maneriis ꝛ eccl̄iis. Rubr.

Monachos seu canonicos regulares p̄ maneria vel ecclias solos morari tā indecēs q̄ aiab⁹ pi culosū esse ꝓspiciētes firmiter ꝛ districte p̄cipi m⁹ vt abbates ꝛ priores monachos sic manere nō faciāt vel p̄mittāt: ꝛ si q̄ sint eos sine more dispēdio reuocēt ad cōuentū: vel sibi vnū monachū studeāt sociare. Alioquī ipi abbates ꝛ priores ab offō donec id ipleuerit sint suspē si. ¶ Qđ si forte paupes habeant ecclias q̄ duobus non sufficiāt exhibēdis faciāt illis p̄ seculares clericos deser uire: vt sic debitis ecclie nō fraudēt obsequijs: nec reg ularis frangat integritas disciplīe.

¶ Qđ nō dent maneria ad firmā monachis. Rubrica.

AD firmā vero q̄ mercatiōis instar habet alicui monacho dari manerīū/ecclias/possessiōes vel alia q̄libet bona siue a ꝓpio p̄lato siue ab alio quocūq; districtius inhibem⁹. ¶ Qđ si factū fuerit pre ter penas antedicti legati vel alijs ꝓstitutōibus ipositas q̄cūq; dederit firmā hmōi singulis sextis feris in pane tā tū ꝛ aqua p̄ vnius spaciū anni ieiunet.

¶ De esu carnium. Rubrica.

AD hec q̄m regularis obseruantia q̄ p artā viā ducit ad vitā p̄ carnis superbiā laxatis habenis multipliciter impugnat merito sci pres carnē voluerūt ab esu carniū cohibere: vt ei⁹ superbiā ꝓtereret parcitas: ꝛ p mūdi abstinētiā carne deuicta spūs dño gfam decātaret ¶ Sup his p̄noiatus legat⁹ statuit: vt cū esus carniū sit mōachis nigri ordis p̄ regulā sci Bñdicti: nisi i certis ca sib⁹ ꝛ locis. necnō abbatū p̄sidētiū ꝛ eor gñali caplō iter dictis monachis q̄ p abusū ꝓueuerāt vesci carnib⁹: abba tes ꝛ priores loco hmōi vetiti cibi iuxta facultatē domus aliū cōpetētē mīstrare curarēt. ¶ Nos aūt adūciēdo fir miter ꝛ districte p̄cipim⁹: vt abbates ꝛ priores ꝓpios nō

habētes abbates. ac abbatisse seu priorisse ordīs scti bñdicti circa esū carniū sollicite ac gñaliter inqrāt ac eos q̄s in hoc īuenerit delīquētes grauiter puniāt: delicti ⁊ delīquētiū circūstātias attēdētes. Ep̄i vero cū subiecta sibi monasteria visitāt de hmōi esu carniū subtiliter discutiāt ⁊ inquirāt: ⁊ puniāt puniēdos quos pena nouerint indigere. Alioquin preter indignationē ⁊ maledictōis diuine acerbitatē donec id fecerint sint suspensi.

¶ Ne aliqui religiosi in refectorio ⁊ dormitorio vtantur preciosioribus alijs. Rubrica.

Illud q̄z ridiculose scurrilitatis opprobriū auferētes quo monachi ⁊ alij religiosi q̄daz se maiores alijs existimātes ⁊ ostētare volētes: ⁊ vasis p̄ciosiorib⁹ vti ꝯtēdūt districti⁹ īhibem⁹: ne q̄s monachoꝝ vel monialiū seu canonicoꝝ regularū cipho argēteo: vel p̄ciosiori alio in refectorio vel ī alijs locis vtat̄ illū quasi ꝓpriū possidēdo: aut ī dormitorio maiori apparatu lecti vel tegiminis.

¶ Cū enī oēs pares sint ⁊ sub scē fraternitatis noīe coequales: ridiculū est vt alter maiorē altero se ostēdat: q̄ de hoc gloriari dz: vt ostēdat ceteris se minorem.

¶ Qd̄ sēp̄ in refectorio due ꝑtes remaneāt. Rubrica.

Statuimus insup̄ ⁊ districte precipimus: vt cuz abbas vel prior vult aliquos in camera sua reficere: ita reficiendoruz numerus moderetur: q̄ saltem due partes fratrum in comestione remaneant in conuentu. ¶ In hoc vero apponant prouidentiam diligentem: vt sine personarum acceptione: nunc hos nūc illos ad refectionem vocent: quos magis nouerint indigere.

¶ De infirmis. Rubrica.

De infirmis quibus humanitatis prebere presidium caritas iubet: ⁊ pietas interpellat: distri

cte precipimus: vt prior vel supprior clauſtralis ſepe viſi tatōis exercitium adhibēs circa ipos vigilanter ꝓquirat qualiter ab infirmario ꝓcuret. ¶ Si quos vero defectꝰ in hoc inuenerit: ipos abbati vel priori denūciare feſtinet Abbas aūt ſeu prior oēm defectū ſine tarditate ⁊ negligētia circa id faciat emēdari. ¶ Qō ſi abbas vel prior premiſſa minime ſeruauerint ipo facto: donec id fecerint ab officio ſint ſuſpenſi.

¶ Qō nulli religioſi vendant vel aſſignent liberationes aliquas. Rubrica.

QUolentes etiā eccliaꝝ indēnitatibus ꝓuidere: illud vicīū extirpamus quo quidā abbates et priores ⁊ aliarū eccliaꝝ rectores ⁊ cuſtodes hoſpitalium cupiditatis ardore qui eoꝝ corda vehemēter inflāmat interueniēte precio plus ꝓſonis q̄ eccleſiis conſulētes ad certū tēpus ſeu ad vitā illoꝝ quibus fit cōceſſio certū q̄d qō cōiter liberatōes appellant vēdunt ⁊ aſſignāt ꝓ vite neceſſariis diebus ſingulis vel certis tpibus exſoluēdū. ¶ Ex quo fit vt in eccleſiis hoſpitalibus ⁊ monaſteriis i dictarū liberationū ſolutōe grauatis: eoꝝ qui deberēt ecclesiis ⁊ monaſteriis deſeruire: ac infirmoꝝ ⁊ pauperum ad quoꝝ ſuſtētationē hmōi bona ſunt ſpecialiter aſſignata numerus minuat: ꝓ qō eccle ſeruicīis debitis ⁊ pauperes ac infirmi alimoniis defraudant in eoꝝ qui eas cōcedunt aiaꝝ periculū ⁊ ſcandalū manifeſtū. ¶ Propter qō diſtrictius inhibemus neynꝰ ꝓſonis aliquibus hmōi liberatōes vēdantur. Et ſi alique ante hanc cōſtitutionē noſtrā cōceſſe fuerint imꝑpetuū vel ad tēpus reſignātibus: vel decedētibus illis qui eas obtinuerūt hactenus. Abbates/priores/rectores/⁊ cuſtodes prefati eas de nouo eoꝝ heredibus vel aliis nō ꝓcedāt. ¶ Qō ſi ꝓtra hoc ſalubre ſtatutū aliqui attēptare preſumpſerit: niſi eas re

uocauerint ab officio sint suspensi.

¶ Qõ seruet antiquus monachoꝝ numerus. Rubrica.

QEterum cũ iuxta sapientie doctrinã in multitudine populi sit dignitas regis ⁊ in paucitate plebis ignominia pũcipis: nulla debet auaricia nulla desidia vel contẽptus arripere: vt regis regũ cultum attenuet colentiũ paucitas. ⁊ contra multiformis nequicie hostẽ minuatur exercitus bellatoꝝ. ¶ Ideoq; statuimus ⁊ districte precipimus: vt singulis monasteriis ⁊ in his precipue que sunt ecclesie cathedrales seruetur antiquus numerus monachoꝝ.

¶ De ratione administrationis reddenda. Rubrica.

DE prelatis autẽ ⁊ administrationibus atq; officialibus illud statuimus: vt abbates ⁊ priores ꝓprios abbates nõ habentes saltem semel in anno presente toto conuẽtu aut aliquibus ex senioribus vel prudentioribus ad hoc a capitulo deputatis: reddant de statu monasterij ⁊ administratiõe sua plenariã rationem. ¶ Si quis vero abbas vel prior statutũ hmõi neglexerint obseruare ipõ facto donec satisfecerit a suis administrationibus sint suspensi.

¶ Qõ religiosi non emant vel vendant. Rubrica.

QEnaliũ cõmercia rerũ quibus cupiditas dandi minus vel plus recipiendi expetit captiões vix aut nunq; sine interuẽtu peccati etiã inter laicos fieri dinoscunt. quãtomagis eoꝝ manus qui sãcte religionis habitu ⁊ obseruantia sunt a terrenis actibus eleuati: sordidũ ⁊ fedũ existat a talibus ĩquinari. ¶ Hoc igitur circa illos quasi abhominabilẽ lepram officio debite sollicitudinis insequẽtes arcius inhibemus: ne monachi moniales aut religiosi quilibet cuiuscũq; religiõis existant mercationes q̃ in emendo vel vendendo consistunt

in nundinis mercatis vel alias audeāt in quibuslibet re-
bus aliquatenus exercere. Alioquin nō solū hi q̄ fecerit
verūetiā hi de quor̄ mandato p̄cesserit ipo facto ab offi
cio sint suspensi. q̄ suspensio p superiorē non relaxet: quo
usq̄ satisfecerit de premissis. ¶ Quecūq̄ vero circa mo
nachor̄ statū ⁊ cōuersationē superius sunt statuta in mo
nialibus: que eadē quoq̄ professione cēsentur: volumus
⁊ precipimus obseruari.

¶ Qd̄ moniales certa loca non exeant. Rubrica.

Moniales deo dedicate q̄ abnegantes seipsas ⁊
renūciantes seculo xp̄i seruicio se ꝑpetuo mā-
ciparunt oi custodia seruare se debēt ⁊ portas
sensuū obserare: ne vnq̄ introitus pateat maligno spiri-
tui ex quo eis vel alijs in prauor̄ desiderior̄ ardore: vel
saltē leui cogitatione detur occasio delinquendi. ¶ Qua
propter in cenobijs certa loca sunt deputata q̄ eas exire
nō cōuenit: vt possint dño cordis ⁊ corporis innocentiā ob
seruare. Intrare enī debet monialis in quo prudēter ora-
do sibi ꝑuideat ne aliqñ in tēptationē incidens in delictuz
aliqd̄ ꝑlabatur. Accedat ad capitulū in quo iuste peni-
teat qd̄ cōmisit. Intret dormitoriū ⁊ refectoriū hor̄is suis
in quibus corpus ad sustentationē ne deficiat reficiat re
creando. Assistat igitur sibi tēperantia: ne ex refectionis
supflnitate caro recalcitret. ⁊ eā nō deserat fortitudo: vt
resistat fortiter tentationibus dū quiescit: sed ceteris ho-
ris moret in claustro in quo sic se claudat ⁊ corporis sui
sensus. vt inter se ⁊ mundū chaos esse firmatū intelligēs
⁊ solū deū oculis mentis aspiciēs aliqd̄ pregustet de eter
ne vite dulcedine contēplando. ¶ Premissa vero loca in p
sonis secularibus vacua esse precipimus: vt ad ea nō ni
si ex necessaria causa ⁊ iusta ꝑsone seculares accedant: ⁊
hoc nō frequēter sed raro: ne ex frequēti ꝑuersatione se-

cularīū quies earū vel cōtemplatio pturbetur: vel saltez ad secularis cogitationis desideria earū animus ptraha tur. ¶ Eappter ⁊ illud statuimus:vt nūq̄ cū hoibus vel aliquibus psonis religiosis vel secularibus: nisi in publi cis ⁊ nō suspectis locis colloquiū habeat monialis:⁊ vbi serioſum colloquiū est habendū.monialis sola nō cōue niat ad colloquendū:sed sibi ad minus monialis alia deū timens:⁊ in religionis obseruatione rigida societur: que ⁊ illos semp videat ⁊ possit oim que p aliā facta fuerint esse testis nisi qñ voluerit confiteri. Nunq̄ etiā extra do mū nisi de sui superioris licentia ⁊ permissu cū aliquo ho mine comedat:nec tunc nisi cū tali qui tanta sit ei consan guinitate vel affinitate seu alia honesta familiaritate cō iunctus ⁊ alias nō suspectus q nō liceat inter eos aliq̄d suspicari sinistrū. Alia vero loca q̄ quinq̄ premissa mo nialis sibi reputet penitus interdicta:vt ad ea nunq̄ ac cedat nisi ad locū infirmarie vel aliū ad hoc monialibus deputatū.in quo de licētia abbatisse seu prioūsse causa re creationis esse poterit:si debilitate fuerit seu infirmitate detenta:vbi recreationē ⁊ infirmitatis remedia percipi at oportuna. Ad officinas etiā moniales : nisi ille quibus ex officio competit non accedant.⁊ ille nunq̄ sole:sed cū honesta societate:vt supius de alīs est expressū. ¶ Ab batisse vero ⁊ prioūsse ⁊ cetere que monasteriis presunt quocūq̄ nōe censeantur monasteria non exeant : nisi ex euidenti monasterij vtilitate seu necessitate vrgente:⁊ cū societate honesta. Ceteris vero inferioribus monialibus nunq̄ nisi iusta vel necessaria causa exeundi monasteriū licentia prebeatur.⁊ tunc nunq̄ sole/ ire/ esse/vel morari extra monasteriū permittantur.nisi tali fuerit alia socia ta que sic probata fuerit in monasterio q de ipsa nihil si nistrū valeat suspicari. ¶ In terris quoq̄ nostre legatio

nis cõsuetudinẽ abolemus qua moniales monasteria ex ire consueuerũt occasione processionũ que qñq; fuerunt publice ⁊ solẽnes: firmiter statuentes vt occasione predicta monasteria sua non exeant moniales: sed infra cepta monasteriorũ processiones solennes peragant tẽporibus quibus consueuerunt fideles in processionibus conuenire. Nihilominus archiep̃is ep̃is ⁊ aliis ecclesiarũ prelatis quibus visitandi officiũ de iure seu consuetudine cõpetit: in virtute sancte obedientie: ⁊ sub obtestatione diuini iudicij districte precipimus: vt monasteria monialium cum expedit visitantes: que statuta sunt firmiter faciant obseruari.

¶ Ut monachi frequenter confiteantur ⁊ frequẽter celebrent. Rubrica.

AD hec quia scriptum est ꝙ septies in die cadit iustus: ⁊ ꝙ nemo existens in mortali corpore sine crimine viuit. Necessaria multũ ⁊ vtilis est precipue religiosis confessio: in qua oĩbus que deũ possent offendere: vel conscientiã premunt: cũ cordis contritione discussis ⁊ cũ amaritudine recensitis accedant cum securitate conscientie ad orandũ ⁊ offerendũ immaculatam hostiã in altari. Propter qđ statuimus ꝙ abbates seu priores vel suppriores eis absentibus frequenter requirant saltem semel in mense confessores fratribus deputatos: de noĩbus confitentiũ fratrũ: vt sic illos qui nõ frequenter confitentur grauiter arguant ⁊ ad confitendũ inducant. Qđ mandamus circa monachos constitutos ĩ sacerdotio: q̃ non frequẽter celebrant obseruari.

¶ Expliciunt constitutiones Legatum cum Johanne Othone. Impressum per me Richardum Pynson.

Tabula

¶ Incipit tabula Rubricarum.
Et primo.

¶rohemium. Octobonus miseratõe diuina.
De baptismo. Ingredientibus.
De pro sacramentis ecclĩasticis aliquid exigatur: vel q̃ forma in confessione seruetur. Quoniam ceca.
De consecratione ecclesiarum. Domus dei.
De clericis arma portãtibus cũ furibus. Q̃m in armis.
De habitu clericorum. Cũ scti euangelĩ.
De clerici iurisdictionẽ secularẽ exerceãt. Cũ honestatis
De clerici sint aduocati in causis secularib⁹: neq; iudices vel assessores in causis sanguinis. Juxta sacror.
De concubinariis. Quam indecor
De vicarior residentia ꝛ institutõe. Sacror ordinũ.
De intrusis. Amoris proprĩ.
De vna ecclĩa diuidat in plures psonatus. Unitatem.
De abstrahentibus confugiẽtes ad ecclesias vel cymiteria seu res ibidẽ depositas: ꝛ de auferentibus aliquid preter voluntatẽ dominor ecclesiasticor de bonis manerijs seu grangijs. Ad tutelam.
De quis impediat matrimonia solennisari in facie ecclesie. Coniugale fedus.
De executione testamentorum. Libertatem.
De prelati ecclesiarum fructus vacantiũ percipiant vel suos faciant. Ecclesiar dispendia.
De oblationibus capellarum matrici ecclesie restituendis. Gratia que concedentis.
De domibus ecclesiarum reficiendis. Improbam.
De procurationibus que ratione visitationis debentur nõ recipiẽdis ab archidiaconis vel alijs inferiorib⁹ prelatis: nisi cũ visitant. Naturalis dispositõis
De pena pecuniaria recipiatur a subditis pro delicto no

torio. Deus omnipotens.
De firmis. Indignum est.
De residentia archiepoꝝ vel epoꝝ. Pastor bonus.
De appropriatõib⁹ ecclīaꝝ nõ faciẽdis. Qm̃ alienatões
De bonis intestatorum. Cum mortis.
De delegatione. Judicij robur.
De forma citationis. Ita mortalium
De iuramento aduocatorum. Laudabile.
Ne iudex pacẽ vel ꝯcordiã litigantiũ ĩpediat. Cũ partes
De publicanda absolutione. Sicut ecclesiastice.
De institutõibus seu collatõibus. Xp̃iane religionis
De commendis ecclesiarum. Miserabilis.
De confirmatione episcopoꝝ. Pastoralis sedis.
De his q̃ tẽpore electõis bñficia dimittũt: ⁊ postea ea re
cipiũt: si eos eligi non contingat. Ambitionis viciũ.
De his q̃ faciũt pactões cũ his quos pñtãt. Qr plerũq;.
Qđ negociatões nõ fiant in ecclesijs. Oĩpotens dñs.
Qđ fiat ꝓcessio ꝓ pace regni ⁊ terre sctẽ. Justus.
De legẽdis ꝯstitutõibus singulis annis. Honoris.
De mõachis ⁊ canonicis regularib⁹ ⁊ monialib⁹. Regnũ
De professione faciẽda. Sane bone.
Qđ ꝯstitutões summoꝝ pontificũ legant. Porro cum.
De ꝓprietarijs monachis vel alijs religiosis. Qr vero.
Qđ non detur pecunia religiosis pro vestibus ⁊ ceteris
vite necessarijs. Et quidem.
Qđ monachi soli nõ stẽt ĩ manerijs ⁊ ecclīis. Monachos
Qđ nõ dẽtur maneria ad firmã monachis. Ad firmã.
De esu carnium. Ad hec.
Ne aliqui religiosi in refectorio ⁊ dormitorio vtãtur pre-
ciosioribus alijs. Illud quoq;.
Qđ semp̃ in refectorio due partes remaneãt. Statuim⁹
De infirmis. De infirmis.

Tabula

Nō nulli religiosi vendant vel assignent liberationes aliquas. Volentes etiam.
Nō seruet antiquus monachoꝝ numerus. Ceterum.
De ratione administrationis reddēda. De prelatis.
Nō religiosi nō emant vel vēdant. Venalium.
Nō moniales certa loca nō exeant. Moniales.
Ut monachi frequenter confiteantur ⁊ frequenter celebrent. Ad hec qꝝ scriptū.

Laus deo.

BRITISH MUSEUM

Richard: pynson

last page of Tabula missing

Pt I

Scanodi

Characters &c.

ꝯ con

ꝑ pro

ꝯ us

ꝗ qui ut ꝗcꝗd quicquid

spū speritu

ꝗ ~~uam~~ quam

ꝑ per

ꝝ rum

pctā peccata

ꝯ us

hmōi hujusmodi

hz habet

ptatē potestatem

tn̄ tamen

tr̄as literas

Scanodi

Characters &c.

ꝯ con

ꝑ pro

ꝯ us

ꝗ qui ut ꝗcꝗd quicquid

spū speritu

ꝗ ~~uam~~ quam

ꝑ per

ꝝ rum

pctā peccata

ꝯ us

hmōi hujusmodi

hz habet

ptatē potestatem

tn̄ tamen

tr̄as literas